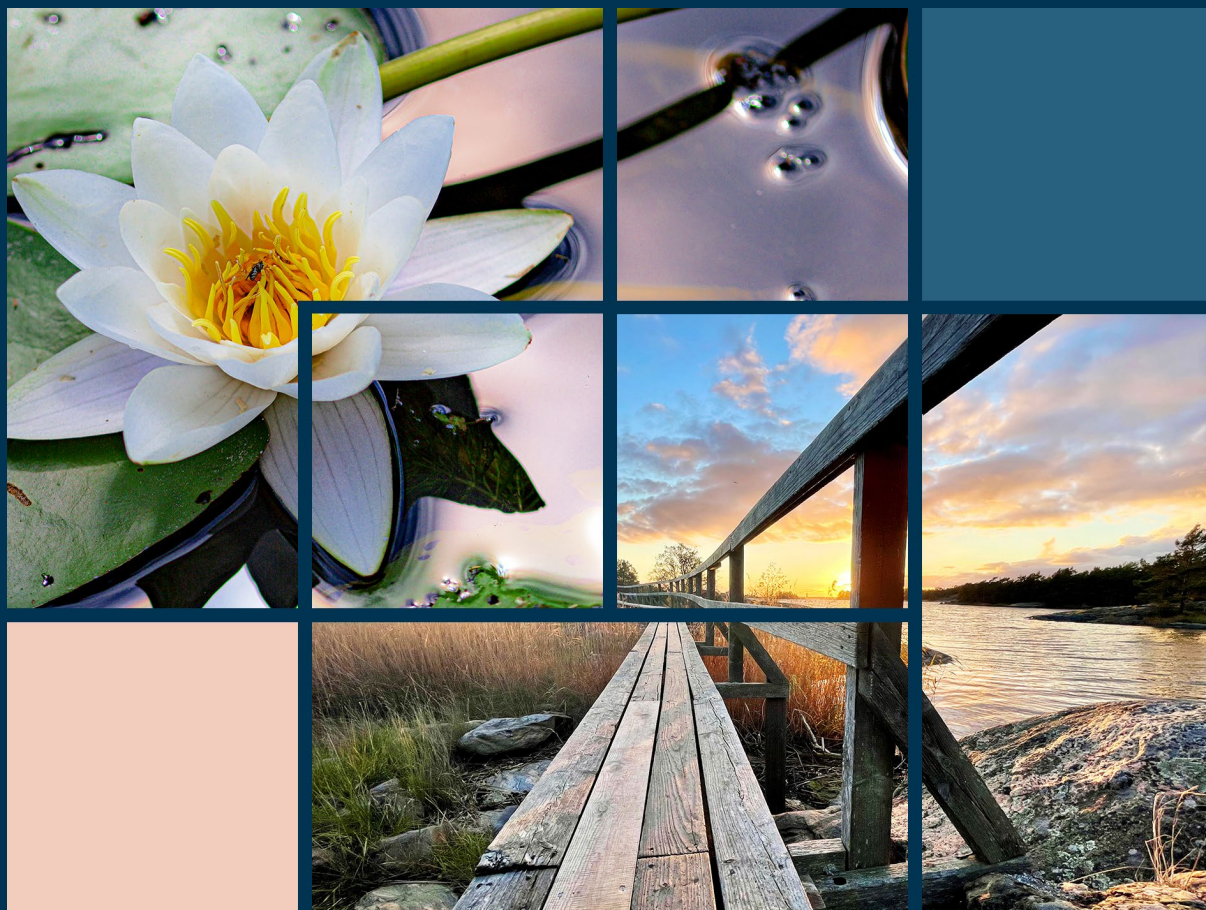

Årsredovisning 2025

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen
Södermanlands län

Titel: Länsstyrelsen i Södermanlands län årsredovisning 2025
Utgivare: Länsstyrelsen i Södermanlands län
Rapportnummer: 3
Diarienummer: 945-2026
Utgivningsår: 2026
Omslagsbild: Kollage av Josefin Andersson, foto Per Dahl och Kaisa Koistinen
ISSN: 1400-0792

Innehåll

LANDSHÖVDINGEN HAR ORDET	5
OM ÅRSREDOVISNINGEN	6
Årsredovisningens kapitelindelning	6
Förklaring av begrepp	7
MYNDIGHETSÖVERGRIPANDE VERKSAMHET	8
Våra uppgifter, uppdrag och mål	8
Strategisk styrning och planering	9
Myndighetsövergripande resultat	14
Myndighetsövergripande resultatbedömning	29
RESULTATREDOVISNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE	32
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	33
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	38
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	51
Hållbar samhällsplanering och boende	56
Energi och klimat.....	67
Kulturmiljö	77
Samhällsskydd och beredskap.....	85
Naturvård och miljöskydd.....	93
Areella näringar.....	116
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	126
ÖVRIG REDOVISNING.....	137
Information av väsentlig betydelse.....	137
Sammanställning av väsentliga uppgifter	138
Avgiftsbelagd verksamhet.....	139
ÅRET I SIFFROR	141
Tabell A – Verksamhetskostnader.....	141
Tabell B– Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet.....	142
Tabell C – Årsarbetskrafter	144
Tabell D – Representation	146

Tabell E – Lokaler	146
Tabell F – Redovisning av ärenden 2025	147
Tabell G – Överklagade beslut 2025	148
Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2025.....	150
Tabell I – Handläggningstider	152
FINANSIELL REDOVISNING	155
Resultaträkning	155
Balansräkning.....	157
Anslagsredovisning.....	159
Tilläggsupplysningar och noter	160
LANDSHÖVDINGENS UNDERSKRIFT AV ÅRSREDOVISNINGEN	182
BILAGOR.....	183
Bilaga A Register länsstyrelseinstruktionen.....	183
Bilaga B Register regleringsbrevsuppdrag.....	186
Bilaga C Register övriga uppdrag.....	189
Bilaga D Redovisas i särskild ordning.....	190
Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning.....	195

Landshövdingen har ordet

En allt oroligare och snabbvärdig omvärld innebär många nya krav på samhället och den offentliga sektorn. Länsstyrelsen i Södermanlands län har under 2025 genomgått flera förändringar för att kunna möta dessa omställningar, såväl organisatoriskt som i arbets- och förhållningssätt. När de här orden skrivs har det gått en knapp månad sedan jag tillträdde som landshövding. Det innebär givetvis en viss utmaning när det gångna året ska summeras för både länet och myndigheten.

Samtidigt kan den som är ny i sitt ämbete ibland lättare se hur en bred och komplex verksamhet som länsstyrelsens möter samhällsförändringarna med ett utifrånperspektiv. Jag kan konstatera att Södermanland har och står inför utmaningar som är sammanflätade och som kräver ett samlat krafttag från många aktörer i samhället. Men jag kan också konstatera att länet har många möjligheter att bli ett mer hållbart, ett mer robust och ett mer attraktivt län att bo och att leva i. Det kräver dock att vi aktivt tar oss an länets socioekonomiska utmaningar – hög arbetslöshet, ökande barnfattigdom och allt fler unga som går ut ur skolan utan behörighet. Det står i vägen för en positiv samhällsutveckling. En hållbar tillväxt är centralt för Södermanlands framtid. Länet behöver fler stora arbetsgivare, fler små och medelstora företag och fler innovativa entreprenörer. Vidare behöver länet kunna attrahera rätt kompetens och säkra kompetensförsörjningen på längre sikt, både inom näringslivet och det offentliga Södermanland. I Södermanland finns vackra naturmiljöer, odlingslandskap, sjöar och vattendrag tillsammans med en rik matkultur. Närheten till huvudstaden och de stora transportstråken möjliggör fler besökare och invånare. Ostlänken kommer stärka länet.

Länsstyrelsen behöver ta en tydligare roll i att främja länet ekonomiskt, socialt och miljömässigt genom en starkare samordning av och samverkan med regionen, kommunerna, civilsamhället och näringslivets alla delar. Redan 2025 gjorde myndigheten viktiga prioriteringar, avvägningar och vägval i en mängd svåra frågor. Bärande har varit att hitta samexistens i målkonflikter genom nya arbetssätt för att hantera motsättningar mellan legitima samhällsintressen såsom markanvändningsfrågor (naturvård, vatten, energi och livsmedel). Ambitionen att stärka vår kommunikativa tydlighet i myndighetsutövningen har påbörjats och ska präglas av gott bemötande och service till de som berörs.

2025 var ett år av försämrat säkerhetsläge och arbetet med beredskap och totalförsvaret kommer vara i fokus många år framöver. Vi kommer fortsätta de samverkansövningar i länet som redan stärkt Södermanlands förmåga att hantera kriser, samhällsstörningar och olyckor.

Jag ser fram emot ett ökat "tillsammansarbete" i länet de kommande åren för länets bästa!

Robert André

Landshövding

Om årsredovisningen

Syftet med det här avsnittet är dels att informera om årsredovisningens upplägg och disposition, dels att beskriva de huvudsakliga begrepp och mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken Tilläggsupplysningar och noter i avsnittet Finansiell redovisning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av följande delar:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Myndighetsövergripande verksamhet
- Resultatredovisning per verksamhetsområde
- Övrig redovisning
- Året i siffror
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Resultatredovisningen innehåller en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde. Den utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). I avsnittet Myndighetsövergripande verksamhet beskrivs också länsstyrelsens organisation, strategiska styrning, planering och inriktning för verksamheten.

Varje kapitel i resultatredovisningen inleds med en tabell som sammanfattar de instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som behandlas. Därefter följer en beskrivning av verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål. Avsnittet avslutas med resultatredovisning och en samlad bedömning av resultaten.

Under avsnitt Övrig redovisning beskrivs information och uppgifter av väsentlig betydelse samt avgiftsbelagd verksamhet. Året i siffror innehåller bland annat statistik avseende verksamhetskostnader, årsarbetskrafter (ÅA) och ärendehantering, fördelade enligt VÅS. Den finansiella redovisningen innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. Bilaga D tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som

redovisas i särskild ordning. Bilaga E innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag, funktioner och stödverksamhet som samordnas.

För de länsstyrelser som omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll redovisas eventuella underlag för ledningens bedömning i bilaga F.

Förklaring av begrepp

Här förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi ska bidra till att nationella och mer övergripande mål får genomslag i länet. Länsstyrelsens insatser ska påverka måluppfyllelsen.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen resultatindikatorer som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultaten som redovisas kan bestå av både prestationer och effekter.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar.

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål. Resultatet bedöms också i förhållande till redovisade förändringar, skillnader och tillstånd.

För respektive avsnitt i årsredovisningen gör vi en motiverad sammanvägd bedömning av resultatet. I de fall verksamheten i avsnittet är omfattande kan den kompletteras med en motiverad bedömning per delverksamhet.

De nivåer och omdömen som vi använder för resultatbedömningen är:

- Otilfredsställande: Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.

- Utvecklingsbehov: Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen, men inte i tillräcklig omfattning.
- Gott: Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- Utmärkt: Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Myndighetsövergripande verksamhet

I detta avsnitt beskrivs länsstyrelsernas övergripande uppgifter, uppdrag och mål. Här redovisas den enskilda Länsstyrelsens organisation, strategiska styrning och planering. Här redovisas även resultatet av Länsstyrelsens myndighetsövergripande arbete med fokus på uppgifter enligt §2 och §5 i länsstyrelseinstruktionen, arbetsmiljö, övergripande uppdrag och internt utvecklingsarbete.

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Som regeringens ombud i länet är länsstyrelsen en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

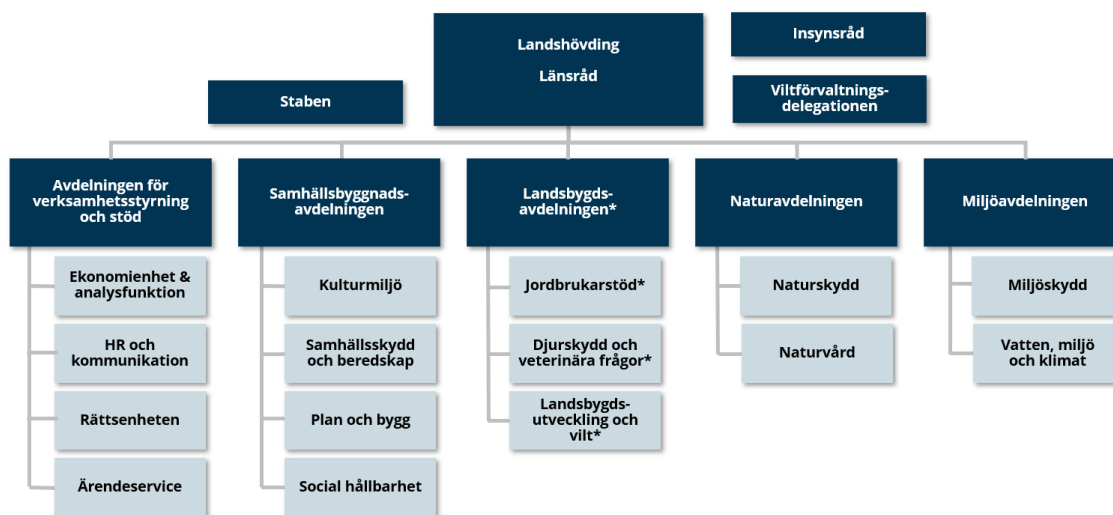
Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur myndigheten ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av Riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i det årliga regleringsbrevet.

Det finns inget övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Länsstyrelserna ska verka för att nationella mål får genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna.

Länsstyrelsen finansieras från flera olika källor. Finansieringen sker till största delen av anslag på statens budget. Till stor del består dessa anslag av det så kallade förvaltningsanslaget. Förvaltningsanslaget utgör i genomsnitt ungefär 50 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Utöver förvaltningsanslaget har länsstyrelsen riktade medel i form av så kallade sakanslag. En annan finansieringskälla är bidragsfinansiering som kommer från andra myndigheter och organisationer. Utöver det bedriver länsstyrelsen avgiftsfinansierad verksamhet och tar in avgifter från organisationer och individer.

Strategisk styrning och planering

Vår organisation

Figur 1: Organisationsschema 2025

Avdelningen för Verksamhetsstyrning och stöd

Avdelningen består av fyra enheter och en analysfunktion med myndighetsstrateg och verksamhetscontroller.

Ekonomienheten arbetar med frågor som rör länsstyrelsens ekonomi och finansiering. Enhetens uppgift är att se till att ledning, chefer och medarbetare får den information och service i ekonomifrågor som krävs för att kunna sköta sitt arbete.

HR- och kommunikationsenheten ansvarar för att initiera, utveckla och genomdriva länsstyrelsens arbetsgivarpolitik. Enheten ansvarar också för intern och extern kommunikation samt ger råd och stöd i kommunikationsfrågor till medarbetare och chefer.

Rättsenheten ger juridiskt stöd till andra interna verksamheter och handlägger ett stort antal ärendetyper, bland annat överklagade kommunala beslut, trafikföreskrifter och delgivningsärenden. Enheten arbetar också med genomförandet av de allmänna valen, råd och stöd i upphandlingsarbetet och samordnandet av myndighetens arbete med dataskydd.

Ärendeserviceenheten arbetar med rutiner för diarieföring och arkivering, ärendeuppföljning och kvalitetssäkring i diariet. Enheten ansvarar för arkivvården och tillgängligheten till myndighetens arkiv, både för förvaltningen och allmänheten. Arkiv- och diariumfunktionens medarbetare deltar i det länsstyrelsegemensamma arbetet inom förvaltningsutveckling P4.

Samhällsbyggnadsavdelningen

Avdelningen består av fyra enheter.

Kulturmiljöenheten arbetar för att vårt kulturarv och våra kulturmiljöer ska bevaras som en resurs för framtiden. Enheten ansvarar för länets byggnadsminnen och ger tillstånd till arkeologiska undersökningar och utredningar.

Enheten för samhällsskydd och beredskap arbetar bland annat med frågor som rör krishantering och civil beredskap, och stöttar kommunerna i att utveckla deras krishanteringsarbete. Enheten ansvarar för länsstyrelsens egen krisledningsorganisation inklusive Tjänsteman i Beredskap (TiB).

Plan- och byggenheten arbetar med uppgifter inom fysisk planering, bostadsförsörjning och handlägger investeringsstöd för bygg- och energieffektivisering. Enheten ansvarar också för samordningen av arbete med klimatanpassning, GIS och Ostlänken.

Enheten för social hållbarhet arbetar med folkhälsa, integration, jämställdhet och mänskliga rättigheter och samordnar brottsförebyggande arbete i länet, samt förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel. Enheten ansvarar också för tillsynen av kommunernas efterlevnad av alkohol- och tobakslagstiftningen.

Landsbygdsavdelningen

Avdelningen består av tre enheter. Från 1 september 2025 - 31 mars 2026 gäller en tillfällig organisationsförändring där enheterna delats upp och tillhör andra avdelningar inom länsstyrelsen.

Enheten för jordbrukarstöd arbetar med att handlägga och kontrollera areal- och djurbaserade stöd till jordbruket. En viktig del är att informera målgruppen om de stödformer som finns. Enheten arbetar även med rådgivning och restaurering/nyanläggning av betesmarker och våtmarker. Händelsestyrd tillsyn av ansökningar om att ta jordbruksmark ur produktion, även flyghavre och potatiskräfta hanteras.

Enheten för djurskydd och veterinära frågor ansvarar för tillsyn och kontroll inom djurskydd, smittskydd, livsmedel samt allmänna veterinära frågor, exempelvis djurhälsopersonal.

Enheten för landsbygdsutveckling och vilt arbetar med att handlägga stöd och bedriva projekt inom Landsbygdsprogrammet och Strategiska plan. Enheten ansvarar också för förvaltningen av viltstammarna i länet, samt koordinerar arbetet med den regionala livsmedelsstrategin.

Naturavdelningen

Avdelningen består av två enheter.

Naturskyddsensheten arbetar med att skydda värdefulla naturområden både på land och i

vatten. Enheten arbetar också med handläggning av ärenden enligt miljöbalken och med kartläggning av och åtgärder mot invasiva främmande arter.

Naturvårdsenheten arbetar med vård och förvaltning av skyddade områden, som naturreservat, och med information om dem. Att förverkliga friluftslivsmålen i länet är också enhetens ansvarsområde.

Miljöavdelningen

Avdelningen består av två enheter.

Miljöskyddsenheten ansvarar bland annat för tillsyn över miljöfarliga verksamheter, som järn- och stålindustri, värmeverk och avfallsanläggningar och avloppsreningsverk. Enheten arbetar också med länets förorenade områden.

Enheten för vatten, miljö och klimat arbetar med övervakning, analys och ärendehandläggning inom vattenmiljöområdet. Enheten ansvarar också för klimat- och energistrategiskt arbete, samt samordning av miljömålsarbetet och regional miljöövervakning.

Strategisk inriktning, mål och prioriteringar

Myndighetens inriktning för planering 2025 har tagit sin utgångspunkt i länets utmaningar, baserat dels på en analys av regeringens uttalade inriktning kommande år, dels en regional omvärldsanalys av länets behov.

Södermanlands län präglas av betydande socioekonomiska utmaningar, varierande demografi och olika förutsättningar för arbete, utbildning, bostadsförsörjning och energitillgång. Dessa förhållanden påverkar länets utvecklingskraft och ställer krav på att Länsstyrelsen arbetar sektorsövergripande och i nära samverkan med kommuner, regionen, näringsliv och andra aktörer.

Den strategiska planeringen har därför strukturerats utifrån fem utvecklingsområden som samlat uttrycker myndighetens prioriterade mål och inriktningar för året. Länsstyrelsens fem utvecklingsområden beskrivs nedan.

Tillväxt och utveckling i länet

Utvecklingsområdet syftar till att:

- bidra till grundförutsättningar för länets utveckling
- bidra till länets utveckling och främja företagen
- bidra till länets sociala stabilitet

Mark och vatten både möjliggör samt sätter gränser för tillväxt och utveckling. I Södermanlands län behöver det finnas en trygg och säker tillgång till dricksvatten, livsmedel och energi för att samhället ska kunna fungera nu och i framtiden – i vardagen, under orostider och i krigstid. Länsstyrelsen har på olika sätt ett särskilt ansvar i detta arbete. Exempelvis behöver målkonflikter och intresseavvägningar för mark- och

vattenanvändning göras för en långsiktig utveckling av länet som leder till tillväxt. Under 2026 behöver arbetet fortsatt intensifieras och samordnas så att tydliga synergier uppstår på såväl myndighetsnivå som i länet.

Länsstyrelsen i Södermanlands län engagerar sig i en rad olika insatser som både direkt och indirekt påverkar länets näringsliv. Dessa insatser inkluderar bland annat tillsyn, tillståndsprovning, prioritering vid målkonflikter, tilldelning av medel och olika främjande åtgärder. Utfallet av dessa insatser är avgörande för att skapa en gynnsam företagsmiljö och för att underlätta för företagare inom länets många sektorer, inte minst inom jordbrukssektorn.

Södermanlands län har utmaningar inom ramen för den sociala hållbarhet som utgör kittet i samhällsorganismen. I kriminaliteten finns många direkta och indirekta offer; trenden mot en alltmer omfattande och organiserad kriminalitet samt unga gärningspersoner är oroväckande. Motverkande av kriminalitet är därför högt prioriterat för hela myndigheten. Att verka brottsförebyggande vilket bland annat inkluderar motverkande av välfärdsbrottslighet, miljöbrott och rekrytering av unga till kriminella nätverk är av stor vikt. Vidare är upptäckten av djurskyddsbrott liksom våldsförebyggande arbete en fortsatt nödvändig prioritering av såväl humanitära som etiska och ekonomiska skäl. Grundläggande behov utgörs också av tillgång till bostad samt tillräckligt utrymme i sin bostad; trångboddheten i länet har minskat något men är fortfarande marginellt högre än rikssnittet.

Att vara en del i ett sammanhang, med respekt för våra olikheter är trots många år av migration fortfarande en utmaning och integrationsfrågorna behöver fortsättningsvis prioriteras. Folkhälsan i länet är sämre än rikssnittet vilket i sin tur påverkar såväl den enskilde som länets tillväxt.

Resiliens och totalförsvar

Sveriges medlemskap i NATO innebär bland annat ett åtagande om höjd förmåga att stå emot icke-militära och militära hot. Att säkerställa och utveckla länsstyrelsen och länets motståndskraft och uthållighet vid extraordinära händelser är av hög prioritet. En förmågehöjning ställer höga krav på länsstyrelsens samtliga verksamheter och våra medarbetare. Att säkerställa och öva ledningsfunktioner och beslutsfattande är centralt för att skapa trygghet i en osäker omvärld liksom en redo krigsorganisation som bedriver den samhällsviktiga verksamheten samt eventuellt tillkommande uppgifter. Resilienssystem för energi-, livsmedels- och dricksvattenförsörjning behöver beaktas inom ramen för avdelningarnas respektive ansvarsområde och utgöra en naturlig del av ordinarie arbete. Samexistens och gemensam utvecklingstakt mellan myndighetens interna säkerhet och säkerhetsskyddet är en angelägen prioritet för länsstyrelsen. 2026 kommer avdelningarnas handlingsplaner att kompletteras med planering för tillkommande uppgifter vid höjd beredskap samt hur avdelningen ska stärka arbetet med kontinuitetsplaneringen.

Effektiv och rättssäker myndighet med god service och säkerhet

En av de tydligaste förvaltningspolitiska trenderna under de senaste 20–25 åren är centraliseringen av förvaltningen. Detta i form av myndighetssammanslagningar och bildandet av enmyndigheter på en rad områden där det tidigare har funnits myndighetskoncerner som har bestått av flera regionala myndigheter. Utgångspunkten för statliga myndigheter är att de så långt som möjligt ska erbjuda en likvärdig tillgång till service för alla medborgare och företag.

Länsstyrelserna är en av få kvarvarande myndigheter med ett geografiskt uppdrag och ska fortsatt utveckla myndighetssamverkan vad gäller statlig närvaro och service. Inom ramen för vårt uppdrag är det därför viktigt att vi har effektiva och rättssäkra processer som ger medborgare i länet den service de förväntar sig oavsett om det sker direkt via våra processer eller indirekt via andra samverkanspartner. Ett utökat användande av myndighetens e-tjänster, i synnerhet e-tjänsten för komplettering eller yttrande i ärende, är ett konkret sätt att verka för både förbättrad service och ökad kostnadseffektivitet.

Natur

Vi har ett ansvar mot dagens medborgare och mot kommande generationer för att bidra till att det blir möjligt att leva ett gott liv i Södermanland med rik fritid, god hälsa och rik biologisk mångfald. Åtgärder för att öka tillväxten behöver balanseras mot och kombineras med bevarandet av biologisk mångfald och andra höga värden kopplade till det rika sörmländska landskapet. Genom att stärka dessa värden kan landskapets attraktivitet och biologiska mångfald utvecklas i samklang med övriga faktorer som gör Sörmland till ett län med goda förutsättningar för ett gott liv för människor och natur och där landskapets värden kan vara en viktig del i en regional utveckling.

Genom att stärka tillsynsperspektivet kan länsstyrelsen gynna regelefterlevnad och skapa förutsägbarhet för länets medborgare och företagare. Att fortsätta arbeta med tillsynsveckan kan vara ett sätt att arbeta vidare med denna fråga liksom att arbeta med att få ner handläggningstider och arbeta för förenklingar i vårt arbete med ärenden. Länsstyrelsen behöver också arbeta internt för att synkronisera uppdragen inom naturvårdsområdet med de delar av verksamheten som hanterar andra perspektiv t.ex. inom samhällsbyggnadsområdet och landsbygdsutvecklingen. Länsstyrelsen har också ett särskilt uppdrag att arbeta med samordningen av länets naturvårdsfrågor, ett uppdrag som behöver stärkas i organisationen. Detta kan medverka till att dialogen med länets verksamhetsutövare stärks.

En välmående organisation med anpassningsförmåga - vilja, våga och kunna

Enligt länsstyrelseinstruktionen är ett av myndighetens huvuduppdrag att ansvara för att regeringens politik får genomslag i länet. Förändringar i regeringsuppdrag ställer krav på

nya arbetssätt och förändrade kompetenser. Myndigheten behöver därför öka sin anpassningsförmåga, flexibilitet och kompetens. Prioriterade delar är arbetsmiljö, kompetensutveckling och effektivitet i ärendehandläggning.

Området omfattar bland annat gemensamma åtgärder för att stärka målstyrning, tydlighet i uppdrag och ansvar samt systematiskt utvecklingsarbete inom ledarskap och medarbetarskap.

Intern styrning och kontroll

Länsstyrelsen i Södermanlands län ska inte tillämpa internrevisionsförordningen (2006:1228) och omfattas därmed inte heller av förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603). Oavsett detta så har myndighetschefen ett ansvar att säkerställa att myndigheten uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i myndighetsförordningen. Likaså ska myndigheten förebygga otillbörlig påverkan, korrruption och andra oegentligheter. 2023 beslutade Landshövdingen om en intern föreskrift om planering och uppföljning vid Länsstyrelsen i Södermanlands län. Den gemensamma processen har lett till att myndigheten mer strukturerat än tidigare riskbedömer, planerar och följer upp verksamheten.

Myndigheten utbildar löpande medarbetare om statstjänstemannarollen och myndighetens värdegrund, den statliga värdegrunden. Etiska riktlinjer har beslutats och implementerats under året. I introduktionsprogrammet diskuteras jäv, mutor och bisyssla. Vid jäv förordnas annan medarbetare på annan länsstyrelse eller så lämnas ärendet över till annan länsstyrelse. Länsstyrelsegemensamma rutiner för detta finns framtaget. Under 2025 har myndigheten påbörjat ett arbete för att stärka myndighetens inköps- och upphandlingsarbete, initiativet kommer att löpa på även 2026.

Myndighetsövergripande resultat

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	163,2	168,4	169,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	103,2	109,7	108,5
Antal årsarbetskrafter män	60,0	58,7	61,2
Andel årsarbetskrafter kvinnor	63%	65%	64%
Andel årsarbetskrafter män	37%	35%	36%
Antal ärenden, inkomna och upprättade	16 432	16 333	16 420
Antal beslutade ärenden	16 831	19 086	13 610
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	289	288	2 221
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	214 820	212 748	205 568

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	2025	2024	2023
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen ¹ (tkr)	38 858	35 604	32 741

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Antalet årsarbetskrafter har minskat med 5,2 jämfört med föregående år. Andelen kvinnor redovisas med 63 procent och andelen män med 37 procent vilket är relativt konstant över redovisad period i tabellen. Antalet inkomna och upprättade ärenden för perioden är konstant. Antalet beslutade ärenden har minskat jämfört med föregående år. Minskningen ligger inom areella näringar (VÄS 60). Föregående år var fyra andra länsstyrelser behjälpliga med att avsluta äldre ärenden inom areella näringar vilket förklarar minskningen av beslutade ärenden. Verksamhetskostnad inklusive OH har ökat med 2,072 mnkr vilket motsvarar en ökning med en procent. Lämnade bidrag har ökat med 3,2 mnkr jämfört med föregående år. Det motsvarar en ökning med 9,1 procent.

Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Främja länets utveckling och följa tillståndet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
2§ p6 Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Internt strategiskt arbete mot nationella mål

Länsstyrelsen har en god uppfattning om hur länets främsta utmaningar och utvecklingsområden ser ut genom övergripande analysarbete, genom avdelningarnas kontakter med privatpersoner, civilsamhälle och näringsliv samt genom sina kunskaper inom respektive sakområden. De främsta av länets utmaningar är också återkommande sedan flera år. Det som tydligast utmärker länet i nationell jämförelse är de socioekonomiska utmaningarna, som syns i exempelvis hög arbetslöshet och låg utbildningsnivå. Det är mot bakgrund av denna bild som Länsstyrelsen tagit fram det första

¹ Nyckeltalet Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen visar utbetalda bidrag under året. Här är inte periodiserade lämnade bidrag med. Urvalen för detta nyckeltal är inte samma som lämnade bidrag i resultaträkningen. Det gäller även för samma nyckeltal som anges i avsnittet Resultatredovisning per verksamhetsområde.

utvecklingsområdet som tidigare nämnts i redogörelsen av myndighetsövergripande prioriteringar: *Tillväxt och utveckling i länet*. Arbetet inom detta utvecklingsområde syftar till att stärka upp det interna samarbetet inom länes utpräglade behov inom social och ekonomisk hållbarhet utan att tappa avvägningen i målkonflikter gentemot ekologisk hållbarhet.

För att stärka grundförutsättningarna för länets utveckling har myndigheten under 2025 inrättat en myndighetsövergripande styrgrupp för hantering av intressekonflikter i markanvändningsfrågor med koppling till vatten, energi eller livsmedel. Utöver att hantera konkreta ärenden och frågor där det finns en intressekonflikt, är avsikten att styrgruppen arbetar proaktivt genom att ta fram interna vägledningar för hur målkonflikter vid markanvändningsfrågor kopplat till vatten, energi eller livsmedel ska hanteras. Styrgruppen ska även påtala eventuella behov av regelförändringar eller förenklingar.

Utöver det myndighetsövergripande arbetet utgår flera initiativ för samordningsvinster från sakverksamheten. Exempel på detta är det interna tvärsektoriella samarbetet kring detalj- och översiktsplaner och revideringen av den regionala energi- och klimatstrategin. Handlingsplanen för elektrifiering som tas fram i samverkan med Region Sörmland är ytterligare ett exempel. För en bredare kompetensbas är både Länsstyrelsens miljöavdelning och samhällsbyggnadsavdelning involverade i arbetsgruppen. Även projektet *Vind- och soldialog* kommer att öka samarbetet över enhets- och avdelningsgränser och bidra till att de nationella energimålen tas in i högre utsträckning i relevanta områden som kulturmiljö, friluftsliv, naturvård och landsbygdsutveckling.

I syfte att etablera företagare som en specifik målgrupp med egna behov och förutsättningar, har länsstyrelsen genomfört en intern utbildning i bemötande och service, vilken redovisas i särskild ordning genom Länsstyrelsen Kronoberg. Den utgör början på ett fortsatt myndighetsövergripande arbete för stärkt tilltro till myndigheten bland länets företagare. Dialogmöten med Svenskt Näringsliv har genomförts på chefsnivå, och länsrådet har deltagit vid nätverksmöte för kommunernas näringslivschefer.

Under 2025 provade verksamheten ett nytt sätt att framställa ett myndighetsgemensamt underlag till länsledningen. Ett avgränsat geografiskt område av strategisk vikt för länet, Skavsta flygplats med omgivning, belystes i ett avdelningsövergripande arbete. Syftet var att inför hantering av kommande beslut och målkonflikter få en övergripande bild av de många, ibland motstridiga, intressen och värden som platsen besitter. Både utvecklingsmöjligheter inom exempelvis beredskap och näringslivsutveckling, och risker, så som trafficking och spridning av miljöfarliga ämnen, belystes. Arbets sättet upplevdes givande för både deltagare och mottagare, och planeras fortsätta och utvecklas under 2026.

Ett planerat strategiskt arbete som nedprioriterats under året är uppdateringen av rapporten *Läget i länet*, som först togs fram under 2023. Behovet av en gemensam regional objektiv sammanfattning av länets styrkor och utmaningar kvarstår dock eftersom det underlättar de ofta svåra prioriteringar som krävs mellan vitt skilda områden.

Extern samverkan och samarbete mot nationella mål

Samordning av samhällsintressen och samverkan med länets aktörer från offentlig och privat sektor sker återkommande. Fyra gånger per år hålls möten med Region Sörmland. De områden där vi valt att samverka har formaliserats i den *gemensamma Avsiktsförklaring om samverkan för hållbar regional utveckling* som tecknats under 2023 och löper till och med 2027. Avsiktsförklaringen tydliggör arbetsformer, genom att klargöra relevanta uppdrag för arbetet samt regionens respektive länsstyrelsens ansvar i dessa. Prioriterade samverkansområden som är särskilt betydelsefulla för att stärka och säkra en hållbar utveckling i länet tydliggörs också.

Dessa områden är:

- Jämlika livsvillkor och god hälsa för alla, med särskilt fokus på barn och unga.
- Goda boende- och livsmiljöer som ger jämlika möjligheter till arbete, välbefinnande och välfärd.
- En hållbar fysisk och digital tillgänglighet och mobilitet.
- Kompetensförsörjning för livslångt lärande.
- Ett växande och dynamiskt näringsliv som bidrar till hållbar omställning.

Under slutet av 2025 påbörjades *projektet Stärkt samverkan inom regional strategisk planering* under Region Sörmlands projektägarskap. Utöver Södermanlands region och länsstyrelse ingår också Region Östergötland, Region Jönköpings län samt Länsstyrelsen Jönköpings län. Projektet syftar till att stärka regionernas arbete med god samhällsplanering genom utvecklade och mer strukturerade arbetssätt för samverkan inom regional strategisk planering. I projektet kommer aktörerna arbeta både parallellt och gemensamt för att utforska och testa nya arbetssätt för samverkan mellan olika aktörer och planeringsprocesser. Redovisning sker genom regeringsuppdraget om strategisk planering i det regionala utvecklingsarbetet som leds av Tillväxtverket. Länsstyrelsen bedömer att projektet kommer att innebära fördjupning och konkretisering av den goda samverkan som redan etablerats med Region Sörmland genom ovan nämnda avsiktsförklaring, samt stärkt samverkan även med kommuner och statliga myndigheter.

Länsstyrelsen har under året också samverkat med Region Sörmland och länets kommuner inom en rad projekt och nätverk utifrån olika sakområden, vilket beskrivs utförligare under respektive verksamhetsområde. Sammanfattningsvis sker denna samverkan inom en stor bredd av områden såsom klimatanpassning, elektrifiering, alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS), folkhälsa, krisberedskap och -kommunikation, säkerhetsskydd och revidering av den regionala energi- och klimatstrategin. Genom nätverk och samverkan involveras förutom Region Sörmland och länets kommuner även en rad andra aktörer utifrån sakområde, exempelvis Östsvenska Handelskammaren, Svenska kyrkan, frivilliga försvarsorganisationer, civilsamhällets organisationer, Mälardalens Universitet samt andra myndigheter.

Hanteringen av begäran om resurser för krisstöd från Länsstyrelsen i Örebro, med anledning av skolskjutningen i början av året, är ett exempel på hur samordningen mellan länsstyrelser, kommuner och MSB fungerar i en krissituation.

Ett arbete har påbörjats för att finna samverkansformer mellan länsstyrelsen, Region Sörmland och länets kommuner kring bemötande och service gentemot länets näringsliv och dialog har fortsatt förts med Svenskt Näringsliv under året. Ambitionen att finna mer regelbundna och fasta former för samverkan med länets näringsliv kvarstår, men myndigheten har avvaktat med att gå vidare eftersom den nyutträdde länsledningen bör ges möjlighet att påverka utformning av och fokus för ett sådant forum.

Möten med Sörmlandsbanken, det vill säga de folkvalda i riksdagen från Södermanlands län, har genomförts vid två tillfällen. De ämnen som avhandlats har varit naturvård, länets beredskap, grön omställning och länets näringsliv.

Internt utvecklingsarbete vid Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Södermanlands län har också arbetat med interna utvecklingsarbeten för ökad effektivitet och enhetlighet i tillsyns- respektive prövningsverksamheten vid myndigheten. Under verksamhetsåret har länsstyrelsen fortsatt ett antal förbättringsåtgärder. Förbättringsåtgärderna avser bland annat uppföljning av processutvecklingsinsatser, översyn av interna styrdokument och planering inför myndighetsövergripande utbildningar i effektiv beslutsskrivning. Åtgärderna förväntas leda till effektivare arbetssätt och förenklade förfaranden för interna samarbeten med mera. Länsstyrelsen i Södermanlands län avser även fortsättningsvis att delta aktivt i gemensamma utvecklingsprojekt och nationella insatser bevakas och följs upp inom det interna utvecklingsarbetet. Länsstyrelsens jurister har under 2025 handlagt ärenden inom plan- och byggområdet åt Länsstyrelsen i Västerbottens län och Länsstyrelsen i Västernorrlands län för att därigenom mildra arbetstoppar hos dessa två länsstyrelser.

Länsstyrelsen har också under 2025 samverkat med ytterligare, bland annat ingått ett samverkansavtal med Länsstyrelsen i Västmanland inom GIS-området. Syftet är att minska sårbarheten, stötta ny GIS-funktion samt minska arbetsbelastning.

Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet

Länsstyrelsen har varit värd för Klimat- och näringsdepartementets naturmiljöenhet. Under två dagar presenterades delar av länsstyrelsens naturvårdsarbete. Naturmiljöenheten fick se flera naturreservat i länet och fick veta mer om länsstyrelsens arbete med handläggning av solceller, naturumverksamheten, reservatsförvaltning och havsmiljöarbete.

Integrering av tvärssektoriella frågor

Länsstyrelseinstruktionens 5§ tar upp ett antal tvärssektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Särskilda utbildningsinsatser angående länsstyrelseinstruktion §5 punkt 1-6 har erbjudits alla medarbetare. Vid utbildningstillfällena gavs en kort introduktion till alla punkter men fokus var att ge kunskap kring jämställdhetsintegrering och att integrera de mänskliga rättigheterna i det ordinarie arbetet. 38 procent av myndighetens medarbetare deltog i utbildningen. Utvärdering visar att många upplever att deras kunskap inom området ökat. De har även efterfrågats ett avdelningsspecifikt stöd och därför har ett arbete för att stödja naturavdelningen påbörjats. Ett uppstartsmöte har genomförts och det planerats för en insats under 2026. Resultatet av insatserna bedöms vara en ökad kunskap kring hur dessa perspektiv kan integreras i ordinarie arbete.

Barnrätt

Särskilda utbildningsinsatser angående länsstyrelseinstruktion §5 punkt 1-6 har erbjudits alla medarbetare. Se redovisning i avsnitt Jämställdhet och könsuppdelad statistik.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Särskilda utbildningsinsatser angående länsstyrelseinstruktion §5 punkt 1-6 har erbjudits alla medarbetare. Se redovisning i avsnitt Jämställdhet och könsuppdelad statistik.

Folkhälsa beaktas i arbetet med frågor rörande alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS). Perspektivet påtalas i samband med råd och stöd till kommuner inom arbetet med tillsyn enligt alkohol- och tobakslagarna och deras funktion som skyddslagstiftningar. Folkhälsoperspektivet genomsyrar också arbetet med ANDTS-samordning.

Utgångspunkten för arbetet är proportionell universalism för att öka jämlikheten i hälsa. Arbetsmaterial som tagits fram och riktas till medborgare översätts exempelvis till olika språk. Länsstyrelsen belyser också olika gruppers utsatthet för skador och konsekvenser med målet att jämlikhet i hälsa beaktas i kommuners och regionens val av insatser i det förebyggande arbetet med ANDTS.

Förenkla för företag

Under 2025 har Länsstyrelsen genomfört ett internt komptenshöjande arbete utifrån de uppdrag gällande förenkling, service och bemötande som redovisas särskilt genom länsstyrelsen i Kronobergs län.² Detta har bland annat inneburit att alla anställda ombets att gå en utbildning i service och bemötande gentemot företagare. Syftet med utbildningen är att förbättra medarbetarnas bemötande och service gentemot företag.

Utbildningen knyter an till Länsstyrelsens tidigare arbete då den är i linje med förslag som tagits fram inom det länsöverskridande projektet *Regler och Villkor*³ på regional nivå som avslutades i mars 2025. Material från projektet finns tillgängligt via Länsstyrelsens webb, så som de framtagna rapporterna *Uppdrag Förenkla för företagare*⁴ och *Utmaningar och Lösningar för att förenkla för livsmedelsföretagare*⁵. Rapporterna identifierar och dokumenterar interna processer, samverkansstrukturer, goda exempel och behov utifrån företagarens perspektiv.

Länsstyrelsens arbete med att förenkla för företag har historiskt till stor del kretsat kring länets jordbruksföretag, och arbetet har fortsatt sin tyngdpunkt inom detta område. De areella näringarna är av stor vikt för Södermanland sett till lokal sysselsättning, länets kulturlandskap och matkultur.

Exempel på vidtagna åtgärder riktade till länets jordbruksföretag under 2025:

- Myndigheten eftersträvar samordnade kontrollbesök
- Riktade kommunikationsinsatser, exempelvis digital genomgång om att söka stöd och utbetalning av investeringsstöd inom Strategisk plan och utskick av tidningen Aktiv Landsbygd
- Utskick av checklistor till företagare inför kontrollbesök
- Genomgång av kontrollresultatet på plats under besökstillfället
- Samverkan för likbedömningar i ärenden mellan olika kommuner och län

Utvecklingsarbetet med att förenkla för företagare har också tagits vidare genom en utlysning inom den regionala livsmedelsstrategin i mars 2025. Agro Sörmland fick beviljat ett projekt, som med hjälp av konkreta exempel, ska främja en enklare dialog mellan jordbruksföretag och relevanta myndigheter. Genom samverkan mellan berörda aktörer identifieras områden och konkretiseras förslag till lösningar. Projektet kan därigenom bidra till att långsiktigt minska den administrativa bördan för jordbruksföretagen samt underlätta förberedelserna inför tillsyn och kontroll.

Vid kontakt med representanter för areella näringar beskriver man fortsatt behov inom området som rimligen bör gälla länets näringsliv i stort. Exempelvis är det tydligt att länsstyrelsen bör sträva efter att erbjuda tydlig information så att företagaren snabbt och

²Dnr 6334-2025

³ I samverkan med Stockholm, Uppsala, Östergötland, Värmland och Örebro, samt Tillväxtverket.

⁴ Dnr 100-937-2024

⁵ Dnr 604-8975-2023

enkelt kan vända sig till rätt del av myndigheten och att företagaren ska kunna förstå krav och förutsättningar för dess verksamhet.

Ytterligare exempel på förenklingsarbete inom andra sakområden, är de interna samråd som hålls under prövningar enligt miljöbalken och kulturmiljölagen i syfte att undvika onödiga hinder för länets utveckling och tillväxt. Inom länet finns det stort intresse för att bygga anläggningar för förnybar energi varför detta arbete varit prioriterat under 2025. Effekten av det tidiga samrådet och delaktighet är att ärendehantering sker smidigare och processerna för exploatören går fortare.

Förstudien *Friskt kompetenslyft* är en insats som både syftar till att främja invånarnas hälsa, och öka möjligheten för länets arbetsgivare att rekrytera. Genom studien inventeras behov av insatser för tredjelandsmedborgare som står utanför arbetsmarknaden på grund av misstänkt ohälsa eller odiagnostiserade funktionsnedsättningar, med särskilt fokus på kvinnor. Målet är att förstudien ska leda till ett fortsatt arbete med att integrera nyanlända på arbetsmarknaden.

Övergripande uppdrag och intern utveckling

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet	Regleringsbrev
1D6 Redovisa arbete med effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och prövning	Regleringsbrev
1E1 Redovisa kostnader för informations- och kommunikationsverksamhet	Regleringsbrev
3E3 Kunskaphöjande insatser rörande tillståndprocesser	Regleringsbrev
Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter Fö2025/00670	Övriga uppdrag

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet (1B1)

Länsstyrelserna ska redogöra för hur de har utvärderat det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet genom användning av verktyg som Cybersäkerhetskollen eller motsvarande, samt vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av resultatet. Länsstyrelsen i Stockholms län ska samordna uppdraget.

Länsstyrelsen har genomfört Cybersäkerhetskollen och följt upp resultaten i samverkan med den nationella funktionen för dataskydds- och informationssäkerhetsfrågor (Safir). Cybersäkerhetskollen genomförs i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps särskilda verktyg med poängsättning av risker med mera som sedan inrapporteras till myndigheten. Inrapporterande myndighet kan sedan jämföra sina resultat för att identifiera förbättringsområden.

Årets utvärdering, tillsammans med tidigare års utvärderingar av Cybersäkerhetskollen, har legat till grund för en myndighetsövergripande årsplan för arbetet med dataskydd och informationssäkerhet. Utbildningsträffar, obligatorisk utbildning inom dataskydd för samtliga anställda och individuell kompetenshöjning är några av de insatser som har genomförts under 2025. Som tidigare år har länsstyrelsen löpande deltagit i nationella samverkansmöten.

Redovisa arbete med effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och prövning (1D6)

Länsstyrelserna ska redovisa resultatet av arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet i sin tillsyns- respektive prövningsverksamhet. Redovisningen ska innehålla en bedömning av dels hur arbetet med att tillämpa gemensamma arbetsmetoder har utvecklats, dels hur samarbetet vid arbetstoppar har utökats. Av redovisningen ska även framgå om vidtagna åtgärder inom områden där gemensamma metoder tillämpas har bidragit till kortare handläggningstider, och hur myndigheterna i arbetet verkat för att begränsa de kostnader som uppstår för kommuner och regioner när de begär in uppgifter eller utövar tillsyn. Länsstyrelsen i Västernorrlands län ska samordna arbetet och på en övergripande nivå redovisa hur arbetet utvecklas.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har arbetat med interna utvecklingsarbeten för gemensamma arbetsmetoder samt ökad effektivitet och enhetlighet i tillsyns- respektive prövningsverksamheten vid myndigheten.

Under verksamhetsåret har Länsstyrelsen fortsatt utveckla ett antal förbättringsåtgärder. Dessa avser bland annat uppföljning av processutvecklingsinsatser, översyn av interna styrdokument och planering inför myndighetsövergripande utbildningar i effektiv beslutsskrivning. Åtgärderna förväntas leda till effektivare arbetsätt och förenklade förfaranden för interna samarbeten med mera. Detta sammantaget förväntas bidra till kortare handläggningstider. Åtgärderna kan på sikt även bidra positivt till att begränsa kostnader för kommuner.

Länsstyrelsen i Södermanlands län avser även fortsättningsvis att delta aktivt i gemensamma utvecklingsprojekt och att nationella insatser bevakas och följs upp inom det interna utvecklingsarbetet.

Länsstyrelsen har under 2025 handlagt ärenden inom plan- och byggområdet åt Länsstyrelsen i Västerbottens län och Länsstyrelsen i Västernorrlands län för att därigenom mildra arbetstoppar hos dessa två länsstyrelser.

Redovisa kostnader för informations- och kommunikationsverksamhet (1E1)

Länsstyrelserna ska redovisa kostnaderna för sin informations- och kommunikationsverksamhet och hur verksamheten har bidragit till myndighetens förmåga att uppfylla sina kärnuppgifter. Av redovisningen ska bl.a. framgå vilken uppgift eller vilka uppdrag som ligger till grund för respektive verksamhet/insats och vad som motiverar de val av kommunikationsmedel (kanalval) som gjorts, t.ex. framtagandet av profilprodukter (väskor, märkesnålar m.m. med myndighetens namn eller budskap från myndigheten), annonskampanjer eller utgivning av tidningar.

Enligt myndighetsförordningen ska myndigheter ”tillhandahålla information om myndighetens verksamhet och följa sådana förhållanden utanför myndigheten som har betydelse för verksamheten”. Myndigheters serviceskyldighet regleras också i förvaltningslagen, med bland annat krav att tillhandahålla tillgänglig information. Enligt förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap ska Länsstyrelsen vid en kris verka för att information till allmänheten och företrädare för massmedia samordnas.

På detta vilar Länsstyrelsens kommunikationsfunktions arbete och existens.

Kommunikationsfunktionen har även enligt den statliga värdegrunden uppgiften ”att upprätthålla demokratiska värden, till exempel verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället”.

Länsstyrelserna är mål- och resultatstyrda och respektive länsstyrelses inriktning beslutas av dess länsledning, utifrån de uppdrag som riksdag och regering har beslutat om. Enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion är en av länsstyrelsernas grundläggande uppgifter att arbeta för att nationella mål och övriga uppdrag som riksdag och regering beslutar om får genomslag i länet. Kommunikationsfunktionen stödjer arbetet genom att bistå med både strategiskt, rådgivande och operativt kommunikationsarbete såväl internt och externt.

Kommunikationsfunktionen vid Länsstyrelsen i Södermanlands län består av tre anställda kommunikatörer (2,75 årsarbetare). Utöver det anlitas även kommunikationskonsulter i viss utsträckning.

2025-års kostnader för kommunikationsuppdraget:

Lönekostnad för två heltidsanställda kommunikatörer: 1 280 000 kr

Lönekostnad 0,75 % kommunikatör kriskommunikation: 436 900 kr, tjänsten delfinansieras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap med 421 733 kr

Konsultkostnader: 186 900 kr

Annonskostnader: cirka 23 000 kr

Länsstyrelsens seminarier i Almedalen: 11 900 kr

Avgränsning – dessa kostnader redovisas inte:

- Kostnader för förvaltning och utveckling av egna digitala plattformar (webbplatser, intranät) och IT-verktyg
- EU-finansierade projekt
- Kostnader för annonsering av kungörelser, delgivning och rekrytering

Kommunikationsverksamhetens arbete sker på uppdrag av kärnverksamheten och är en nödvändig del av verksamheternas arbete. Många av Länsstyrelsens uppdrag handlar om att informera om och/eller höja kunskapen i olika sakfrågor där kompetens i kommunikation är en viktig aspekt för vilka resultat som uppnås.

Kommunikationsfunktionen bidrar till att öka kännedomen om Länsstyrelsen och att tydliggöra vad Länsstyrelsen gör för länets utveckling. Det görs i huvudsak genom kommunikation i digitala kanaler såsom extern webbplats, vilket alla myndigheter är skyldiga att ha, sociala medier samt via media. En målgruppsanpassad och tillgänglig information är bärande för att målgrupperna ska veta hur de ska agera och kunna fatta välgrundade beslut i frågor som rör dem. Inte minst vid samhällsstörningar eller kriser.

Några exempel är:

- Kommunikationskampanj rörande alkohol och unga
- Kommunikation om naturvårds- och naturskyddsarbete, bland annat arbetet med naturvårdsbränningar, främmande invasiva arter, våtmarksprojekt och besöksmål i länet ex våra naturreservat eller Naturum.
- Kommunikation kring viltförvaltningsfrågor, t.ex. älgjakt, nya Vildsvinsportalen, aktuell rovdjursinformation samt licensjakt på varg.
- Kommunikation kring åtgärder och resultatet av klimatarbetet, t.ex. Klimatklivet och den regionala klimat- och energistrategin, och det regionala miljömålsarbetet kopplat till Sveriges miljömål.
- Kommunikation om stöd och utbildningsinsatser till lantbrukare och företagare inom besöksnäringen.
- Kommunikation om beredskapsfrågor och Länsstyrelsens roll inom civilt försvar och totalförsvar.

Under 2025 hade den länsstyrelsegemensamma webbplatsen lansstyrelsen.se cirka 9,2 miljoner registrerade besök, 14,4 miljoner registrerade sidvisningar och 6,4 miljoner unika besökare registrerade. Cirka 180 000 av besöken gick in och startade en e-tjänst.

Länsstyrelsen i Södermanlands län finns aktivt på två sociala medieplattformar, Facebook och LinkedIn. Antalet följare på både Facebook och LinkedIn har ökat under året, något vi fortsätter arbeta aktivt med för att nå ut bredare med våra budskap och öka dialogen med medborgarna.

Facebook används för att sprida information om Länsstyrelsens uppdrag, vad vi gör, men också för att ge inspiration till besöksmål som naturreservat och naturum. LinkedIn används för att sprida information om Länsstyrelsens uppdrag främst ur ett arbetsgivarperspektiv. Här kommunicerar vi även med potentiella medarbetare genom att publicera våra lediga jobb. Via sociala medier har vi även möjlighet att föra dialog med målgruppen och skapa intresse för Länsstyrelsens uppdrag och som arbetsplats. Att finnas på sociala medier har även en stor betydelse i krissituation, när vi vill nå många snabbt.

Internt bidrar Kommunikationsfunktionen till att verksamheten når sina mål genom att ge strategisk rådgivning och operativt stöd till medarbetare och chefer i kommunikationsfrågor. En väl fungerande kommunikation mellan ledning och medarbetare är en förutsättning för att medarbetare ska känna engagemang och delaktighet på en arbetsplats där man trivs. Kommunikationsfunktionen stöttar och hjälper till att förbättra kommunikationen på olika sätt, bland annat genom strategisk kommunikationsplanering och operativt arbete för att t.ex. stötta större förändringar i organisationen, producera och förmedla nyheter och annan viktig information via intranätet, producera presentationer i Powerpoint eller planera och facilitera chefs- och personalmöten.

Vi arbetar även med media som kanal, antingen via pressmeddelanden eller direkta kontakter med journalister, för att nå ut brett och för att vara en synlig aktör i länet. Vi bistår vår landshövding, chefer och medarbetare i kontakten med media.

Tryckt information, som till exempel större rapporter, produceras endast i begränsad grad. Vi arbetar efter devisen digitalt först. Alla rapporter och andra dokument finns på att ladda ner från vår webbplats.

Profilprodukter tas fram i mycket begränsad omfattning. Under 2025 har vi inte köpt in några profilprodukter.

Kunskapshöjande insatser rörande tillståndprocesser (3E3)

Länsstyrelserna ska i samarbete med Tillväxtverket genomföra en kunskapshöjande insats om länsstyrelsernas utvecklingsarbete rörande de tillståndprocesser som hanteras av länsstyrelserna. Målgrupp för insatsen ska vara beslutsfattare i relevanta näringslivsorganisationer och andra myndigheter som berörs av länsstyrelsernas olika tillståndprocesser. Insatsen ska även bidra till kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelserna gällande t.ex. arbetssätt för att nå en mer likartad hantering, samt till att korta handläggningstiderna för vissa ärendetyper. Länsstyrelserna ska löpande hålla regeringskansliet (Finansdepartementet) informerat under arbetets gång. Länsstyrelsen i Västra Götaland ska samordna genomförandet.

Länsstyrelserna har i november 2025 genom Länsstyrelsen Västra Götaland genomfört en kunskapshöjande konferens om tillståndprocesser med fokus på miljöprövning tillsammans med Tillväxtverket. Se vidare beskrivning i bilaga E.

Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter Fö2025/00670

Att hjälpa varandra med kompetensförsörjning under en uppkommen arbetstopp är ett effektivt sätt att förvalta gemensamma resurser samt attrahera, bibehålla och utveckla kompetens. Nya rekommendationer från Arbetsgivarverket under 2024 har medfört att vi under 2025 lånat ut och in personal på ett smidigt sätt till och från andra länsstyrelser.

Under året har fem personallån genomförts till länsstyrelsekollektivet från Södermanland för att bättre hantera arbetstoppar på ett smidigt och effektivt sätt. Fyra av dessa

personallån har berört enskilda individer som lånats ut på deltid för att bidra vid arbetstoppar samt vid vakanser (GIS, handläggning mm). Det femte personallånet inbegrep fem personer med kompetens inom juridik som under hösten 2025 stöttat upp i vissa ärenden i samband med arbetstoppar hos annan länsstyrelse. Under året har länsstyrelsen i Södermanlands län lånat in personal från Länsstyrelsen i västra Götalands län för att handlägga ärenden om jordbrukarstöd.

Utlånen har upplevts positivt – både av medarbetare samt involverade arbetsgivare.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Under året har arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsatt och utvecklats. Stort fokus har legat på att färdigställa de omfattande renoveringarna av lokalerna samt säkerställa trygg återflytt för alla medarbetare till egen arbetsplats.

Under början av 2025 behövde medarbetare arbeta stor del av sin arbetsvecka hemifrån då det inte fanns arbetsplatser för alla. Under våren fastlades tidpunkt för återflytt till lokalerna, medarbetare fick en utpekad egen arbetsplats i närheten av sina kollegor och organisatoriska hemvist. Under sommaren kunde medarbetare successivt flytta in på sin egen arbetsplats och vara på plats på kontoret i högre utsträckning än tidigare. När samtliga medarbetare flyttat åter genomfördes skyddsronder utifrån samma mall där brister lyftes upp för att hanteras utifrån enskildas behov samt utifrån behov som är mer övergripande och gemensamma. En arbetsgrupp med chefer från respektive verksamhet är efter skyddsronderna sammansatt för att finna lösningar på gemensamma utmaningar kopplat till den fysiska arbetsmiljön.

Under året har skyddskommittén mötts sju gånger där stort fokus varit på ombyggnation, skyddsronder samt utveckling kopplat till mål 5 med fokus på en hållbar arbetsmiljö.

Medarbetarundersökning har under hösten genomförts med hjälp av det upphandlade länsstyrelsegemensamma enkätverktyget och arbete pågår på övergripande nivå likväl som närmast medarbetarna för att utveckla arbetsmiljön än bättre. Även i år hade myndigheten ett mycket högt deltagande. Generellt visar resultatet att medarbetarna tycker att arbetet är meningsfullt och känner sig uppskattade och respekterade av sina kollegor på arbetsplatsen. Förbättringsområden finns vad gäller information, arbetsbelastning och återhämtning. Vidare pekar resultaten på områden som också behöver utvecklas; tydlighet i övergripande och avdelningsvisa mål samt prioriteringar och i egna ansvarsområden.

Inför varje verksamhetsår, i samband med verksamhetsplaneringen, görs riskbedömningar av både övergripande plan och avdelningarnas handlingsplaner. Detta för att säkerställa

balans mellan prioriteringar och resurser. Avdelningarnas handlingsplaner bryts sedan ner i produktionsplaner på enhetsnivå och individuella mål på medarbetarnivå. Dialog med individuella mål förs i samband med medarbetarsamtalen under våren. Syftet med att bryta ner uppdragen till konkreta mål för varje medarbetare är att skapa en god arbetsmiljö där var och en har god kännedom om de egna målen och hur dessa bidrar till myndighetens övergripande uppdrag.

Kompetensförsörjning

Länsstyrelsen bedömer att kompetensen finns för att kunna utföra myndighetens uppdrag. Vid rekryteringar upplever myndigheten att arbetsmarknaden ändrats. Det är nu många som söker utannonserade tjänster till Länsstyrelsen som har efterfrågad utbildning. En stor andel av vår personal pendlar från storstäderna i våra grannlän.

När nya chefer kommer till myndigheten genomgår de arbetsgivarverkets utbildning för chefer i staten som innehåller statlig arbetsgivarpolitik, statlig särreglering kring anställning, arbetsmiljö och rehabilitering samt lönebildning. Den gemensamma statliga utbildningen kompletteras med interna seminarier med myndighetskonkreta processer och mer praktisk tillämpning.

Under 2025 har ett fördjupat arbete påbörjats för att stödja ledarskapet till att bli än mer utvecklande. Ledningsgruppen genomgick under hösten utbildning i Utvecklande Ledarskap (UL) och under 2026 och framåt kommer samtliga chefer i organisationen gå utbildningen. Detta för att skapa ett ledarskap som stödjer ett hälsosamt och modigt medarbetarskap som behövs för att möta framtida utmaningar. Under året har alla chefer i myndigheten mötts på Ledarforum. Under våren låg fokus i dessa forum på bl.a. interna planeringsprocesser. Under hösten har fokus skiftat till dialog om ledarskapets betydelse och då främst Utvecklande Ledarskap. Ledarforum har under hösten hållits månadsvis för att komma igång med det större utvecklingsarbetet som ingår i myndighetens utvecklingsområde 5 (nu benämnt som Vilja, Våga och Kunna).

Personalomsättningen har gått ner markant från tidigare år på 13–14 procent till årets 7,5 procent för nyanställda. Myndigheten ligger nu på liknande personalomsättning som länsstyrelserna i stort. En del av orsaken är att rekryteringarna har begränsats och intern omfördelning har prioriterats med hänsyn till budget.

Personalomsättningen för avslutade tillsvidareanställningar har sjunkit från 17,2 procent till 9,2 procent. Genomsnittet för länsstyrelserna är på 9,8 procent. Den positiva utvecklingen ger en ökad stabilitet och kontinuitet. Samtidigt är våra medarbetare eftertraktade hos andra arbetsgivare främst bland andra statliga myndigheter men även hos kommuner.

ÅR	Nyanställda Tillsvidare (%)	Avgångna Tillsvidare (%)
2025	4,6 %	7,5 %
2024	7,5 %	9,2 %
2023	14,9 %	17,2 %

Tabell personalomsättning: Källa LISA

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	2025: Antal anställda ⁶	2025: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2025: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)	2024: Antal anställda	2024: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2024: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)	2023: Antal anställda	2023: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2023: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	-- ⁷	--	--	--	--	--	--	--	--
Män 30–49 år	31,8	6,6	85,7	31,5	3,9	56,0	31,6	4,4	80,1
Män ≥50 år	30,5	6,6	83,3	30,0	7,4	88,3	31,2	6,1	83,0
Män totalt	66,4	6,4	83,7	63,2	5,5	76,3	65,0	5,1	81,2
Kvinnor ≤ 29 år	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kvinnor 30–49 år	60,6	7,5	78,9	67,3	6,3	73,8	70,8	8,0	79,5
Kvinnor ≥ 50 år	51,6	8,2	86,0	50,9	9,8	85,6	47,2	10,4	80,8
Kvinnor totalt	119,0	8,1	82,1	123,6	8,0	79,8	125,1	8,6	79,6
Samtliga ≤ 29 år	10,9	8,4	74,7	--	--	--	--	--	--
Samtliga 30–49 år	92,3	7,2	80,6	98,8	5,5	70,4	102,4	6,9	79,6
Samtliga ≥ 50 år	82,2	7,6	85,3	81,0	8,9	86,3	78,4	8,7	81,3
Samtliga totalt	185,4	7,5	82,5	186,9	7,1	79,0	190,1	7,4	79,9

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Den totala sjukfrånvaron har ökat något från förra årets nivå på 7,1 procent till årets 7,5 procent (genomsnitt för länsstyrelserna är 4,0 procent). Länsstyrelsens medarbetares korttidsfrånvaro (mindre än 14 dagar ligger på 1,7 procent vilket ligger något över genomsnittet inom länsstyrelserna (1,5 procent). Årets nivå ligger något över genomsnittet inom länsstyrelserna (1,4 procent).

Myndighetens sjukfrånvaro följer samhällets utveckling med en högre sjukfrånvaro hos våra kvinnliga medarbetare. Vi har en total sjukfrånvaro för män på 6,4 procent jämfört med kvinnors på 8,1 procent. Vi kan konstatera att männens sjukfrånvaro ökat med 1 procent jämfört med 2024 års totala sjukfrånvaro på 5,5 procent.

Långtidssjukfrånvaron (mer än 14 dagar) har ökat marginellt från förra årets 5,4 procent till årets 5,8 procent. Årets nivå ligger över snittet för länsstyrelserna (2,5 procent). Det är en situation som Länsstyrelsen tar på allvar och aktiva åtgärder har vidtagits. De chefer som har medarbetare som har drabbats av långtidssjukskrivningar har fått utökat stöd för att

⁶ Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

⁷ Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

finna möjligheter till återgång i arbetet. Under slutet av 2025 kan vi notera att flera är åter i arbete efter fokuserat arbete från myndighetens chefer och intensifierat stöd från HR-enheten och vid behov från företagshälsovården.

Inför verksamhetsåret 2025 gjorde varje avdelning riskbedömningar utifrån organisatorisk och social arbetsmiljö. Syftet var att planeringen för verksamheten ska vara i balans, det innebär att uppsatta mål ska matcha tillgängliga resurser. Resurser och mål ska sedan konkretiseras på varje enhet. Varje chef har ansvar för att följa upp sjukfrånvaron. Den arbetsrelaterade sjukfrånvaron bottnar till viss del i upplevd stress. Myndigheten har utökat stödet från HR och företagshälsovården i både förebyggande och rehabiliterande åtgärder. Insatserna från företagshälsovården har ökat markant under året men processerna är långa och effekterna syns först efter en längre tid. Myndigheten arbetar aktivt med att förmedla uppdrag, mål och prioriteringar för varje avdelning, enhet och medarbetare för att skapa balans. Genomförda åtgärder har diskuterats på skyddskommittémöten.

Under 2025 har HR haft stort fokus på att arbeta än närmare verksamheten för att kunna ge adekvat och hållbart stöd bland annat till hälsofrämjande frågor likväl som rehabiliterande åtgärder. Ett viktigt steg i rehabilitering är att komma åter till arbetsplatsen och i många av våra längre rehabiliteringsärenden är medarbetaren åter i arbete på deltid efter aktiva insatser från arbetsgivaren. Målet är alltid att ge förutsättning för medarbetaren att arbeta heltid.

Hög sjukfrånvaro är dessvärre ett generellt problem i länet. Södermanland är ett av de län som har ett jämförelsevis högt ohälsotal bland befolkningen i arbetsför ålder.

Myndighetsövergripande resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer att det myndighetsövergripande resultatet är gott. Under 2025 har myndigheten, med utgångspunkt i prioriterade utvecklingsområden, förstärkt det strategiska och sektorsövergripande arbetet, utvecklat formerna för samverkan samt genomfört flera interna utvecklingsinsatser som sammantaget har stärkt myndighetens förmåga att fullgöra uppgifterna enligt länsstyrelseinstruktionen. Samtidigt finns ett fortsatt behov att stärka vissa delar av det myndighetsövergripande arbetet, särskilt kopplat till långtidssjukfrånvaro och behovet av kunskaps- och analysunderlag för strategiska prioriteringar.

Myndighetens arbete präglas också av förutsättningarna i länet, vilket för Södermanlands del innebär flera betydande och varaktiga utmaningar som löpande kräver insatser: socioekonomiska utmaningar, omfattande viltskador och infrastrukturplanering kopplat till projektet Ostlänken. Detta innebär att resurser i praktiken binds upp och att annat angeläget utvecklings- och förbättringsarbete behöver skjutas fram eller genomföras i lägre takt än vad behoven i länet motiverar.

Nedan sammanfattas Länsstyrelsens grund för resultatbedömningen.

Strategiskt och sektorsövergripande genomslag

- Myndigheten har omsatt länets identifierade utmaningar i en tydlig myndighetsinriktning och prioritering genom fem utvecklingsområden, vilket har stärkt förutsättningarna för samordning mellan verksamheter.
- En myndighetsövergripande styrgrupp för hantering av mål- och intressekonflikter i markanvändningsfrågor har inrättats, med inriktning på både hantering av konkreta frågor och proaktiv metodutveckling (vägledningar och identifiering av förenklingsbehov).

Samverkan och länets utveckling

- Samverkansformerna med Region Sörmland har fortsatt utvecklats inom ramen för avsiktsförklaringen, vilket bidragit till stabilitet och långsiktighet i strategiska frågor.
- Samordning av samhällsintressen och samverkan med länets aktörer från offentlig och privat sektor sker återkommande, både myndighetsövergripande och inom en rad projekt och nätverk utifrån olika sakområden.
- Projektet Stärkt samverkan inom regional strategisk planering har initierats, med bedömd potential att ytterligare fördjupa och konkretisera samverkan i regional planering och bidra till gemensamma arbetssätt.

Myndighetsövergripande utveckling, enhetlighet och effektivitet

- Interna utvecklingsinsatser för effektivare och mer enhetliga arbetssätt har fortsatt, inklusive uppföljning av processutvecklingsinsatser och planering för myndighetsövergripande kompetenshöjning (t.ex. beslutsskrivning).
- Personallån och operativa stödinsatser mellan länsstyrelser har nyttjats och beskrivs som positiva, vilket sammantaget stärker förmågan att hantera arbetstoppar och minska sårbarhet.

Informations- och cybersäkerhet

- Genomförandet av Cybersäkerhetskollen och den efterföljande myndighetsövergripande planeringen (årsplan, utbildningsinsatser och obligatoriska utbildningar) har bidragit till en mer systematisk utveckling av arbetet med dataskydd och informationssäkerhet.

Arbetsmiljö, ledarskap och kompetensförsörjning

- Myndigheten har genomfört och utvecklat arbetsmiljöarbetet i samband med återflytt till lokalerna, med skyddsronder och uppföljande åtgärdsarbete.
- Kompetensförsörjningen har stärkts genom ledarskapsutveckling (bl.a. Utvecklande Ledarskap) och stabilare personalomsättning, vilket bidrar till kontinuitet i kärnverksamheten.

- Samtidigt kvarstår utvecklingsbehov kopplat till sjukfrånvaron, särskilt långtidssjukfrånvaro, där myndigheten bedriver aktiva insatser men där resultatförbättringen hittills är begränsad.

Resultatredovisning per verksamhetsområde

Länsstyrelsen bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÅS)	Benämning	Resultatbedömning 2025	Resultatbedömning 2024	Utveckling
10-11	Myndighetsövergripande verksamhet	Gott	- ⁸	
20-21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Gott	Gott	→
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Utvecklingsbehov	Gott	↓
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott	Gott	→
40-41	Hållbar samhällsplanering och boende	Gott	Gott	→
42	Energi och klimat	Gott	Gott	→
43	Kulturmiljö	Otillfredsställande	Utvecklingsbehov	↓
45-46	Samhällsskydd och beredskap	Gott	Gott	→
50-58	Naturvård och miljöskydd	Uyvecklingsbehov	Utvecklingsbehov	→
60-62	Areella näringar	Gott	Gott	→
70, 80-85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Utvecklingsbehov	Utvecklingsbehov	→

En sammanvägd bedömning av resultatet görs av de verksamheter som ingår i respektive avsnitt i årsredovisningen, och motiveras samlat samt vid behov per delverksamhet. Trots en god prestation av verksamheten kan åtgärderna vara otillräckliga sett utifrån länets behov.

En närmare precisering av resultatbedömningen görs under respektive avsnitt.

⁸ Resultatbedömning gjordes ej 2024

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden.

Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden, som till exempel borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att i vissa fall besluta om lokala vägtrafikföreskrifter. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin. Vidare bedriver länsstyrelserna tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder samt beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för viltförvaltningen är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen i Södermanlands län har beslutat om målsättningar för förvaltningen av klövvilt under perioden 2023-2026. Det återfinns i länets Samförvaltningsplan som beslutats av Viltförvaltningsdelegationen. Målsättningarna är kortfattat att viltskadorna orsakade av klövvilt ska minska, kvalitén i älgstammen ska öka, trafikolyckorna med vilt ska minska likaså årsskadorna på tall. Vidare ska andelen ungskog som föryngras med tall öka.

Avslutningsvis ska kunskapsnivån om vilt- och samförvaltning samt om Afrikansk svinpest öka hos länets markägare, lantbrukare och jägare.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	3,9	5,6	4,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	1,8	3,2	2,5
Antal årsarbetskrafter män	2,1	2,4	1,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	987	1 237	762
Antal beslutade ärenden	990	1 199	757
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	3	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	5 687	7 260	5 876
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 256	1 483	408

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet inkomna och upprättade ärenden har minskat med 250 jämfört med föregående år. Minskningen redovisas främst inom verksamhetsområdet allmänna val. Minskningen inom allmänna val förklaras med val till Europaparlamentet som genomfördes 2024.

Verksamhetsområdet delgivning, viten, diverse förordnanden redovisar något färre ärenden jämfört med föregående år. Verksamhetsområdet trafikföreskrifter redovisar ett ökat inflöde av ärenden jämfört med föregående år.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ⁹	100%	99,1%	99,1%	99,3%

I princip hela länets totala jaktareal ingår i något älgskötselområde.

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen beslutar om lokala trafikföreskrifter där staten är väghållare. Inom området finns det flera olika ärendetyper, exempelvis lokala trafikföreskrifter, sjötrafikföreskrifter, tävling på väg, överklaganden av väghållningsmyndighetens beslut och överklaganden av kommunbeslut om parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Länsstyrelsen har under 2025 handlagt ärenden enligt den länsstyrelsegemensamma överenskommelsen om den rättsliga hanteringen av trafikföreskrifter. Arbetet har bedrivits med gott resultat under året.

Länsstyrelsen har under 2025 bidragit till att ta fram länsstyrelsegemensamma mallar för beslutsfattandet, i syfte att ytterligare effektivisera handläggningen och främja

⁹ Administrationssystem, Länsstyrelsen

rättssäkerhet. Länsstyrelsen har under året handlagt en omfattande begäran om trafikföreskrifter från Trafikverket.

18§ Viltförvaltningsdelegation

Under 2025 genomfördes det två sammanträden med viltförvaltningsdelegationen i Södermanland för att i huvudsak samverka i frågor som rör viltförvaltningen i länet. Syftet var även att informera om relevanta beslut inom området samt att öka kunskapen om viltförvaltningen hos ledamöterna.

Länsstyrelsen har arbetat för samverkan, samsyn och samförstånd inom den regionala viltförvaltningen för att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Insatserna har skett genom spridning av samförvaltningsplanen, kompetensutveckling genom länsstyrelsedrivna projekt samt genom granskning och godkännande av skötsel- och förvaltningsplaner för älg och kronhjort. Länsstyrelsen har inom detta arbete haft kontinuerliga kontakter med jägar- och markägareorganisationer.

Länsstyrelsen driver sedan 2024 projektet konkurrenskraftigt Sörmland som syftar till att stärka länets lantbruksföretags konkurrenskraft genom minskade viltskador. Projektet är ett kompetensutvecklingsprojekt och förväntas fortlöpa till och med 2026.

Länsstyrelsen har deltagit vid de samrådsmöten som älgförvaltningsgrupperna haft med älgskötselområdena för att utbilda och utveckla aktiva inom älgförvaltningen. Deltagandet skapar även goda förutsättningar för samarbete och dialog. Prioriterade områden är att höja måluppfyllnaden avseende planerad och faktisk avskjutning av älg och kronhjort samtidigt som större vikt lagts vid de kvalitativa målsättningarna samt hur planerna bidrar till de regionala målsättningarna.

Antalet rovdjursangrepp är i stort sätt oförändrat mellan 2024, (15 angrepp totalt) och 2025 (12 angrepp totalt). 2024 var tretton av angreppen orsakade av varg och två av lodjur och 2025 var elva orsakade av varg och ett av lodjur. Det medför en fortsatt stor påverkan för landsbygdens jägare och tamdjurshållare när varg förökar sig och bosätter sig i ett län som har tätt med fårgårdar och en utbredd jaktverksamhet. Länets invånare ser oftare vargar än tidigare år, vilket ökar behovet av att Länsstyrelsen bedriver ett större arbete med inventering och förvaltning, kommunikation och förebyggande arbete. En följd är också fler beslut om skydds jakt. Under 2025 togs tre beslut om skydds jakt efter varg i länet.

Informationsbehovet är fortsatt stort med ett högt antal rovdjurshändelser och observationer. Länsstyrelsen arbetar konstant med att informera om rovdjur, rovdjurshändelser och förändringar i populationen med mera. Årets informationsmöten har varit fysiska. Detta har dock inte helt ersatt textinformation som fortsatt ses som en nödvändighet i förvaltningen. Länsstyrelsen kommunicerar bland annat via webb för aktuell rovdjursinformation samt i tidskriften *Aktiv Landsbygd*.

Vidareutbildning har skett av redan erfaren personal för att effektivt kunna möta uppdraget med inventering, besiktningar av rovdjursdödade tamdjur och hundar samt besiktning av statens vilt. Effektivitet och kvalitet av både inventering och besiktning av tamdjur är hög.

Genomfört arbete bedöms bidra till att ge större kunskap och ökat samarbete om rovdjuren i länet, vilket leder till ökad förståelse för förvaltningen. Kontaktnät fortsätter att växa för varje år. Kommunikation och samarbete med allmänheten och med andra länsstyrelser sker kontinuerligt. Detta leder till en minskad risk för konflikter, en säkrare och enklare arbetssituation för besiktningsmän och inventerare samt en effektivare hantering av ärenden.

Rovdjursförvaltning.

År 2025 fortskred verksamheten i stort sett som planerat. Kvaliteten och omfattningen på besiktning, skrämning och inventering förbättrades och bibehölls. Den genomsnittliga bedömningen av resultatet av de insatser och aktiviteter som skett under året bedöms vara bra och majoriteten av målen är uppnådda. Södermanland har sedan flera år förekomst av stora rovdjur. Länsstyrelsen ser därmed ett ständigt behov av information, samverkan, förebyggande arbete och ett högt antal rovdjurshändelser som kräver fler insatser såsom rovdjursavvisande stängsel, besiktningar samt informationsmöten.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer det samlade resultatet på området som gott. Myndigheten har under 2025 hanterat trafikföreskrifter och viltförvaltning med hög kvalitet och effektivitet, trots ett ökande antal rovdjurshändelser och observationer. Viltförvaltningen har genomförts utan större avvikelser, och handläggningstiderna inom trafikområdet har varit goda. Det förhållandevis stora antalet rovdjursangrepp och behovet av fortsatt utveckling av samverkan inom viltförvaltning är utmaningar, men arbetet har ändå varit väl genomfört utifrån givna förutsättningar. Dock ser vi att det finns ett ökat behov av att arbeta för att minska viltskadorna på gröda i länet, främst orsakat av klövvilt och stora betande fåglar.

Trafikföreskrifter

- Handläggningen av trafikföreskrifter har under 2025 bedrivits med god effektivitet och rättssäkerhet, i enlighet med den länsstyrelsegemensamma överenskommelsen om rättslig hantering av trafikföreskrifter.
- Länsstyrelsen har bidragit till utvecklingen av länsstyrelsegemensamma beslutsmallar, vilket stärker enhetlighet och kvalitet i beslutsfattandet, samt hanterat omfattande ärenden från Trafikverket utan att negativt påverka handläggningstider eller kvalitet.

Utvecklad kommunikation och informationsinsatser inom rovdjursförvaltning

- Myndigheten har hanterat en ökad mängd rovdjurshändelser och observationer

genom informationsmöten, besiktningar och inventeringar. Länsstyrelsen upplever en ökad men god kontakt med den rekreationssökande allmänheten i länet gällande stora rovdjur. Detta tyder på att insatser kopplade till informations spridning stärkt länken mellan Länsstyrelsen och allmänheten.

- Arbetet med inventering och besiktning av tamdjursangrepp har förbättrats i både kvalitet och omfattning.
- I princip hela länets totala jaktareal ingår i något älgskötselområde.

Fortsatt behov av samverkan och kommunikation inom viltförvaltning

- Skador som vilt orsakar på gröda samt i trafiken ökar. Länsstyrelsen saknar uppdrag och resurser för att arbeta aktivt för att nå de regionala mål om att skadorna ska minska.
- Antalet vargangrepp i länet är fortfarande högt, vilket ställer högre krav på kommunikation och hantering av skydds jakt och inventering.
- Samverkan med tamdjursägare, jägare och allmänheten behöver vidareutvecklas för att minska konflikter och förbättra kunskap om viltförvaltning.

Ökade krav på rovdjursförvaltning och skyddsåtgärder

- Den ökande förekomsten av stora rovdjur i länet innebär ett större behov av resurser för besiktning, skyddsåtgärder och information.
- Myndigheten har hanterat detta väl men behöver fortsatt utveckla sitt arbete med rovdjursavvisande stängsel och informationsinsatser.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Redovisa åtgärder för verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena kommunal livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd och animaliska biprodukter, allmänna veterinära frågor, kontroll av foder och livsmedel inom primärproduktionen samt tillsyn av hund och katt. Länsstyrelsens uppgifter omfattar tillsyn, kontroll och besiktning, handläggning av ansökningar, samverkan och samordning samt information.

Inom livsmedelsområdet har länsstyrelserna ansvar för att ge stöd, råd och samordning till den kommunala livsmedelskontrollen. Kontroller genomförs av verksamheter som bedriver primärproduktion av livsmedel och/eller foder. Länsstyrelserna ansvarar också för kontroll av insamling, omlastning och transport av animaliska biprodukter.

Efterlevnaden av djurskyddsbestämmelser kontrolleras hos både verksamhetsutövare och privatpersoner. Området omfattar även till exempel förprovning av djurstallar.

Smittskyddsområdet omfattar samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat sjukdomar inom epizooti- och zoonoslagen, men även hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet och hygien.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, djurhållares hantering av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

I den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP) finns operativa mål för merparten av områdena.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Länsstyrelsen är angelägen om att upprätthålla en god beredskap mot djursjukdomar. Under 2025 har myndigheten övat tjänsteperson i beredskap att hantera en händelse med misstänkt mul- och klövsjuka i länet.

Södermanlands län har, tillsammans med Skåne, Halland och Blekinge, pekats ut av centrala myndigheter som särskilda riskområden att få utbrott av afrikansk svinpest. Länsstyrelsen har därför sedan 2021 deltagit i möten med centrala myndigheter och de andra riskutsatta länsstyrelserna för att tillsammans ta fram förebyggande åtgärder och dela material. Arbetet har fortsatt under 2025 med informationskampanjer riktade till friluftsliv och jägare samt information till smittskyddsläkare i angränsande regioner.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	12,2	12,9	11,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	11,5	12,0	11,0
Antal årsarbetskrafter män	0,7	0,8	0,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 392	2 184	2 145
Antal beslutade ärenden	2 400	2 153	2 177
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	2	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	19 180	21 806	17 058
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Produktiviteten per årsarbetare har ökat jämfört med tidigare år och är något över 2023 års nivå.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁰	≥1	0,9	0,7	0,8
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS	10 %	4,9%	3,9%	3,8%

¹⁰ Register, Jordbruksverket

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ¹¹	100 %	68%	85%	82%

Antalet genomförda rutinkontroller ska vara minst lika många som antalet kontroller som utförs efter inkomna klagomål. Den balansen finns inte under 2025 utan kvoten är 0,9 (111 rutinkontroller och 121 fysiska kontroller efter klagomål). Jämfört med föregående år har kvoten ökat.

Under året har länsstyrelsen inte uppnått målet att tio procent av de livsmedelsproducerande djurhållarna i länet ska kontrolleras. Resultatet är 4,9 procent (76 av 158 kontroller). Andelen har ökat något under de tre senaste åren.

Enligt uttaget från Livsmedelsverket skulle Länsstyrelsen i Södermanlands län under 2025 utföra 31 livsmedelskontroller av primärproducenter. Av dessa utfördes 21 kontroller från uttaget 2025 samt två kontroller utöver uttaget.

3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Enligt Länsstyrelseinstruktionen 3§ p2 har Länsstyrelsen uppgifter i fråga om livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar. De flesta områden har operativa mål i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan.

Kontrollplan för livsmedelskedjan

I följande avsnitt redovisas de nationella operativa målen inom respektive område. Målen numreras i enlighet med den nationella strukturen och endast de mål som är relevanta för Länsstyrelsen i Södermanlands län redovisas. Detta innebär att numreringen i vissa fall inte följer en sammanhängande ordningsföljd.

Livsmedel och foder

Länsstyrelsen utövar offentlig kontroll av livsmedel- och foderproducenter inom primärproduktion med syfte att undersöka om verksamhetsutövarna följer aktuell lagstiftning och levererar säkra livsmedel och säkert foder. Med primärproduktion menas

¹¹ Register, Länsstyrelsen.

normalt odling och skörd av vegetabilier, mjölkproduktion, äggproduktion och uppfödning av livsmedelsproducerande djur, men även jakt och fiske omfattas.

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna livsmedelskontrollen i länet. Under 2025 har två länsmöten med kommunernas livsmedelsinspektörer genomförts.

Operativt mål 11 livsmedel: Spårbarhet ägg.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Inga hönsbesättningar är uttagna enligt nationellt kontrolluttag under 2025. Däremot har en kontroll av spårbarhet utförts i samband med en kontroll efter inkommen anmälan på en hönsbesättning. Ett beslut om återkallande av ägg har fattats på grund av bekräftad *Salmonella typhimurium*.

Operativt mål 12 livsmedel: Aktörer som släpper ut honung på marknaden.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Fyra prover tagna och inskickade från två biodlare i länet i samband med primärproduktionskontroll.

Operativt mål 16 livsmedel: Glykoalkaloider i potatis.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Inga prover har tagits 2025. Det med anledning av att Livsmedelsverket som är ansvarig myndighet att besluta om provtagning för glykoalkaloider i potatis, inte meddelat önskemål om detta. Länsstyrelsen bedömer att målet är att betrakta som uppfyllt under en av två omständigheter: antingen då myndigheten tilldelas kontroll och utför kontroll, eller då ingen tilldelning av kontroll sker varpå inte heller någon kontroll utförs. Det senare har alltså varit fallet under 2025.

Operativt mål 19 livsmedel: Opastöriserad mjölk.

Målet bedöms vara uppfyllt.

En kontroll av primärproducent gällande opastöriserad mjölk har utförts.

Operativt mål 20 livsmedel: Nationell kontrollplanering primärproduktion:

Målet bedöms delvis vara uppfyllt.

Enligt uttaget från Livsmedelsverket skulle Länsstyrelsen i Södermanlands län under 2025 utföra 31 livsmedelskontroller av primärproducenter. 21 livsmedelskontroller utfördes. Anledningen till att alla kontroller inte utfördes är dels på grund av prioritering av andra typer av ärenden och kontroller samt oplanerad personalfrånvaro.

Utöver det har en kontroll utförts efter inkommen anmälan. Vidare har två riskbaserade rutinkontroller utförts, utöver uttaget från Livsmedelsverket, på två anläggningar som hanterar foder och livsmedel. Sju uppföljande kontroller har gjorts i fält och åtta uppföljande kontroller har gjorts administrativt.

Uttaget gällande antalet foderkontroller på särskilda foderproducenter var två. Två foderkontroller har utförts enligt uttaget från Jordbruksverket. En uppföljande foderkontroll har gjorts i fält.

Operativt mål 1 foder: Verktyg och förutsättningar för riskbaserad och likvärdig kontroll.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Länsstyrelserna gör ett riskbaserat urval av företag utifrån tilldelningen inom respektive bransch. Kontrollerna utförs utifrån framtagna branschspecifika checklistor. Efter utförd kontroll registreras resultatet i *Primör*¹². Kontrollen innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen. Kontrollen är viktig för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel och foder för människor och djur.

Under 2021 tog Länsstyrelsen i Södermanlands län initiativ till att samverka med andra län inom området primärproduktion och arbetet har fortskridit under 2025. En gång i månaden sker digitala samverkansmöten med länsstyrelserna i Östergötland, Jönköping, Gotland och Kalmar. Handläggarna diskuterar exempelvis aktuella ärenden och ny lagstiftning samt delar erfarenheter. Samsynkontroller med länens handläggare har genomförts, en digital samt en på plats i Jönköping.

Operativt mål 2 foder: Verksamhetsutövare har de grundläggande kunskaper som krävs för att följa lagstiftningen.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Vid kontroll av primärproducenter som producerar foder såväl som livsmedel diskuteras regelverk och förbättringsåtgärder.

Djurskydd

Operativt mål 1 djurskydd: Utbildning, likriktning, verifiering. Likvärdighet över landet vad gäller bedömning av brister och vidtagna åtgärder för att uppnå efterlevnad av djurskyddslagstiftningen.

Målet bedöms vara uppfyllt.

¹² Primör är länsstyrelsernas IT-stöd för registrering av livsmedels- och foderföretag samt för registrering av kontroll.

Årligen genomför djurskyddshandläggare parallellkontroller på varandra med syfte att verifiera arbetssätt och skapa samsyn i bedömningar. Alla djurskyddshandläggare deltog på kompetensutvecklingsdagarna för Sveriges djurskyddshandläggare.

Operativt mål 2 djurskydd: Riskbaserad rutinkontroll. Varje år utförs kontroll av en tillräcklig stor andel kontrollobjekt, utifrån en riskvärdering.

Målet har delvis uppfyllts.

Under året har 77 rutinkontroller av livsmedelsproducerande djur skett vilket är 4,9 procent av länets djurhållare som har livsmedelsproducerande djur. Det nationella målet är att tio procent av länets livsmedelsproducerande djurhållare ska kontrolleras årligen. Under året har länsstyrelsen prioriterat inkommande ärenden såsom klagomål och tillståndsansökningar, vilket då resulterat i ett mindre antal kontroller av livsmedelsproducerande djurhållare.

Operativt mål 3 djurskydd: Resurseffektivitet och effekt av kontrollen. Resurserna inom kontrollverksamheten fördelas utifrån myndighetens uppdrag och används på ett sätt som gör att kontrollen får effekt. Kontrollmyndigheterna arbetar systematiskt med att öka kunskapen hos djurhållare och underlätta för dem att göra rätt.

Målet har delvis uppfyllts.

Antalet genomförda rutinkontroller ska vara minst lika många som antalet kontroller som utförs efter inkomna klagomål. Den balansen finns inte under 2025. Under året har 111 rutinkontroller genomförts och 121 klagomålskontroller. En utbildningsinsats för företag som arbetar med plockning och transport av slaktkycklingar i samarbete med branschorganisationen Svensk Fågel har genomförts. Länsveterinär från Länsstyrelsen informerade om gällande lagstiftning och om myndighetens kontroll av djurskydd.

Operativt mål 4 djurskydd: Service. Djurhållare upplever att kontrollmyndigheten ger snabb återkoppling och tydlig information i kontroll- och ansökningsärenden. Djurhållare upplever ett gott bemötande i kontrollsituationen.

Målet bedöms uppfyllt.

93,7 procent av kontrollrapporterna inom djurskydd skickas ut inom 21 dagar efter kontroll. Beslut utformas i enlighet med de gemensamma mallar som finns tillgängliga i ärendehanteringssystemet. Vid behov granskar jurist beslut. Samtliga ansökningar om förprovning och tillståndsansökningar har beslutats inom målsatt handläggningstid.

Klagomålsärenden

Under året har Länsstyrelsen handlagt ett fortsatt stort antal klagomålsärenden. Totalt har 710 klagomål om bristande djurskydd inkommit, en ökning med 17 procent från 2024. Dessa

har handlagts genom kontroller på plats, genom en administrativ granskning eller genom informationsbrev.

99,4 procent av klagomålen har avslutats inom 90 dagar.

	År 2025	År 2024	År 2023
Antal inkommande klagomål	710	605	607

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Omhändertaganden av djur

Under 2025 har antal ärenden gällande omhändertagande av djur ökat från 43 ärenden år 2024 till årets 61 ärenden. Allvarliga ärenden med misär och större mängd djur har förekommit under året i några fall. I några ärenden har 10-15 katter eller hundar omhändertagits från lägenheter och hus. En del ärenden har varit av speciell karaktär och har därför varit extra resurskrävande. Totalt omhändertogs 150 djur under 2025.

	År 2025	År 2024	År 2023
Antal ärenden gällande omhändertaganden av djur	61	43	57

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Djurförbud

Under 2025 har länsstyrelsen beslutat om djurförbud i sex ärenden. Dessa beslut är mycket ingripande för de personer som delges och arbetet är omfattande och resurskrävande. Besluten överklagas ofta, vilket innebär extraarbete med yttrande till förvaltningsrätten och eventuellt högre instanser. Fyra ansökningar om upphävande av djurförbud har inkommit till länsstyrelsen under 2025. Även dessa är resurskrävande. Om beslutet går sökanden emot sker oftast ett överklagande. Elva djurförbudskontroller har genomförts under 2025.

	År 2025	År 2024	År 2023
Utfärdade djurförbud	6	16	12
Ansökan om upphävande av djurförbud	4	3	3
Djurförbudskontroller	11	16	9

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Förprovning av djurstallar

Vid ny-, till- eller ombyggnationer av djurstall, hägn eller annat förvaringsutrymme för djur kan en ansökan om förprovning behöva skickas in till Länsstyrelsen innan byggnationen kan påbörjas. Länsstyrelsen granskar den planerade byggnationen utifrån djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och Jordbruksverkets föreskrifter om djurhållning samt smittskydd. Förprovningen är en viktig del i djurskydds- och djurhälsoarbetet i Sverige.

Under 2025 inkom 36 förprövningsansökningar i Södermanland. Under 2025 beslutades 25 förprövningsansökningar samt att två förprövningsansökningar avvisades pga ofullständiga ansökningar i Södermanland. Under 2025 godkändes 19 besiktningar av förprovningar i Södermanland.

Vid mindre om- och tillbyggnationer kan det under vissa omständigheter räcka med en förhandsanmälan till länsstyrelsen. Under 2025 inkom en förhandsanmälan i Södermanland.

De djurutrymmen som inte har förprovats innan byggnationen påbörjats, kan bli föremål för en efterprovning. Att inte låta förpröva ett stall där det finns krav på förprovning kan medföra att en särskild avgift tas ut för den som inte förprovats och kan i allvarliga fall leda till förbud att hålla djur i stallet. Under 2025 inkom fyra efterprovningar i Södermanland, varav tre efterprovningar ledde till en särskild avgift.

Länsstyrelsen erbjuder ett förprövningsmöte till den som har ansökt om förprovning för att effektivisera handläggningen och skapa en bra dialog med den sökande. Länsstyrelsen har under 2025 fortsatt att erbjuda digitala och fysiska förprövningsmöten då det fungerat bra och uppskattats bland sökande.

En gång i kvartalet hålls två regionala samverkansmöten samt ett nationellt samverkansmöte med landets förprövningshandläggare och Jordbruksverket. Under 2025 har Södermanland varit ordförande under de regionala samverkansmötena samt fört regionens talan under de nationella samverkansmötena.

Tillsynslagen

Arbetet med handläggningen av ärenden enligt lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter har även under 2025 tagit betydande resurser i anspråk. Antalet ärenden har legat relativt konstant sedan förra året. Under 2025 har 160 anmälningar enligt tillsynslagen kommit in till Länsstyrelsen. År 2024 inkom 168 anmälningar.

Beslut om föreläggande gällande omärkta eller oregistrerade hundar har fattats i tre ärenden. Beslut om föreläggande gällande bland annat fast koppel, munkorg samt antidragutrustning har fattats i tio ärenden. Två hundar har omhändertagits enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsen genomför kontroller av hästpass, djurhälsopersonal och läkemedel på gård. Under 2025 har myndigheten genomfört elva fullständiga hästpasskontroller, tio kontroller av allmänna och särskilda hygienregler, 26 kontroller av djurhälsopersonal, varav 17 administrativa vilkorade läkemedelsanvändning inom djurhållning och elva kontroller av läkemedel på gård. Riskbedömningen har baserats på inkomna anmälningar, resultat av tidigare tillsyn och villkorad läkemedelsanvändning.

Kontroll av djurhälsopersonal har utförts på ett antal veterinärer i länet där myndigheten bland annat fått in anmälningar. Brister har uppmärksammats vid kontroller vilket bland annat har resulterat i föreläggande som är förenat med vite samt anmälningar till ansvarsnämnden och polismyndigheten.

Under den nationella beredskapsveckan föreläste läsveterinärerna om Krigsveterinärrområde Södermanland vid Enheten för samhällsskydd och beredskaps interna utbildning för myndighetens samtliga anställda.

Djurhälsa och smittskydd

Länsstyrelsen i Södermanlands län har under 2025 genomfört en digital utbildning för miljöhandläggare i länets kommuner gällande smittskydd vid besök på gårdar med djurhållning.

Länsstyrelsen i Södermanlands län representerar länsstyrelserna i den Nationella Läkemedelsstrategin och bevakar alla frågor som rör veterinära läkemedel.

Operativt mål djurhälsa inklusive smittskydd: Kontrollen är anpassad till den nya lagstiftningen på djurhälsoområdet. Kontrollmyndigheternas kontrolluppdrag är tydliggjort och kontrollmyndigheterna har grundläggande verktyg och förutsättningar för att genomföra riskbaserad offentlig kontroll.

Målet bedöms delvis vara uppfyllt.

Under 2025 har länet fått in 81 anmälningar om konstaterad eller misstänkt anmälningspliktig sjukdom. Redan vid misstanke om anmälningspliktig sjukdom, tas i de flesta fall kontakter med veterinär och djurägare i väntan på provsvar. Flera fall av *Salmonella choleraesuis* och *Salmonella enterica* har konstaterats på vildsvin i länet. En misstanke gällande afrikansk svinpest (ASF) på vildsvin har kunnat avskrivas.

Länet har också haft flera fall av anmälningspliktiga sjukdomar på häst. Två fall med ekvint herpesvirus typ 1, ett fall med kvarka och två fall med smittsam livmoderinfektion. En mjältbrandsgrav har kommit i dagen men bedömdes inte utgöra någon smittorisk varför vidare åtgärder för inblandade människor inte vidtagits. Ett fall av konstaterad fågelinfluensa hos vild fågel har påträffats i Nyköpings kommun.

Under året genomfördes totalt 27 kontroller av obligatorisk salmonellaprovtagning hos länets fjäderfäanläggningar varav två anläggningar fick föreläggande och en fick föreläggande med vite. I en anläggning bekräftades smitta med *Salmonella typhimurium* och den smittade delen av anläggningen var spärrad av Jordbruksverket under hela 2025. En av anläggningarna hade konstaterad *Salmonella Newport* sedan 2023 och en stallbyggnad på anläggningen var fortfarande spärrad under 2025.

Länsstyrelsen har utfört två kontroller av animaliska biprodukter under 2025. Kontroll av seminverksamheter har ej genomförts på grund av avsaknad av vägledning från

Jordbruksverket. Överlag är den här typen av verksamheter skötsamma och risken för allvarliga brister är låg.

Sju kontroller av tuberkulos hos hjort i hägn har utförts.

Operativt mål 1 animaliska biprodukter ABP: Riskbaserad kontroll och åtgärd vid avvikelser.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Två kontroller av animaliska biprodukter har genomförts 2025. Uppföljning av brister har genomförts. Register över objekt finns samt rutin för kontroll av området. Beslut har fattats gällande debitering av kontrollen.

Operativt mål 2 animaliska biprodukter ABP: kontrollmyndigheterna har verktyg och förutsättningar för att genomföra riskbaserad offentlig kontroll.

Målet bedöms delvis uppfyllt.

Animaliska biprodukter är ett område som inte prioriteras i stor utsträckning vid resursbrist på myndigheten, detta med anledning av att andra områden bedöms ha högre risk. Det finns ett uppdaterat register över objekten i länet och en riskbedömning över objekten. Kontroll prioriteras utifrån registret.

4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.

Europeiska kommissionen har inte utfört någon revision inom dessa områden under 2025.

Redovisa åtgärder för verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård (1D1)

Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att förbereda och införa verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård, och resultatet av dessa åtgärder.

Länsstyrelsen har deltagit i en workshop gällande utformning av vägledning för verksamhetstillsyn tillsammans med Statens jordbruksverk i samband med länsveterinärdagarna i Uppsala. Arbetet resulterade i riskvärdering av tillsynsobjekt samt identifiering av vad som är tillsynsobjektet när verksamheten har en komplicerad ägarstruktur. Länsstyrelsen i Södermanlands län har också skickat ut information till länets veterinärer om hur de ska registrera sig som vårdgivare och allmän information om verksamhetstillsyn. Länsstyrelsen har arbetat med frågan tillsammans med

länsveterinärerna i angränsande län, det så kallade LV6-nätverket¹³, bland annat i samband med en fysisk träff i Nyköping i december. Resultatet av arbetet är att Länsstyrelsen är väl förberedd för uppgiften att utföra verksamhetstillsyn. Riskuttaget kommer att baseras på information från Jordbruksverket i kombination med lokal information om verksamheter i länet.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer att området har utvecklingsbehov. Myndigheten har under 2025 uppvisat en stabil och strukturerad hantering av uppdrag inom livsmedelskontroll, djurskydd samt djurhälsa och smittskydd. Som framgår av resultaten har dock flera mål inom kontrollverksamheten inte uppfyllts fullt ut, och resursbrist har lett till nedprioriteringar av vissa uppgifter. Den obalans som finns mellan planerade normalkontroller och klagomålsbaserade inspektioner, samt den låga genomförandegraden av vissa livsmedels- och foderkontroller, är tecken på att verksamheten behöver stärkas. Nedan sammanfattas resultaten av operativa mål, samt övrig grund för länsstyrelsens resultatbedömning.

Kontrollområde	Operativt mål	Resultat
Livsmedel och foder	Operativt mål 11 livsmedel: Spårbarhet ägg	Uppfyllt
Livsmedel och foder	Operativt mål 12 livsmedel: Aktörer som släpper ut honung på marknaden.	Uppfyllt
Livsmedel och foder	Operativt mål 16 livsmedel: Glykoalkaloider i potatis.	Uppfyllt
Livsmedel och foder	Operativt mål 19 livsmedel: Opastöriserad mjölk.	Uppfyllt
Livsmedel och foder	Operativt mål 20 livsmedel: Nationell kontrollplanering primärproduktion.	Delvis uppfyllt
Livsmedel och foder	Operativt mål 1 foder: Verktyg och förutsättningar för riskbaserad och likvärdig kontroll.	Uppfyllt
Livsmedel och foder	Operativt mål 2 foder: Verksamhetsutövare har de grundläggande kunskaper som krävs för att följa lagstiftningen.	Uppfyllt
Djurskydd	Operativt mål 1 djurskydd: Utbildning, likriktning, verifiering. Likvärdighet över landet vad gäller bedömning av brister och vidtagna åtgärder.	Uppfyllt

¹³ LV6-nätverket består av Länsstyrelsen i Stockholms län, Uppsala län, Västmanlands län, Örebro län, Södermanlands län och Gotland

Djurskydd	Operativt mål 2 djurskydd: Riskbaserad rutinkontroll. Kontroll av en tillräcklig stor andel kontrollobjekt.	Delvis uppfyllt
Djurskydd	Operativt mål 3 djurskydd: Resurseffektivitet och effekt av kontrollen.	Delvis uppfyllt
Djurskydd	Operativt mål 4 djurskydd: Service: Snabb återkoppling, tydlig information och gott bemötande.	Uppfyllt
Djurhälsa och smittskydd	Operativt mål djurhälsa inklusive smittskydd: Anpassning till ny lagstiftning, tydligt uppdrag och riskbaserad kontroll.	Delvis uppfyllt
Djurhälsa och smittskydd	Operativt mål 1 ABP: Riskbaserad kontroll och åtgärd vid avvikelser.	Uppfyllt
Djurhälsa och smittskydd	Operativt mål 2 ABP: Verktyg och förutsättningar för riskbaserad offentlig kontroll.	Delvis uppfyllt

Effektiv hantering av klagomål och akuta djurskyddsärenden

- 710 klagomål om bristande djurskydd har hanterats, med en hög andel avslutade ärenden inom 90 dagar (99,4 procent).
- Antalet omhändertagna djur har minskat från föregående år, ärendena har dock fortsatt att vara resurskrävande.

God beredskap för smittskydd och epizootiberedskap

- Epizootiberedskapsplanen hålls uppdaterad.
- Arbetet mot afrikansk svinpest har varit prioriterat och inkluderat informationskampanjer och samverkan med centrala myndigheter. En epizootiberedskapsövning har genomförts under 2025.

Snabb och rättssäker hantering av djurförbud

- Antalet beslutade djurförbud har minskat till 6 stycken, och kontroller för att säkerställa efterlevnad har genomförts.

God service och bemötande i kontrollverksamheten

- 94 procent av kontrollrapporterna inom djurskydd skickas ut inom 21 dagar efter kontroll.

Otillräckligt antal normalkontroller inom djurskydd

- Målet är att minst 10 procent av länets livsmedelsproducerande djurhållare ska kontrolleras årligen, men endast 4,9 procent har kontrollerats under 2025.
- Antalet genomförda rutinkontroller (111) är lägre än antalet kontroller efter klagomål (121), vilket innebär att den riskbaserade kontrollen inte är i balans.

Otillräckligt antal livsmedelskontroller av primärproducenter

- Målet var att utföra 31 livsmedelskontroller, men endast 21 genomfördes.
- Orsaken är prioritering av andra ärenden och kontroller, vilket indikerar resursbrist.

Effekter av prioriteringar inom vissa kontrollområden

- Kontroller av seminverksamheter har prioriterats ned. Det föreligger låg risk för smitta och det saknas fullständig vägledning till Jordbruksverkets nya checklista.
- Länsstyrelsen är medveten om Jordbruksverket och Livsmedelsverkets rekommendationer om utökade resurser på området men har, trots att vi instämmer i behovet, inte sett möjligheter att prioritera området.

Ökad arbetsbelastning och komplexitet i ärendehantering

- Ett ökat antal inkomna ärenden samt resurskrävande ärenden i kombination med resursbrist påverkar möjligheten att genomföra planerade kontroller.
- Ärenden enligt lagen om tillsyn av hundar och katter har fortsatt tagit betydande resurser i anspråk.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Redovisa bidrag till tillväxt och beskriv arbete för tillväxt vid målkonflikter	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, besluta om betydande miljöpåverkan, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar.
- Tillstyrka att väg- och järnvägsplaner kan fastställas av Trafikverket och vara en relevant samrådspart som ger aktiv rådgivning med fokus på genomförbarhet.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till:

- Att nå det långsiktiga klimatmålet och etappmålen för minskad klimatpåverkan samt övriga relevanta miljömål.
- En geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därmed bidrar till att uppnå landsbygds politikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och jämställt transportsystem och ett hänsynsmål om trafiksäkerhet, ökad hälsa samt miljö kvalitetsmål.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Projekt Ostlänken

Länsstyrelsen har i sin roll som granskande myndighet för väg- och järnvägsplanering under året framför allt deltagit i omfattande granskning av järnvägsplaner inom projekt Ostlänken, landets största infrastrukturprojekt. Länsstyrelsen har prioriterat handläggning av ärenden kopplat till projektet. Sedan planeringen av Ostlänken startade har länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands och Östergötlands län arbetat på ett enhetligt, effektivt och samordnat sätt avseende myndigheternas kompetensområden inom samhällsplanering, miljöskydd, riskhantering, naturvård, vatten, kulturmiljövård och areella näringar. Samtliga järnvägsplaner i Södermanland har nu ägt laga kraft.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	4,0	2,7	1,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,7	1,5	0,6
Antal årsarbetskrafter män	1,4	1,2	1,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	43	42	41
Antal beslutade ärenden	45	34	38
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	3	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	6 155	3 957	2 379
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	47	47	24

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering redovisar ökade kostnader jämfört med föregående år. Det förklaras med ökade lönekostnader främst inom området infrastrukturplanering som är kopplat till projektet Ostlänken, men även ökade lönekostnader inom regional tillväxt.

3§ p3 Regional tillväxt

Länsstyrelsen har under 2025 arbetat för att främja regional tillväxt och uppnå landsbygds politikens mål på flera områden. Dessa beskrivs i andra avsnitt av årsredovisningen enligt nedan.

Länsstyrelsens arbete för att samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer för tillväxt i länet beskrivs under rubrik *Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling*. Exempelvis redogörs för hur myndigheten har fördjupat samverkan med Region Sörmland på flera plan.

Under rubrik *Förenkla för företag* framgår att insatser har gjorts för att förbättra kommunikation, service och samordning gentemot målgruppen företagare. Bland annat har arbetet med samordnade kontroller fortsatt, och Länsstyrelsen har genom samverkan arbetat för stärkt likvärdighet i ärendebedömningar mellan olika kommuner och län

I avsnittet *Energi och klimat* beskrivs myndighetens arbete för att minska klimatpåverkan och stärka den regionala energiförsörjningen. En av områdets insatser är projektet *Grönt Näringsliv*, med målgruppen små och medelstora företag inom tillverkningsindustri, vägtransport och sjöfart. I samma avsnitt beskrivs myndighetens medverkan i projekt finansierade av den regionala strukturfonden (ERUF) samt Energimyndighetens stöd till projekt inom energiplanering.

I avsnitt *Naturvård och miljöskydd*, underrubrik *Samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet* beskrivs såväl arbetet för att uppnå klimatmålet och andra miljömål samt mer specifikt hur myndigheten arbetar aktivt för att fördela bidrag för åtgärder i vattenmiljöer och odlingslandskap samt för minskad klimatpåverkan i länet.

3§ p4 Infrastrukturplanering

Infrastruktur – väg och järnväg

Länsstyrelsen är granskningsmyndighet för väg- och järnvägsplanering enligt väglagen (SFS 1971:948) respektive lagen om byggande av järnväg (SFS 1995:1649). Länsstyrelsen har i sin roll som granskande myndighet för väg- och järnvägsplanering under året framförallt deltagit i granskning av järnvägsplaner inom projekt Ostlänken samt samråd om vägplan för ombyggnad av motorväg E4 i Nyköping. I de fall Trafikverket efterfrågat Länsstyrelsens yttranden och beslut har myndigheten hållit utsatta svarstider. Länsstyrelsens arbete med allmänbevakning i frågor om elnätskoncessioner ligger på en förhållandevis låg nivå, på grund av begränsad ärendetillströmning.

Redovisa bidrag till tillväxt och beskriv arbete för tillväxt vid målkonflikter (1C1)

Länsstyrelserna ska redovisa hur de har bidragit till tillväxt, med utgångspunkt i deras uppgifter att utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom sitt ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser samt att främja länets utveckling. Redovisningen ska inkludera en beskrivning av hur länsstyrelserna vid målkonflikter som uppstår i myndigheternas verksamheter har arbetat för att frågor om tillväxt beaktas.

En stor del av myndighetens arbete för att främja länets tillväxt och avväga målkonflikter sker huvudsakligen avdelningsvis. Exempelvis genom att omhänderta företagares perspektiv och utgångspunkter i det dagliga miljöprövnings- och tillsynsarbetet, samt genom kontinuerlig dialog med den för länet mycket viktiga gröna näringen. Landsbygdsavdelningen lyfter företagsperspektiv och främjar tillväxt i flera projekt.

Under året genomförde en länsstyrelseövergripande utbildning i bemötande och service gentemot länets företagare. Denna är en del i arbetet med att stimulera tillväxt samt att ge ökad insikt om hur målkonflikter hanteras och hur målgruppen ges ett gott bemötande oavsett utfall i myndighetsutövningen. Länsstyrelsens arbete för att stimulera länets tillväxt

genom att förbättrat bemötande och förenling i myndighetsutövandet beskrivs under rubrik *Förenkla för företag*. De större och svårare målkonflikterna spänner ofta över flera avdelningars ansvarsområden. Markanvändning, med dess tydliga koppling till livsmedelsproduktion, beredskap, energi, bostadsförsörjning med mera, är ett tydligt exempel. Under året har myndighetens ledningsgrupp påbörjat ett nytt arbetssätt för hantering och bedömning vid målkonflikter i mark- och vattenanvändning. Målkonflikterna hanteras vid särskilda styrgruppsmöten för gemensam genomlysning av olika perspektiv. Länsstyrelsen har under året också påbörjat ett arbete med avdelningsöverskridanden tematiska fördjupningar. Den första tematiska fördjupningen kretsade kring Skavsta som geografisk plats med de många intressen som finns på platsen såsom beredskap, jordbruk, solceller, förorenad mark, tillväxt samt kulturmiljö och frågor kopplade till social hållbarhet i form av ensamkommande barn och trafficking. Se även *Internt strategiskt arbete mot nationella mål*.

Utöver förenklingsarbetet genomförs även andra insatser för att stödja och stimulera näringslivet i länet. Sörmlands matmöte 2025 anordnades tillsammans med Sörmlands matkluster som en arena för verksamma inom produktion, inköp och distributionsstrukturer kring livsmedelsproduktion men också besöksnäring och näringslivsutveckling. Syftet var att samla myndigheter, företag och andra aktörer med regional rådighet för att utveckla Södermanlands livsmedels- och besöksnäring inom både offentlig och privat sektor. Dagen samlade 240 personer och planeras genomföras även 2026.

Genom företagslyftet Södermanland erbjuder Länsstyrelsen kompetensutveckling, rådgivning och stöd för länets företagare på landsbygden. Under år 2025 – 2027 erbjuds olika insatser som ska stärka företagsledare och öka konkurrenskraften hos företagen. Projektet är finansierat av EU-medel inom den Strategiska planen och är inspirerat av ett motsvarande arbete av Länsstyrelsen Norrbotten.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer resultatet inom regional tillväxt och infrastrukturplanering som gott. Trots begränsade resurser har uppdraget hanterats effektivt och med hög kvalitet i handläggningen av ärenden i allmänhet och i synnerhet ärenden kopplade till Ostlänken. Resultaten visar på en väl fungerande ärendehantering, god samverkan och en ökad produktion jämfört med föregående år.

Effektiv hantering av infrastrukturärenden

- Länsstyrelsen har upprätthållit goda handläggningstider och aktivt bidragit till att Ostlänken, Sveriges största infrastrukturprojekt, har kunnat fortskrida enligt plan.
- Samverkan med Länsstyrelserna i Stockholms och Östergötlands län har säkerställt en enhetlig och samordnad myndighetsutövning inom väg- och järnvägsplaneringen.

Främjande av regional tillväxt vid målkonflikter

- Myndigheten har under året inrättat en styrgrupp för hantering av intressekonflikter i markanvändningsfrågor med koppling till vatten, energi eller livsmedel.
- Länsstyrelsen har genomfört ett flertal insatser för att stödja och stimulera näringslivet i länet.
- Samverkan med Region Sörmland har bidragit till att stärka det strategiska arbetet för regional tillväxt.

Ökad effektivitet i handläggningen

- Antalet beslutade ärenden uppgår till 45, vilket är en ökning jämfört med föregående år då 34 ärenden beslutades.
- Endast två ärenden äldre än två år kvarstår, vilket visar på god ärendehantering trots resursbegränsningar.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1C2 Redovisa åtgärder för ett ökat bostadsbyggande i samverkan med kommuner	Regleringsbrev
3A2 Arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den regionala fysiska planeringen, kommunala översiktsplaneringen, detaljplaneringen och framtagande av områdesbestämmelser.
- Granska översikts- och regionplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.
- Pröva detaljplaner, områdesbestämmelser och överklagande av kommuners beslut enligt plan- och bygglagen.
- Vägleda och följa upp enligt plan- och bygglagen.
- Ge byggnadsnämnden tillsynsvägledning när det gäller tillsyn enligt plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, till exempel genom en årlig regional bostadsmarknadsanalys. Stödja kommunerna i arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder. Länsstyrelserna deltar i genomförande och tillsyn av EU:s återhämtningsplan i stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter samt stöd till energiåtgärder i flerbostadshus.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en ur social synpunkt god livsmiljö. För området bostadsmarknad är målet långsiktigt väl fungerande

bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag för andra nationella mål, som till exempel gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsens GIS-arbete

Arbetet med att ordna och utveckla hanteringen av geodata på myndigheten och säkra den tekniska infrastrukturen för försörjning av geodata till länsstyrelsens anställda och externa aktörer har fortsatt under 2025. Bland annat genom förbättrad geodataförvaltning och översyn och ombyggnation av länets visningstjänster. Ett stort länsstyrelsegemensamt arbete har genomförts med att införa nya karttjänster och GIS-applikationer.

En samverkan om GIS-resurser med Länsstyrelsen i Västmanlands län har under året inletts för att stötta i utveckling av GIS och minska sårbarheten vid frånvaro. Länets GIS-resurser har också bidragit i länsstyrelsegemensamt utvecklingsarbete på nationell nivå.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	8,4	9,7	9,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,3	7,2	6,5
Antal årsarbetskrafter män	2,1	2,5	3,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 070	1 044	1 191
Antal beslutade ärenden	1 203	1 240	878
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	11 757	13 218	12 385
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Den största delen av antalet inkomna ärenden utgörs, likt år 2024, av underrättelser om avslutade lantmåteriförrättningar och bidragsansökningar för energieffektivisering i småhus. Tid för handläggning per ärende inom dessa två ärendetyper tar mindre tid i anspråk än övriga inom området varför det också är inom dessa ärendetyper som flest antal ärenden beslutats under året. Antalet beslut ligger totalt sett i nivå med år 2024.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal påbörjade bostäder (st.)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁴	-	422 ¹⁵	529	1 575
Antal färdigställda bostäder (st.)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB	-	637 ¹⁶	1544	2 677
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ¹⁷	75%	100%	91%	74%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina	90%	100%	100%	100%

Antalet påbörjade bostäder har ökat något från 383 kvartal 1-3 år 2024 till 422 kvartal 1-3 år 2025. Det är dock en stor minskning jämfört med antalet bostäder som påbörjades kvartal 1-3 år 2022 (3 000 bostäder). Den ekonomiska osäkerheten kvarstår på bostadsmarknaden.

¹⁴ Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

¹⁵ Utfall endast för kvartal 1-3 2025.

¹⁶ Utfall endast för kvartal 1-3 2025.

¹⁷ Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

Rättsenheten har under år 2025 avgjort 13 ärenden inom ärendetypen *Överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus, VÄS-kod 40322*). Samtliga 13 ärenden har avgjorts inom 80 dagar. Därmed har målen nåtts för ärendetypen.

3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende

Råd, stöd och samverkan i fysisk planering

Länsstyrelsen arbetar med tidig dialog i planprocessen för att minska arbetsinsatsen i efterföljande tillsyn, men också för att minska riskerna för att kommunernas planer inte blir möjliga att genomföra. Länets kommuner har bland annat möjlighet att informera om sitt arbete och få råd vid samrådsmöten och de fasta tiderna för avstämning som kan bokas med kort varsel. Under 2025 har temadagar för kommunernas planerare fortsatt. Syftet med dessa "planverkstäder", är att bidra till fördjupad kunskap inom planprocessen samt att vara ett forum för dialog och samverkan mellan kommunerna. Temat för årets tillfälle har varit geoteknik.

Under året har Länsstyrelsen tillsammans med Region Sörmland arrangerat två plandagar med fokus på strategiska frågor inom samhällsbyggnadsområdet. Temat för dagarna har varit gestaltad livsmiljö respektive totalförsvaret och beredskap i fysisk planering.

Tillsammans med Region Sörmland genomförs 2025-2026 ett projekt, "Klimatanpassa Sörmland", som syftar till att bland annat förenkla för kommunerna att hitta relevanta planeringsunderlag för fysisk planering.

Dialog kring hur samarbetet kan utvecklas fortsätter under kommande år. En bra samverkan mellan regionen och Länsstyrelsen bidrar till länets utveckling.

Alla detaljplaner som skickas in till länsstyrelserna går sedan 2024 via handläggningssystemet Prozesso. Länsstyrelsernas hantering av ärendena är därigenom mer enhetlig nationellt. Länsstyrelsen i Södermanland ingår i projektgruppen som arbetat med framtagande och införande av Prozesso samt ingår sedan år 2025 i den länsstyrelsegemensamma förvaltningen av systemet.

Detaljplaner och översiktsplaner

Under 2025 har länsstyrelsen handlagt 131 inkomna detaljplaneärenden och 19 översiktsplaneärenden varav sex var kommuners planeringsstrategier. Det är i samma omfattning som 2024, då antalet var 130 detaljplaneärenden varav 26 gällde antagna detaljplaner. Antalet detaljplaneärenden har minskat sedan år 2023 och beror på lågkonjunkturen och den ekonomiska situationen som påverkar byggbranschen negativt.

Länsstyrelsen har under 2025 beslutat om 31 antagna detaljplaner. Antalet flaggningar för överprövningar har även i år varit relativt högt. Länsstyrelsen har under 2025 överprövat två ärenden och upphävt båda dessa detaljplaner.

Arbetet med att utveckla processen och det interna tvärssektoriella samarbetet med berörda sakområden fortsätter. Att myndigheten har en god intern samverkan för att på så

vis öka förståelsen för, och mellan, de olika sakområdena är av stor vikt för att stat och kommun ska vara överens om de statliga intressena innan en detaljplan antas.

Havsplanering

Länsstyrelsen har under året arbetat med råd, stöd och planeringsunderlag kopplat till den statliga havsplaneringen och fortsatt varit ett viktigt stöd för Havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelsen har en central roll i att kunna relatera lokala och regionala förutsättningar och behov till det nationella havsplaneringssammanhanget. Myndigheten har i mån av tid deltagit i de månatliga möten som har ordnats av samordnande länsstyrelse.

Arbetet med havsplanering har under året prioriterats ner på grund av resursbrist.

Gestaltad livsmiljö

Länsstyrelsen deltar i det arbete som utförs i de gemensamma nätverken för samhällsbyggnad och kulturmiljö.

En gemensam arbetsgrupp har genomfört utbildningar som riktat sig mot länsarkitekter, länsantikvarier, samt plan- och kulturmiljöfunktioner. Den planerade utbildningsinsatsen stärker strategiskt och sektorsövergripande samarbete inom *Gestaltad livsmiljö*, miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö* och Agenda 2030 mål 11 *Hållbara städer och samhällen*. På en gemensam samarbetsyta har vi samlat goda exempel.

Strandskydd

Länsstyrelsen bidrar med kunskap om strandskyddslagstiftningen bland annat i samband med yttranden över detaljplaner och översiktsplaner. Kommunerna får stöd och utbildning i samband med plansamråd och temautbildningar.

Länsstyrelsen hanterar också strandskyddsfrågor från lantmäteriet vid fastighetsbildningar. Strandskydd är den vanligast förekommande frågan när lantmäteriet begär samråd med Länsstyrelsen.

Effekterna av Länsstyrelsens arbete med strandskyddsfrågor är att allmänhetens tillgång till stränder bibehålls, att den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster bevaras samt att kommunerna får planera för strandnära bebyggelse där det är lämpligt.

Länsstyrelsens arbete med granskning av kommunernas beslut om strandskyddsdispenser redovisas i kapitlet Naturvård och miljöskydd i avsnitt Arbete med naturärenden.

Klimatanpassning

Arbetet med klimatsamordning och klimatanpassning har prioriterats ner även 2025 då tidigare anslag för uppdraget tagits bort av regeringen. Länsstyrelsen har prioriterat resursen till att bistå kommunerna med råd och stöd i samband med samråd av detalj- och översiktsplaner samt inrapportering av myndighetens arbete med klimatanpassning till

SMHI, databasen Klira. Länsstyrelsen har också i mån av tid följt arbetet i det länsstyrelsegemensamma nätverket.

Det finns fortsatt en stor efterfrågan från kommunerna av råd och stöd för arbetet med klimatanpassningsfrågor. Planeringsunderlag är viktiga i den fysiska planeringsprocessen samt för tillsyn av kommunens detaljplaner. Lokala och regionala risker inom länet till följd av klimatförändringar, till exempel extrem nederbörd och stigande havsnivåer, har redovisats i tidigare framtagna planeringsunderlag. Avveckling av medel har medfört att arbete med ytterligare regionala planeringsunderlag samt revidering av handlingsplan inom sakområdet har fått skjutas på framtiden.

Fastighetsbildning och koncessioner

Länsstyrelsen har i uppdrag att yttra sig i samråd från Lantmäteriet gällande fastighetsförrättningar samt granska avslutade förrättningar. Länsstyrelsen ska värna allmänna intressen och i de fall som krävs överklaga förrättningar. Under 2025 har det inkommit 69 ärenden rörande begäran om samråd, vilket fortsatt är högt och på samma nivå som år 2023 och 2024 då 70 samråd kom in. Antalet samråd, på lantmäteriets begäran, har ökat betydligt de senaste åren. En ny intern rutin för handläggning ska införas år 2026 i syfte att minska behovet av samråd med länsstyrelsen.

Det har skett en viss ökning av inkomna underrättelser om avslutade förrättningar från 245 ärenden 2024 till 281 ärenden 2025. Länsstyrelsen har överklagat en avslutad förrättning till mark- och miljödomstolen.

Länsstyrelsen har under 2025 granskat samrådsunderlag, miljökonsekvensbeskrivningar och beslutat om betydande miljöpåverkan för ansökan om nätkoncession för kraftledningar. Under året har sammanlagt 13 ärenden rörande nätkoncession inkommit, en liten ökning från 2024 då åtta ärenden inkom till myndigheten.

Tillsyn och tillsynsvägledning

Länsstyrelsen ska följa upp och utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete och ge råd och stöd till nämnderna i deras arbete genom tillsynsvägledning samt aktivt verka för samordning och samverkan i tillsynsvägledningen. Under året har länsstyrelsen följt upp i vilken omfattning kommunerna har utnyttjat möjligheten till undantag i 4 kap. 37 § plan- och bygglagen genom att detaljreglera möjligheten att bedriva handel. Uppföljning har också skett avseende hur ofta kommunerna hanterar bygglovsärenden för energilagring med batterier, solcellsanläggningar på mark och laddstationer för elbilar, samt hur dessa ärenden hanteras i lovhänseende. Uppföljningsarbetet redovisas i särskild ordning genom regleringsbrevsuppdrag.

Länsstyrelsen utövar också tillsyn över kommunernas beslut om detaljplaner samt fattar beslut om lovbefriade åtgärder för totalförsvaret enligt PBL 9:51 (tidigare lydelse 9:15). Antalet ärenden enligt PBL 9:51 har under året varit tre stycken.

En tillsynsvägledningsplan för 2022–2025 finns framtagen. Syftet med planen är bland annat att informera kommunens tjänstepersoner om vilka insatser och aktiviteter som

planeras att genomföras inom området tillsynsvägledning. Exempel på aktiviteter är nätverksträffar och utbildningstillfällen. Planen ska ses som ett levande dokument och kan komma att revideras beroende på vilka önskemål och vilket behov av stöd som kommunerna framför.

Länsstyrelsen har återkommande informerat kommunerna om nyheter inom plan- och bygglagen (PBL), upplyst om utbildningar, vägledningar och relevanta rättsfall.

Överklagade kommunala beslut

Länsstyrelsen prövar de kommunala beslut som överklagas gällande bygglov, förhandsbesked och tillsynsärenden enligt plan- och bygglagstiftningen. Under året har Länsstyrelsen löpande handlagt de ärendena som inkommit. Ärendena har i majoriteten av fallen handlagts inom fastställda handläggningstider.

5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses

Bostadsförsörjning

Länsstyrelsens arbete kring fysisk planering tillsammans med boendefrågor handlar bland annat om att verka för att behovet av bostäder tillgodoses. Arbetet består också av handläggning och beslut om stöd till byggande och energiåtgärder, dialog med länets kommuner i samband med den årliga bostadsmarknadsenkäten samt utgivning av bostadsmarknadsrapport med bostadsmarknadsanalys. Rapporten utgör även ett underlag till kommunernas handlingsplaner för bostadsförsörjning. Rapporten vänder sig till regeringen, riksdagen, Boverket samt alla andra aktörer som intresserar sig för bostadsmarknadens utveckling i ett regionalt perspektiv. I rapporten synliggörs bland annat människors olika förutsättningar och situation på bostadsmarknaden samt aktuella bostadssociala utmaningar. Könsuppdelad statistik har i möjligaste mån använts. Länsstyrelsen bedömer att bostadsmarknadsanalysen bidrar till en tydligare bild av situationen på bostadsmarknaden i länet.

Länsstyrelsen har lämnat råd, information och underlag till kommunernas arbete med riktlinjer för bostadsförsörjning samt samlat in, bedömt och rapporterat kring värdeöverföringar från länets allmännyttiga kommunala bostadsföretag.

Länsstyrelsen har en viktig roll i det vräkningsförebyggande arbetet samt i att motverka hemlöshet i länet.

Stöd till byggande och energieffektiviseringsåtgärder

Vad gäller ärenden avseende stöd för ny- eller ombyggnad av hyresbostäder och bostäder för studerande, bostäder för äldre personer samt energieffektiviseringsåtgärder i flerbostadshus och småhus har Länsstyrelsen korta handläggningstider för kompletta ärenden. Under år 2025 beslutade Länsstyrelsen om utbetalning av drygt 114 miljoner kronor, fördelade på 162 ärenden.

Investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande SFS (2016:881) samt stöd till energieffektivisering i flerbostadshus SFS (2021:664)

Riksdagen beslutade för budgetåret 2023 att anslaget för investeringsstödet för hyresbostäder och bostäder för studerande, samt anslaget för stöd till energieffektivisering i flerbostadshus, endast skulle tillföras medel för att genomföra utbetalningar till de aktörer som beviljats stöd före den 31 december 2022 (prop 2022/23:1 utgiftsområde 18, civilutskottets betänkande 2022/23:CU1 och riksdagsskrivelse 2022/23:76). Mot bakgrund av detta har inga sådana ansökningar beviljats under 2025.

Under åren 2016–2022 beviljade Länsstyrelsen i Södermanlands län närmare 1,3 miljarder kronor i investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande. Detta motsvarar 4 151 kronor i beviljat belopp per invånare i länet. Beviljat stöd har möjliggjort byggandet av närmare 3 500 hyreslägenheter varav merparten nu är färdigställda. Under 2025 utbetalades närmare 54 miljoner kronor i investeringsstöd till byggandet av 114 hyreslägenheter i länet.

Under åren 2021–2022 beviljade Länsstyrelsen totalt 44 miljoner kronor i stöd till 60 projekt för energieffektivisering i flerbostadshus. Det sista av dessa 60 projekt färdigställdes och utbetalades under år 2025.

Enligt 21 § SFS (2016:881) samt 30 § SFS (2021:664) ska länsstyrelserna utöva tillsyn över att villkoren för stöden följs. Tillsyn av utbetalade ärenden inom dessa stöd pågår kontinuerligt.

Länsstyrelserna har i uppdrag att delta i genomförandet av Sveriges återhämtningsplan och är skyldiga att vidta nödvändiga åtgärder för att Sveriges del av EU:s återhämtningsfacilitet (RRF) ska kunna genomföras, bland annat kopplat till åtgärderna investeringsstöd till hyresbostäder och bostäder för studerande samt stöd till energieffektivisering i flerbostadshus. Inom uppdraget har Länsstyrelsen infört och uppdaterat relevanta interna styrdokument som syftar till att stärka systemen för att bland annat förebygga, upptäcka och åtgärda intressekonflikter, bedrägerier, korruption och dubbelfinansiering vid handläggning av ärenden som avser utbetalning av medel från Faciliteten för återhämtnings och resiliens (RRF).

Stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer SFS (2016:848)

Under år 2025 inkom 57 ansökningar avseende stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre. Detta stöd är uppdelat i tre delar; ny- eller ombyggnad av särskilda boendeformer för äldre, ny- eller ombyggnad av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden samt anpassning av gemensamma utrymmen. Jämförelsevis inkom 34 ansökningar under år 2024. Länsstyrelsen har under år 2025 beviljat 15 ansökningar om totalt 23,2 miljoner kronor i detta stöd, jämförelsevis beviljades 34 ansökningar om totalt 38 miljoner kronor år 2024.

Under åren 2016–2025 har Länsstyrelsen totalt beviljat 286 miljoner kronor i stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer avseende närmare 1 400 lägenheter

samt till anpassningsåtgärder som främjar kvarboende för äldre. Detta motsvarar 949 kronor i beviljat belopp per invånare i länet och är det högsta beviljade beloppet per invånare länsvis. Länsstyrelsen har också i uppdrag att följa upp att villkoren för stödet efterföljs.

Bidrag för energieffektiviseringsåtgärder i småhus SFS (2023:402)

Sista ansökningsdag av bidrag för energieffektivisering i småhus i sin nuvarande form var den 1 juni 2025. Under 2025 inkom 163 ansökningar, jämfört med 271 inkomna ansökningar under hela 2024. Totalt har Länsstyrelsen under 2025 fattat 521 beslut avseende detta bidrag, detta avser samtliga preliminära beslut, omprövningsbeslut samt slutliga beslut. Jämförelsevis fattade Länsstyrelsen 614 sådana beslut under 2024.

133 ansökningar har beviljats preliminärt under året och 142 ansökningar om utbetalning har beviljats. Samtidigt har Länsstyrelsen fattat beslut om avslag avseende 201 ansökningar. Från bidragets start den 3 juli 2023 till och med 31 december 2025 har 851 ansökningar inkommit till Länsstyrelsen och 9,7 miljoner kronor har utbetalats i 306 ärenden. I 528 ärenden har Länsstyrelsen under denna period fattat beslut om avslag av ansökan med anledning av att villkor för bidraget inte var uppfyllt.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2026 föreslagit en förlängning och utveckling av bidragsformen.

Redovisa åtgärder för ett ökat bostadsbyggande i samverkan med kommuner (1C2)

Länsstyrelserna ska, inom ramen för sina uppgifter i fråga om samhällsplanering och boende, redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i samverkan med kommunerna för att främja ett ökat bostadsbyggande och ett bostadstillskott där det finns underskott av bostäder.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har, i enlighet med sitt uppdrag inom samhällsplanering och boende, vidtagit flera åtgärder i samarbete med kommunerna för att öka bostadsbyggandet i områden med bostadsunderskott. Som framgår av rapporten *Bostadsmarknaden i Södermanlands län år 2025* har följande insatser genomförts:

- Länsstyrelsen har bistått kommunerna i arbetet med att utveckla och uppdatera riktlinjer eller handlingsplan för bostadsförsörjning, vilket är avgörande för en effektiv planering av bostadsbyggandet. Länsstyrelsen bjöds även, tillsammans med Region Sörmland, in som talare till en av länets kommuner som då arbetade med att uppdatera sina riktlinjer för bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen tog då bland annat upp ändringen i lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar som trädde i kraft den 1 mars 2025, hur arbetet kring framtagandet av handlingsplan för bostadsförsörjningen kan utföras samt hur kommunernas arbete kan utvecklas.
- Genom att årligen analysera och rapportera bostadsmarknadens status i länet, har Länsstyrelsen tillhandahållit värdefull information som stödjer kommunernas planeringsprocesser och beslut kring bostadsbyggande. Bostadsmarknadsanalysen bidrar

också till att sprida information och underlag till byggföretag, presumtiva byggherrar och andra aktörer som intresserar sig för bostadsmarknaden i ett regionalt perspektiv.

- Länsstyrelsen har informerat om och administrerat bidrag för ny- eller ombyggnation av bostäder anpassade för äldre personer, vilket bidrar till att möta behoven hos en växande äldre befolkning.

- Samverkan för att minska hemlöshet och vräkningar: Länsstyrelsen har i uppdrag att stödja kommunerna i deras arbete med att förebygga hemlöshet och vräkningar och arbetar för att fler ska ha möjlighet att behålla sina bostäder.

Dessa åtgärder har syftat till att underlätta och påskynda bostadsbyggandet i länet, särskilt i de kommuner där det råder underskott på bostäder. Genom nära samarbete med kommunerna och kontinuerlig uppföljning av bostadsmarknadens utveckling strävar Länsstyrelsen efter att skapa förutsättningar för en balanserad och hållbar bostadsmarknad i Södermanlands län.

Arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner (3A2)

Berörda länsstyrelser ska tillsammans med Energimarknadsinspektionen och Lantmäteriet arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner, för att bidra till en ändamålsenlig utbyggnad av elsystemet utifrån de energipolitiska målen och därmed bidra till näringslivets gröna omställning. Länsstyrelserna ska bistå Energimarknadsinspektionen i redovisningen av uppdraget.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har under 2025 deltagit i projektets styrgrupp som är en fortsättning på ett tidigare arbete för kortare ledtider för nätkoncessioner. Länsstyrelsen har deltagit i en länsstyrelsegemensam utbildningsinsats under året.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer resultatet inom hållbar samhällsplanering och boende som gott. Under 2025 har myndigheten uppnått goda resultat inom flera centrala delar, trots fortsatt lågkonjunktur och ett dämpat bostadsbyggande. Handläggningen har varit effektiv och rättssäker, samverkan med kommuner och region har utvecklats och digitala arbetssätt har fortsatt att implementeras i syfte att effektivisera samhällsbyggnadsprocessen.

Effektiv handläggning av överklagade bygglovsärenden

- Samtliga överklagade bygglovsärenden avseende bostäder avgjordes inom 80 dagar, vilket överstiger målvärdet om 75 procent.
- Även målvärdet om 90 procent avgjorda ärenden inom 120 dagar uppnåddes med full måluppfyllelse.

Samverkan med kommuner och region i fysisk planering

- Länsstyrelsen har fortsatt att utveckla den tidiga dialogen med kommunerna genom bland annat planverkstäder, plandagar och fasta avstämningstillfällen.
- Samverkan med Region Sörmland har stärkts, bland annat genom gemensamma arrangemang och projekt, vilket bidrar till ökad samsyn kring strategiska samhällsbyggnadsfrågor.

Digitalisering och enhetliga arbetssätt i planprocessen

- Införandet av det nationella systemet Prozesso för hantering av detaljplaner har bidragit till en mer enhetlig och effektiv handläggning.
- Länsstyrelsen i Södermanland har aktivt deltagit i utveckling och förvaltning av systemet inom länsstyrelsegemensam samverkan.

Utveckling av GIS och planeringsunderlag

- Arbetet med geodata och GIS har stärkts genom förbättrad förvaltning, nya karttjänster och samverkan med andra länsstyrelser.
- Utvecklingen av GIS-arbetet bidrar till bättre planeringsunderlag och stärker myndighetens långsiktiga förmåga inom samhällsplanering.

Bidrag till bostadsbyggande och energieffektivisering

- Länsstyrelsen har under året hanterat stödutbetalningar om totalt cirka 114 miljoner kronor avseende investeringsstöd och energieffektiviseringsåtgärder.
- Handläggningen av stödärenden har präglats av korta handläggningstider och hög rättssäkerhet, och myndigheten har fortsatt att ge stöd och vägledning till kommunerna inom bostadsförsörjningsområdet.

Utvecklingen på bostadsmarknaden

- Antalet påbörjade bostäder uppgick till 422 under 2025, vilket är en viss ökning jämfört med föregående år, men fortsatt på en låg nivå i ett längre tidsperspektiv.
- Den ekonomiska osäkerheten på bostadsmarknaden kvarstår, även om förbättrade ekonomiska förutsättningar kan bidra till en gradvis återhämtning.

Resursbegränsningar inom vissa delområden

- Arbetet med klimatanpassning, havsplanering och gestaltad livsmiljö har även under 2025 prioriterats ned till följd av begränsade resurser.
- Efterfrågan på stöd från kommuner och andra aktörer inom dessa områden är fortsatt stor, vilket innebär utmaningar för den långsiktiga utvecklingen.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion
3A4 Bistå Statens Energimyndighet rörande laddinfrastruktur tunga transporter	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelserna ska leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken i syfte att bidra till stärkt näringslivsutveckling, minskad klimatpåverkan, förbättrad energiberedskap och trygg energiförsörjning.

Inom uppdraget ska länsstyrelserna bland annat:

- Utveckla den regionala energiplaneringen genom att revidera regionala energi- och klimatstrategier och ta fram regionala handlingsplaner för elektrifiering.
- Erbjuda stöd till, och främja samverkan mellan, kommuner och andra lokala och regionala aktörer i arbetet med energiplanering, inklusive värme- och kylplaner, energiberedskap och klimatåtgärder, så arbetet i större utsträckning kan integreras i övrig samhällsplanering.
- Arbeta för ett ökat genomslag av de nationella energimålen, i synnerhet planeringsmålet och leveranssäkerhetsmålet för energi, inom sina relevanta verksamhetsområden, till exempel i plan- och tillståndprocesser.
- Administrera Klimatklivet och främja tillkomsten av viktiga klimatinvesteringar som kan finansieras genom denna satsning.
- Vidta åtgärder för att främja utbyggnaden av hemmaladdning för elfordon för hushåll i flerfamiljshus.
- Bistå Energimyndigheten i bedömningen av inkomna ansökningar för regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter, samt bistå med kontroll och uppföljning.

Länsstyrelserna ska även samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428). Regeringens övergripande mål i skrivelsen ”Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning” ska ge stöd och riktning.

Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet med konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den ska skapa förutsättningar för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Riksdagen har tagit beslut om två nya energipolitiska mål; ett

planeringsmål med bedömningen om 300 TWh elanvändning till 2045 och ett leveranssäkerhetsmål för elsystemet. Sedan tidigare finns mål om 50 procent effektivare energianvändning till 2030 jämfört med 2005 och mål om att elproduktionens sammansättning år 2040 ska vara 100 procent fossilfri.

Det övergripande klimatmålet innebär att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp, med etappmål 2030 och 2040.

Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel begränsad klimatpåverkan och god bebyggd miljö inom miljömålssystemet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Inriktningen för länsstyrelsens arbete inom energi och klimat utgår från den regionala klimat- och energistrategin. I strategin finns en vision för Södermanland 2045: ”År 2045 är Södermanlands län klimatneutralt och vårt samhälle präglas av hållbara och cirkulära resursflöden där innovationsförmågan och det lokala näringslivet har stärkts. Vi är oberoende av fossila bränslen och energisystemet är effektivt, robust samt baserat på fossilfria energikällor.” Strategin fokuserar kring fem områden som har stor klimatpåverkan i länet:

- Hållbara resor och transporter
- Hållbart och robust energisystem
- Effektiv användning av energi
- Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion
- Klimatsmart markanvändning och kolinlagring

FN:s klimatpanel IPCC har gjort en beräkning på global nivå över hur stort utsläppsutrymme som finns kvar för att nå klimatmålet i Parisavtalet. Utifrån den globala beräkningen har Uppsala universitet beräknat regionala koldioxidbudgetar.¹⁸ I Södermanlands län måste utsläppen av koldioxid minska med i genomsnitt elva procent varje år fram till 2040.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	4,2	3,2	2,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	3,3	2,9	2,3
Antal årsarbetskrafter män	0,9	0,3	0,5

¹⁸ [Carbon budgets and rapid energy transitions in Sweden – CEMUS](#)

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	2025	2024	2023
Antal ärenden, inkomna och upprättade	87	61	55
Antal beslutade ärenden	70	72	25
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	3	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	5 568	4 148	3 516
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Medelstillelningen ökade under 2025 inom energi- och klimat. Resurser har tillförts inom energiplanering kopplat till de energipolitiska målen om planering för ökat elbehov samt leveranssäkerhet i elsystemet. Inom Klimatklivet låg resurserna till Länsstyrelsen på samma nivå som året tidigare.

Majoriteten av inkomna och beslutade ärenden inom området gäller ansökningar om investeringsstöd inom Klimatklivet. Länsstyrelsen bereder dessa och Naturvårdsverket beslutar om stöd. Antalet inkomna ärenden styrs av antalet ansökningsomgångar och utlysningar inom Klimatklivet, vilket bestäms av Naturvårdsverket. Det ökade antalet inkomna ärenden 2025 beror på att många ansökningar inkom under hösten 2025. Antalet beslutade ärenden är kopplat till Naturvårdsverkets beslut i ärendena.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st.)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁹	-	1,9	1,2	1,2

Antal inlämnade ansökningar om investeringsstöd från Klimatklivet per 10 000 invånare i länet ökade under 2025 till 1,9. Det är den högsta nivån sedan 2022. Anledningen till ökningen är att få ansökningsomgångar genomfördes under 2023 och 2024, samt att många ansökningar inkom i den ansökningsomgång som genomfördes under hösten 2025. De flesta ansökningarna under hösten 2025 avser anbud för publik laddinfrastruktur. Antalet ansökningsomgångar och utlysningar per år bestäms av Naturvårdsverket.

3§ p6 Energi och klimat

Samordning av regional energi- och klimatpolitik

Länsstyrelsen leder och samordnar det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken i syfte att bidra till stärkt näringslivsutveckling, minskad klimatpåverkan, förbättrad energiberedskap och trygg energiförsörjning. Vidare leder myndigheten det regionala miljö- och klimatrådet samt ett regionalt nätverk för miljö- och klimatstrategier. Länsstyrelsen har också regelbundna avstämningar inom energi och klimat med Region

¹⁹ Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem

Sörmland och Energikontoret i Mälardalen. Länsstyrelsen deltar också i Samverkansforum eleffekt Sörmland som leds av Region Sörmland.

Länsstyrelsen har prioriterat att integrera energi- och klimatarbetet i miljömålsarbetet. I länets regionala åtgärdsprogram inom miljömålsarbetet – *Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö* – finns regionala samverkansåtgärder som prioriterats gemensamt av länets regionala och lokala aktörer, med det regionala Miljö- och klimatrådet som styrgrupp. Flera åtgärder berör energi och klimat.

Länsstyrelsen har, i det regionala arbetet inom energi- och klimat, prioriterat att bygga upp samverkan med andra lokala och regionala aktörer. Myndigheten har också fokuserat på att stärka genomförandet av energi- och klimatpolitiken genom att medverka i projekt finansierade av den regionala strukturfonden (ERUF) samt Energimyndighetens stöd till projekt inom energiplanering.

Under 2023–2026 deltar Länsstyrelsen i Södermanlands län som projektpartner i projektet Fossilfritt 2030 samt Grönt Näringsliv. Under 2025 har två projekt med stöd från Energimyndigheten startats – *SUVERÅN* och *Vind- och soldialog*. Dialog har också förts regionalt kring fortsättning av projektet *Fossilfritt 2030* efter 2026. Projekten beskrivs närmare nedan.

I samarbete med Region Sörmland och Energikontoret Mälardalen har länsstyrelsen utvecklat en projektidé om Förstudie Cirkulär ekonomi och lämnat in en ansökan till Sörmlands territoriella strategi.²⁰

Vägledande för Länsstyrelsen i deltagandet i projekten har varit att öka samordningen och stödet till regionala och lokala aktörer, att fokusera på energiplanering, samt att Nu främja åtgärder för minskade utsläpp av växthusgaser i de två sektorer som står för de största utsläppen i Södermanlands län; industrisektorn samt transportsektorn.

Utveckling av den regionala energiplaneringen

Länsstyrelsens arbete inom energi- och klimat utgår från den regionala energi- och klimatstrategin. Revideringen av den regionala energi- och klimatstrategin²¹ har slutförts under året. En reviderad strategi beslutades den 16 juni 2025. Särskilt fokus har lagts på att integrera de nya energipolitiska målen²², uppdatera och aktualisera respektive fokusområde, ta fram ett nuläge samt att förbereda för att ta fram en regional handlingsplan för elektrifiering senast 15 maj 2026.

En gemensam projektgrupp mellan länsstyrelsen och Region Sörmland har arbetat med revideringen. Särskild dialog har genomförts med bland andra Energikontoret i Mälardalen, Östsvenska Handelskammaren, Mälardalens Universitet och Eskilstuna kommun, liksom inom ramen för Södermanlands miljö- och klimatråd. Upplägget för arbetet bedöms skapa

²⁰ [Ett livskraftigt Sörmland 2030 – Territoriell strategi](#)

²¹ [Ett klimatneutralt Södermanland 2045 | Länsstyrelsen Södermanland](#)

²² [Energipolitikens nya inriktning - Regeringen.se](#)

goda möjligheter till att strategins inriktning är väl förankrad regionalt samt adresserar de viktigaste utmaningarna i Södermanlands län.

Under våren 2025 var strategin ute på remiss, där sammanlagt 27 yttranden kom in från länets samtliga kommuner, regionen, kringliggande regioner och länsstyrelser samt andra intressenter.

Under hösten 2025 har Region Sörmland beslutat att ställa sig bakom strategin, som ska vara styrande för både Länsstyrelsen och regionen samt vägledande för länets kommuner.

Länsstyrelsen har under året arbetat med att i dialog med regionala och lokala aktörer ta fram en handlingsplan för elektrifiering. Handlingsplanen kommer förutom en beskrivning av nuläget och kommande potential och behov i länet även innehålla ett flertal konkreta åtgärder som ska syfta till att främja elektrifieringen i länet. Åtgärderna tas fram i samråd med berörda aktörer i länet men målet är också att samtliga åtgärder knyter an till de strategiska inriktningarna i den reviderade energi- och klimatstrategin. Det säkerställer samstämmighet, styrning och långsiktig effekt i det regionala energi- och klimatarbetet.

Handlingsplanen för elektrifiering tas fram av en arbetsgrupp bestående av representanter från både länsstyrelsen och Region Sörmland. För en bredare kompetensbas är både Länsstyrelsens miljöavdelning och samhällsbyggnadsavdelning involverade i arbetsgruppen.

Under året har två dialogmöten genomförts. Ett första för att etablera en gemensam bild av nuläget och kommande förutsättningar samt ett andra för att påbörja framtagande och förankring av de påtänka åtgärderna.

Samverkan mellan, kommuner och andra aktörer

Länsstyrelsen samordnar ett nätverk för miljö- och klimatstrategier i kommunerna. I nätverket diskuteras aktuella frågor inom genomförande av miljö- och energi- och klimatarbete. Länsstyrelsen informerar och stödjer kring genomförandet av Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö. Information om Klimatklivet sprids regelbundet inom nätverket. Nätverket ger kommuner och andra lokala och regionala aktörer möjlighet att träffas och lära av varandra samt få kompetensutveckling genom att externa föreläsare ibland tas in.

Länsstyrelsen arbetar tillsammans med länsstyrelserna i Västmanland och Uppsala län samt Energikontoret Mälardalen i ett storregionalt projekt för att stödja kommunerna i energiplanering – SUVERÄN. Projektet står huvudsakligen på tre ben:

- Att stärka såväl kommunernas som länsstyrelsernas kompetens inom energiplanering genom workshops och webinarier.
- Att ta fram ett metodstöd i form av en faktisk produkt som ska kunna vara till nytta för framtida arbeten med energiplanering.
- Att främja samverkan mellan inblandade län och kommuner samt med arbeten och projekt kring kommunal energiplanering i län i andra delar av landet.

Projektet riktar sig till alla kommuner i de tre länen men sju kommuner har även valt att ha ett mer aktivt projektdeltagande. Nyköping är den enda kommunen från Södermanland som ingår i de sju. Från Uppsala ingår Enköping, Håbo och Tierp och från Västmanland Sala, Skinnskatteberg och Surahammar. Dessa sju kommuner är med och deltar i de tidigare nämnda workshoparna medan webinarier riktar sig till samtliga kommuner i länen.

Projektet *SUVERÅN* sträcker sig från februari 2025 till och med januari 2027 men är planerat att förlängas till och med september 2027.

Länsstyrelsen har under året deltagit i utformning av ett projekt tillsammans med Länsstyrelsen Östergötland som syftar till att främja en ökad lokal produktion av sol- och vindkraft i Östergötlands och Södermanlands län. Projektet *Vind- och soldialog* har beviljats medel från Energimyndigheten och pågår från 1 oktober 2025 till 31 december 2027. Från projektstart och fram till årsskiftet har fokus legat på uppstart och planering av projektet, intern förankring samt förberedelse av den länsstyrelsegemensamma samexistensanalys som kommer att genomföras internt på länsstyrelserna under 2026 med ledning av Kundliga Tekniska Högskolan. Genom att ta del av planeringsunderlag som tas fram inom projektet kommer kommunerna att få stöd i att öka planeringskapaciteten och göra avvägningar mellan intressen.

Länsstyrelsen deltar i projektet *Fossilfritt 2030*. Projektets mål är att öka den regionala användningen av förnybara drivmedel och påskynda näringslivets investeringar i ny fordonsteknik, tank- och laddinfrastruktur samt nya smarta energilösningar. *Fossilfritt 2030* är ett storregionalt samverkansprojekt i Östra Mellansverige och leds av BioDriv Öst. Från Södermanland deltar även Region Sörmland, Eskilstuna kommun, Flens kommun, Strängnäs kommun, Katrineholms kommun och Nyköpings kommun. Övriga projektdeltagare är länsstyrelser, regionen och ett fyrtiotal kommuner i Örebro, Östergötland, Uppsala, Västmanland och Stockholm.

Länsstyrelsens roll inom projektet är till exempel att tillsammans med BioDriv Öst genomföra och delta på seminarier, workshops och informationsinsatser med syfte att accelerera omställningen till fossilfria transporter. Under året har inom ramen för projektet bland annat rapporten *Infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel, ett strategiskt kunskapsunderlag för Södermanlands län* reviderats. Länets miljö- och klimatråd har också enats om att arbeta vidare med en överenskommelse i syfte att tydliggöra ambitionen att gemensamt följa en strategisk drivmedelsprioritering vid upphandling av egna fordon samt för miljökrav i upphandlingar av transportintensiva varor och tjänster.

Målgruppen för projektet *Grönt Näringsliv* är små och medelstora företag inom tillverkningsindustri, vägtransport och sjöfart. Fokus ligger på biogas, el och grön vätgas. Företagen kan inom projektet få expertstöd för att ställa om transporter och produktion till fossilfrihet. Under 2025 har över 250 företag kontaktats i Södermanland och erbjudits individuell rådgivning av BioDriv Öst i hur de bäst kan arbeta med omställning till fossilfrihet. Länsstyrelsen har under året deltagit i regelbundna avstämningar med BioDriv Öst och Region Sörmland om projektets genomförande. Fokus har legat på att informera

om de processer och stöd som är aktuella för Länsstyrelsen, särskilt revideringen av energi- och klimatstrategin, Klimatklivet samt regionala elektrifieringspiloter. Det bedöms ha bidragit till att bland annat information om utlysning av stöd till Klimatklivet och regionala elektrifieringspiloter förmedlats till relevanta aktörer. Länsstyrelsen har också inom projektet stöttat med expertis inom klimat- och energiplanering och spridit information om projektet till fler aktörer.

I länets regionala åtgärdsprogram inom miljömålsarbetet – Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö – finns flera åtgärder som berör energi och klimat. En av dessa är Klimatvecka Södermanland som Länsstyrelsen ansvarat för. Den genomfördes under 2025 genom att skapa en webbplats – Hållbara Södermanland – samt samordna informations-spridning av aktiviteter i Södermanland under en avgränsad period under hösten 2025.

Arbete för ökat genomslag av de nationella energimålen

Samverkan inom energiplanering mellan verksamhetsområde energi och klimat samt samhällsplanering har fortsatt att utvecklas under året. Bidragande till detta är främst gemensamma projekt- och styrgrupper för revidering av den regionala energi- och klimatstrategin samt framtagande av handlingsplan för elektrifiering. Styrgruppen utgörs av cheferna för de båda berörda avdelningarna (Miljö samt Samhällsbyggnad). Projektgruppen bemannas från båda avdelningarna.

Det nyss startade projektet *Vind- och soldialog* kommer öka samarbetet över enhets- och avdelningsgränser och bidra till att de nationella energimålen tas in i högre utsträckning i relevanta områden som kulturmiljö, friluftsliv, naturvård och landsbygdsutveckling.

Sedan tidigare finns etablerat samarbete gällande deltagande från energi- och klimat i ärenden som berör övergripande fysisk planering och transportplanering (särskilt översiktsplanering och regional transportplanering). Verksamhetsområde energi- och klimat har under året i högre utsträckning deltagit i intern handläggning av tillståndsärenden som berör vindkraft och storskalig solkraft.

Länsstyrelsen har under året haft ett fortsatt pågående samarbete internt mellan de delar av organisationen som arbetar med verksamhetsområdena energi- och klimatfrågor samt landsbygdsfrågor. Syftet har varit att kommunicera om stödmöjligheter från Klimatklivet samt att effektivt bereda ärenden inom ansökningsomgångar.

Klimatklivet och andra viktiga klimatinvesteringar

Länsstyrelsen har en strategisk roll inom Klimatklivet genom att informera om stödet på regional nivå och stimulera till regionala initiativ. Länsstyrelsen ska stödja och vägleda de sökande samt informera om de regionala förutsättningar, planer, program och strategier som finns. Länsstyrelsens arbete inom Klimatklivet sker bland annat genom informationsinsatser och rådgivning, yttrande till Naturvårdsverket kring inkomna ansökningar och utlysningar samt ansvar för hantering av läges- och slutrapporter.

Under året har en utlysningssomgång för åtgärder med kort genomförandetid samt en ordinarie utlysningssomgång öppen för alla åtgärder samt publik laddinfrastruktur genomförts inom Klimatklivet. Länsstyrelsen har i samband med utlysningss- och ansökningsomgångar genomfört informationsinsatser i form av nyheter på Länsstyrelsens webb, riktade inlägg via sociala medier och information genom de nätverk som Länsstyrelsen driver eller deltar i. Intern samverkan har framför allt skett mellan miljöavdelningen och landsbygdsavdelningen. Länsstyrelsen har tagit del av uppdaterat informationsmaterial från Naturvårdsverket och använder det i information om Klimatklivet.

Under året har Naturvårdsverket beviljat stöd från Klimatklivet till sex åtgärder i Södermanlands län, motsvarande cirka 5,5 miljoner kronor i stödbelopp. 56 ansökningar har inkommit under året, de flesta i den senaste ansökningsomgången under hösten 2025.

Utbyggnad av hemmaladdning för elfordon

Länsstyrelsen har under året haft dialog med Energikontoret i Mälardalen om lämpliga åtgärder för att främja utbyggnaden av hemmaladdning för elfordon för boende i flerbostadshus. Länsstyrelsen har därefter påbörjat arbete med framtagandet av en enkät som ska skickas ut till länets bostadsrättsföreningar och hyresrättsägare. Enkäten syftar dels till att undersöka kunskapsläget om bidraget Ladda bilen²³, som går att söka från Naturvårdsverket, dels till att informera om bidraget.

5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat

Länsstyrelsen har under året utvecklat samverkan med Region Sörmland. Diskussioner pågår om hur det gemensamma arbetet kan utvecklas så att kommunerna kan få bättre stöd i klimatrelaterade frågor inom fysisk planering. Ett gemensamt projekt om planeringsunderlag har startat under året.

Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning redovisas i övrigt under avsnitt Hållbar samhällsplanering och boende, rubrik Klimatanpassning.

Bistå Statens Energimyndighet rörande laddinfrastruktur tunga transporter (3A4)

Länsstyrelserna ska bistå Statens energimyndighet med kontroll och uppföljning av den utbyggnad av laddinfrastruktur som fått statligt stöd i enlighet med förordningen (2022:107) om statligt stöd till regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter.

Länsstyrelsen har på uppdrag av Energimyndigheten utfört två kontrollbesök på laddstationer som beviljats stöd inom regionala elektrifieringspiloter, ett i Katrineholm och ett i Strängnäs. Länsstyrelsen har även bistått Energimyndigheten genom att yttra sig

²³ [Ladda bilen](#)

rörande fem ansökningar om stöd enligt förordningen om stöd till regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter.

Länsstyrelsen har regelbundet informerat i relevanta nätverk om aktuella utlysningar inom stödet till regionala elektrifieringspiloter.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanland bedömer resultatet på området som gott. Under 2025 har myndigheten bedrivit ett aktivt och välorganiserat arbete inom energi och klimat. Genom välfungerande samverkan, effektiv handläggning och strategisk planering har myndigheten bidragit till att stärka länets omställning mot ett klimatneutralt samhälle.

Nedan sammanfattas länsstyrelsens grund för resultatbedömningen.

Samverkan och nätverksbyggande

- Länsstyrelsen har prioriterat att bygga upp samverkan med andra lokala och regionala aktörer, särskilt Region Sörmland och Energikontoret Mälardalen, samt att
- Länsstyrelsen har medverkat i projekt finansierade av den europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) samt Energimyndighetens stöd till projekt inom energiplanering för att stärka genomförandet av energi- och klimatpolitiken

Beslut om reviderad regional energi- och klimatstrategi

- En reviderad strategi har beslutats. Särskilt fokus lades på att integrera de nya energipolitiska målen, uppdatera och aktualisera respektive fokusområde, ta fram ett nuläge samt att förbereda för att ta fram en regional handlingsplan för elektrifiering.

Stöd till stärkt kommunal energiplanering

- Stödet till kommunerna i energiplanering har väsentligt stärkts genom projektet SUVERÄN som stöttar kommunerna inom energiplaneringen.

Ökad regional kunskap om förutsättningar för planering för ökad fossilfri elproduktion

- Inom länsstyrelsens arbete med regional handlingsplan för elektrifiering har lett till ökad kunskap om nuläge och potential för ökad fossilfri elproduktion i länet bland regionala och lokala aktörer.

Ökad andel ansökningar till Klimatklivet

- Antal inlämnade ansökningar om investeringsstöd från Klimatklivet per 10 000 invånare i länet ökade under 2025 till den högsta nivån sedan 2022. Under 2023 och 2024 genomfördes få ansökningsomgångar och Naturvårdsverket saknade i perioder utrymme att bevilja medel till fler projekt. Det är Naturvårdsverket som bestämmer antalet ansökningsomgångar och utlysningar. Länsstyrelsen har under 2025 utökat informationsinsatser och stöd till potentiella sökande.

Internt genomslag av de energi- och klimatpolitiska målen

- Insatser har gjorts under året för att stärka integreringen av genomförandet av energi- och klimatuppdraget med Länsstyrelsens övriga verksamhet. Arbetet behöver fortsatt stärkas och utvecklas kommande år.

- Samverkan inom energiplanering mellan verksamhetsområde energi och klimat samt samhällsplanering har stärkts genom gemensamma projekt- och styrgrupper för revidering av den regionala energi- och klimatstrategin samt framtagande av handlingsplan för elektrifiering.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
1A10 Redovisa effekter av vårändringsbudgeten på kulturmiljöarbetet	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar. Hänsyn till kulturmiljö tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsbeviljat statsbidrag har tagit fram en kulturmiljöstrategi eller motsvarande där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap och Levande skogar.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Under 2025 har Länsstyrelsen i Södermanlands län vidhållit den prioritering i verksamhetsplanen som gäller handläggning av arkeologiärenden kopplade till Ostlänken. Tillgängliga resurser har allokerats för detta arbete. Denna prioritering ger dock konsekvensen av färre resurser till övriga arkeologiärenden i länet vilket leder till undanträngningseffekter för exploatering.

Inom kulturmiljöenheten är även utbyggnaden av kraftledningen som ska försörja SSAB:s satsning på grönt stål i Oxelösund fortsatt prioriterad.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	7,6	7,5	8,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	4,3	4,4	4,0
Antal årsarbetskrafter män	3,3	3,1	4,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	948	954	1 121
Antal beslutade ärenden	902	890	1 035
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	65	33	27
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	10 404	10 293	12 960
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	9 047	10 693	9 710

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Frånsett de tillfälligt extra tilldelade medel i vårändringsbudgeten (442tkr) minskar verksamhetskostnaden konstant sedan 2023. Tack vare den extra tilldelningen av medel behålls antalet årsarbetskrafter. Lämnade bidrag minskar p.g.a. lägre tilldelning till länet ur anslag 7:2, ap 1 (UO17). Antalet ej beslutade ärenden äldre än två år ökar pga att antalet mer komplicerade ärenden kopplade till Ostlänken kräver mer handläggningstid.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel av länets skyddade bebyggelse (byggnadsminnen och kyrkobyggnader) som har tillsynats under året (procent) ²⁴	Främja ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Länsstyrelsen har ansvar för det statliga kulturmiljöarbetet i länet	Platina, Bebyggelseregister ²⁵	5%	0,6%	3,8%	2,4%

²⁴ Anges i % av länets bestånd av skyddad bebyggelse enligt Kulturmiljölagen (1988:950)

²⁵ Riksantikvarieämbetets Bebyggelseregister

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel av kulturmiljöanslaget som har använts till regionala och kommunala kunskapsunderlag (procent) ²⁶	Främja människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön -Främja ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser	Förordning 2010:1121 om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. 9§	Länsstyrelsens handläggningsstöd ASK-Bidrag	10%	10%	2,3%	2,8%
Andel av länets riksintressen som har aktualitetsprövats (procent) ²⁷	Främja en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen	Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden: §§ 2, 4	Platina, förteckning Riksintressen ²⁸	10%	20%	0%	1,7%

Behovet av tillsyn av kulturmiljön är större än vad våra resurser medger. Bristen på tillsyn av kulturmiljön i länet är ett resultat av att vi inte kunnat arbeta förebyggande och proaktivt i den omfattning som egentligen krävs.

Indikatorn gällande kommunala kunskapsunderlag visar att Länsstyrelsen i Södermanlands län fördelar anslag till kunskapsunderlag till en kommun per år efter kommunens ansökan. Bidrag får lämnas till att ta fram generella eller riktade regionala och kommunala kunskapsunderlag som syftar till att ta till vara kulturhistoriska värden i samhällsplaneringen. Samtliga ansökningar inom denna kategori under 2025 har beviljats.

Vi överträffar målet om aktualitetsprövning av riksintressen för kulturmiljövården. Riksantikvarieämbetet har under 2025 efterfrågat aktualitetsprövning för 12 av 58 riksintressen.

²⁶ Anges i % av länsstyrelsens utbetalningsram

²⁷ Anges i % av länets riksintressen

²⁸ Riksantikvarieämbetet förteckning av riksintressen för kulturmiljövård

3§ p7 Kulturmiljö

Ostlänken

Länsstyrelsen har haft kontinuerlig dialog med Trafikverket, dels gällande tillståndsärenden och de arkeologiska utgrävningarna som krävs, dels gällande Länsstyrelsens möjlighet att hålla jämna steg med Trafikverkets tidplan för projektet. Trafikverket har uttryckt oro för det senare. Länsstyrelsen har uppmärksammat regeringen i budgetunderlagen om nödvändigheten av ytterligare resurser för att inte tidplanen ska riskeras. Länsstyrelsen har också tillsammans med Länsstyrelsen i Östergötlands län och Trafikverket skickat en gemensam skrivelse till Regeringskansliet gällande möjliga lösningar på problematiken kring resurser för hanteringen av arkeologiärendena.

Att bygga Ostlänken medför Sveriges största arkeologiska projekt genom tiderna och utgrävningarna förväntas bidra med mycket ny kunskap.

Vi har, i samverkan med länsstyrelserna i Stockholm, Östergötland samt Trafikverket och Riksantikvarieämbetet fortsatt samarbetet kring arkeologi Ostlänken. Den aktiva samverkan bidrar till att styra mot de nationella kulturmiljömålen. De mål som särskilt prioriteras är ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas samt en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen. Även de nationella målen för gestaltad livsmiljö har bäring på Ostlänken. Den vetenskapliga samordningen för arkeologin och vidareutvecklade och effektiviserade arbetssätt samt länsöverskridande samarbeten har varit i fokus under 2025. Samverkan mellan länen har lett till att öka förutsättningarna att uppdragsarkeologin ska kunna genomföras så tids- och kostnadseffektivt som möjligt och med högsta möjliga kvalitet. Vi har även arbetat med att ensa handläggningen genom att formulera gemensamma förhållningssätt samt deltagit i arbetet att ta fram vetenskapliga mål för de kommande arkeologiska undersökningarna.

Prövning och tillsyn

Vi har i likhet med tidigare år, konstaterat att behovet av tillsyn av kulturmiljön är större än vad våra resurser medger. Bristen på tillsyn av kulturmiljön i länet är ett resultat av att vi inte kunnat arbeta förebyggande och proaktivt i den omfattning som egentligen krävs. Det får till följd att lagskyddade fornlämningar riskerar att skadas och försvinna samt att ovarsamma ändringar kan ske på skyddade byggnadsminnen och kyrkor.

Kyrkliga kulturminnen

Länsstyrelsen har inom det kyrkoantikvariska arbetet samverkat med Strängnäs stift och länets församlingar om förvaltningen av de kyrkliga kulturmiljöerna. Arbetet har varit omfattande i och med Svenska kyrkans församlingar och pastorats förändrade behov och användning av sina kyrkobyggnader. Under 2025 har samverkan och dialog förts med flera församlingar och pastorat i länet och Strängnäs stift. Länsstyrelsen har även deltagit vid Svenska kyrkans årliga samråd om kyrkoantikvarisk ersättning och kulturarvsfrågor och yttrat sig över fördelningen av kyrkoantikvarisk ersättning. Prioriterat inom detta område

har varit samrådet gällande projektet för Domkyrkoberget i Strängnäs samt ärende om fastställande av kyrkotomt för Strängnäs domkyrka.

Förvaltning och skydd

Bidragsfördelningen

I arbetet med att bidra till de nationella målen för kulturmiljöarbetet beslutar och utbetalar Länsstyrelsen kulturmiljövårdsanslaget som varje år tilldelas länet från Riksantikvarieämbetet. 2025 års bidragsgivning till byggnadsvård har fördelats på ett flertal olika typer av byggda miljöer. Under året hanterade vi ansökningar enbart inom byggnadsvård för cirka fyra gånger mer än tillgängliga medel. Prisstegringarna under 2023 ligger kvar och anslaget räcker till färre åtgärder än tidigare.

Majoriteten har, likt föregående år, gått till byggnadsminnen men även miljöer inom riksintressen för kulturmiljövården. Projekten rör såväl underhållsåtgärder i form av omläggningar och reparationer av tak, som mer ovanligt förekommande projekt med behov av specialistkompetens. Ett exempel på det sistnämnda är slutetappen av renoveringen av landmärket Strängnäs väderkvarn som förhoppningsvis kan tas i bruk nästa år efter att ha varit stillastående under nära hundra år. Liksom tidigare år har Länsstyrelsen bidragit till att Sörmlands museum kunnat genomföra en rad olika kurser inom byggnadsvård. Kursernas målgrupp är allmänheten, och studieobjekten är i flera fall faktiska kulturmiljöer som gynnas genom att därigenom underhållas med anpassade material och tekniker.

Bidragsmedel till fornvården har fördelats så att länets samtliga kommuner omfattas. Det hanteras dels som bidrag från sökande, dels som projekt Länsstyrelsen upphandlat. Arbetet har utförts främst genom röjning av vegetation och skötsel av gräsytor för att förbättra den fysiska närmiljön till i första hand runstenar och hållristningar, översyn och komplettering av skyltning till fornlämningar och andra typer av kulturhistoriska objekt.

Länsstyrelsen bedriver ett långvarigt projekt kring hållristningarna i länet med Sörmlands museum som huvudman. För länets runstenar drivs ett projekt som omfattar stenkonserverande åtgärder, flyttning och resning av runstenar samt miljöförbättring för att minska påväxt från lavar och liknande. Antalet platser som vårdas minskar med tiden i och med att tillgängliga medel inom anslaget legat på samma nivå sen 1990-talet och därmed inte följt med prisutvecklingen.

Byggnadsminnen

Vår förmåga att utreda, byggnadsminnesförklara och stödja vård och underhåll av byggnadsmiljöer med synnerligt högt kulturhistoriskt värde begränsas delvis av nivån på det tilldelade kulturmiljövårdsbidraget. Under 2025 har arbetet med byggnadsminnen framför allt präglats av prövning och tillstånd för byggnadsvårdsåtgärder och i vissa fall med tillhörande beslut om bidrag från kulturmiljövårdsanslaget. Under året har endast arbete med avslag på väckta frågor om byggnadsminnesförklaring handlagts i och med pensionsavgång, personalomsättning samt beslutad prioritering.

Civil beredskap

Länsstyrelsens uppgifter med utmärkning och undanförelse av kulturegendom ingår i ansvaret för det civila försvaret. Genom kriget i Ukraina har både kulturarvets utsatthet för stridshandlingar och betydelse för försvarsviljan tydliggjort. MSB förde under året in kulturarv i listan över samhällsviktiga verksamheter. Uppgifterna förutsätter samverkan inom Länsstyrelsen, mellan länsstyrelserna och med en lång rad organisationer på både regional- och lokal nivå. Länsstyrelsen i Södermanlands län har ännu inte påbörjat detta arbete med undantag av att ekonomiskt bidra till den länsgemensamma finansieringen av en samordnare för undanförelsupdraget.

Samverkan och samordning

Länsstyrelsens kulturmiljöarbete består till del av handläggning av ärenden inom fysisk planering. Efterfrågan på antikvariernas medverkan och sakkunskap fortsätter att vara hög såväl internt som externt då kulturmiljöfrågor hanteras inom ramarna för ett stort antal frågor och lagrum. Inströmningen av komplexa detaljplaner och översiktsplaner och el- och fiberärenden fortsätter. Frågor om kulturmiljö ingår bland annat i handläggningen av planer i områden av riksintresse enligt 3 och 4 kapitlet miljöbalken (1998:808) och i ärenden som berör lagskyddade fornlämningar.

Vi ser ett fortsatt högt exploateringsintresse från stora industrisatsningar och infrastrukturprojekt i länet, med mer omfattande samrådsprocesser jämfört med för några år sedan. De arkeologiska processerna ligger ofta ett till tre år före själva miljöprovningen. Det innebär att ändringar kan komma i senare skeden och vi får ofta hantera ärenden flera gånger i olika provningar och enligt olika lagstiftning (som kulturmiljölagen, plan- och bygglagen samt miljöbalken) samt i olika skeden i verksamhetsutövarens process.

Hållbar samhällsplanering

Kulturmiljöperspektiven är en viktig aspekt för hållbar samhällsplanering. Plansamråden är ett viktigt forum för att kulturmiljöfrågorna ska inkluderas i samhällsbyggnadsprocessen. I processen ingår även politikområdet gestaltad livsmiljö som en integrerad del. Ett viktigt verktyg i samhällsplaneringen är länets riksintressen för kulturmiljövård. Länsstyrelsen har påbörjat ett arbete med att se över och aktualisera riksintresseområdena. Under året har riksintressen gällande fem kommuner aktualitetsprovats.

En stor mängd av de ärenden som hanteras inom sakområdet kulturmiljö rör interna samråd. Handläggningen av dessa ärenden prioriteras för att kulturmiljöaspekterna inte ska utgöra onödiga hinder för att utveckla och främja tillväxten i länet. Effekten av det tidiga samrådet och delaktighet är att ärendehantering sker smidigare och processerna för exploatören går fortare.

Vattenanknutna kulturmiljöer

Som ett led i samverkan och som stöd har vi under tidigare år tagit fram kunskapsunderlag för länets vattenanknutna kulturmiljöer. Med aktuella kunskapsunderlag om de kulturhistoriska värdena kan kulturmiljövården på ett konstruktivt sätt delta i samråd kring

planerade åtgärder. Därmed ökar förutsättningarna att säkerställa att värdefulla kulturmiljöer beaktas i samband med restaureringar av vattendrag, vattenförvaltningens arbete med åtgärdsplaner och de aktuella provningarna med hänvisning till den nationella planen för omprövning av vattenkraft.

Kunskapsuppbyggnad och främjande av länets utveckling

En kommun har sökt bidrag under 2025 för kommunala kunskapsunderlag som syftar till att tillvarata kulturhistoriska värden i samhällsplaneringen (SFS 2010:1121, §9). Kommunen beviljades bidraget.

Ledningen som försörjer SSAB:s satsning på grönt stål i Oxelösund är under utbyggnad i länet vilket medför omfattande handläggning av arkeologiåtgärder på de platser som berörs. Arbetet har varit prioriterat vad gäller kulturmiljöhandläggningen och fortsätter vara det.

Utbyggnad av förnybar energi i form av solcellsanläggningar och vindkraftverk föranleder samråd och formella provningar enligt miljöbalken och kulturmiljölagen, i flera steg i processen. Inom länet finns det stort intresse för att bygga anläggningar för förnybar energi varför detta arbete varit prioriterat under 2025. Inställningen till anläggningarna utifrån kulturmiljöhall är att underlätta för etablering så långt som möjligt med bortgrävande av fornlämningar som följd. Dock utan att riksintressen för kulturmiljövärden påtagligt skadas.

Redovisa effekter av vårändringsbudgeten på kulturmiljöarbetet (1A10)

Länsstyrelserna ska redovisa hur ökningen av anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. i Vårändringsbudget för 2025 (prop. 2024/25:99) har använts och vilka effekter detta fått på kulturmiljöarbetet i länen.

De tillfälliga medel som tilldelades länsstyrelserna i vårändringsbudgeten 2025 har nyttjats till att anställa 1,5 handläggare för ordinarie handläggning från september och året ut, för att hantera ohållbar ärendebalans. De särskilda medlen har givit den effekten att beslutstakten på VÄS-kod 431 (fornminnen) ökat från 80 procent till 118 procent. Den ökade beslutstakten har gjort att väntetiden för sökanden har sänkts från 12 månader till 8 månader. Ärendebalansen har uppkommit p.g.a länets prioritering av handläggningen av Ostlänken.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer resultatet inom verksamhetsområdet kulturmiljö som otillfredsställande. Under 2025 har verksamheten påverkats negativt av personalomsättning och pensionsavgångar i kombination med ett mycket omfattande arbete med arkeologihandläggning kopplad till Ostlänken. Sammantaget har detta lett till

längre handläggningstider och begränsade möjligheter att bedriva tillsyn, förebyggande arbete och utåtriktad verksamhet i den omfattning som krävs för att nå uppsatta mål.

Prioritering av arkeologi kopplad till Ostlänken

- En betydande del av tillgängliga resurser har under året behövt avsättas för arkeologihandläggning kopplad till Ostlänken.
- Prioriteringen har varit nödvändig men har samtidigt medfört undanträngningseffekter för annan handläggning inom kulturmiljöområdet.

Långa handläggningstider och ökande ärendebalans

- Ärendehantering har påverkats negativt genom längre handläggningstider, vilket bland annat avspeglas i ett ökat antal ej beslutade ärenden äldre än två år.
- De långa handläggningstiderna bedöms få negativ påverkan på samhällsplanering, exploatering och tillväxt samt på förutsättningarna för långsiktigt bevarande och förvaltning av kulturmiljöerna.

Begränsad tillsyn och förebyggande verksamhet

- Behovet av tillsyn av kulturmiljön i länet har varit större än vad tillgängliga resurser medgett.
- Bristande möjligheter till förebyggande och proaktivt arbete innebär risk för skador på lagskyddade fornlämningar samt ovarsamma ändringar av skyddade byggnader.

Otillräcklig utåtriktad verksamhet och dialog

- Det har under året inte varit möjligt att i tillräcklig utsträckning möta behovet av utåtriktad verksamhet såsom platsbesök, dialog och informationsinsatser.
- Detta bedöms påverka möjligheterna till samverkan och till att långsiktigt stärka kulturmiljöarbetet i länet.

Kvarstående utvecklingsbehov inom prövning och tillsyn

- Utvecklingsbehov kvarstår inom prövning och tillsyn, där Länsstyrelsen ser behov av att på sikt kunna arbeta mer proaktivt och framåtsyftande.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar m.m.	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen.

Länsstyrelserna ska genom sitt geografiska områdesansvar:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Vara länets högsta civila totalförsvarsmyndighet i händelse av höjd beredskap. Detta innefattar bland annat att samordna de civila försvarsåtgärderna och verka för att sådan verksamhet bedrivs med enhetlig inriktning hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna. Vidare ska länsstyrelserna i samråd med Försvarsmakten och med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att det civila och det militära försvaret samordnas.
- I samråd med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas.
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Uppgifter för civilområdesansvariga länsstyrelser är att:

- Verka för länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser, samt utgöra en gemensam funktion för stöd till länsstyrelsernas hantering av uppkomna fredstida kriser.
- Under vissa omständigheter ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst.
- Samordna planeringen inför höjd beredskap med statliga myndigheter och Försvarsmakten, stödja länsstyrelsernas planering och förberedelser inom respektive län, samt samordna civila aspekter av planering för värdlandsstöd.

- Under höjd beredskap verka för att största möjliga försvarseffekt uppnås genom att samordna åtgärderna inom det civila försvaret. Civilområdet ska samråda med Försvarsmakten, ge länsstyrelserna vägledning i fråga om prioriteringar samt hålla regeringen informerad. Civilområdet ska under höjd beredskap också samordna den civila delen av världlandsstödet.

Målet för samhällets totalförsvaret är att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Målet för Seveso-tillsynen är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för skydd mot olyckor är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets krisberedskap är att:

- Minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet.
- Värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Målen för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga.
- Skydda civilbefolkningen.
- Upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

Regionala prioriteringar och uppdrag

I Södermanlands län finns ett läns-gemensamt ledningssystem, *Regional samordning och inriktning* (RSI-strategi), som bygger på en gemensam strategi med tillhörande målbild. I RSI-strategin, och i arbetet kopplat till detta, finns länets krisberedskapsaktörer representerade. Strukturen består av ett råd, en beredningsgrupp samt fem nätverk och ett varierande antal arbetsgrupper. Centralt i strategin finns ett uppföljningsarbete med syfte att följa effekten av arbetet i relation till målbilden. Beslutsforum för detta arbete är *Rådet för krishantering, räddningstjänst och totalförsvaret*. Rådet är etablerat med utgångspunkt ut förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap, 1 a §. Länsstyrelsen har påbörjat en anpassning av rådet mot Mellersta civilområdets gemensamma metod för ledning och samverkan under höjd beredskap. Anpassningen innebär en likriktning i hela hotskalan.

Länsstyrelsen arbetar i nära samarbete och i samverkan med länets kommuner, Region Sörmland, Polismyndigheten, Försvarmakten, andra relevanta aktörer i regionen samt nationella myndigheter. Samarbete och samverkan sker på olika ledningsnivåer med ett proaktivt perspektiv. Genom veckovisa samverkansmöten med tjänstepersoner i beredskap, eller liknande roll, skapas en systematik vilket bidrar till att förenkla samverkan och samordning när det sker en samhällsstörning.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45–46)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	8,9	7,3	7,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	4,6	3,7	3,4
Antal årsarbetskrafter män	4,2	3,6	4,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	334	215	222
Antal beslutade ärenden	316	190	262
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	2	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	15 154	12 971	12 177
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	283	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet ärenden, såväl inkomna och upprättade, har ökat markant från 2024. Antalet remisser att hantera har under det senaste året ökat ytterligare jämfört med tidigare år. Därtill har inflödet av lägesbilder till myndigheten ökat.

3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap

Länet har fortsatt arbetat förmågehöjande avseende hantering av kärnteknisk olycka och sanering. Länsstyrelsen arbetar aktivt i ett flerårigt projekt och har bemannat upp arbetet och organisering vid händelse av kärnteknisk olycka. Länsstyrelsen har arbetat vidare med etablering av en saneringsorganisation för länet och utvecklat tillhörande styrdokument, rutiner och arbetsmetoder för hantering efter en kärnteknisk olycka. Utöver detta har Länsstyrelsen, tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, genomfört riktade utbildningar till personal på Länsstyrelsen och kommuner i länet, vilket har ökat deras kunskap inom området och stärkt beredskapen att kunna utföra mätningar innan och efter en händelse av kärnteknisk olycka. Länet har därtill vid två tillfällen utfört mätning av bakgrundsstrålning i syfte att bibehålla mätkompetens och säkerställa god strålmiljö för länets befolkning.

Länsstyrelsen har arbetat med att bevaka att risk och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen. Länsstyrelsen granskar och vägleder i ett risk- och beredskapsperspektiv genom den formella planprocessen tillsammans med kommuner, region och andra myndigheter. Länsstyrelsen har även under året deltagit i tidiga samrådsdialoger samt extra samrådsmöten för att vägleda aktörer i exempelvis farligt gods och totalförsvarsfrågor.

Länsstyrelsen har under året anordnat en regional plandag tillsammans med Region Sörmland på temat beredskap och totalförsvaret. Syftet med dagen var att öka kunskaperna hos och ge goda exempel till länets planerare och beredskapssamordnare inom totalförsvaret och beredskap i samhällsplaneringen. Under dagen medverkade förutom 6 av länets 9 kommuner även Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Mellersta militärregionen.

Länsstyrelsen har under året tagit fram riskkartor för höga flöden i Eskilstunaån med hjälp av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Arbetet har gjorts som en del i översvämningsförordningen (2009:956). Samverkan har skett tillsammans med Eskilstuna kommun, övriga länsstyrelser i vattendistriktet Norra Östersjön samt internt på Länsstyrelsen i Södermanlands län. Länsstyrelsen fattade beslut om att fastställa kartorna i december 2025.

Via upphandling förvaltar Länsstyrelsen den flygburna skogsbrandsbevakningen inom Södermanlands och delar av Stockholms län. Under årets skogsbrandsbevakning med flyg/bevakningsperiod har flygbesättningen identifierat åtta bränder i ett tidigt skede, vilket gjort det möjligt att larma räddningstjänsten innan bränderna fått fäste eller spridit sig. Att upptäcka bränder och i tidigt skede larma räddningstjänsten har i flera fall varit avgörande för att minimera spridningsrisk, skydda skog och begränsa behovet av omfattande släckningsinsatser.

Under året har Länsstyrelsen lett två oljeskyddsövningar där kommun, räddningstjänst och Kustbevakningen deltagit. Arbetet har stärkt den regionala beredskapen och gett deltagarna konkreta erfarenheter som direkt höjt den operativa förmågan att snabbt och effektivt hantera oljeutsläpp.

För att utveckla den regionala samverkansförmågan genomför länsstyrelsen Regional samverkanskurs 2025 (RSK25) med 2–3 års intervaller. I år genomfördes den under fyra dagar med totalt 14 aktörer som ingår i krishanteringssystemet. Kursen syftar dels till att utveckla deltagarnas kunskap om samverkan vid större samhällsstörningar och höjd beredskap, dels till relationsskapande mellan samhällsviktiga aktörer. Genom denna kurs fick flera personer med sig kunskap som de kan sprida inom sina organisationer vilket stärker och utvecklar krishanteringsförmågan i vårt län före, under och efter en händelse.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomförde med stöd av Länsstyrelsen utbildning i säkerhet i offentlig miljö. Utbildningen togs fram som en konkret åtgärd efter skolskjutning i Örebro för att stärka skyddet i både skolor och andra offentliga miljöer. Totalt utbildades 70 personer från flertalet av länets kommuner, Region Sörmland och polisen.

Länsstyrelserna hade fram till juni 2025 i uppdrag att utgöra ett regionalt stöd till kommunerna i deras arbete med den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens krisberedskap och civilt försvar (KHOSS-uppdraget S2022/03174). Länsstyrelserna skulle vidare bistå Socialstyrelsen med den information som myndigheten behöver för att följa utvecklingen av kommunernas beredskapsarbete inom hälso- och

sjukvård och socialtjänst. Under 2025 har vi stärkt kommunernas förmåga och måluppfyllelse genom en totalförsvärsövning för kommunernas hälso- och sjukvård samt socialtjänst (87 deltagare från kommunerna) och samverkansmöten med kommunerna och externa aktörer. Kommunerna har även fått underlag för vidare övning i respektive kommun. KHOSS-uppdraget avslutades med samverkansmöte med kommunerna och dialog kring framtida behov med Socialstyrelsen, RSS och SKR.

Länsstyrelsen har hanterat skyddsobjekt och de utlämningsärenden vilket direkt eller indirekt stärker länets förmåga inom totalförsväret.

Under 2025 har Länsstyrelsen deltagit i och lett samverkansmöten med andra länsstyrelser som arbetar med att utveckla sina samarbeten med frivilliga försvarsorganisationer, samt stödjer kommuner i deras arbete med att utveckla samarbetet med frivilliga försvarsorganisationer. Detta har lett till ökad samsyn mellan de länsstyrelser som deltagit i dialogerna, samt förbättrad kompetens inom området.

Vidare har Länsstyrelsen initierat dialogmöten med frivilliga organisationer som är verksamma i länet samt nationellt. Detta har resulterat i tydligare förståelse för varandras uppdrag och stärkt den civila förmågan vid samhällsstörningar. Det har även resulterat i att Länsstyrelsen har kunnat stödja frivilliga i att tillhandahålla mer konkreta och genomförbara åtgärdsplaner.

Länsstyrelsen bedömer att det finns god förmåga till att hantera värdlandsstöd (VLS) i fredstid. Det kommer att krävas fortsatta insatser på kort och lång sikt att planera för stöd till Försvarsmakten vid höjd beredskap samt civilt värdlandsstöd.

7§ Geografiskt områdesansvar m.m.

Länsstyrelsen driver nätverk inom följande områden: krisberedskap, räddningstjänst, kriskommunikation, teknisk infrastruktur samt säkerhetsskydd. Arbetet inriktas via Rådet för krishantering, räddningstjänst och totalförsvär.

Länsstyrelsen har tillsammans med Trafikverket verkat för att förbättra samverkan mellan blåljusaktörer och kommuner för att kunna hantera väderrelaterade händelser så som kraftiga snöfall.

Med anledning av skolskjutningen den 4 februari kom det en begäran från Örebro kommun via Länsstyrelsen Örebro län om krisstödsresurser. Enheten för samhällskydd och beredskap ansvarade för att samordna detta krisstöd från Södermanland genom samverkanskonferenser och inventering av resurser från kommunerna. Totalt bidrog sju av länets kommuner med kuratorer, socionomer och familjebehandlare under sju veckor. Detta visar att det finns system som fungerar för samordning och en stark vilja att få bidra i krishändelser.

Länsstyrelsen har även lett samverkansmöte med länets kommuner för att diskutera trygghetspunkter och samarbete med frivilliga organisationer. Det har bidragit till ökad tydlighet i hur våra uppdrag hänger samman med nationella övergripande mål. Det har

även resulterat i mer enhetliga arbetssätt mellan kommunerna, som även består av högre kvalitet och starkare samarbete över kommungränser.

Utöver samverkansmöten med länets kommuner har Länsstyrelsen också deltagit i dialogmöten med flera aktörer, bland annat Lantbrukarnas Riksförbund, och på så sätt förbättrat vår samverkansförmåga i länet genom tydligare kommunikation och relationsbyggande.

7 b § Beredskapsmyndighet

Repetitionsutbildning i stabsmetodik för myndighetens medarbetare (18) har förstärkt myndighetens medarbetare i att delta i och leda stabsarbete.

Länsstyrelsen har vidareutbildat sina medarbetare inom organisationen för tjänsteman i beredskap (Tib) i bland annat olika sambandssystem. Detta bidrar dels till stärkt förmåga att kunna hantera samhällsstörningar vid störda förhållanden inom länets geografiska område, dels hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Tib organisationen har genomgått olika övningar för att pröva rutiner för hantering av epizooti och kommunikation via kommunikationssystemet Rakel.

Länets kommuners förmåga att kommunicera och hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter har stärkts genom att 16 anställda på kommunerna utbildats i grundkurs för signalskydd under Länsstyrelsen försorg. Därtill har Länsstyrelsen utbildat några enstaka systemoperatörer hos kommunerna.

Under hösten erbjöds myndighetens personal att delta vid en Totalförsvarsdag vilket bidragit till ökad kunskap om myndighetens ansvar vid höjd beredskap. 85 medarbetare deltog varav 31 besvarade enkäten och 100 procent angav att dagen stärkt deras kunskap om totalförsvaret och höjd beredskap. Samma vecka delades även en framtagna broschyr ut internt med viktig information om vad som gäller för medarbetare på Länsstyrelsen vid höjd beredskap "Vid höjd beredskap – för dig som är anställd på Länsstyrelsen i Södermanlands län".

Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)

Under 2025 har medel för att förstärka arbetet med civilt försvar använts till robustgörande åtgärder för livsmedelsproduktion och dricksvattenförsörjning/skydd.

Sevesotillsyn

I Södermanland har det under 2025 funnits 17 Sevesoverksamheter, varav fem på den högre kravnivån och tolv på den lägre kravnivån, inklusive sju täkter.

Under 2025 har Sevesotillsyn utförts enligt beslutad tillsynsplan på de fem verksamheterna på den högre Seveso-kravnivån och på tre verksamheter på den lägre Seveso-kravnivån. Under året har båda tidigare handläggare avslutat sina uppdrag med Seveso-tillsyn varför två nya handläggare börjat arbeta inom tillsynsområdet. Som en kompetenshöjande åtgärd

har båda nya handläggare under 2025 deltagit vid Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps grundutbildning för Sevesotillsyn.

Räddningstjänsten har medverkat vid sex av tillsynsbesöken och kommunernas miljökontor vid sex tillsynsbesök. Fokus vid tillsynsbesöken har varit hantering av ändringar vid samtliga besök, nödlägesplanering för verksamheterna på den lägre Seveso-kravnivån samt uppföljning av tidigare tillsynsbesök.

Tillsynsplanen omfattar samtliga tillsynsobjekt och innehåller en prioritering mellan objekten samt mellan olika fokusområden, i syfte att säkerställa största möjliga effekt av genomförd tillsyn. I tillsynsprogrammen, som upprättas per tillsynsobjekt, säkerställs att samtliga delar av verksamheterna granskas i enlighet med Sevesolagstiftningen under en flerårsperiod,. Detta bidrar till en systematisk och kvalitetssäkrad tillsyn.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer resultatet inom området som gott. Under 2025 har myndigheten uppvisat en välfungerande och effektiv verksamhet inom samhällsskydd, krisberedskap och civilt försvar. Trots vissa utmaningar, så som resursbrist inom vissa områden och ökade krav på samordning vid höjd beredskap, har Länsstyrelsen lyckats uppnå sina mål inom både förebyggande arbete och operativ beredskap. Nedan sammanfattas Länsstyrelsens grund för resultatbedömningen.

Effektiv samverkan och koordinering av krisberedskap och civilt försvar

- Den regionala samverkanskursen (RSK25) har bidragit till att öka länets aktörers förmåga till samverkan vid samhällsstörningar och ytterst höjd beredskap.
- Regelbunden samverkan med kommuner, Region Sörmland, Polisen, Försvarsmakten och andra aktörer via nätverk och återkommande samverkansmöten.

Förstärkt skydd mot olyckor och riskhänsyn i samhällsplaneringen

- Flygburen skogsbrandsbevakning har implementerats, vilket resulterade i tidig upptäckt av åtta skogsbränder under året.
- Länsstyrelsen har genomfört två oljeskyddsövningar för att stärka berörda aktörers förmåga att hantera oljeutsläpp i Östersjön och Mälaren.
- Tillvaratagande av totalförsvarets behov i samhällsplaneringen.

Ökad förmåga inom signalskydd

- Via utbildning har Länsstyrelsen stärkt kommunernas förmåga att hantera krypterad kommunikation via SIGNE.
- Vidareutbildning av länsstyrelsens Tjänstemän i Beredskap säkerställer förmågan att kunna ta emot och skicka krypterad kommunikation dygnet runt, året om.

Sevesotillsyn genomförd enligt plan

- Samtliga planerade tillsynsbesök (fem på verksamheter på den högre Seveso-kravnivån, tre verksamheter på den lägre Seveso-kravnivån) genomfördes enligt plan. Fokus har legat på hantering av ändring (alla verksamheter), nödlägesplanering (verksamheter med lägre kravnivå) och uppföljning av tidigare inspektioner (alla verksamheter).

Resursfördelning och fortsatt utveckling av krigsorganisationen

- Trots flera initiativ inom totalförsvaret och höjd beredskap, krävs fortsatt arbete med att planera och säkra resurser för stöd till Försvarmakten och värdlandsstöd (VLS), mycket kopplat till värdlandsstöd vid höjd beredskap.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Redovisa resultat av arbetet med NAP	Regleringsbrev
1A3 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A4 Redovisa arbetet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram	Regleringsbrev
1A5 Redovisa tillsynen av kommunernas skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster	Regleringsbrev
1A6 Redovisa åtgärder för kvalitet på dricksvatten enligt EU-direktiv	Regleringsbrev
1A8 Redovisa åtgärder för att återställa förorenade områden samt arbete med områden som förorenats av PFAS	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.
- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.

- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken. Det anger att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver miljömålen och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras fram till 2042.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Tre nya beslut om naturreservat

Länsstyrelsen har under året prioriterat arbetet med att fatta beslut i reservatsärenden vilket har resulterat i bildande av tre nya naturreservat²⁹. Det är en minskning i antalet beslut om naturreservat jämfört med år 2024, då Länsstyrelsen bildade sju nya reservat. Minskningen i antalet beslut beror främst på att antalet personer som arbetar med reservatsbildning har halverats under året.

Utbetalning av intrångsersättning har minskat

Länsstyrelsen i Södermanlands län fick i början av året tilldelat en pott från Naturvårdsverket för intrångsersättning av mark för värdefull natur på cirka 17,8 miljoner kronor (länsram). Under 2025 har Länsstyrelsen förvärvat ett markområde med värdefull natur till ett värde av 4,5 miljoner kronor. För detta område avser Länsstyrelsen att bilda ett naturreservat. Området är under avstyckning hos Lantmäteriet. En väsentlig orsak till att hela länsramen inte har utnyttjats är en flerårig resursbrist, vilket har medfört att Länsstyrelsen inte i tillräcklig omfattning har haft möjlighet att arbeta fram nya objekt lämpliga för markinlösen.

²⁹ Luckebol, Ehrendal Södra och Danbyholm.

Arbetet med ersättningsmarker från Sveaskog AB

Länsstyrelsen har arbetat aktivt med underlag till Naturvårdsverkets regeringsuppdrag (M2022/01523) om att skapa förutsättningar för beslut om formellt skydd av värdefulla skogar genom att använda icke skyddsvärd produktiv skogsmark från Sveaskog AB som ersättningsmarker. Arbetet har under året avstannat något, delvis på grund av att mottagaren är missnöjd med kvaliteten på den erbjudna bytesmarken.

Inventering av sandbarrskogar ger nya reservat

Under flera år har Länsstyrelsen inventerat länets sandbarrskogar som är en prioriterad naturtyp enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för formellt skydd av skog. Länsstyrelsen har sammanställt resultatet av inventeringarna i en rapport som planeras att publiceras i början av år 2026. Arbetet med inventeringen av sandbarrskogar har även lett till bildande av ett nytt naturreservat med den utpekade naturtypen samt en inkommen intresseanmälan gällande frivilligt formellt skydd.

Arbetet i skyddade områden med få upphandlade tjänster

På grund av minskad budgettilldelning de senaste åren har Länsstyrelsen en restriktiv hållning till nya skötseluppdrag inom friluftsliv och naturskötsel. Ingångna avtal och den löpande skötseln har dock genomförts som planerat.

Fokus har legat på att åtgärda säkerhetsrisker, såsom att byta ut trasiga friluftslivsanordningar och ta bort riskträd. Länsstyrelsen har även arbetat med reservatsgränser genom att rusta upp befintliga markeringar och märka ut kommande reservat, samt rustat upp flera betesmarksstängsel.

Många av de restaureringar som genomförts är möjliga genom särskilda medel som Länsstyrelsen kan söka – här är framför allt våtmarkssatsningen och LIFE-projekten viktiga. Men Länsstyrelsen har också sökt medel från andra håll. I Ringsö naturreservat pågår restaureringen av en avvattnad sjö för att återställa hydrologin i området. Projektet har stor potential att gynna rovfisk som gädda. Projektet påbörjades under hösten 2024 och har fortsatt under 2025, och planen är att slutföra arbetet under 2026. Finansieringen kommer från Jordbruksverkets stöd för att skydda, bevara och återställa akvatisk mångfald.

Mycket praktisk skötsel i egen regi

Inom arbetet med skötsel av skyddad natur har Länsstyrelsen under de senaste åren genomfört en omställning till ett mer praktiskt inriktat arbetssätt. Flera handläggare har gått kurser inom arbete med motorsåg eller röjsåg och fler handläggare har börjat arbeta mer praktiskt ute i fält. Arbetet har framför allt handlat om säkerhetshuggningar av granbarkborreskadade träd, upprustning av friluftslivsanordningar och leder, arbete med att skapa våtmarker genom dikespluggar, ängsskötsel, röjningar av ängs- och betesmarker, veteranisering av träd, med mera. Ett större projekt har genomförts i det välbesökta området Krampan. Här har ett stort antal bänkar, bänkbord och grillar bytts ut. Nya ledmarkeringar och vägvisare har satts upp och hårdgjorda ytor jämnats till. Det mesta av arbetet har genomförts med egen personal.

Våtmarker och LIFE-projekt

Under året har den stora satsning på tillskapande av våtmarker som beskrivs i föregående årsredovisning fortsatt. Arbetet har innefattat återskapande av våtmarker i skog, restaurering av strandängar, rikkärr, mossar och myrar samt hydrologiska utredningar med hjälp av analysverktyget Scalgo och genom fältbesök med avancerad GPS-utrustning.

Inom projektet Life2Taiga som löper 2022 – 2028 genomfördes två naturvårdsbränningar under 2025. Båda dessa genomfördes ”i egen regi”, d.v.s. under egen ledning och med egen personal i alla moment. Därmed har en helt ny förmåga som är kritisk för myndighetens måluppfyllelse byggts upp och utnyttjats. Dessutom har arbetet med bränningsliknande åtgärder genomförts i flera områden, såsom frihuggning av gamla tallar och tillskapande av substrat för vedlevande insekter. Projektets medarbetare har deltagit i en rad andra tillfällen för nätverkande, kompetensutveckling och informationsutbyte.

I LIFE RestoRED har Länsstyrelsen, i syfte att restaurera rödlistade livsmiljötyper i odlingslandskapet, arbetat huvudsakligen med att återinföra hävd i Natura 2000-områdena som ingår i projektet. Under året har det pågått restaureringar av äldre skogsbetesmarker på öarna Lacka och Hartsö, och inom Natura 2000-området Skärgårdsreservaten och Sjösakärren. Slåttern pågår på de rödlistade livsmiljötyperna rikkärr, slätterängar i låglandet och fuktängar. Bete med projektbidrag pågår i tre projektområden, vid Strandstuviken i samarbete med Nyköpings kommun. På Tåkenön har under 2025 arbetet startats för att bygga en kaj för att underlätta djurhantering. Länsstyrelsen har även deltagit i en utbildningsresa till Jämtland tillsammans med andra länsstyrelser i projektet, arrangerat fältvandringar, koordinatormöte i Södermanland och samarbetat med lokalt naturbruksgymnasium.

Under året har länsstyrelsen ansökt om ett nytt LIFE-projekt (RIWUS LIFE) tillsammans med länsstyrelser och andra aktörer i norra östersjöns vattendistrikt. Målet med projektet är att restaurera vattendrag, sjöar och våtmarker samt att öka samverkan, engagemang och kunskap hos länets invånare och företag i frågor som rör vattenmiljöer. Om projektet beviljas kommer det att pågå under perioden 2026–2031.

Förvaltning av Naturvårdsverkets byggnader

Under 2025 genomfördes en översyn av samtliga byggnader och inventering av åtgärdsbehov. Utifrån inventeringen lades fokus för fastighetsförvaltningen på mindre och mellanstora projekt. Med hjälp av ett nytt ramavtal för byggtjänster har tempot varit ganska högt och ett relativt stort antal åtgärder har genomförts, allt ifrån mindre målningar till hela tak och skorstensmurningar. På Aspnäset i Stendörrens naturreservat har en satsning gjorts på ett bättre inomhusklimat under sommaren, samt en renovering av omklädningsrummet för Stendörrens personal.

Det har som tidigare år behövs ett stort antal akuta åtgärder, men inget som medförde någon större kostnad. Den mest kostsamma akuta åtgärden i år var en sönderrostad värmepanna på Rågö. Den buffert som fanns avsatt för att hantera akuta åtgärder kunde därför utnyttjas till att bocka av väntande åtgärdsbehov.

Sävö vandrarhem har ett nytt avtal med våra redan etablerade vandrarhemsvårdar.

Besöksklassning och friluftsliv i reservaten

Inom förvaltningen av naturreservat arbetar Länsstyrelsen utifrån en besöksklassning av naturreservat och en friluftslivshandbok för att kunna prioritera friluftslivsinsatser och tillgänglighetsanpassningar. Under 2025 har leder och anordningar rustats upp i några naturreservat, och här har en stor satsning slutförts i det välbesökta naturreservatet Krampan. Utöver det har underhåll och avveckling av anordningar och leder genomförts utifrån ett säkerhetsperspektiv.

Arbetet med naturärenden

Länsstyrelsen har under året - liksom år 2024 - fortsatt att arbeta för att komma i balans med hanteringen av strandskyddsdispenser, både sådana som länsstyrelsen själva hanterar som första instans och kommunala strandskyddsdispenser som tagits in för överprövning. Handläggningstiden är nu omkring ett halvår. Tid har även kunnat frigöras för att öka länsstyrelsens tillsynsarbete och genomföra tillsynsvägledning till kommunerna. Bland annat har länsstyrelsen genomfört ett tillsynsprojekt inom grunda havsvikar. Projektet har fokuserat på byggnader, anläggningar och anordningar i strandskyddade havsvikar som också omfattas av annat områdesskydd, exempelvis naturreservat eller Natura 2000-område. Länsstyrelsen har även genomfört en tillsynsvägledningsträff med länets kommuner, vilket skedde under våren 2025. Antalet kommunala strandskyddsdispenser som inkommit till myndigheten har minskat sedan år 2024. År 2025 har Länsstyrelsen granskat totalt 99 kommunala dispensbeslut. Av dessa har Länsstyrelsen valt att överpröva 46 beslut. Länsstyrelsen har under år 2025 helt eller delvis upphävt kommunens beslut om strandskyddsdispens i 47 ärenden. Att Länsstyrelsen har fått in färre kommunala strandskyddsdispenser för granskning kan delvis bero på att det under året genomfördes förändringar i strandskyddslagstiftningen, vilket bland annat innebär att strandskydd sedan den 1 juli 2025 inte längre gäller vid små sjöar eller smala sträckor av ett vattendrag.

För övriga naturskyddsärenden - exempelvis dispenser inom skyddade områden, för skyddsvärda arter och skyddade biotoper samt samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken - syns under året en negativ trend avseende handläggningstiderna. Handläggningstiden för vissa av dessa ärenden överstiger nu ett år. Den ökade handläggningstiden beror bland annat på minskade resurser under hösten 2025.

Länsstyrelsen har under året handlagt ett stort antal ärenden för länsstyrelsen i Blekinges räkning där länsstyrelsen i Blekinge själv var part, enligt § 25 länsstyrelseinstruktionen.

Invasiva främmande arter

Länsstyrelsen genomför årligen informationsinsatser kring invasiva främmande arter riktade till allmänheten. Syftet är att öka kunskap och engagemang kring problemet med invasiva främmande växter och djur för att motivera privatpersoner att hjälpa till med att förebygga och hindra spridning av dem. Inriktningen för 2024 och 2025 har varit att

uppmärksamma situationer där man riskerar att sprida invasiva arter, visa hur man gör för att inte orsaka spridning och vad man ska göra om man stöter på en invasiv art.

Länsstyrelsen har även fortsatt arbetet med strategiska fiskeåtgärder för att minska beståndet av den invasiva främmande arten svartmunnad smörbult för att gynna återetablering av gädda och annan rovfisk i Östersjön. I årets totalfångst utgjorde svartmunnad smörbult för första gången den största andelen med cirka 55 procent.³⁰

Under 2025 påbörjades en första åtgärd för att utrota sjögull i en mindre sjö i Gnesta kommun. Åtgärden utfördes genom manuell rotdragning och uppskattas ha gått bra men arbetet försvårades av sank mark och en svårtillgänglig lokal. Eftersom växten övervintrar genom rotsystemet är det för tidigt att dra några konkreta slutsatser och uppföljande åtgärder kommer krävas ett par år framöver.³¹

Länsstyrelsen har även fortsatt sin bekämpning av landlevande invasiva växter³² samt mink i eller nära anslutning till reservat. Under 2025 gjordes de första fynden av den invasiva lövplattmasken i Södermanland vilket lett till att Länsstyrelsen bedrivit tillsyn både hos privata markägare och företag inom växtbranschen i syfte att sprida kunskap och stötta i arbetet med att förhindra spridning.

Parkslide har fått extra uppmärksamhet under året eftersom den listades i EU-förordningen den 7 augusti, vilket har lett till en stor inströmning av frågor från markägare. Länsstyrelsens uppdrag har varit att ge råd i väntan på en hanteringsplan specifik för parkslide.

Ett tillsynsprojekt med fokus på invasiva främmande arter utfördes under 2025 vilket innebar att samtliga kommuner i länet delgavs beslut om föreläggande av upprättande om handlingsplan för invasiva främmande arter. I tillsynsarbetet vägleder Länsstyrelsen kommunerna i hur handlingsplaner och målsättningar kan utformas, för att säkra en effektiv och rättssäker bekämpning framåt.

Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

Terrestra åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) har nedprioriterats internt på grund av sänkt budgettilldelning. Därför har fokus varit att i första hand fullfölja eller upprätthålla redan påbörjade åtaganden och projekt.³³ Länsstyrelsen har också eftersträvat samverkan med såväl offentliga aktörer som idella föreningar för att eftersträva största möjliga utväxling av begränsade resurser, och dra nytta av länets samlade kompetens på området. Länsstyrelsen har deltagit i årets nationella ÅGP-möte, nationellt möte för ÅGP sandödla, samt genomfört ett digitalt nationellt möte för ÅGP skräntärna. Inom ÅGP har åtgärder genomförts för fältgentiana, fetörtsblåvinge, trumgräshoppa samt vildbin (i samarbete med

³⁰ Reduktionsfiske av svartmunnad smörbult 2025 | Länsstyrelsen Södermanland

³¹ Bekämpning av sjögull (*Nymphoides peltata*) i Ricksjön 2025 | Länsstyrelsen Södermanland

³² Så som jätteloka, blomsterlupin och strandkotula

³³ ÅGP-arbetet omfattar förutom åtgärder, övervakning och inventeringar även arbete med rådgivning och information.

region Sörmland och Nyköpings kommun) och sandödlor (i samarbete med Nyköpings kommun). Övervakning har genomförts av skrântärna (i samarbete med BirdLife Sverige och fågelföreningen Tärnan), fältgentiana, fetörtsblåvinge och svartfläckig blåvinge. Inventering har gjorts av ögonfläcksbock inom ett samarbetsprojekt med WWF som huvudman.

Inom akvatiska ÅGP har ett stort fokus legat på att ta fram projektplan och ansöka om ett akvatiskt LIFE-projekt för att kunna växla upp Länsstyrelsens arbete inom regeringsuppdraget med syfte att nå målen. I Båven har Länsstyrelsen samarbetat med Sveriges sportfiske och fiskevårdsförbund och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) kring uppstart av ett övervakningsprojekt av fisken mal med syfte att samla in data som kan effektivisera och förbättra vår förvaltning av arten både regionalt såväl som nationellt. Det nationella arbetet med åtgärdsprogrammen för mal respektive tjockskalig målarmussla har samordnats via uppdraget kring nationell koordinering.

Nationellt arbete med artdata

På uppdrag av SLU Artdatabanken har Länsstyrelsen ansvarat för användarsupport om Artportalen till länsstyrelser, övriga myndigheter och kommuner. Genom supporten erbjuds stöd för inrapportering av artfynd till Artportalen och för sökning och användande av fynddata i verksamheten.

Länsstyrelsen har även haft uppdrag som objektsspecialist för verktyget Artsök inom Lst-IT FO-Natur. Med Artsök är fynddata från ett 25-tal datakällor som finns hos SLU Artdatabanken tillgängliga att söka fram artfynd från och presentera dem direkt i våra karttjänster för användning i bland annat ärendehandläggning (prövning/tillsyn), områdesskydd, förvaltning av skyddad natur och miljöövervakning.

Naturum Stendörren

Naturum Stendörren har under 2025 fokuserat på att försöka öka antalet besökare till naturum. Detta genom att prioritera att öka öppettiderna när det är flest besökare, under högsommaren. Vi har därför återinfört att hålla öppet alla dagar i veckan från skolavslutning till skolstart. Öppettiderna under lågsäsong har varit onsdag-söndag kl. 11-17 från maj till och med september. Utöver de ordinarie öppettiderna har naturum även haft öppet två dagar under höstlovet och en helg under första advent.

En annan förändring i verksamheten har varit att fokusera på och marknadsföra de återkommande aktiviteterna i egen regi samt på självguidande aktiviteter, framför större arrangemang och inhyrda gästföreläsare. En ny typ av inomhusguidning har tagits fram, Mat och prat vid akvariet. Justeringarna har gett bra resultat: totalt har naturum Stendörren haft mer än 42 700 besök under 2025, vilket är nästan 15 000 fler besökare än 2024 då naturum hade 27 500 besök. Även deltagandet i våra aktiviteter har ökat: över 950 personer har deltagit i Mat och prat vid akvariet (jmf med 5 deltagare i inomhusguidning 2024) och över 600 deltagare vid hävning jämfört med ca 250 föregående år. Utöver detta har 1300 personer lånat utrustning och håvat självständigt, och 688 deltagare har genomfört olika självguidande aktiviteter såsomt.ex. tipspromenader.

Även under 2025 har samarbetet med Rotarys skolprojekt om Östersjön fortsatt, vilket underlättat för många skolor att ta sig ut till naturum under året. Totalt har 382 elever deltagit i naturums skolaktiviteter.

Under våren togs en tillfällig utställning fram av naturvårdsenhetens personal. Utställningen heter I naturens tjänst och handlar om olika typer av naturvårdsåtgärder och det arbete som Länsstyrelsens naturvårdsenhet bedriver, framförallt i skyddade områden, exempelvis naturvårdsbränningar och skötsel av ängs- och betesmarker. Utställningen har visats under hela säsongen i naturums lokal för tillfälliga utställningar.

Naturum har även samverkat med flera andra olika föreningar och organisationer som bidragit med aktiviteter vid naturum. Naturum har under året marknadsfört sig och spridit information om dess aktiviteter via Länsstyrelsens webb, Nyköpingsguiden samt Facebook och Instagram. Naturum har sammanlagt cirka 4 700 följare i våra sociala kanaler och våra inlägg på Facebook har under året fått 82 500 visningar respektive 32 200 visningar på Instagram.

Naturkommunikation

Länsstyrelsen har under året spridit information och nyheter om naturvårdande skötsel och friluftslivsåtgärder i naturreservaten via Länsstyrelsens webbsida. Vi har också publicerat inlägg om besöksvärda naturreservat på vår Facebooksida. Informationsskyltar har satts upp i nybildade reservat och välkomnar nu besökare. Inför planerade naturvårdsbränningar har vi skickat ut information till boende i närområdet för att minska oro och öka förståelsen för verksamheten.

Länsstyrelsens personal har medverkat i media och berättat om vår verksamhet.

Utöver det har vi spridit den omtyckta utflyktsguiden "50 utflykter i sörmländsk natur" och sammanlagt har 60 000 exemplar nu tryckts sedan 2019.

Kommunikationen väntas leda till ökad kännedom om vår verksamhet och stimulera till besök i naturen och kunskap om natur och friluftsliv.

Friluftslivsmålen

Länsstyrelsen har genom samverkan och kunskapsspridning arbetat för att nå friluftslivsmålen. Samverkan har skett med Region Sörmland och ett regionalt friluftslivsnätverk. Tillsammans med närliggande länsstyrelser har två webinarier om friluftsliv i kommunerna arrangerats. Webbinarierna väntas leda till fler åtgärder inom friluftsliv i länets kommuner. Effekten förväntas bli att fler människor är ute i naturen och därmed leda till bättre folkhälsa.

Länsstyrelsen har arrangerat en träff med tema samverkan och friluftsliv för förvaltare av skyddad natur i Södermanland. Länsstyrelsen medverkar även i Region Sörmlands projekt för vandringsledsamordning för ökad samverkan och hållbar turism. Vidare har insatser vid Hjälmarens och i skärgården gjorts för en hållbar besöksnäring och bättre friluftsmöjligheter

för närboende. Genom Naturvårdsverkets kampanj ”Det är lätt att göra allemansrätt” har information spridits via sociala medier för att öka kunskapen om allemansrätten.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	58,1	60,1	62,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	30,4	33,0	36,9
Antal årsarbetskrafter män	27,7	27,1	25,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 516	2 492	2 439
Antal beslutade ärenden	2 370	2 443	2 285
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	153	171	164
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	97 805	99 540	96 654
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	20 371	17 601	17 205

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet ärenden som är äldre än två år har minskat jämfört med tidigare år. Länsstyrelsen fortsätter arbetet med att effektivisera ärendehandläggningen för att bryta trenden med ett ökat antal äldre ärenden. Antalet årsarbetskrafter har dock fortsatt minskat. Tidigare år har minskningen berott på minskad resurstilldelning. För 2025 är orsaken istället eftersläpning i rekrytering. Trots minskat antal årsarbetskrafter har inte antalet ”ej beslutade ärenden som är äldre än två år” ökat. Verksamhetskostnaderna minskade 2025. Orsaken är minskat antal årsarbetskrafter.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen (st.)	Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ³⁴	0	20	20	20

³⁴ Ärendesystem, Länsstyrelsen

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (68 länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ³⁵	-	67 569	67 368	65 548

Tillstånd enligt Miljöskyddslagen

Antalet miljötillstånd som är meddelade med stöd av miljöskyddslagen ersätts mycket sakta av nyare tillstånd meddelade med stöd av miljöbalken. Enligt uppgifter från länsstyrelsens datasystem NiKita (standardmall, information om grundtillstånd) finns idag 20 anläggningar i drift som har tillstånd meddelat med stöd av miljöskyddslagen. Antalet har varit konstant de senaste åren även om det pågår arbete på några verksamheter i syfte att ompröva deras tillstånd. Vad gäller de verksamheter som Länsstyrelsen har tillsyn över så har utredning genomförts för att undersöka om tillstånden kan anses som ändamålsenliga. I denna har det framkommit att Länsstyrelsens tillsynsobjekt har ändamålsenliga tillståndsbeslut.

Areal strikt skyddad natur

Tabellen ovan visar på arealen strikt skyddad natur tre år bakåt i tiden. Data har plockats ut ur systemet Naturvårdsregistret. Arealen skyddad natur har ökat med ungefär 201 ha under 2025. Se beskrivning ovan där arbetet med årets reservatsbildning redovisas närmare.

Vid utgången av 2024 var 6,3 procent av länets areal skyddad genom naturreservat, naturvårdsområde eller biotopskyddsområde.³⁶ För att uppnå Sveriges åtagande enligt konventionen för biologisk mångfald, där ett av de viktigaste målen handlar om att skydda 30 procent av jordens yta till havs och på land till 2030, behöver vissa värdefulla områden ges strikt skydd.³⁷ I länets miljömålsuppföljning når inte länet några av miljömålen kopplade till resultatindikatorn.

En stor del av det som skyddas som naturreservat idag är skogar med höga naturvärden. En osäker och oförutsägbar resursfördelning för formellt skydd och naturvårdande skötsel

³⁵ Utdrag från Naturvårdsverkets system

³⁶ SCBs webbplats [Antal skyddad natur efter region, skyddsform och år. PxWeb \(scb.se\)](https://www.scb.se/antalskyddadnatur)

³⁷ [Sverigemiljomal.se](https://www.sverigemiljomal.se) [Skyddad produktiv skog - Sveriges miljömål](https://www.sverigemiljomal.se/tema/skyddad-produktiv-skog)

försvårar myndigheternas strategiska och långsiktiga arbete. Samlad kunskap om var i Södermanlands läns skogar hotade arter, värdefulla naturmiljöer, kulturmiljövärden och sociala värden finns saknas fortfarande till viss del. Det försvårar för skogsbruket och skogsägarna att kunna planera sin skogsskötsel med god hänsyn till dessa värden. Av Södermanlands läns produktiva skogsmark är 3,7 procent formellt skyddad, och 5,9 procent är av skogsägarna frivilligt avsatt.³⁸ Det finns 197 rödlistade arter med status akut hotad (CR), starkt hotad (EN) och sårbar (VU) Södermanlands län med minskande populationer där skog är en viktig livsmiljö och där avverkning har en stor negativ påverkan. Organismgrupperna svampar, lavar och kärlväxter är artrikast.³⁹

I nuläget har endast en femtedel av länets sjöar och vattendrag god ekologisk status.⁴⁰ Det är framför allt övergödning och fysisk påverkan såsom vandringshinder, samt rensning och rätning av vattendrag som påverkar den ekologiska statusen negativt.⁴¹ Få sjöar och vattendrag är skyddade som naturreservat för sina limniska värden. I flera reservat ingår vatten men utan utpekade limniska värden, föreskrifter eller skötselplan. Det finns idag endast fyra reservat i länet med syfte att bevara sötvattensmiljöer.

Den positiva utvecklingen med ökat skydd av havsmiljön motverkas av ökad exploatering, introduktion av invasiva främmande arter samt fortsatt låg rekrytering av kustnära fisk. Arbetet med att bevara och skydda värdefulla marina områden fortgår.⁴² Idag finns sju beslutade marina naturreservat och 17 Natura 2000-områden som tillsammans skyddar mer än 10 procent av Södermanlands marina miljöer. Södermanland lever därmed upp till Agenda 2030:s delmål (14:5) inom Hav och marina resurser om att skydda minst 10 procent av kust- och havsområden. För att åstadkomma ett representativt, sammanhängande och funktionellt nätverk av marina skyddade områden behövs en långsiktig finansiering och förvaltning.

3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

Naturskyddet når inte ända fram

Genom att bilda nya naturreservat kan biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer bevaras och tillgängliggörandet av friluftsområden tillgodoses, något som bidrar till att delar av Sveriges 16 miljö kvalitetsmål och generationsmålet kan uppfyllas. Dessa mål står vi idag långt från att uppnå både nationellt och regionalt i Södermanland. Livsmiljöer och arter knutna till skogs- och odlingslandskapet minskar, fragmentering hindrar naturlig spridning och genetiskt utbyte mellan populationer, samt påverkan från invasiva främmande arter. Även vattenmiljöerna är och fortsätter att påverkas, vilket får konsekvenser för den biologiska mångfalden. För att förhindra förlusten av biologisk

³⁸ Statistikdatabasen på SCBs webbplats

³⁹ Sökfunktion för rödlistade arter Artfakta på SLU Artdatabankens webbplats

⁴⁰ Vatteninformationssystem Sverige (VISS)

⁴¹ Regional handlingsplan för grön infrastruktur i Södermanlands län. Länsstyrelsen i Södermanlands län 2019. ISSN-nr: 1400-0792

⁴² Plan för marint områdesskydd i Egentliga Östersjön – regionala mål och prioriteringar. Länsstyrelserna 2021.

mångfald behövs både minskning av nuvarande påverkan, och kompensation för tidigare förändringar. Trots aktivt arbete med stöd för hävd och restaurering i odlingslandskapet, skydd av värdefull natur, restaurering och skötsel i skyddade områden, och arbete med åtgärdsprogramarter utanför dem, är nuvarande takt otillräcklig för att nå målen.

Länsstyrelsen har tio områden som ska bli naturreservat där mark redan är intrångsersatt eller inköpt, men där inget beslut eller skötselplan ännu är framtagen. Med nuvarande personalstyrka kommer det ta flera år innan beslut om dessa områden kan tas. Det innebär att områdenas värden inte är fullständigt tryggade i ett juridiskt beslut. Utöver arbetet att bilda nya naturreservat finns det ett stort behov att revidera beslut och skötselplaner för redan bildade naturreservat, bland annat för att kunna möjliggöra den skötsel som behövs för områdenas utpekade värden. Detta arbete är mycket omfattande i Södermanlands län. Under år 2025 har Länsstyrelsen reviderat ett reservatsbeslut⁴³. Det pågår även revideringsarbeten för flera andra naturreservat.

Förbättringar i ärendearbetet

Länsstyrelsen har fortsatt att arbeta för att effektivisera och förstärka arbetet med hantering av ärenden inom bland annat strandskydd, samråd enligt miljöbalken 12 kap 6 § andra naturvårdsärenden, samt anmälan om vattenverksamhet. Ärendebalanserna för vissa ärendetyper minskar samtidigt som det skett en ökning i andra verksamhetsområden. Ytterligare arbete krävs för att korta handläggningstiderna, både för att skapa en god arbetsmiljö samt rimliga väntetider för de sökande.

Tillgången till tillförlitliga fynd av arter är oerhört viktigt för att kunna fatta så korrekta beslut som möjligt, att verksamhetsutövare enkelt kan få kunskap om vad som förekommer inom ett visst område och kan ta nödvändig hänsyn, samt att hotade arter kan få möjlighet att finnas kvar för framtida generationer. Länsstyrelsens bidrag till detta är förhållandevis stort då vi deltar i det nationella arbetet med artdata.

Konsekvenser av lägre budgettilldelning för naturvårdsarbete

Naturvårdsarbetet på Länsstyrelsen har påverkats starkt av fortsatt låg budgettilldelning. Den lägre budgeten påverkar möjligheterna att beställa externa tjänster för arbete med länets naturvårds- och friluftslivsarbete. För att långsiktigt klara av att upprätthålla en god status för livsmiljötyper och arter samt hålla en god standard för friluftslivet behövs en högre och mer stabil samt långsiktig budgettilldelning.

Minskningen av medel har resulterat i att Länsstyrelsen varit restriktiva med att beställa nya skötseluppdrag från entreprenör och de löpande uppdragen till entreprenörer har begränsats i omfattning. Detta har påverkat flera lokala företag som har fått färre uppdrag av Länsstyrelsen. Som en konsekvens av minskade anslag har Länsstyrelsen under året fortsatt att med egen personal arbeta med praktiskt arbete, dels för att kunna behålla kompetens, dels för att ha råd med skötselåtgärder. Länsstyrelsens praktiska skötselarbete

⁴³ Stora Bötet

under året har främst utgjorts av restaureringar (av ängs- och betesmarker), säkerhetskuggningar samt arbete med friluftslivsanordningar. Arbetet har resulterat i att fler ängs- och betesmarker sköts, bättre säkerhet längs leder och vid friluftslivsanordningar (till exempel parkeringsplatser och rastplatser) samt bättre skick på friluftslivsanordningar i länets naturreservat. Restaurering av ängs- och betesmarker har bidragit till att Länsstyrelsen har kunnat söka miljöersättning för fler marker vilket ger ekonomisk möjlighet att sköta markerna framöver.

Med fortsatta anslag i samma nivå kommer förutsättningarna att nå målen inom naturvård och friluftsliv att succesivt försämrans.

Länsstyrelsens besöksklassning av reservaten väntas leda till en geografisk spridning av besöksanpassade områden, till att fler målgrupper kan besöka naturreservaten, effektivare förvaltning samt till att besökare får bättre information om reservaten och blir nöjda med sitt besök.

6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna det regionala arbetet för att uppnå de nationella miljömålen. Under 2025 har myndigheten samordnat länets miljömålsarbete på olika sätt, vilket beskrivs inom respektive område nedan.

Samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet.

Rapportering av regional miljömålsbedömning.

Varje år sammanställer Länsstyrelsen uppföljning av miljömålen genom att beskriva åtgärder som genomförts i länet på myndighets-, regional- och kommunalnivå och inom näringslivet. Rapporteringen visar att flera stora EU-finansierade åtgärdsprojekt pågår och insatser görs på många håll. Länsstyrelsen arbetar aktivt för att fördela bidrag för åtgärder i vattenmiljöer och odlingslandskap samt för minskad klimatpåverkan i länet. Trots ett aktivt arbete räcker åtgärderna inte då det kvarstår många utmaningar innan miljömålen kan nås. På regional nivå bedömer Länsstyrelsen tolv miljö kvalitetsmål, två av dem bedöms nära att nå; Bara naturlig försurning och Frisk luft. De resterande tio målen bedöms inte kunna nås till 2030, dock ses en positiv trend för miljömålen Myllrande våtmarker och God bebyggd miljö samt de två mål som är nära att nå. För fyra mål finns ingen tydlig trend för utvecklingen i miljön. För målen Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, Giftfri miljö och Levande skogar är utvecklingen i miljön negativ. Utmaningarna består bland annat i att mark och vatten exploateras, landskap växer igen, för litet hänsynstagande i skogs- och jordbruket och otillräckligt formellt skydd av skogen. Exponering av miljögifter är fortsatt ett problem och återhämtningen i miljön går långsamt. Årets uppföljning lyfter de behov som finns av ändrad styrning för att nå respektive miljömål. Mer långsiktig och

säker finansiering behövs till miljöövervakning, naturvårdande insatser, kulturmiljövård och sanering av mark, likväl som anslag för personal för att arbeta med insatserna.

Regional miljöövervakning är viktigt för att följa upp miljömålen och arbeta med relevanta åtgärder. Arbetet utgår från ett regionalt miljöövervakningsprogram som har tagits fram för perioden 2021 till 2026 utifrån prioriterade områden. I programmet finns 30 delprogram, där en del är gemensamma med närliggande länsstyrelser och en del med i stort sett samtliga länsstyrelser. De senaste åren har dispositionsrätten minskat, vilket har inneburit nedprioriteringar inom programmet med minskad datainsamling som följd. Program som har pausats helt under 2025 är övervakning av fladdermöss, vegetationsklädda bottnar i Östersjön, inventering av mal, inventering av stormusslor, länsanalys av miljögifter i slam från reningsverk, screening av miljögifter, miljögifter i fisk, slätterängar, växtplankton i sjöar samt kiselalger i vattendrag. Även samordningen av den regionala miljöövervakningen har varit prioriterat ned under året.

Utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Södermanlands miljö- och klimatråd är styrgrupp för åtgärdsprogrammet, som i vårt län kallas Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö, och gäller mellan 2022-2026. Rådet är ett viktigt forum för att få en bred förankring av programmet. Syftet med rådet är att skapa regional delaktighet i miljöarbetet och samordna länets aktörer i arbetet mot de nationella miljö kvalitetsmålen likväl som att vara en arena för diskussion kring våra främsta miljöutmaningar. Länsstyrelsen är sammankallande för rådet och tre möten har genomförts under 2025. Aktuella frågor har hanterats är bland annat projektansökan till Tillväxtverket för Förstudie för Cirkulära Sörmland som blir underlag till nästa åtgärdsprogram, revidering av regional klimat- och energistrategi och läns gemensam överenskommelse för drivmedelsprioriteringar. Rådet har i år funnits 10 år vilket firades på årets sista möte, lansering av klimat och energistrategi sammanföll med detta jubileum.

Länets åtgärdsprogram för miljömålen består av 32 åtgärder som genomförs i samverkan i länet inom fyra olika temaområden; Begränsa klimatpåverkan, Hållbart samhälle, Levande skogar och landskap samt Livskraftiga vatten. Åtgärdsprogrammets andra uppföljning blev klar under början av 2025, för arbete som skett under 2024. Sammanställningen visar att arbetet med åtgärderna har fortsatt framåt. 23 av åtgärderna har påbörjats på något vis. Sju åtgärder är helt genomförda eller pågår, nio åtgärder har inte påbörjats alls. I procent blir det 72 procent av åtgärderna som startats upp eller genomförts under 2024, 2023 var siffran 67 procent.

Stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Länsstyrelsen ger stöd till kommunerna i många olika uppdrag. Nedan nämns några exempel och fler går att läsa om i den regionala årliga uppföljningen av miljömålen eller

under andra punkter i detta dokument. Åtgärdsprogramet för Södermanlands miljö skapar ett systematiserat arbetssätt för det regionala miljömålsarbetet som sker i samverkan genom miljö- och klimatrådets organisationer. Sörmlands nätverk för miljö- och klimatstrategier, där alla kommuner, Region Sörmland och Energikontoret Mälardalen deltar, är ett viktigt nätverk för att öka regional samverkan och ge stöd till kommunerna i deras miljöarbete. Fyra möten har genomförts med nätverket under 2025, sammankallade av Länsstyrelsen.

Verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet

Länsstyrelsen har lämnat synpunkter på hur miljömålen bör beaktas i samhällsplaneringen genom deltagande vid framtagande av översiktsplaner och detaljplaner samt Region Sörmlands översyn av den regionala utvecklingsstrategin. Inom samhällsplaneringen har plandagar med kommunerna genomförts för att ge stöd inom olika sakfrågor. Se även föregående punkt, eller den regionala årliga uppföljningen av miljömålen.

Redovisa resultat av arbetet med NAP (1A2)

Länsstyrelserna ska redovisa vilka resultat som har uppnåtts i arbetet med den nationella planen för omprövning av vattenkraften och hur de medel som anvisats för detta ändamål har använts.

Omprövning av miljötillstånd för vattenkraft i Södermanlands län startades under 2025 i Nyköpingsåns prövningsgrupp. Sista datum för inlämning av ansökan för omprövning var den 1 juli 2025. I prövningsgruppen ingår totalt 13 anläggningar. Verksamhetsutövare för 5 anläggningar valde att lämna in sin ansökan för omprövning redan under 2024.

Länsstyrelsen har under 2025 lämnat in sex yttranden till mark- och miljödomstolen i Nacka tingsrätt avseende omprövning av moderna miljövillkor för vattenkraft. Samtliga mål är fortfarande pågående. Inga huvudförhandlingar har ägt rum under 2025. Länsstyrelsen har haft dialogmöte med en verksamhetsutövare under året.

För optimal hantering av begäran av yttranden från domstol har länsstyrelsen en tvärssektoriell grupp bestående av handläggare från sakområden vattenverksamhet, vattenförvaltning, naturvård, fiskevård, miljöskydd, kulturmiljö samt juridik. Länsstyrelsen deltar aktivt i nationella avstämningar samt utbildningar och handläggarträffar inom området.

För närvarande pågår ingen samverkan i länet då nästa prövningsgrupp är Hjälmarens med sista inlämningsdatum 1 september 2037. Samverkan planeras påbörjas cirka tre till fem år före omprövningsstart.

Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden (1A3)

Länsstyrelserna ska redovisa de översyner som genomförts av bevarandeplanerna för de Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för moderna miljövillkor (M2019/01769). Bevarandeplanerna ska vid behov utvecklas och förtydligas avseende vilka förutsättningar och åtgärder som behövs för att uppnå bevarandemålen. Länsstyrelserna ska, efter dialog med Affärsverket svenska kraftnät och Statens energimyndighet, prioritera att se över bevarandeplaner för Natura 2000-områden som påverkas av kraftverk av särskild betydelse för elsystemet. Samtliga översyner ska vara genomförda i god tid innan de prövningar som avses i 11 kap. 27 § miljöbalken påbörjas för respektive huvudavrinningsområde.

Under verksamhetsåret 2020 utfördes en kartläggning av Natura 2000-områden berörda av den nationella planen för moderna miljövillkor, vilket har redovisats till Havs- och vattenmyndigheten⁴⁴. Under åren 2021 till 2025 genomfördes en översyn och revidering av bevarandeplaner där det funnits behov av utveckling och förtydligande avseende vilka förutsättningar och åtgärder som behövs för att uppnå bevarandemålen kopplat till vattenkraft. Revideringarna har utgått från den vägledning⁴⁵ som kom från Havs- och Vattenmyndigheten den 29 mars 2021. Alla identifierade bevarandeplaner är avklarade eller påbörjade, där det endast finns ett mindre administrativt arbete kvar för aktuella planer.

Arbetet med översynen av de bevarandeplaner för Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för moderna miljövillkor (M2019/01769) har under 2025 behövt prioriteras ner på grund av bristande resurser och kompetens. Det har medfört att befintliga personella resurser inte räckt till och att en prioritering bland uppdrag har behövt göras. En bevarandeplan har dock kunnat prioriteras för revidering och kunnat färdigställas under året, planen för Natura 2000-området Ridö-Sundbyholmsarkipelagen (SE220077)⁴⁶. Nedprioriteringen av översynen och revideringen bedöms inte påverka genomförandet av den nationella planen.

Uppdraget ska även redovisas särskilt till Havs- och vattenmyndigheten inom åiterrapporteringen för bidragsmedlen inom 1:11 anslaget.⁴⁷

Redovisa arbetet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram (1A4)

Länsstyrelserna ska redovisa hur de har arbetat med genomförandet av de åtgärder som är riktade till myndigheterna och beslutade inom ramen för Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022–2027 i syfte att bidra till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna nås.

⁴⁴ Dnr 521-3084-2020

⁴⁵ Dnr 511-2542-2021

⁴⁶ Dnr 511-590-2023

⁴⁷ Dnr 511-3253-2024

Länsstyrelsen ansvarar för tolv åtgärder som dels handlar om att samordna det interna arbetet, dels om arbete som riktar sig utåt, som myndighetsutövning och lämnande av bidrag som ska underlätta att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås. Uppdraget har redovisats på detaljnivå i Vattenmyndigheternas enkät tidigare under året.

Åtgärd 1, sektorsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande

Länsstyrelsen har en tvärsektoriell vattengrupp dit ärenden kan lyftas och där inkomna bidragsansökningar kan diskuteras. I det här forumet informeras också löpande om vattenmyndigheternas avrinningsområdesvisa underlag, som är ett bra stöd i den dagliga verksamheten.

Åtgärd 2, miljötillsyn och prövning

I ärenden som rör vatten har länsstyrelsen ett internremissystem för att få en så heltäckande bild som möjligt av verksamhetens påverkan på vatten och vilka villkor eller åtgärder som behövs för att miljö kvalitetsnormerna ska följas.

Åtgärd 3, tillsyn av vattenverksamhet i väg- och järnvägsnätet

Åtgärdandet av vägtrummor sker huvudsakligen efter Trafikverkets plan. För några år sedan genomfördes ett projekt där de viktigaste vägtrumorna pekades ut. I de vattenverksamhetsärenden som kommer in hanteras byte av vägtrummor vid både allmänna och enskilda vägar. I arbetet med Ostlänken har Länsstyrelsen under hela processen bevakat och handlagt hanteringen av vattenpassager.

Åtgärd 4, tillsynsvägledning till kommuner

Länsstyrelsen har en strategi för tillsynsvägledning, med lite olika fokus för de olika verksamheterna. Föreordade områden har ett nätverk tillsammans med andra län i Mälardalen som gemensamt genomför tillsynsvägledning för kommunerna. Miljöfarliga verksamheter har temamöten med kommunerna inom olika verksamhetsområden under året och jordbruksfrågorna täcks dels av miljöfarliga verksamheter, dels av samarbete med Greppa Näringen.

Åtgärd 5, långsiktigt skydd av vattentäkter

Länsstyrelsen uppmantrar kommunerna att utöka skyddet av sina vattentäkter. Arbetet med den regionala vattenförsörjningsplanen har lyft medvetandegraden hos kommunerna, och flera nya eller uppdaterade vattenskyddsområden är på gång.

Åtgärd 6, rådgivning om påverkan från jordbruk

Länsstyrelsen genomför utbildningar inom växtskyddsområdet och har också ett nära samarbete med Greppa Näringen som genomför rådgivning på olika teman i jordbruket. Landsbygdsavdelningen har ett nyhetsbrev som skickas ut till alla lantbrukare som ansöker om lantbruksstöd. Via den kanalen sprids information om aktuella utbildningar och åtgärder.

Åtgärd 7, fysisk planering enligt plan- och bygglagen

Vattenmyndigheternas underlag används vid granskning av planer för att se till att planerna beskriver hur miljö kvalitetsnormer för vatten kan följas. Vid samråd och tillsynsvägledning för kommunerna informeras också om de underlag för vattenplanering som finns.

Åtgärd 8, Prioritering inom den gemensamma jordbrukspolitiken

Vattenmyndigheternas underlag används vid prioriteringar av ansökningar för åtgärder i jordbrukslandskapet.

Åtgärd 9, Prioritering av övergödningsåtgärder med LOVA

Vattenmyndigheternas underlag utgör en viktig prioriteringsgrund för fördelningen av medel för lokala vattenvårdsprojekt (LOVA-medel) i länet. De åtgärdssamordnare som anställts med hjälp av LOVA-medlet vid flera kommuner och vattenvårdsförbund har både ökat takten på åtgärdsgenomförande och ökat andelen kostnadseffektiva ansökningar.

Åtgärd 10, prioritering av sanering av förorenade områden

Vid prioritering av sanering av förorenade områden är påverkan på vatten ett av de kriterier som Länsstyrelsen använder sig av.

Åtgärd 11, prioritering av kalkning

Försurningsproblematiken har sedan många år tillbaka minskat, och antalet vatten som behöver kalkning och uppföljning med den. Den kalkning som genomförs prioriteras till de områden där det behövs för att uppnå god ekologisk status.

Åtgärd 12, prioritering av områdesskydd och restaureringar

Vid prioritering av områdesskydd och restaurering är vatten en av de faktorer som beaktas. Utvecklingen av åtgärdssamordning är en faktor som kommer att underlätta arbetet med ett ekologiskt funktionellt nätverk av vatten från inlandet till kustvatten.

Redovisa tillsynen av kommunernas skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster (1A5)

Länsstyrelserna ska redovisa hur tillsynen av att kommunerna fullgör skyldigheten att tillgodose behovet av vattentjänster enligt 6 § lagen (2022:1249) om allmänna vattentjänster har utförts. Av redovisningen ska framgå hur tillsynen av hur det fortlöpande skyddet för människors hälsa eller miljön tillgodoses av kommunen har genomförts.

Länsstyrelsen arbetar dels med tillsyn enligt lagen om allmänna vattentjänster och dels med granskning av kommunala vattentjänstplaner. Totalt pågick elva ärenden vid årets slut. Under året har sex nya ärenden startats och sju ärenden avslutats. Tillsynsarbetet har under 2025 bedrivits utifrån klagomål och andra externt tagna initiativ. I samband med att handlingsplanen för 2025 togs fram konstaterades resursbrist. En av de åtgärder som då

föreslogs var att prioritera bort den egeninitierad tillsynen enligt lagen om allmänna vattentjänster. Personalvakanser inom arbetsområdet har därtill medfört att även den klagomålsbaserade tillsynen påverkats genom nedprioritering och längre handläggningstider som konsekvens.

Redovisa åtgärder för kvalitet på dricksvatten enligt EU-direktiv (1A6)

Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten, och resultatet av dessa åtgärder.

Under 2025 har länsstyrelserna, i egenskap av vattenmyndigheter, genom myndighetens /myndighernasberedningssekretariat fortsatt arbetet med genomförandet av dricksvattendirektivet. Direktivet skulle ha varit genomfört i nationell rätt senast den 12 januari 2023. Det svenska genomförandet är kraftigt försenat. SGU har beslutat om föreskrifter gällande kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten. Föreskrifterna har under året använts av Länsstyrelsen för arbetet med genomförandet av dricksvattendirektivet. Havs- och vattenmyndigheten har ännu inte beslutat om föreskrifter gällande ytvatten.

Vattenmyndigheterna har under året lett arbetet med implementering av vattendirektivet genom länsstyrelserna. Metoder har tagits fram och reviderats under pågående arbete. De arbetsmetoder som tillhandahållits och använts under året kommer vara en bra utgångspunkt för framtagande av tydliga riktlinjer och metoder för framtida cykler inom vattenförvaltningen.

Under året har Länsstyrelsen arbetat med uppdragen granskning och komplettering av uppgifter för riskbedömning av tillrinningsområden för uttagpunkter för dricksvatten, påverkansanalys miljögifter för yt- och grundvatten, samt riskbedömning för tillrinningsområde för uttagpunkt för yt- och grundvatten. Myndigheten har också granskat befintliga övervakningsstationer för att sedan komma med förslag där övervakningen behöver kompletteras. Uppdragen kopplar till arbetet med genomförandet av dricksvattendirektivet.

Länsstyrelsen har utöver ovan arbetat med att granska avgränsningen av tillrinningsområden för yt- och grundvatten samt granskat de vattentäkter som vi har kännedom om genom olika källor. Avsaknad av ett nationellt register försvårar arbetet och genomförandet av detta och framtida uppdrag skulle kunna ske mer effektivt och riktigt med tillgång till ett sådant.

Resultatet av arbetet som skett under året innebär en större kännedom än tidigare om eventuella påverkanskällor som kan komma att påverka tillrinningsområdet för uttagpunkt. Riskbedömningarna kommer även att delas med dricksvattenproducenterna i länet. Vidare har arbetet resulterat i aktualiserat underlag till Vatteinformationssystem Sverige (VISS).

Redovisa åtgärder för att återställa förorenade områden samt arbete med områden som förorenats av PFAS (1A8)

Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som de har vidtagit för att återställa förorenade områden i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön. Länsstyrelserna ska bl.a. redovisa hur de har arbetat med inventering av förorenade sediment. Länsstyrelserna ska även redovisa hur de har arbetat med övervakning, inventering och kartläggning av områden som förorenats av högflourerade ämnen, s.k. PFAS, samt hur de i övrigt har arbetat med att minska spridningen av PFAS och deras påverkan på människors hälsa och miljön.

Länsstyrelsen sammanställer varje år ett regionalt program och en prioriteringslista över de förorenade områden i länet som utgör störst risk för människors hälsa och miljön. Detta ligger till grund för prioriteringen av utredningar och ochåtgärder av förorenade områden. Under året har också en handlingsplan tagits fram för de kommande tre årens arbete med tillsynen av förorenade områden.

Under året har Länsstyrelsen arbetat med två projekt för utredning (huvudstudier) och två projekt i åtgärdsförberedande fas som finansierats med statligt bidrag. Länsstyrelsen har också kontinuerligt haft kontakt med kommunala huvudmän, tillsynsmyndigheter och vid behov fastighetsägare i länet för att följa upp bidragsprojekten och för planering av kommande ansökningar om statliga bidrag och statsstöd. En stor utmaning i arbetet har varit tillgång till kommunala huvudmän för projekten och också uthålligheten från uppstart till slutförd åtgärd. Länsstyrelsen har även verkat för att fler områden ska åtgärdas genom alternativa metoder, såsom in situ-behandlingar, för att minska belastningen på miljön.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har under året fortsatt arbeta med att bedriva tillsyn av förorenade områden vid pågående miljöfarlig verksamhet. Länsstyrelsen har under året bedrivit tillsyn mot en pågående verksamhet som har flera ”riskklass 1 och 2 objekt”, där Länsstyrelsen under året har hanterat ett tiotal ärenden om avhjälpande av föroreningskador. Anledningen till det stora antalet ärenden är den omställning till fossilfri produktion som verksamheten går igenom.

Tillsammans med sex andra länsstyrelser driver Länsstyrelsen samverkansprojektet MÄLSAM. Under året har MÄLSAM anordnat vägledningsinsatser med fokus på utredningar av förorenade områden för att stärka kommunernas kunskap och förmåga. Under året har länsstyrelsen också anordnat utbildningsinsatser och vägledning för kommunernas miljöinspektörer. Detta för att öka takten inom samtliga delar av arbetet med avhjälpande av förorenade områden i länet.

Länsstyrelsen har under 2025 fortsatt arbetet med skrivbordsinventering av objekt som potentiellt har förorenat sediment. Objekt som tilldelats sedimentklass ”mycket hög” (baserat på branschklass) i EBH-stödet har prioriterats för inventeringen och sedan vidare prioriterats efter avrinningsområde. Sedan inventeringsarbetet startade 2024 har cirka 200

av de 300 objekten som har sedimentklass ”mycket hög” i EBH-stödet inventerats. Av dessa har sedimentklassen i EBH-stödet uppdaterats på cirka 130 objekt. Vidare under 2025 har verifierande fältprovtagning av förorenade sediment utförts på fem platser i länet.

Under året har Länsstyrelsen bedrivit tillsyn av en PFAS-förorening i samband med Trafikverkets projekt Ostlänken och avhjälpandeåtgärder har genomförts i de delar som berör Trafikverkets ansvar. Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med kartläggning av misstänkta PFAS-förorenade områden genom att granska prioriterade branscher i EBH-stödet och märka upp objekt vilka bedöms som potentiella PFAS-objekt. Arbetet har resulterat i att cirka 240 objekt identifierats som potentiella PFAS-objekt, varav Länsstyrelsen hunnit uppdaterat cirka 130 deponiobjekt i EBH-stödet. Länsstyrelsen har också beviljats medel för arbete med verifierande fältprovtagning av femton potentiellt PFAS förorenade områden under året. Branscherna som Länsstyrelsen valt att ta vidare till fältprovtagning är tillverkning och lagerhållning av bekämpningsmedel, betning av säd, industrideponi, skjutbana, textilindustri, sågverk med träimpregnering, verkstadsindustri och ytbehandling av trä. Flertalet av dessa branscher har valts ut på grund av bristande kunskap om förekomst av PFAS inom branschen.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att området har ett utvecklingsbehov. Naturvårds- och miljöskyddsarbetet i Södermanlands län uppvisar en bred och ambitiös verksamhet med flera positiva insatser. Länsstyrelsen arbetar aktivt med miljö- och naturvårdsfrågor, bevarande av biologisk mångfald, friluftsliv samt restaurering av ekosystem. Samtidigt finns tydliga tecken på att arbetet behöver stärkas för att långsiktigt uppnå målen inom naturvård och miljöskydd. Arbetet med naturvård och miljöskydd är på rätt väg men inte tillräckligt för att långsiktigt nå de fastställda miljö kvalitetsmålen och generationsmålet. För att förbättra resultatet krävs en långsiktig och stabil finansiering, effektivare ärendehantering och en ökad takt i skyddet av värdefull natur. Nedan sammanfattas länsstyrelsens grund för resultatbedömningen.

Skydd av värdefulla områden

Hot mot biologisk mångfald

- Minskande livsmiljöer för arter knutna till skog och odlingslandskap, påverkan från invasiva arter och bristande uppföljning av hotade arter visar att ytterligare insatser krävs.

Vattenmiljöer i riskzonen

- Endast en femtedel av länets sjöar och vattendrag har god ekologisk status. Det visar på stora utmaningar inom vattenförvaltning och restaurering av vattendrag.

Effektivitet och rättssäkerhet i ärendehantering

- Länsstyrelsen har arbetat för att komma i bättre balans i hanteringen av strandskyddsdispenser, med handläggningstider omkring ett halvår, vilket har frigjort viss tid för tillsyn och tillsynsvägledning. Samtidigt syns en negativ trend för

handläggningstider inom flera andra naturskyddsärenden, där tiderna för vissa ärenden nu överstiger ett år, vilket påverkar service, rättssäkerhet och måluppfyllelse.

Bristande genomförandekraft i naturskydd

- Länsstyrelsen har ett antal reservatsobjekt där intrångsersättning eller markförvärv redan genomförts men där beslut och skötselplan ännu inte har tagits fram. Detta innebär att naturvärden ännu inte är fullt tryggade genom juridiska beslut och att genomförandetakten i formellt skydd begränsas av resursläge.

Skötsel och förvaltning av skyddad natur

- Länsstyrelsen har, trots restriktivitet med nya skötseluppdrag till följd av minskade anslag, genomfört löpande skötsel och prioriterat säkerhetsåtgärder (riskträd, friluftslivsanordningar, led- och gränsmarkeringar) samt betesmarksstängsel. Omställningen till mer praktisk skötsel i egen regi har stärkt den operativa förmågan men ersätter inte fullt ut behovet av stabil finansiering för långsiktig förvaltning.

Restaurering genom särskilda finansieringar

- Länsstyrelsen har kunnat genomföra flera restaureringsinsatser med stöd av särskilda medel och projekt (exempelvis våtmarkssatsningar och LIFE), vilket stärker måluppfyllelsen på kort sikt. Samtidigt innebär projektberoendet en sårbarhet, där långsiktig planering och kontinuitet kan försvåras när ordinarie anslag är begränsade.

Invasiva främmande arter – ökat tryck och behov av uthållighet

- Länsstyrelsen har genomfört informationsinsatser och tillsynsprojekt samt initierat konkreta bekämpningsåtgärder (bl.a. sjögull) och strategiska fiskeinsatser. Nya fynd (t.ex. lövplattmask) och ökad efterfrågan på rådgivning (t.ex. parkslide efter EU-listning) visar att området kräver uthållig kapacitet, tydliga arbetssätt och fortsatt samverkan med kommuner och markägare.

Åtgärdsprogram för hotade arter – prioritering och begränsningar

- Terrestra åtgärdsprogram för hotade arter har nedprioriterats på grund av sänkt budgettilldelning. Genom samverkan och fokus på redan påbörjade insatser har länsstyrelsen ändå kunnat upprätthålla viktiga delar, men resursläget begränsar möjligheten att skala upp arbetet i den takt som krävs för att möta negativ utveckling för flera art- och naturtyper.

Förorenade områden och PFAS – systematik men fortsatt stor utmaning

- Länsstyrelsen arbetar strukturerat med prioriteringslista, handlingsplan och bidragsprojekt samt har utvecklat arbetet med sedimentinventering och verifierande provtagning.

Dricksvatten och vattenförsörjning – framdrift trots nationella beroenden

- Länsstyrelsen har genomfört uppgifter kopplade till dricksvattendirektivet och riskbedömningar, trots ett kraftigt försenat nationellt genomförande.

Friluftsliv och naturkommunikation – goda resultat men fortsatt behov av prioritering

- Satsningar på friluftslivsanordningar, besöksklassning och naturumverksamhet visar på god effekt i form av ökat nyttjande och deltagande, vilket stärker folkhälsa och tillgänglighet. Samtidigt behöver ambitionsnivån fortsatt vägas mot anslagsutveckling

och förvaltningsbehov i skyddade områden, inklusive tillgänglighetsanpassningar och långsiktigt underhåll.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Måluppfyllelse inom livsmedelsstrategin	Regleringsbrev
1A9 Redovisa arbetet med genomförande av den strategiska planen inom jordbrukspolitiken 2023-2027 m.m.	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

- Handlägga och besluta om utbetalning av areal- och djurbaserade stöd inom Landsbygdsprogrammet och Strategisk plan
- Kontrollera areal- och djurbaserade stöd till jordbruksföretagare inom Strategisk plan
- Kontrollera att jordbruksföretagen följer grundvillkoren
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg
- Besluta olika projekt- och investeringsstöd inom Strategisk plan
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta om utbetalning i olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd
- Arbeta med livsmedelsstrategin 2.0
- Erbjud kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden
- Besluta om statligt stöd för restaurering av ängsmark, betesmark och hamlade träd
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd
- Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för livsmedelskedjan:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för fiskepolitiken är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	16,8	18,4	22,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,6	12,1	15,1
Antal årsarbetskrafter män	6,2	6,3	7,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 224	7 285	7 398
Antal beslutade ärenden	7 737	10 050	5 125
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	47	53	1 988
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	28 546	25 299	29 168
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 616	1 125	899

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Nyckeltalen är relativt oförändrade. Trots avslut av landsbygdsprogrammet uppnåddes bra resultat för 2025, till viss del på grund av inköpt handläggning från andra länsstyrelser.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%) ⁴⁸	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstödd Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ⁴⁹	-	⁵⁰	19,6	21,2
Areal betesmarker och slätterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstödd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ⁵¹	-	17 023	16 989	16 976

⁴⁹ Jordbruksverkets statistikdatabas

⁵⁰ Det saknas färdig statistik för 2025 när det gäller ekologiskt brukad mark.

⁵¹ Jordbruksverkets statistikdatabas.

Arealen åkermark minskar kontinuerligt för varje år, på elva år har arealen minskat med 3660 hektar. Huvuddelen av arealminskningen utgörs av plantering av skog eller exploatering. Betesmarksarealen har under en period tillbaka successivt sjunkit men har under de tre senaste åren legat stabilt.

Andelen åkermark som trädas varierar år från år beroende på bland annat kostnader för insatsvaror och förändringar i stödsystemens utformning men ligger numera stabilt på mellan sex och sju procent av åkerarealen. Sedan 2010 har dock trädesarealen halverats. Antalet jordbruksföretag minskar med cirka 1–1,5 procent per år.

Södermanland har länge haft en högre andel ekologiskt brukad mark jämfört med rikssnittet. Nu är denna trend bruten sen 2023 där andelen ekologiskt brukad mark minskat, vilket Länsstyrelsen bedömer beror på minskad lönsamhet för det ekologiska jordbruket.

3§ p10 Lantbruk och landsbygd

Jordbrukarstöd Areal- och djurbaserade stöd

Under 2025 har Länsstyrelsen tagit emot 1 848 SAM-ansökningar (samlad ansökan om jordbrukarstöd). En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Sammanlagt har Länsstyrelsen tagit emot 4 933 ansökningar om utbetalning av areal- och djurbaserade stöd, fördelat på 13 olika stödformer.

Under 2025 har Länsstyrelsen gjort en särskild insats för att höja kvalitén inom handläggningen av areal- och djurbaserade stöd. Det har bland annat resulterat i att ett antal SAM-ansökningar har överlämnats till andra län. Den påtagliga minskningen i ärendevolym förklaras delvis av detta.

2025 har dominerats av personalbrist. En särskild satsning har gjorts om 0,5 årsarbetskrafter för att möta uppdraget inom kontroll, och långtidsfrånvaro inom handläggning har delvis kompenseras genom vikarierande personal och delvis genom betalda samarbeten med andra län.

Ingen säsongspersonal har rekryterats och kontroller har istället genomförts med fast anställd personal. Sammantaget har detta inneburit att delar av handläggningen förskjutits i tid jämfört med den tidsplan som Jordbruksverket beslutat. De beslutade målen för hur stor andel av ansökningarna som ska vara beslutade vid specifika datum har dock i huvudsak uppnåtts.

Länsstyrelsen har under 2025 haft två särskilda fokusområden inom handläggning av areal- och djurbaserade stöd; att avsluta äldre ärenden och att genom fortsatt arbete med processutveckling och dokumentation uppnå högre kvalitet och kortare handläggningstider.

Satsningen på äldre ärendet har resulterat i fler överklaganden än vanligt samt att yngre ärenden fått prioriteras ner. Mängden ärenden äldre än två år har sjunkit till mycket låga nivåer. Samtidigt har Länsstyrelsen lyckats bibehålla den totala ärendebalansen.

Arbetet inom processutveckling har under stora delar av året behövt prioriteras ner. Trots detta har flera positiva effekter uppnåtts, bland annat inom kvalitet och service. Arbetet kommer att återupptas under 2026.

Kompetenshöjande insatser sker löpande, genom interna aktiviteter och fördjupat samarbete med andra länsstyrelser. Länsstyrelsen utbildar och kalibrerar fältpersonal mellan myndigheter för att nå ökad likabehandling samt god service.

Länsstyrelsen har ett uttalat fokus på att erbjuda en hög servicegrad, bland annat genom det nationella samarbetet *En Väg In*. Ett stort arbete läggs på hur Länsstyrelsen kommunicerar, för att informationen ska vara både begriplig och korrekt. Målsättningen att underlätta för företagen genomsyrar allt arbete som genomförs med att utveckla arbetsätt och rutiner.

3§ p11 Fiske

Länsstyrelserna har regionalt ansvar för genomförandet av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske, vattenbruk och hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd. Länsstyrelsen har ansvar att förordna fisketillsynspersoner och fiskevårdsåtgärder. Länsstyrelsen i Stockholm handlägger stöd inom europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden.

Länsstyrelsen har inom området fisk och fiske arbetat tvärsektoriellt med ett flertal delområden och målsättningar utifrån länets och nationella behov, regleringsbrev, nationella strategier och myndighetens egna aktiviteter. Länsstyrelsen handlägger ärenden från allmänheten som berör fisk och fiske samt fungerar som sakkunnig remissinstans för ärenden som berör fisk och fiske internt och externt. Länsstyrelsen arbetar för synergier mellan myndigheter, forskningsprojekt, interna projekt och projekt beviljade med fiskevårdsmedel samt viltskademedel för förebyggande åtgärder av säl och skarv på känsliga fiskbestånd. Länsstyrelsens mest prioriterade områden inom fiske för 2025 har varit ekosystembaserad fiskförvaltning, förvaltning av gråsäl, fiskevård och fisketillsyn, vilket är viktiga verktyg för hållbara fiskbestånd och bevarande av utsatta bestånd, fiskerinäring, ekologi och miljö.

Under senare år har ekosystembaserad fiskförvaltning och samrådsarbete prioriterats, särskilt inom förvaltning säl och skarv. Länsstyrelsen har arbetat med analys av pågående åtgärder för att förebygga skada orsakad av säl och skarv, samt föreslagit ytterligare åtgärder som förebygger skada och ger stöd åt en mer ekosystembaserad förvaltning med fokus på återhämtning av rovfisk. Länsstyrelsen fortsätter utveckla samråd angående fiskeförvaltning och viltförvaltning inom ekosystembaserad fiskförvaltning samt finansiera projekt och ansöka om projekt som har stor vikt och relevans.

Länsstyrelsen har under året handlagt ansökningar om fiskevårdsmedel, medel för salskadeersättning för skador på fisk och fiskeredskap samt medel för förebyggande åtgärder mot skada på känsliga fiskbestånd orsakade av vilt.

Fiskevård

Länsstyrelsen har genomfört olika insatser inom området fiskevård. Länsstyrelsen bistår med kunskap och regionala förhållanden i frågor om fisk och fiskevård till allmänheten, fiskevårdsföreningar, kommuner och myndigheter. Tre förslag på fiskefredningsområden är lämnade till Havs- och vattenmyndigheten som en åtgärd i åtgärds paket som innehåller salskämror och återskapandet av gäddfabrik. Länsstyrelsen har arbetat med konnektivitetsfrämjande åtgärder i vatten för att tillgängliggöra viktiga levnadshabitat för fisk. Länsstyrelsen bidrar i frågor om fiskevårdsområden och fiskförvaltning. Länsstyrelsen har verkat för utvecklingen av Hjälmarens och Mälarens fiskeråd.

126 100 kr av fiskevårdsmedel har tilldelats inom kategorin fiskevård för tillgängliggörandet av fiske för allmänheten i sjön Uttern samt fortsättning på projektet Fiske i Sörmland där tillgängliggörandet för fiske för allmänheten har undersökts i fyra sjöar.

Ekosystembaserad fiskförvaltning

Länsstyrelsen arbetar med säl- och skarvfrågor och har bidragit med information till viltförvaltningsdelegationen. Länsstyrelsen har arbetat med frågor och utvecklingen av myndighetsarbete för att skydda känsliga fiskbestånd från predation av säl och skarv på nationell och regional nivå. Länsstyrelsen har arbetat med projekt som utflyttning av trålgräns på prov, salskrämror och samordning säl och skarv för att skydda viktiga uppväxtmiljöer för rovfisk från predation av vilt och utveckla förvaltningen. Länsstyrelsen har beviljat fiskevårdsmedel för samordning av säl och skarv med fokus känsliga fiskbestånd på Södermanlands kust där intresse- och utföraraktorer, mark- och vattenägare, kommuner och Länsstyrelsen samråder.

294 398 kr av fiskevårdsmedel har tilldelats inom ekosystembaserad förvaltning till fiskmärkningsprojekt i Hjälmarens, eDNA provtagning i sjön Misteln och samordning säl och skarv.

Fisketillsyn

Länsstyrelsen kan för närvarande inte bedriva fisketillsyn själva. Genomförande av tillsynen på kust, Hjälmarens och Mälarens sköts av externa aktörer i form av fisketillsyningslag där Länsstyrelsen följer upp och planerar fisketillsynen. Länsstyrelsen bistår även i planering och diskussioner om tillsyn med andra uppdragsgivare såsom kommuner och fiskevårdsområdesföreningar för lokala tillämpningar. Länsstyrelsen har ingått i arbetsgruppen fisketillsyn region ost, som inkluderar andra län och fisketillsynsutförare som bidrar utvecklingen av fisketillsynen i Hjälmarens, Mälarens och längs kusten. Södermanlands län har för närvarande 175 tillsynspersoner fördelat på 31 uppdragsgivare.

199 000kr av fiskevårdsmedel har inom kategorin fisketillsyn tilldelats Stockholms Stad Fritid för tillsyn på Södermanlands kust och Mälarens, Örebro län för tillsyn på Hjälmarens

och Eskilstuna kommun för förstärkt tillsyn på delar av Eskilstunaån och Torshälla fiskevårdsområde.

4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken

Länsstyrelsen har under 2025 kontinuerligt arbetat med tillsynen enligt ärvdabalken. Under 2025 inkom, per den 18 november 2025, 59 underrättelser om dödsbos innehav av fast egendom som är taxerad som lantbruksfastighet. Av dessa ärenden har, per den 18 november 2025, 47 ärenden avslutats under 2025. Antalet inkomna ärenden under år 2025 är jämförbart med 2024 (81 ärenden). Under år 2023 inkom 82 ärenden, under år 2022 68 ärenden. Det är alltså tydligt att antalet ärenden om innehav av fast egendom på senare tid har ökat.

Måluppfyllelse inom livsmedelsstrategin (1A1)

Länsstyrelserna ska utifrån de resultat som har uppnåtts, bedöma hur myndighetens verksamhet har bidragit till att uppfylla de av riksdagen beslutade målen för livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338). Bedömningen ska bl.a. omfatta det arbete som har genomförts för att ge företagen en god service och ett gott bemötande, underlätta för företagen att göra rätt samt minimera den administrativa bördan för företagen i enlighet med livsmedelsstrategin.

Inom livsmedelsstrategin har arbetet på regional nivå under 2025 bestått i att:

- Genomföra aktiviteter inom den regionala strategins mål.
- Följa upp länets handlingsplan för år 2022–2024.
- Revidera länets existerande regionala strategi med anledning av nationell livsmedelsstrategi 2.0 som lanserades i mars 2025.

De långsiktiga målen till år 2030 inom den regionala livsmedelsstrategin bryts ner och konkretiserats i en handlingsplan. En ny handlingsplan fram till 2030 är under framtagande i samverkan med regionen och nyckelaktörer inom livsmedelskedjan i länet.

Länsstyrelsen har i arbetet på regional nivå i bidragit till att uppnå de uppsatta målen för den nationella livsmedelsstrategin. De flesta av länsstyrelsens genomförda insatser riktar sig direkt eller indirekt till länets jordbruksföretag med syftet att ge ett gott bemötande och service av hög kvalitet och att minska arbetsbördan utifrån regler och villkor. Exempel på genomförda insatser redovisas nedan.

- Insatser för lättnad på området regler och villkor.
- Tillsammans med Region Sörmland och Agro Sörmland tagit fram rapporten *Utredning bemanningspool för gröna näringar - Ett komplement till personalrekrytering*.
- Rådgivnings- och kompetensutvecklingsinsatser för yrkesverksamma inom livsmedelsproduktionen i länet genom projekten *Greppa näringen*, *Ekologisk produktion*, *Ett rikt odlingslandskap*, *Konkurrenskraftigt Södermanland* och *Företagslyftet*.

- Insatser för ökad biologisk mångfald i odlingslandskapet inom projekten *Sörmlands artrika slättbygd* och *Ett rikt odlingslandskap* samt *Greppa Näringen*.
- Arrangerande av Sörmlands Matmöte inom projekt *Metodutveckling för en kortare livsmedelskedja* i samverkan med Sörmlands Matkluster. Mötets syfte var att skapa en mötesplats för länets livsmedelsproducenter, förädlare och alla som arbetar med inköp av mat samt näringslivsutvecklare och främjandeorganisationer.
- Seminarserie för företagare om praktiska exempel för utveckling av korta livsmedelskedjor och strategier för företagsutveckling inom projekt *Metodutveckling för en kortare livsmedelskedja* i samverkan med Länsstyrelsen i Västmanland.
- Framtagande av rapporten *Kartläggning över förädlingsanläggningar i Södermanland*.
- Kommunikationsinsatser relaterade till strategins mål.
- Medverkat vid träff för länets livsmedelsinspektörer för att inhämta möjliga förbättringar och behov hos inspektörer och företagare.

Länsstyrelsen arbetar för att involvera länets berörda aktörer i arbetet med livsmedelsstrategin. Som en del av detta har Länsstyrelsen tillsammans med Region Sörmland utsett ett antal nyckelaktörer som är viktiga för genomförandet och utvecklingen av den regionala livsmedelsstrategin. Länsstyrelsen har även tillsammans med Region Sörmland under 2025 anordnat ytterligare en kommundialog som uppföljning från träffen 2024 där livsmedelsförsörjning inom Södermanland lyfts ut bredare perspektiv med fokus på roller i arbetet framgent. Kommunerna uttrycker ett ökat behov att ha samverkan i beredskapsfrågor i relation till livsmedel och näringsliv.

Redovisa arbetet med genomförande av den strategiska planen inom jordbrukspolitiken 2023-2027 m.m. (1A9)

Länsstyrelserna ska redovisa sitt fortsatta arbete med genomförande och samordning av arbetet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 samt havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 i deras roller som delegerade respektive förmedlande organ.

Länsstyrelsernas chefsnätverk för lantbruk och landsbygd, LD21, träffas regelbundet för att tillsammans utveckla genomförandet och samordningen av strategisk plan mellan länsstyrelserna. Länsstyrelsernas samarbetsstruktur för effektivt genomförande av strategisk plan inom CAP 2023–2027, SamS, har fortsatt att samverka med Jordbruksverket för att utveckla det operativa genomförandet av strategisk plan.

Inom SamS har flera arbeten utförts med fokus på att effektivisera och likrikta handläggningen inom de areal- och djurbaserade stöden. Exempelvis har det gjorts ett arbete för att få en effektivare process för handläggning av miljöersättningen för betesmarker och slätterängar. Det har även gjorts arbete för att vidareutveckla det administrativa stödet för effektivare resurssamverkan. Inom projekt- och

investeringsstöden har det påbörjats ett arbete om gemensamma kommunikationsaktiviteter för att öka efterfrågan inom åtgärder med lågt söktryck samt skapa förutsättningar för mer kompletta ansökningar för att minska handläggningstiderna.

Under 2025 har länsstyrelserna gemensamt kraftsamlat för att avsluta handläggningen i landsbygdsprogrammet. Kraftsamlingen har skett på olika sätt. För att hantera projekt- och investeringsstöden har en tillfällig nationell handläggarpool skapats. För de areal- och djurbaserade stöden har in- och utlåning av handläggare mellan länsstyrelserna skett i större omfattning än tidigare år. Förutom att bli klara med landsbygdsprogrammet i tid har satsningen lett till att handläggningstider inom strategisk plan inte påverkats negativt.

Länsstyrelserna har bidragit till framtagandet av Jordbruksverks kvartalsvisa redovisning av genomförandet av Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken. Rapporten har godkänts av samverkansrådet och representanter för länsstyrelserna har medverkat vid kvartalsavstämningar och redovisat för länsstyrelserna särskilda aspekter av genomförandet.

Förutom den nationella samverkan inom LD21 och SamS bedrivs även ett omfattande regionalt samverkansarbete. Samverkan sker i olika kanaler beroende på frågans art. Specifikt inom areal- och djurbaserade stöd finns det regionala samarbetet SamS MIGO. SamS MIGO består av representanter från Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands, Örebro samt Västmanlands län och har under 2025 haft följande mål:

- Utgöra en effektiv administration och handläggning på respektive myndighet.
- Samverkan ska leda till ökad likabehandlingen i regionen och landet.
- Vara en länk mellan LD6, LD21 och nationella SamS i framåtsyftande frågor.
- Lyfta upp frågor nationellt som behöver drivas i samverkan med Jordbruksverket inom areal- och djurbaserade stöd.
- Ge varandra kollegialt stöd i ledarskapet och inom verksamhetsområdet med areal- och djurbaserade stöd.

SamS MIGO har haft möten löpande varannan vecka via Skype, totalt 19 möten utöver ett fysiskt möte i Uppsala. Utöver hanteringen av frågor rörande respektive län har Länsstyrelsen därigenom även hanterat samverkansfrågor på nationell nivå. Bland annat har myndigheten tagit fram en gemensam riskanalys som respektive län sedan anpassar utifrån regionala förutsättningar.

Möten har skett löpande, veckovis inom Migo samt månadsvis.

Exempel på åtgärder inom samarbetet som syftat till att effektivisera ärendehantering, förenkla för företag eller höja kvalité och uppnå likabehandling inkluderar:

- Gemensam fältkalibrering i Örebro 15 maj för aktuella frågor framförallt inom grund- och djurkontroller.
- Gemensam kalibrering inom handläggning i Stockholm 11 juni, med fokus på likabehandling inom bland annat kompletteringar, force majeure och verklighetsanpassningar.

- Stockholm, Västmanland, Södermanland och Uppsala arrangerade en gemensam digital informationsträff under ansökansperioden.
- Enskilda länsstyrelser har hjälpt andra inom regionen vid behov avseende både handläggning och QA-kontroller.
- Vi verkar för så stor likabehandling som möjligt för lantbrukarna i regionen, genom att exempelvis tar upp eventuella frågeställningar från enskilda länsstyrelser vid avstämningar. Vid behov lyfter vi frågan vidare till SamS nationella grupp.
- Löpande hantering av olika frågor till och från SamS nationella samverkansgrupp.
- Avstämning mellan länen inför inskick av riskanalys till SJV.

Projekt- och investeringsstöd

Länsstyrelsen har tagit emot 67 ansökningar om projekt- och investeringsstöd och 50 ansökningar om utbetalning. För ansökningar om stöd är det samma nivå som tidigare men för ansökningar om utbetalning är det en ökning. Det är förväntat att antalet ansökningar om utbetalning ökar en bit in i programperioden. Handläggningen av ansökningar om utbetalning har prioriterats vilket innebär att en låg ärendebalans gällande utbetalningar har kunnat hållas. För ansökningar om stöd har ärendebalansen varit högre på grund av begränsade personalresurser.

Länsstyrelsen har genomfört flera informationssatsningar. Detta för att nå ut med information om investeringsstöden för att öka söktrycket speciellt för de stödåtgärder där söktrycket är lågt för att nå måluppfyllelse på nationell nivå men även för att underlätta för de sökande att göra rätt så att handläggningstiden i Strategisk plan kan kortas.

Under året har arbetet med att avsluta Landsbygdsprogrammet prioriterats. Länsstyrelsen har tagit del av den tillfälliga nationella handläggarpool som skapats för att på ett effektivt sätt kunna avsluta landsbygdsprogrammet och samtidigt kunna upprätthålla handläggningstakten i den Strategiska planen. I och med hjälp från länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands, Norrbottens och Värmlands län kunde handläggningen i landsbygdsprogrammet avslutas som planerat i augusti.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer resultatet inom areella näringar som gott. Länsstyrelsen har genomfört ett omfattande och systematiskt arbete inom de areella näringarna. Landsbygdsprogrammet avslutades under året och alla slututbetalningar genomfördes i tid. Utbetalning av areal- och djurbaserade stöd har i flera ärendekategorier överträffat Jordbruksverkets satta mål. Till exempel har 99 procent⁵² av gårdsstöden betalats ut under 2025 (mål 95 procent). Sammantaget visar de effektiva insatserna inom stödhantering, livsmedelsstrategi och fiskeförvaltning att uppdraget genomförs med hög kvalitet, samtidigt som vissa förbättringsområden kvarstår, särskilt inom ekologiskt jordbruk och betesmarksbevarande.

⁵² Egna beräkningar utifrån utbetalningsbeslut i stödhanteringen.

Resurssamverkan och genomförandeförmåga i stödhanteringen

- Under 2025 har samverkan inom handläggningen skett med andra län. Inom ramen för landsbygdsprogrammet har nationell hjälp erhållits med slututbetalningarna vilket var en förutsättning för att stöden skulle kunna betalas ut inom tidsramen.
- Inom Strategiska planen har samverkan skett inom både jävsärenden samt handläggning av projektstöden och areal- och djurbaserade stöd.

Livsmedelsstrategin och regional utveckling

- Arbetet med livsmedelsstrategin har resulterat i konkreta insatser för att stärka den regionala livsmedelskedjan, där rådgivning, utbildningsinsatser och förbättrad samverkan har skapat goda förutsättningar för både lantbrukare och företag.

Fiskeförvaltning och fiskevård

- Insatser för att stärka ekosystembaserad fiskförvaltning, åtgärder för att skydda rovfiskbestånd och restaurering av fiskhabitat har varit centrala och bidragit till långsiktig hållbarhet i fiskbestånden.

Ekologiskt jordbruk

- Andelen ekologiskt brukad jordbruksmark har minskat, vilket indikerar en negativ trend som kan kräva riktade insatser framöver.

Betesmarker och åkermark

- Trenden har historiskt sett varit nedåtgående, vilket kan påverka den biologiska mångfalden och den långsiktiga hållbarheten i jordbruket.

Fisketillsyn

- Länsstyrelsen har inte egen tillsynskapacitet utan förlitar sig på externa aktörer, vilket kan påverka tillsynens effektivitet.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
3B9 Arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024-2027	Regleringsbrev
3B10 Delta i anvisning av ensamkommande barn och nyanlända	Regleringsbrev
3B11 Möjliggöra spridning av information om frivillig återvandring	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet:

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Det nationella politiska målet för alkohol-, narkotika- dopnings-, tobak och nikotin, samt spel om pengar är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol, tobaks- och nikotinprodukter samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Målet för barnrättspolitikerna är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

En gemensam avsiktsförklaring har tagits fram för samarbete mellan Mälardalens universitet, Länsstyrelsen i Södermanlands län och Länsstyrelsen i Västmanlands län. Syftet är att etablera en långsiktig och strukturerad samverkan som stärker det livslånga lärandet, möjliggör erfarenhetsutbyte och bidrar till länens utveckling.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	8,2	8,4	7,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,1	7,2	6,8
Antal årsarbetskrafter män	2,1	1,2	1,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	171	207	190
Antal beslutade ärenden	191	211	194
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	9	24
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	12 745	12 923	12 320
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	5 101	4 373	4 496

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet totala årsarbetskrafter i produktion har, sett till treårsperioden, ökat något men är fortsatt låga i förhållande till antalet uppdrag inom området. Det beror både på personalbortfall och viss personalomsättning. Visstidsanställningar har delvis men inte fullt ut, kompenserat för personalbortfallet. En viss utjämning av könssammansättningen i

personalgruppen för området har skett i samband med rekryteringen till dessa ersättare, vilket uppfattats positivt i gruppen.

Antalet inkomna och upprättade ärenden har minskat jämfört med 2024. Förklaringen är att 2024 var första året som Länsstyrelsen hade i uppdrag att fördela statsbidrag inom mäns våld mot kvinnor. Då inkom många ansökningar om mindre belopp. Under 2025 har Länsstyrelsen utvecklat arbetet med dessa statsbidrag, vilket inneburit färre ansökningar om större belopp totalt sett.

Beslutstakten är fortsatt tillfredsställande inom hela området men inom integration har personalbortfallet motverkat den satsning i form av extra personalresurser som gjordes oktober 2024 – juli 2025. Konsekvensen är att inkomna del- och slutrapporter i insatser som beviljats statsbidrag inte kunnat granskas i den takt de kommit in och att ärendebalanserna inom VÅS 851 därmed inte nått önskade nivåer.

Ökningen av utbetalade bidrag från Länsstyrelsen består av de statsbidrag som myndigheten fördelat i länet till kommuner, regioner och civilsamhället avseende insatser för att motverka mäns våld mot kvinnor.

3§ p12 Folkhälsa

Samordning av ANDTS-förebyggande arbete

Länsstyrelserna ansvarar för att samordna och utveckla det förebyggande arbetet inom området alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länen i enlighet med förordningen 2012:606.

Enligt förordningen ska samordningsfunktionen stödja:

1. genomförandet av den nationella ANDTS-politiken i länet,
2. utvecklingen av ett långsiktigt kunskapsbaserat regionalt och lokalt arbete,
3. utvecklingen av tvärsektoriella insatser i kommunerna och regionen,
4. samarbetet på lokal, regional och nationell nivå, och
5. utbildning och kompetensutveckling i länet.

Genomförandet av den nationella ANDTS-politiken i länet

Samtliga kommuner i länet, Polismyndigheten och Region Sörmland har ställt sig bakom och arbetar i enlighet med ett regionalt åtgärdsprogram för ANDTS för perioden 2024-2026. Åtgärdsprogrammet utgår från den nationella ANDTS-strategin och syftar till att skapa en gemensam utgångspunkt för planering och genomförande av ANDTS-arbetet i länet.

Genom dialog med berörda aktörer har det framkommit att den nationella strategin fungerar som en hävstång för ANDTS-frågorna och bidrar till en tydlig inriktning i arbetet. Med utgångspunkt i det regionala åtgärdsprogrammet har vissa kommuner tagit fram lokala handlingsplaner, medan andra använder det regionala programmet som styrdokument.

Genomförande av åtgärdsprogrammet bedöms bidra till utveckling och målpuppfyllelse inom samtliga områden som omfattas av ANDTS-politiken.

Utvecklingen av ett långsiktigt kunskapsbaserat regionalt och lokalt arbete

I sju av länets kommuner har kommundialoger genomförts med ansvarig för det förebyggande ANDTS-arbetet. Dialogerna har bidragit till en ökad kunskap hos Länsstyrelsen om kommunernas förutsättningar för att arbeta med frågorna samt om kommunens behov av stöd. Detta utgör ett viktigt underlag för Länsstyrelsens fortsatta planering av arbetet, samt arbete med att lyfta relevanta frågor till nationell nivå.

Information om aktuell forskning, rapporter och utbildningar inom ANDTS-området skickas åtta gånger per år till kontaktpersoner i länet. Uppföljning visar att informationen är uppskattad och att den får spridning till nyckelpersoner, såsom strateger och beslutsfattare i länet. Därutöver skickas fyra gånger per år ett särskilt informationsbrev till personer verksamma inom skolan. Informationsbrevet har 322 prenumeranter och utvärdering visar att innehållet når fler mottagare genom vidare spridning. Sammantaget bidrar nyhetsbrev till ökad kunskap på ANDTS-området i länet.

Samtliga kommuner prioriterar i dagsläget inte en samordnande funktion för ANDTS-arbetet. Det finns därför ett behov av fortsatt arbete för att nå alla kommuner med kunskapshöjande insatser och annat stöd. Sex av tio kommuner har avsatt tid för samordnat ANDTS-arbete. Samtliga samordnare har även ansvar för andra frågor, såsom brottsförebyggande arbete, folkhälsoarbete eller social hållbarhet. En undersökning från Folkhälsomyndigheten visar att den arbetstid som kommuner avsätter för samordnande tjänster inom ANDTS ökade i samband med att den regionala ANDTS-strategin togs fram 2018, men har minskat under de senaste åren.

Samordnande strategiska tjänster bidrar till att det lokala ANDTS-arbetet bedrivs samordnat, långsiktigt och kunskapsbaserat i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. En minskning av avsatt arbetstid innebär en risk för försämrade kvalitet och omfattning i arbetet, vilket i sin tur kan leda till ökade nivåer av bruk, skador och andra negativa konsekvenser kopplat till ANDTS.

Utvecklingen av tvärsektoriella insatser i kommunerna och regionen

Deltagande i olika samverkans- och samrådsgrupper inom närliggande områden, såsom psykisk hälsa, folkhälsa, brottsförebyggande arbete, tillsyn enligt alkohol och tobakslagstiftningen samt våldsförebyggande arbete, i samverkan med Region Sörmland och länets kommuner, bidrar till minskat stuprörstänk och mer tvärsektoriellt arbete.

Länsstyrelsen medverkar bland annat i regionens arbete med att ta fram en handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention, ett folkhälsoprogram samt i arbetet med befolkningsundersökningen *Liv och hälsa ung*. Arbetet har bidragit till att länets aktörer har identifierat synergier mellan ANDTS och andra närliggande frågor, fått möjlighet att

diskutera gemensamma behov samt tagit del av ny kunskap, metodstöd och goda exempel. Sammantaget har detta stärkt förutsättningarna för det fortsatta ANDTS-arbetet i länet.

Samarbetet på lokal, regional och nationell nivå

Länsstyrelsen är sammankallande för ett regionalt nätverk för förebyggande ANDTS-arbete, där kommuner, region, polis och Länsstyrelsen ingår. Nätverkets syfte är att möjliggöra erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning, spridning av kunskapsbaserat arbete samt att stärka samarbetet på regional och lokal nivå.

Med utgångspunkt i nätverket har ett arbete för att implementera arbetsmodellen *Krogar mot knark* påbörjats under året. Modellen syftar till att minska narkotikabruk i krogmiljö, och genomförs i samverkan med Polismyndigheten och fem av länets kommuner samt berörda krögare.

Ett årligt återkommande arrangemang, Samverkanskonferensen, genomförs i syfte att främja tvärssektoriell samverkan, samarbete och kunskapsutveckling mellan länets kommuner, polis och Länsstyrelsen, samt inom de respektive organisation. Årets tema var tillgänglighetsbegränsning inom ANDTS-området och våldsförebyggande arbete.

Konferensen samlade 60 deltagare från länet. Av dem angav 95 procent, i en efterföljande utvärdering, att konferensen var bra eller mycket bra. Utvärderingen visar även att deltagarna upplever att konferensen bidrar till stärkt lokal och regional samverkan, både mellan organisationer, och inom de egna organisationerna.

Samverkan sker kontinuerligt med andra länsstyrelser, bland annat i syfte att arrangera kunskapshöjande aktiviteter, ta fram gemensamt stödmaterial och byta erfarenheter. Samarbetet bidrar till en ökad kostnadseffektivitet, då framtaget material och genomförda insatser delas inom länsstyrelsekollektivet för lokal användning. Länsstyrelsen medverkar även i arbetet med nationella aktörer genom att bidra med kunskap om länets och kommunernas förutsättningar och behov i nationella sammanhang exempelvis vid framtagande av handlingsplaner och kunskapsstöd på lokal och regional nivå.

Utbildning och kompetensutveckling i länet

Utbildningar, kunskapsdagar och webinarier har arrangerats för olika målgrupper i länet, däribland ANDTS-samordnare, skolpersonal, tillsynshandläggare, poliser, brottsförebyggande aktörer, företrädare för träningsanläggningar samt andra yrkesgrupper som arbetar med ANDTS-frågor. Exempel på teman har varit dopning, ANDTS-arbete i skolan, systematiskt och kunskapsbaserat ANDTS-arbete, lustgas, spel om pengar, våldsförebyggande arbete samt tillgänglighetsbegränsning åtgärder. Bland annat har en grundutbildning samt fördjupningsdagar för ANDTS-samordnare genomförts.

Utvärdering av utbildningsinsatserna visar att deltagarna har fått tillgång till relevant kunskap och haft möjlighet till erfarenhetsutbyte med andra lokala aktörer med liknande förutsättningar. Sammantaget bedöms insatserna bidra till ökad kunskap och, i förlängningen, till mer kunskapsbaserade beslut och ett stärkt ANDTS-arbete i länet.

Länsstyrelsen stödjer tillsammans med övriga länsstyrelser tonårsföräldrar och personer som arbetar förebyggande genom webbsidan Fullkoll.nu. Föräldrabroschyren på flera olika språk har tagits fram och tryckts, och materialet har distribuerats och används av länets kommuner och Region Sörmland. Under året har fyra kampanjtillfällen genomförts i sociala medier och på Länsstyrelsens webb. Kampanjen har genererat cirka 1 300 länkklick, uppmärksamhet genom en radiointervju samt bidragit till mobilisering kring frågan i kommunerna. Den förväntade effekten av insatserna är att fler föräldrar pratar med sina barn om ANDTS, vilket i förlängningen bedöms bidra till senare ANDTS-debut och minskade skador bland unga.

Tillsyn inom alkohol och tobak

Följande insatser har lagts extra fokus på under året:

- A. Beslutsmotiveringar och granskning av ekonomin hos juridiska personer som prövas i tillsynen.
- B. Initiering och uppföljning kring frågor om gemensamma ägandeskap i kommun och lokalpolisområden av struktur för lokal operativ samverkan som leder till prioriteringar i alkohol- och tobakstillsynen (AT). Samordnad dialog med lokala samverkansgrupper med hänsyn till lokala funktioner inom ANDTS- samt vålds- och brottsförebyggande insatsområdena.
- C. Insatser för kompetensutbyte i fråga om granskning av företagsekonomi kopplat till AT-området.

Förväntad effekt av insatserna är:

- A. Bättre beslutsmotiveringar i kommunala beslut, bättre dokumentation och hantering av beslutshandlingar och högre likabehandling och rättssäkerhet.
- B. Lokala strukturer för samordnad tillsyn, samt genomförda insatser, som kan utföras med annan lokal tillsyn eller andra myndighetskontroller.
- C. Ökad förmåga i den kommunala verksamheten att förebygga och upptäcka brottslighet i tillstånds- och tillsynsärenden.

Brottsförebyggande arbete

Länsstyrelsen har sedan flera år ett samverkansavtal med Polisområde Södermanland. Ett övergripande fokus har varit att stödja implementeringen av lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Det finns ett nätverk länet där Länsstyrelsen är sammankallande, där kommunpoliser, kommunernas brottsförebyggande samordnare, samt polisområdets brottsförebyggande samordnare ingår. Nätverket syftar till att ge erfarenhetsutbyte, samverkan och praktisk stöd till kommunerna. Bland annat har en gemensam utbildning genomförts med kommunernas kommunikatörer i syfte att utveckla kommunikationen inom det brottsförebyggande arbetet, stärka räckvidden och säkerställa att insatserna når rätt målgrupper för att förebygga brott och öka tryggheten.

Länsstyrelserna samverkar inom flera delar av det brottsförebyggande området, bland annat med målet att erbjuda kunskapshöjande insatser. Under året har webinarier om

bland annat välfärdsbrott och brottsförebyggande föräldraskapsstöd erbjudits till aktörer i länet i syfte att öka kunskapen och inspirera till utvecklade arbetssätt.

Tillsammans med Brottsförebyggande rådet har extra praktiktäna stöd genomförts i två kommuner i länet. Stödet har givits på kommunernas begäran och har inriktats på att utveckla organisatoriska strukturer samt ta fram en gemensam lägesbild.

När Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (2023:196) kom besökte Länsstyrelsen tillsammans med polisen alla kommunledningar för att prata om lagen. Under 2025 har uppföljande dialoger erbjudits kommunledningarna i länet. Fem kommunledningar har besökts för att prata om det lokala brottsförebyggande arbetet. Länsstyrelsen ser en positiv utveckling av det brottsförebyggande lokala arbetet över tid i de flesta kommuner, men det finns också utvecklingsområden. Det har varit en utmaning att få med en del kommuner i det kunskapsbaserade arbetet. Det är främst på ledningsnivå det är svårt att få en förståelse för vilka förutsättningar som krävs för att bedriva ett långsiktigt brottsförebyggande arbete.

Gängsnacket är ett material som länsstyrelserna, i samverkan med Polisen, har kompletterats med en webbinstruktion. Materialet finns tillgängligt på nio språk och används, enligt dialog med kommuner och polis, i stor utsträckning i länet. Syftet är att stärka yrkesverksamma, föräldrar och andra betydelsefulla vuxna i hur samtal med ungdomar kan föras om gäng och kriminalitet.

Länsstyrelsen arbetar även för att stärka samverkan och öka kunskapen i länet inom ramen för arbetet med stöd till avhoppare från organiserad brottslighet.

Insatser såsom kartläggningar, samverkansmöten och kunskapshöjande insatser bedöms ha bidragit till ökad kunskap om arbetssätt samt till att fler kontaktytor har etablerats mellan Polisen, socialtjänsten, Länsstyrelsen och kriminalvården på lokal och regional nivå.

3§ p13 Jämställdhet

Det externa jämställdhetsarbetet redovisas under rubriken arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024-2027.

3§ p14 Integration

Samtliga uppdrag utöver de som redovisas nedan, redovisas i särskild ordning.

Arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024-2027 (3B9)

Länsstyrelserna ska fortsatt arbeta med de beslutade länsstrategierna för 2024–2027 i syfte att bidra till uppfyllandet av de jämställdhetspolitiska målen. Myndigheterna ska årligen redovisa resultatet av arbetet med strategierna. Redovisningen ska bl.a. fokusera på hur strategierna bidrar till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen inklusive fokusområdena ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och civil beredskap på länsnivå. En delredovisning av genomförandet ska lämnas senast den 1 mars 2025. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2028. Redovisningarna ska lämnas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet), med kopia till Jämställdhetsmyndigheten. Länsstyrelserna ska också stödja statliga myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering på regional och lokal nivå.

I det externa jämställdhetsarbetet har uppstarten av ett rättighetsnätverk varit prioriterat. Länsstyrelsen driver nätverket tillsammans med Region Sörmland och till nätverket är länets kommuner inbjudna. Under 2025 har fyra nätverksträffar anordnats. Den första träffen hade ett fokus på uppstart av nätverket, hur respektive organisation jobbar med frågorna samt hur olika perspektiv inom rättighetsnätverkets område samverkar. Två av träffarna har haft ett uttalat jämställdhetsperspektiv. Höstens första nätverksträff hade tema ekonomisk jämställdhet och barnfattigdom medan höstens sista nätverksträff hade tema utrikesfödda kvinnors arbetsmarknadsetablering. Nätverksträffarna förväntas ha bidragit till ökad kunskap inom området jämställdhet. Dessutom en ökad samverkan mellan olika kommuner samt ökad samverkan mellan kunskapsområden inom rättighetsnätverkets olika områden.

Länsstyrelserna har en nationell arbetsgrupp som hanterar frågor om jämställdhetsintegrering av den civila beredskapen. Under våren arrangerades ett digitalt seminarium *Försvarspolitikens koppling till jämställdhet?* Länsstyrelsen har spridit information om detta seminarium via rättighetsnätverket. Seminariet bedöms ha bidragit till ökad kunskap om hur försvarspolitiska frågor är kopplade till den nationella jämställdhetspolitiken.

Länsstyrelsen har upphandlat en utbildning i normkritiska arbetsmetoder och aktiva åtgärder. Denna utbildning hade ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Länsstyrelsen har dessutom spridit information om en rad andra seminarium och rapporter inom jämställdhetsområdet till rättighetsnätverket.

Under 2025 har Länsstyrelsen tillsammans med Region Sörmland drivit förstudien *Friskt kompetenslyft*. Förstudiens syfte är att genomföra en inventering av behov av insatser för tredjelandsmedborgare som står utanför arbetsmarknaden på grund av misstänkt ohälsa eller odiagnostiserade funktionsnedsättningar, med särskild fokus på kvinnor. Målet är att förstudien ska leda till ett fortsatt projekt för nyanlända som står utanför arbetsmarknaden.

Under 2025 har Länsstyrelsen, inom det jämställdhetspolitiska delmålet om mäns våld mot kvinnor, fokuserat på länsövergripande metoder i både förebyggande och åtgärdande arbete. En central satsning har varit modellen BarnSäkert, som genom barnvårdscentralerna syftar till att tidigt uppmärksamma våld i hemmet och andra riskfaktorer i familjer för att möjliggöra tidiga stödinsatser.

Arbetet mot våld i ungas parrelationer har också prioriterats. Tillsammans med ungdomar har ett material tagits fram som används på arenor där unga befinner sig och som syftar till att förebygga våld i nära relationer och sexuellt våld.

Därutöver har Länsstyrelsen genomfört flera utbildningar och erfarenhetsutbyten i samverkan med Region Sörmland och länets kommuner för att stärka kunskap och samverkan inom området mäns våld mot kvinnor.

Delta i anvisning av ensamkommande barn och nyanlända (3B10)

Länsstyrelserna ska delta vid genomförandet av Migrationsverkets uppdrag om anvisning av ensamkommande barn, nyanlända och personer med tillfälligt skydd till kommuner. Länsstyrelserna ska också föra en dialog med kommunerna och möjliggöra omfördelning av anvisningsandelar för ensamkommande barn och av fördelningstalen per kommun för personer med tillfälligt skydd, innan dessa fastställs av Migrationsverket.

Ett dialogmöte genomfördes under hösten där förslag på kommunal, andelstal och fördelningstal presenterades. Mötet sammankallades av vikarierande Landshövding och länets kommuner var inbjudna. Länsstyrelsen fattade beslut om kommunal för 2026 i enlighet med Migrationsverkets förslag.

Möjliggöra spridning av information om frivillig återvandring (3B11)

Länsstyrelserna ska genom sina ordinarie samverkansstrukturer med kommunerna möjliggöra för Migrationsverket att sprida information om frivillig återvandring.

Länsstyrelsen har bjudit in Migrationsverket till nätverksträffar med integrationsnätverket för att bland annat möjliggöra för Migrationsverket att sprida information om frivillig återvandring. I nätverket finns länets kommuner, Region Sörmland samt samordningsförbundet RAR Sörmland representerade. Dessutom har Länsstyrelsen gjort utskick till nätverket angående konferenser med tema frivillig återvandring. Informationsspridningen har bidragit till ökad kunskap om det ekonomiska bidrag som personer kan söka vid frivillig återvandring.

Övrigt

I dialog med kommunerna framkommer att det är fortsatt finns utmaningar i att avsätta tillräckliga resurser för samverkan, samordning och mottagande av stöd från Länsstyrelsen

inom vissa områden för social hållbarhet, såsom ANDTS, mänskliga rättigheter, barnrätt, funktionsrätt och jämställdhet. Kommunerna hanterar flera parallella sakområden, samtidigt som de samlade resurserna är begränsade, vilket särskilt påverkar de mindre kommunerna i länet.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer att resultatet inom området folkhälsa, jämställdhet och integration har ett utvecklingsbehov. Bedömningen görs i relation till länets omfattande och långsiktiga behov inom det sociala området. Under 2025 har Länsstyrelsen genomfört flera insatser med god kvalitet och tydliga resultat, särskilt inom ANDTS-arbetet, brottsförebyggande samverkan samt arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Samtidigt har personalbortfall och begränsade resurser medfört att myndigheten inte fullt ut kunnat möta länets behov av samordningsstöd, praktisknära stöd och kunskapshöjande insatser i den utsträckning som behövs för att skapa en varaktig och hållbar förändring i länet inom hela det sociala området. Med en mer stabil och strategisk planering samt bättre stöd till kommunerna skulle verksamheten kunna uppnå en högre nivå av måluppfyllelse. Sammantaget kvarstår därför ett utvecklingsbehov, trots goda resultat inom prioriterade delområden.

Effektiv ärendehantering

- Hanteringen av statsbidragsärenden och ärenden inom alkohol- och tobakstillsynen prioriteras och beslutstakten är fortsatt god. Myndigheten har numera låga ärendebalanser inom hela området social hållbarhet.

Brottsförebyggande arbete

- Ökad samverkan och kunskap inom regional myndighetssamverkan för att motverka systemhotande brottslighet och kriminaliteten bland barn och unga.

ANDTS-strategin

- Den nionde kommunen har under året ställt sig bakom det regionala åtgärdsprogrammet för ANDTS. Därmed står länets samtliga kommuner, regionen och Polismyndigheten tillsammans med Länsstyrelsen bakom det regionala ANDTS-dokumentet i länet. Fem av nio kommuner har gått med i genomförandet av metoden *Krogar mot knark*, vilket på sikt både förväntas bidra till att minska narkotikaanvändningen och kriminaliteten i länet. En god grund för arbetet har etablerats i och med att det fattats politiska beslut i dessa kommuner liksom ansvariga tjänstepersoner för arbetet har utsetts i dessa fem kommuner. En sjätte kommun har startat upp arbetet under slutet av året med målet att gå med 2026.

Integration och anvisning av nyanlända

- Länsstyrelsen har hanterat anvisningsprocessen effektivt, med justeringar av kommunal och dialogmöten med kommunerna. Länsstyrelsen har samordnat dialogmöten mellan Migrationsverket, Flens kommun och regionen. Resultatet av mötena är att ett frivilligt samverkansavtal för mottagningscentret i Flen har tagits fram och undertecknats av de tre parterna.

Spridning av information om frivillig återvandring

- Genom nätverksträffar och samarbete med Migrationsverket har Länsstyrelsen bidragit till att fler kommunala aktörer har fått kännedom om återvandringsstödet. Länsstyrelsen har förankrat önskemålet från den nationella samordnaren för återvandring att få träffa kommunerna och avser att bjuda in samordnaren till möte i maj 2026.

Särskilda jämställdhetsåtgärder

- Arbetet inom mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck har uppnått mycket goda resultat under året. Länsstyrelsen har genomfört ett stort antal kompetenshöjande insatser för ett stort antal personalgrupper i länet. I samverkan med regionen, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har ett metodstödsmaterial om samtyckeslagen tagits fram som har börjat användas i skolor i hela länet. Materialet har fått positiv respons både från ungdomarna och från lärare och spridningen har nått andra län, bland annat Västra Götaland.

Jämställdhetsarbetet har nedprioriterats

- På grund av personalbortfall och omprioriteringar har jämställdhetsinsatser inte genomförts i den omfattning som planerats och som efterfrågats i länet. Detta har till exempel fått konsekvenser för stödet till enskilda kommuner och påverkat det strukturerade arbetet för utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden.

Brottsförebyggande föräldraskapsstöd

- Planerade insatser i samverkan med Eskilstuna kommuner har inte kunnat genomföras i den utsträckning som planerats p. g. a. kommunens kapacitet att ta emot stödet från Länsstyrelsen. Kommunen har behövt prioritera kompetensutveckling och insatser kopplat till införandet av den nya socialtjänstlagen. Länsstyrelsen har riktat om stödet i form av insatser till andra aktörer i de utsatta områdena men det tar tid innan ny samverkan etableras.

Kommunernas begränsade resurser för social hållbarhet

- Många kommuner, särskilt de mindre, har fortsatt svårt att avsätta resurser för samverkan inom folkhälsa, mänskliga rättigheter och jämställdhet, vilket påverkar arbetets genomslag.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Länsstyrelseorganisationen är en i många avseenden unik organisation inom den svenska statsförvaltningen med ett regionalt, sektorsövergripande ansvar. Myndigheter styrs långsiktigt genom instruktionen och den årliga styrningen sker genom regleringsbrevet. Finansdepartementet ansvarar för regleringsbrevet och väger av olika uppdrag. Eftersom länsstyrelserna bedriver verksamhet inom ett stort antal utgiftsområden är det också vanligt att uppdrag som riktar sig till länsstyrelserna återfinns i andra myndigheters regleringsbrev.

Cirka 60 procent av Länsstyrelsens intäkter tilldelas myndigheten som ett förvaltningsanslag och beslutas i regleringsbrevet. Cirka 40 procent redovisas som bidrag och kommer huvudsakligen från andra myndigheter som i allmänhet är anslagsfinansierade och ger bidrag till länsstyrelserna för att genomföra olika utpekade uppdrag som specificerats i respektive myndighets regleringsbrev eller i särskilda regeringsbeslut. I regleringsbreven för berörda anslag anges anslagsvillkor beträffande medelstillsdelning till länsstyrelserna. Av villkoren framgår i varierande grad ändamål, utbetalningssätt och krav på redovisning. Flera av de uppdrag som finansieras med inomstatliga bidrag är dessutom att betrakta som stadigvarande. Det är inte alltid helt tydligt om ett uppdrag ska finansieras via förvaltningsanslag eller bidrag.

Det sätt länsstyrelsernas verksamhet finansieras på gör det svårt för länsstyrelserna att långsiktigt planera sin verksamhet och att bemanna de olika uppdragen. Finansieringen gör det svårt för länsstyrelserna att omfördela medel inom myndigheten och på så sätt ta ansvar för att göra de prioriteringar länsledningarna bedömer lämpliga utifrån de uppdrag myndigheten har att utföra.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	2025	2024	2023	2022	2021
Beviljad Låneram i Riksgälden	7 000	6 000	7 000	6 000	6 000
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	3 508	3 013	4 518	3 475	3 477
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	774	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	395	605	1 118	378	0
Räntekostnader Räntekonto	0	0	0	0	0
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	870	695	760	835	840
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	6 729	6 768	1 012	746	681
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	11 689	11 560	14 395	12 601	11 074
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	5 700	6 750	6 550	6 870	6 870
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	6 970	6 337	6 285	6 181	6 000
Antal årsarbetskrafter	163	168	170	179	176
Medeltal anställda	185	187	190	199	193
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 305	1 253	1 203	1 273	1 172
Årets kapitalförändring	-1 849	-1 016	76	19	117
Balanserad kapitalförändring	-686	229	153	133	-402

En ändring i Naturvårdsverkets regleringsbrev innebär att investeringar vid Länsstyrelsen som finansieras av 1:3 medel inte ska lånefinansieras utan skrivas av mot statskapitalet. Detta tillsammans med att lokalprogrammet innebar betydligt lägre investeringar jämfört med planerat förklarar den stora avvikelser mellan beviljad och utnyttjad låneram.

Budget avseende avgiftsintäkter som disponeras avviker kraftigt från utfall vilket framförallt beror på att fastighetsschablonen och ersättning för viss fastighetsförvaltning, vilka tidigare redovisades som en del av bidragsutbetalningarna från Naturvårdsverket, sedan 2024 redovisas som uppdrag.

Myndigheten har under 2024 förbisett att omföra bidragsinbetalningar i SCR-flödet mot RTA-flödet vilket lett till att räntekontokredit utnyttjades. Årets kapitalförändring beror framför allt på underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.).

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2025	2024	2023	2022	2021
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 003 Länsstyrelserna m.m.	3 387	3 220	3 181	4 105	3 091
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 003 Länsstyrelserna m.m.	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 003 Regionala utvecklingsåtgärder.	0	0	3	5	5
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 003. Regionala utvecklingsåtgärder.	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	2025	2024	2023	2022	2021
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 003 Länsstyrelserna m.m.	3 263	954	3 021	2 542	637
Summa anslagssparande utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 003 Regionala utvecklingsåtgärder	8	12	11	32	56

Länsstyrelsen har inga bemyndiganden.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	2023 Ack. utfall	2024 Utfall intäkter	2024 Utfall kostnader	2024 Netto utfall	2025 Budget intäkter	2025 Utfall intäkter	2025 Budget kostnader	2025 Utfall kostnader	2025 Netto budget	2025 Netto utfall	2025 Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	4	21	27	-6	15	25	15	31	0	-5	-8
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	173	448	1 566	-1 119	400	555	400	1 742	0	-1 188	-2 133
Delgivning	-253	64	87	-23	30	60	40	36	-10	24	-251
Övrig offentligrättslig verksamhet	10	6	0	6	0	6	0	4	0	2	19

Verksamhet	2023 Ack. utfall	2024 Utfall intäkter	2024 Utfall kostnader	2024 Netto utfall	2025 Budget intäkter	2025 Utfall intäkter	2025 Budget kostnader	2025 Utfall kostnader	2025 Netto budget	2025 Netto utfall	2025 Ack. utfall
Summa offentligrättsliga avgifter	-66	539	1 680	-1 141	445	646	455	1 813	-10	-1 167	-2 374

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	2023 Ack. utfall	2024 Utfall intäkter	2024 Utfall kostnader	2024 Netto utfall	2025 Budget intäkter	2025 Utfall intäkter	2025 Budget kostnader	2025 Utfall kostnader	2025 Netto budget	2025 Netto utfall	2025 Ack. utfall
Resurssamordning	48	1 109	909	200	425	1 049	425	1 306	0	-257	-9
Övrig uppdragsverksamhet	0	5 121	5 094	27	0	5 034	0	5 012	0	22	49
Summa avgift uppdragsverksamhet	48	6 230	6 002	227	425	6 083	425	6 318	0	-235	40

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna. Detta är orsakat av : 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person 2) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera. 3) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 1§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	2025	2024	2023
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ⁵³	2 873	2 784	3 074
201 Allmänna val	458	1 436	383
25 Trafikföreskrifter	540	493	449
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13 670	15 777	11 857
30 Regional tillväxt	892	339	60
34 Infrastrukturplanering	3 278	2 320	1 545
40 Hållbar samhällsplanering och boende	5 478	5 897	6 052
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2 319	2 542	1 988
42 Energi och klimat	3 677	2 653	2 318
43 Kulturmiljö	7 197	6 675	9 241
45 Samhällsskydd och beredskap	10 563	8 971	8 445
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	7 945	8 355	7 707
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	41 925	42 282	40 660
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4 227	3 621	3 588
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	7 753	8 751	10 014
54 Mineralfyndigheter	0	3	1
55 Miljöfarlig verksamhet	5 438	5 109	5 184
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	242	395	285
57 Förorenade områden, efterbehandling	4 075	2 751	2 419
58 Restaurering	100	117	376
60 Lantbruk och landsbygd	19 667	16 145	19 272

⁵³ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

Verksamhetsområde	2025	2024	2023
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	30	2
62 Fiske	749	700	863
70 Folkhälsa	3 522	3 791	3 541
80 Jämställdhet	1 650	1 690	1 309
81 Nationella minoriteter	5	2	15
82 Mänskliga rättigheter	667	775	1 427
85 Integration	2 798	2 421	2 304
10 Myndighetsövergripande verksamhet	14 547	19 154	18 767
11 Administration och intern service	47 370	45 912	41 627
99 Resurssamverkan ⁵⁴	1 196	857	798
20-85 Summa produktion	151 707	146 825	144 376
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	213 625	211 890	204 770
10-99 Total verksamhetskostnad ⁵⁵	214 820	212 748	205 568

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Verksamhetskostnad för produktion har ökat med 4,6 mnkr eller 3 procent jämfört med föregående år. Under året har mer resurser riktats mot lantbruk och landsbygd, samhällsskydd och beredskap, infrastrukturplanering, förorenade områden – efterbehandling och energi och klimat. Områden som fått minskad finansiering under året är livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor, vattenverksamhet och vattenförvaltning och allmänna val.

Myndighetsövergripande verksamhet redovisar en minskad finansiering med 4,6 mnkr, en minskning med 24 procent.

Tabell B– Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2025

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	2 873	1,35%	1 297	2,12%	4 171	1,96%
201 Allmänna val	458	0,21%	233	0,38%	691	0,32%
25 Trafikföreskrifter	540	0,25%	285	0,47%	825	0,39%

⁵⁴ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad.

Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

⁵⁵ Totalsumma verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

LÄNSSTYRELSEN I SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2025

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13 670	6,40%	5 510	8,99%	19 180	9,00%
30 Regional tillväxt	892	0,42%	396	0,65%	1 288	0,60%
34 Infrastrukturplanering	3 278	1,53%	1 589	2,59%	4 867	2,28%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	5 478	2,56%	2 739	4,47%	8 217	3,86%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2 319	1,09%	1 221	1,99%	3 540	1,66%
42 Energi och klimat	3 677	1,72%	1 891	3,09%	5 568	2,61%
43 Kulturmiljö	7 197	3,37%	3 207	5,23%	10 404	4,88%
45 Samhällsskydd och beredskap	10 563	4,94%	4 591	7,49%	15 154	7,11%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	7 945	3,72%	3 478	5,67%	11 423	5,36%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	41 925	19,63%	12 424	20,27%	54 349	25,52%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4 227	1,98%	2 219	3,62%	6 446	3,03%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	7 753	3,63%	3 671	5,99%	11 424	5,36%
54 Mineralfyndigheter	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
55 Miljöfarlig verksamhet	5 438	2,55%	2 722	4,44%	8 159	3,83%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	242	0,11%	122	0,20%	365	0,17%
57 Förorenade områden, efterbehandling	4 075	1,91%	1 420	2,32%	5 495	2,58%
58 Restaurering	100	0,05%	45	0,07%	144	0,07%
60 Lantbruk och landsbygd	19 667	9,21%	7 757	12,66%	27 424	12,88%
62 Fiske	749	0,35%	374	0,61%	1 122	0,53%
70 Folkhälsa	3 522	1,65%	1 633	2,66%	5 155	2,42%
80 Jämställdhet	1 650	0,77%	723	1,18%	2 373	1,11%
81 Nationella minoriteter	5	0,00%	3	0,00%	7	0,00%
82 Mänskliga rättigheter	667	0,31%	277	0,45%	944	0,44%
85 Integration	2 798	1,31%	1 468	2,40%	4 266	2,00%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	14 547	6,81%				
11 Administration och intern service	47 370	22,17%				
99 Resurssamverkan	1 196		624		1 820	
20-85 Summa produktion	151 707	71,02%	61 294	100,00%	213 001	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	115 992					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	213 625	100,00%			213 001	100,00%

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
10-99 Total verksamhetskostnad	214 820				214 820	

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2025

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr) ⁵⁶	Kostnad exkl. OH(%) ⁵⁷
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet	30 814	26,57%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration	16 556	14,27%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion	14 547	12,54%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabellen bryter ner de myndighetsgemensamma kostnaderna. Kostnaderna för administration och intern service redovisas i två delar. Kostnaderna för myndighetsövergripande verksamhet har minskat kraftigt jämfört med föregående år vilket framförallt beror på vakanser i chefsleden.

Tabell C – Årsarbetskrafter

Verksamhetsområde	2025 ÅA totalt	2025 ÅA kvinnor	2025 ÅA män	2024 ÅA totalt	2023 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	2,6	0,8	1,8	2,9	3,2
201 Allmänna val	0,5	0,5	0,1	2,0	0,5
25 Trafikföreskrifter	0,7	0,5	0,3	0,7	0,7
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12,2	11,5	0,7	12,9	11,4
30 Regional tillväxt	0,7	0,7	0,1	0,1	0,0
34 Infrastrukturplanering	3,3	2,0	1,3	2,5	1,8
40 Hållbar samhällsplanering och boende	5,8	4,2	1,6	6,6	6,9
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2,7	2,1	0,5	3,1	2,7
42 Energi och klimat	4,2	3,3	0,9	3,2	2,7

⁵⁶ Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service.

⁵⁷ Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kontoklass 4).

Verksamhetsområde	2025 ÅA totalt	2025 ÅA kvinnor	2025 ÅA män	2024 ÅA totalt	2023 ÅA totalt
43 Kulturmiljö	7,6	4,3	3,3	7,5	8,5
45 Samhällsskydd och beredskap	8,9	4,6	4,2	7,3	7,8
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	7,4	4,4	3,0	8,5	7,8
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	28,2	12,4	15,8	27,7	28,9
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5,1	2,8	2,2	4,8	4,8
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	7,9	5,5	2,5	9,4	10,7
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	6,0	3,2	2,8	6,4	6,7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,3	0,2	0,1	0,5	0,4
57 Förorenade områden, efterbehandling	3,1	1,7	1,4	2,9	3,0
58 Restaurering	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2
60 Lantbruk och landsbygd	15,8	10,5	5,3	17,3	21,2
62 Fiske	1,0	0,0	1,0	1,1	1,3
70 Folkhälsa	3,4	2,4	1,1	3,7	3,6
80 Jämställdhet	1,4	1,4	0,0	1,4	1,2
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0,6	0,3	0,2	0,7	1,3
85 Integration	2,8	2,0	0,7	2,6	1,7
10 Myndighetsövergripande verksamhet	9,1	7,0	2,1	10,7	11,9
11 Administration och intern service	20,5	13,8	6,7	21,0	18,2
99 Resurssamverkan	1,3	0,8	0,6	1,1	0,6
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	132,2	81,6	50,7	135,7	139,0
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	161,9	102,4	59,5	167,3	169,0
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	163,2	103,2	60,0	168,4	169,7

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Antalet årsarbetskrafter redovisar en minskning med 5,2 jämfört med föregående år. Länsstyrelsen har prioriterat arbetet med samhällsskydd och beredskap, regional tillväxt, infrastrukturplanering och energi och klimat. Detta har inneburit att antalet årsarbetare också ökat inom dessa områden. Antalet årsarbetskrafter som arbetar med valet har minskat kraftigt mot 2024 då Europaparlamentsvalet genomfördes. Under året har myndigheten haft flera vakanta chefstjänster vilket till största delen förklarar minskningen mellan åren. Myndighetens breda uppdrag i relation till antalet årsarbetskrafter innebär att

en vakans på ett område kan få stor inverkan på årsarbetskrafter inom området vilket förklarar vissa variationer.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	2025 totalt (tkr)	2025 per ÅA (kr)	2024 totalt (tkr)	2024 per ÅA (kr)	2023 totalt (tkr)	2023 per ÅA (kr)
Intern representation	197	1 208	84	501	226	1 329
Extern representation	114	698	93	553	259	1 527

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Representationskostnaderna har ökat jämfört med föregående år. Detta förklaras till av invigningsfest i nya lokaler, avtackning av Landshövding och av vikarierande Landshövding.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ⁵⁸	Lokal	2025	2024	2023
Lokalkostnader (tkr), VÄS 103 ⁵⁹	Residens	1 294	1 310	1 293
Lokalyta (m ²)	Residens	424	424	424
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	3 052	3 089	3 049
Lokalkostnader (tkr), VÄS 113 ⁶⁰	Lokaler, övriga	10 615	10 364	10 502
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	5 711	5 711	5 711
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 859	1 815	1 839
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	65	62	62
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	35	34	34
Kontorslokalyta (m ²) ⁶¹	Kontorslokaler	5 317	5 317	5 317
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	33	32	31
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	11 909	11 674	11 795

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Lokaler redovisar en ökad kostnad med 236 tkr eller två procent jämfört med föregående år. Detta förklaras av normala kostnadsökningar.

⁵⁸ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

⁵⁹ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

⁶⁰ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset som kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁶¹ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark som kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2025

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	62	320	340	607	115	2
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	75	674	28	700	77	3
201 Allmänna val	9	88	0	93	4	0
25 Trafikföreskrifter	17	194	3	197	17	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	210	1 724	668	2 400	202	6
30 Regional tillväxt	4	5	9	15	3	0
34 Infrastrukturplanering	18	25	4	30	17	2
40 Hållbar samhällsplanering och boende	83	762	15	773	87	0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	177	272	21	430	40	0
42 Energi och klimat	34	81	6	70	51	6
43 Kulturmiljö	387	931	17	902	433	65
45 Samhällsskydd och beredskap	49	270	64	316	67	3
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	132	316	28	316	160	26
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	217	102	261	312	268	37
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	249	755	71	811	264	16
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	157	271	16	242	202	58
54 Mineralfyndigheter	0	1	0	0	1	0
55 Miljöfarlig verksamhet	157	437	36	480	150	5
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	36	166	0	174	28	5
57 Förorenade områden, efterbehandling	47	22	31	35	65	6
58 Restaurering	3	1	2	0	6	0
60 Lantbruk och landsbygd ⁶²	2 689	6 933	143	7 597	2 168	47

⁶² Under 2025 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete hanterat stöd i den strategiska planen för jordbrukspolitik där areal- och djurbaserade stöd samt projekt- och investeringsstöd hanteras i Jordbruksverkets IT-system. I den ingående balansen ingår areal- och djurbaserade stöd samt landsbygdsstöd från ÅR 2024 och

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
62 Fiske	4	143	5	140	12	0
70 Folkhälsa	82	41	50	108	65	0
80 Jämställdhet	8	28	6	31	11	0
81 Nationella minoriteter	0	2	0	2	0	0
82 Mänskliga rättigheter	14	12	5	25	6	0
85 Integration	23	21	6	25	25	2
10–85 Totalt antal ärenden	4 943	14 597	1 835	16 831	4 544	289

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Myndigheten har generellt en god och effektiv handläggning av ärenden, särskilt inom Lantbruk och landsbygd samt Stöd till boende och energiåtgärder. Totalt har ärendebalansen minskat med 8 procent. Däremot kvarstår utmaningar inom Vattenverksamhet och vattenförvaltning, Kulturmiljö och Skydd av områden och arter där ärendebalansen ökar samt där äldre ej beslutade ärenden äldre än två år fortfarande påverkar verksamheten. Övrig förvaltning har fortsatt stabil ärendehantering med en balanserad genomströmning.

Tabell G – Överklagade beslut 2025

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ⁶³	Antal beslut ⁶⁴	Andel överklagade beslut ⁶⁵ (%)
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	2	607	0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	9	700	1
201 Allmänna val	0	93	0
25 Trafikföreskrifter	11	197	6
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	41	2 400	2
30 Regional tillväxt	0	15	0
34 Infrastrukturplanering	0	30	0

tidigare. Helt rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området areal- och djurbaserade stöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. Statistik för ansökan om åtaganden och några få mindre stödformer ingår inte. För landsbygdstöden (602) och projekt- och investeringsstöden (603) redovisas komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden från Jordbruksverkets IT-system, BLIS.

⁶³ Avser beslut som överklagats till högre instans 2025, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

⁶⁴ Avser beslut som fattats av Länsstyrelsen under 2025.

⁶⁵ Avser antalet överklagade beslut under 2025 dividerat med antalet beslut under 2025.

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ⁶³	Antal beslut ⁶⁴	Andel överklagade beslut ⁶⁵ (%)
40 Hållbar samhällsplanering och boende	44	773	6
41 Stöd till boende och energiåtgärder	39	451 ⁶⁶	9
42 Energi och klimat	0	70	0
43 Kulturmiljö	1	902	0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	316	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	32	316	10
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	5	312	2
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	54	811	7
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11	242	5
55 Miljöfarlig verksamhet	0	480	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	174	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	35	0
60 Lantbruk och landsbygd	10	287	3
62 Fiske	0	140	0
70 Folkhälsa	0	108	0
80 Jämställdhet	0	31	0
81 Nationella minoriteter	0	2	0
82 Mänskliga rättigheter	0	25	0
85 Integration	0	25	0
10-85 Totalt antal ärenden	260	9 542	3

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

De verksamhetsområdena med högst andel överklagade beslut är Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (10%), Stöd till boende och energiåtgärder (9%), Prövning och tillsyn för skydd av naturen (7%) och Trafikföreskrifter (6%). Gemensamt för dessa områden är att de ofta innebär intressekonflikter och komplexa avvägningar mellan olika aktörer. För att minska antalet överklaganden arbetar myndigheten med ökad transparens, tydligare beslutsmotiveringar och mer dialog med berörda aktörer.

⁶⁶ Antalet beslut skiljer sig åt från antalet beslut i tabell F beroende på att registreringen och definitionen av beslutsdatum i integrationen med Boverkets ärendehanteringssystem fungerar på ett annat sätt än i ärendehanteringssystemet Platina.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2025

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ⁶⁷	varav antal ändrade beslut i högre instans ⁶⁸	Ändrade - varav antal upphävda beslut ⁶⁹	Ändrade - varav antal återförvisade beslut ⁷⁰	Antal ändrade beslut som Lst överklagat ⁷¹	Andel ändrade beslut (%) ⁷²
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	0	0	0	0	0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	4	1	1	0	1	25
201 Allmänna val	0	0	0	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	12	2	1	1	0	17
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	39	2	2	0	1	5
30 Regional tillväxt	0	0	0	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0	0	0	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	32	7	3	3	0	22
41 Stöd till boende och energiåtgärder	33	1	0	1	0	3
42 Energi och klimat	0	0	0	0	0	0
43 Kulturmiljö	2	0	0	0	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	0	0	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	34	14	2	1	0	41
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	5	3	2	0	0	60

⁶⁷ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2025.

⁶⁸ Avser beslut som ändrats under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

⁶⁹ Avser beslut som upphävts under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

⁷⁰ Avser beslut som återförvisats under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

⁷¹ Avser antal ändrade domar/beslut i högre instans som överklagats av Länsstyrelsen under 2025.

⁷² Antal ändrade beslut i högre instans under 2025 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under 2025.

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ⁶⁷	varav antal ändrade beslut i högre instans ⁶⁸	Ändrade - varav antal upphävd a beslut ⁶⁹	Ändrade - varav antal återförvisade beslut ⁷⁰	Antal ändrade beslut som Lst överklagat ⁷¹	Andel ändrade beslut (%) ⁷²
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	48	15	3	3	0	31
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	16	8	1	3	0	50
54 Mineralfyndigheter	0	0	0	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	0	0	0	0	0	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	0	0	0	0
58 Restaurering	0	0	0	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	5	1	0	1	0	20
62 Fiske	0	0	0	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0	0	0	0
85 Integration	0	0	0	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	232	54	15	13	2	23

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

De ärendetyper (VÅS 40, 50, 52 och 53) som har högst ändringsfrekvens i högre instans innefattar komplexa frågor som kan leda till olika bedömningar, vilket i huvudsak förklarar de ändringar som har gjorts i högre instans. Länsstyrelsen analyserar överinstansernas avgöranden och tar till sig de slutsatser som gjorts för att minska ändringsfrekvensen.

Tabell I – Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2023-2025	Utfall (%) 2025	Utfall (%) 2024	Utfall (%) 2023	Medel-antal dagar 2025	Medel-antal dagar 2024	Medel-antal dagar 2023
202 Anmälan om svenskt medborgarskap	45	0	0	0	0	0	0
204 Begravningsfrågor	45	0	0	0	0	0	0
212 Auktorisation av bevakningsföretag	180	0	0	0	0	0	0
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen	90	100	100	100	1	3	2
282 Ansökan om förprovning djurstall	56	99	98	97	11	19	18
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	100	98	100	7	18	10
40321 Överklagande av lov, förhandsbesked	150	93	91	83	90	101	101
40322 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	100	100	100	54	44	66
4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	71	85	79	148	121	145
505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. föfattn.	180	69	76	72	138	131	146
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken	42	44	9	20	81	172	118
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens	21	100	97	100	12	13	13
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc)	180	0	0	0	0	0	0
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	73	100	80	131	31	65
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	82	79	65	50	48	41
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	97	91	87	6	16	33
603 Ansökan om stöd i strategisk plan - investeringsstöd	180	26	13	0	303	338	0
603 Ansökan om stöd i strategisk plan -projektstöd	180	60	0	0	171	0	0
622 Ansökan om stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet- företagsstöd	180	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet - projektstöd	180	0	0	0	0	0	0

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2023–2025	Utfall (%) 2025	Utfall (%) 2024	Utfall (%) 2023	Medel-antal dagar 2025	Medel-antal dagar 2024	Medel-antal dagar 2023
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – företagsstöd	120	82	22	44	87	139	137
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd	120	31	38	35	165	153	217
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar	120	X ⁷³	X	73	-	-	146
603 Ansökan om utbetalning av stöd i strategisk plan – investeringsstöd	120	89	76	0	70	65	0
603 Ansökan om utbetalning av stöd i strategisk plan – projektstöd	120	20	0	0	178	0	0
622 Ansökan om utbetalning av stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet – företagsstöd	80	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om utbetalning av stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet – projektstöd	80	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utsättning av fisk	30	56	18	16	27	60	96
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsperson	40	54	86	90	34	19	15

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Förklaring till tabellen:

Gällande ärendeslaget 202 Anmälan om svenskt medborgarskap redovisas inkomna ärenden fram till sista september 2024 då verksamheten övergår till Migrationsverket 1 oktober 2024.

Ärendeslagen 204 Begravningsfrågor och 212 Auktorisation av bevakningsföretag var fram till 2025 koncentrerade till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län. Från och med 2025 har dessa ärendeslag koncentrerats till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Örebro och Norrbottens län.

⁷³ Antalet beslutade ärenden färre än 10 redovisas ej.

Gällande 204 Begravningsfrågor avses ärenden med målsatta handläggningstider som rör utströende av aska.

Gällande ärendeslagen 282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4 § djurskyddslagen, 282 Ansökan om förprovning djurstall och 551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd är målet satt från komplett ansökan.

Gällande ärendeslaget 526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens är det enligt 19 kap 3 b § miljöbalken.

Gällande ärendeslaget 551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd så är det koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Gällande 562 Prövning av avfall och producentansvar och 566 Tillsyn av avfall och producentansvar avses ärenden med målsatta handläggningstider som rör ansökningar respektive anmälningar avseende transporter av avfall.

Gällande ärendeslagen 603 och 622 som avser ansökan om stöd gäller att handläggningstiden, mäts från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

Gällande ärendeslagen 602,603 och 622 Målet enligt SUSS (Uppföljningssystem i samverkan för LB, SP, Fiskestöden). Underlaget hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

Gällande ärendeslagen 602 ,603 och 622 som avser ansökan om utbetalning gäller att handläggningstiden, mäts från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader inom ärendeslagen 602 och 603. Gällande ärendeslagen 622 är motsvarande period 80 dagar.

Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken. Under inledningen av år 2025 fick ärendegruppen en tillfällig förstärkning i form av en extra handläggare. Detta, i kombination med att arbetsgruppen fokuserade på att handlägga 12:6-samråd, gjorde att handläggningstiden för denna ärendetyp minskade väsentligt. Handläggningstiderna var innan sommaren nära den uppsatta målnivån. Efter sommaren upphörde den tillfälliga förstärkningen och handläggningstiderna har därefter ökat

Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet (VÅS 555) redovisar en markant ökning av medelvärdet för antal dagar för beslut. Orsaken till det är att ett fåtal äldre ärenden har avslutats under året vilket gör att medelvärdet ökar betydligt.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Belopp i tkr.

Resultaträkning	2025	2024	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	110 982	109 473	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	11 689	11 560	2
Intäkter av bidrag	89 872	90 076	3
Finansiella intäkter	428	622	4
Summa	212 971	211 731	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-145 707	-146 057	5
Kostnader för lokaler	-13 572	-12 651	6
Övriga driftkostnader	-53 726	-52 273	7
Finansiella kostnader	-73	-174	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 742	-1 593	9
Summa	-214 820	-212 748	
Verksamhetsutfall	-1 849	-1 016	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	6 970	6 337	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-6 970	-6 337	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	38 858	35 604	12
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-133	-103	13
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	133	103	14
Lämnade bidrag	-38 858	-35 604	15

LÄNSSTYRELSEN I SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2025

Resultaträkning	2025	2024	Not
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-1 849	-1 016	16

Balansräkning

Belopp i tkr.

Tillgångar	2025-12-31	2024-12-31	Not
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	132	120	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	5 397	4 284	
Summa	5 528	4 404	17
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	260	890	18
Fordringar hos andra myndigheter	4 075	3 806	19
Övriga kortfristiga fordringar	303	197	20
Summa	4 639	4 893	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 824	356	
Upplupna bidragsintäkter	15 049	16 633	
Övriga upplupna intäkter	2 783	2 077	
Summa	20 656	19 067	21
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	5 295	33 815	
Summa	5 295	33 815	22
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	23 298	0	23
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	12 339	1 004	24
Summa	35 637	1 004	
Summa tillgångar	71 754	63 182	

Kapital och skulder	2025-12-31	2024-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	2 357	1 417	
Balanserad kapitalförändring	-686	229	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-1 849	-1 016	
Summa	-177	630	25
Fonder			
Fonder	267	399	
Summa	267	399	14
Avsättningar			
Övriga avsättningar	1 266	1 642	
Summa	1 266	1 642	26
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	3 508	3 013	27
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	774	28
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	5 089	6 022	29
Leverantörsskulder	7 045	6 718	30
Övriga kortfristiga skulder	2 171	2 294	31
Depositioner	12 335	1 676	32
Summa	30 148	20 497	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	12 960	12 505	
Oförbrukade bidrag	26 526	26 175	
Övriga förutbetalda intäkter	765	1 334	
Summa	40 251	40 014	33
Summa kapital och skulder	71 754	63 182	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr.

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerade anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse 01 05 001 003 Länsstyrelserna m.m.	954	112 927	304	0	114 185	-110 922	3 263	
Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 003 Regionala utvecklingsåtgärder	12	68	0	-12	68	-60	8	
Summa	966	112 995	304	-12	114 253	-110 982	3 271	34

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr.

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	550	635	
2537 Miljöskyddsavgift Täckavgift	5 000	4 946	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	150	206	
2714 01 Sanktionsavgifter	0	752	
2714 05 Brott mot utlänningslagen	0	431	
Summa	5 700	6 970	10

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2026.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antalet anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2025 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 50 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader som hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderogleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Materiella tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde som uppgår till minst 30 tkr redovisas som anläggningstillgångar. När det gäller förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår anskaffningsvärdet till minst 30 tkr samt infrastrukturella tillgångar (naturmiljöstillgångar) till minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer eftersom de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
It-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Av 2 kap. 6 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) följer att naturmiljöstillgångar ska finansieras med anslag. Dessa regler gäller för samtliga investeringar i materiella anläggningstillgångar som finansieras från anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur, oavsett om det är Naturvårdsverket eller en annan myndighet som anskaffar tillgångarna. Investeringar i immateriella anläggningstillgångar som görs med medel från anslag 1:3 ska finansieras med lån i Riksgäldskontoret.

Skrivningen innebär att länsstyrelserna inte behöver lånefinansiera anläggningstillgångar som finansieras av 1:3 anslaget.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Ask, Beatrice (250101-250331)	633 629	Finansinspektionen (ordförande)
Sandwall, Johanna (250401-251231)	1 291 161	Försvarsmaktens insynsråd (ledamot)
Länsråd		
Sandwall, Johanna (250101-250331)	*	
Lindblad Wieslander, Anna-Karin (250401-251231)	1 002 486	Silva Ferrea AB (suppleant)
Insynsråd		
Forss, Gunnar	5 700	Bäck & Forss Holding AB (ordförande)
		Bäck & Forss Invest AB (ordförande)
		Bäck & Forss AB (ordförande)
		Vapensländan AB (ordförande)
		Fastighetsbolaget Stensborgs Norra 13 AB (ordförande)
		Fastighetsbolaget Smeden 21 AB (ordförande)
		Fastighetsbolaget Skarpskytten 10 AB (ordförande)
		Bäck & Forss Bostad AB (ordförande)
		Nätet 9 i Eskilstuna AB (ordförande)
		Stadvillan i Eskilstuna AB (ordförande)
		Stadvillan Munktellsområdet AB (ordförande)
		Stadvillan Projektering AB (ordförande)
		Stadvillan Förvaltning AB (ordförande)
		Stadsudden Fastigheter AB (ordförande)
		Stadsudden Asken 2 AB (ordförande)
		Stadsudden Asken 18 AB (ordförande)
		Klyftberget Bostad AB (ordförande)
		Klyftberget Centrum AB (ordförande)
		Klyftberget Fastigheter AB (ordförande)
		Klyftberget Utveckling AB (ordförande)
		Klyftberget Ambulansgarage AB (ordförande)
		Klockafjällets Vy 1 AB (VD)
		Klockafjällets Vy 2 AB (VD)

LÄNSSTYRELSEN I SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2025

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
		Klockafjällets Vy 3 AB (VD)
		Klockafjällets Vy 7 AB (VD)
		Klockafjällets Vy 8 AB (ordförande)
		Vemdalen Rekreation Mark AB (VD)
		Leder i Vemdalen AB (VD)
		Gunnar Forss AB (ledamot)
		Gunnar Forss Invest AB (ledamot)
		Gunnar Forss Fastigheter AB (ledamot)
		Vemdalen Rekreation Klyftvallen AB (ledamot)
		Klara Fastigheter AB (ledamot)
		KF Förvaltning AB (ledamot)
		Bo i Täby AB (ledamot)
		Tech VRN AB (ledamot)
		Stadsvillan Holding AB (ledamot)
		Orangerihuset AB (ledamot)
		Stadsvillan Bygg och Entreprenad AB (ledamot)
		Stadsvillan Roslags Näsby AB (ledamot)
		Stadsvillan Fastigheter i Täby AB (ledamot)
		Stadsvillan Hotell AB (ledamot)
		Stadsvillan Utveckling AB (ledamot)
		Skalspasset Linbana AB (ledamot)
		Skalspasset Fastigheter AB (ledamot)
		Skalspasset Projekt AB (ledamot)
		Skalshuset i Vemdalen AB (ledamot)
		Kvalitetsvillan i Stockholm AB (ledamot)
		Stadsvillan Förvaltning AB (ledamot)
		Skalspasset Invest AB (suppleant)
		Skalspasset Lägenhetsbolag AB (suppleant)
		Skalspasset B1 AB (suppleant)
		Skalspasset Hotell AB (suppleant)
Helg, Annika	3 800	Inga uppdrag i andra statliga myndigheter eller aktiebolag
Hellström, Martin	3 800	Styrelsen för Mälardalens universitet (ledamot)
Högfeldt, Jacob	3 800	Kommunstyrelsen i Strängnäs kommun (ordförande)
		Strängnäs kommunföretag AB (ordförande)
		Energikontoret i Mälardalen AB (ledamot)
		Solör Bioenergi Strängnäs AB (suppleant)
		Claestorps Fideikommissaktiebolag (ledamot)
		Äleby Gård Tillväxt AB (ordförande)
Kilim, Ella	0	Inga uppdrag i andra statliga myndigheter eller aktiebolag

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Lagerholm, Johan	5 700	Inga uppdrag i andra statliga myndigheter eller aktieföretag (arvode insynsråd)
	1 250	Arvode viltförvaltningsdelegationen, VFD. Delegation för ägande och brukande av jordbruksmark vid VFD.

* Ingår i beloppet ovan.

Ersättning till rådsledamöter för möte i december månad samt reseersättning för år 2025 utbetalas i februari 2026.

Noter till resultaträkning

Belopp i tkr.

Not 1

Intäkter av anslag	2025	2024
01 05 001 000 Förvaltningsanslag	110 922	109 417
19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	60	56
Summa intäkter av anslag	110 982	109 473

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2025	2024
Offentligrättsliga avgifter	990	897
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	8 223	7 490
Intäkter av andra ersättningar	2 475	3 173
Summa	11 689	11 560
<i>Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av:</i>		
Intäkter uthyrning	178	463
Intäkter utbildning/konferenser	277	203
Intäkter konsultuppdrag	6 772	5 872
Intäkter övriga 4 § avgifter	996	951
Summa	8 223	7 490

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter. Avgifterna för extra kontroller m.m för djur och lantbruk förklarar skillnaden i offentligrättsliga avgifter. Under 2025 har Länsstyrelsen arbetat i nationella uppdrag i ökad grad vilket förklarar ökningen av §4 intäkter (konsultuppdrag). Länsstyrelsens ersättningar för kostnader i samband med omhändertagande av djur har minskat vilket tillsammans med ökade virkesintäkter förklarar förändringen i intäkter av andra ersättningar.

Not 3

Intäkter av bidrag	2025	2024
Bidrag från statliga myndigheter	89 312	89 530
varav		
Naturvårdsverket	29 831	25 515
Länsstyrelsen i Örebro län	27 526	32 545
Havs- och vattenmyndigheten	7 689	7 598
Statens jordbruksverk	7 579	8 110
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	5 151	4 672
Trafikverket	3 100	1 477
Länsstyrelsen i Östergötlands län	1 943	2 455
Post- och telestyrelsen	1 570	1 882
Riksantikvarieämbetet	1 489	537
Länsstyrelsen i Västmanlands län	1 482	3 417
Tillväxtverket	982	204
Övriga motparter	232	187
Länsstyrelsen i Västerbottens län	207	100
Länsstyrelsen i Dalarnas län	146	145
Kammarkollegiet	143	390
Statens fastighetsverk	58	0
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	51	38
Sveriges lantbruksuniversitet	46	-6
Lunds universitet	30	0
Försäkringskassan	28	48
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	20	4
Socialstyrelsen	7	1
Länsstyrelsen i Stockholms län	5	35
Länsstyrelsen i Skåne län	0	92
Länsstyrelsen i Jönköpings län	0	54
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	0	25
Länsstyrelsen i Jämtlands län	0	5
Skogsstyrelsen	0	0
Bidrag från övriga	594	546
varav bidrag från EU:s fonder		
Summa	89 905	90 076

Ökningen av bidrag från Naturvårdsverket beror framför allt på insatser inom åtgärder för värdefull natur. Minskningen av bidrag från Länsstyrelsen i Örebro län beror dels på lägre tilldelning och utnyttjande av dispositionsrätter men även på lägre ersättning för omhändertagande av djur. Länsstyrelsen har under året arbetat fler timmar med Ostlänken för vilka ersättning rekviderats från Trafikverket. Under 2024 avslutades ett LIFE-projekt

varför intäkterna av bidrag från Länsstyrelsen i Västmanland halverats. De lägre intäkterna från Länsstyrelsen i Östergötland beror på minskade åtgärder inom Life RestoRed. De lägre intäkterna från Post- och telestyrelsen beror på en återbetalning av balanserade medel. Under 2025 användes en större del av anslaget för kulturmiljövård inom den egna verksamheten varför bidragsintäkterna från Riksantikvarieämbetet minskat.

Not 4

Finansiella intäkter	2025	2024
Räntekonto i Riksgälden	395	605
Övriga finansiella intäkter	33	18
Summa	428	622

Ränteintäkter på räntekontot är lägre på grund av en lägre inlåningsränta.

Not 5

Kostnader för personal	2025	2024
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-96 912	-96 028
varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-439	-453
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-48 795	-50 028
Summa	-145 707	-146 057

Ett högre utnyttjande av kompetensmedel och en rättning av felaktig debitering av tidigare års kompetensmedel gjordes 2025 vilket förklarar de lägre övriga kostnaderna för personal.

Not 6

Kostnader för lokaler	2025	2024
Kostnader för lokaler	-13 572	-12 651

I lokalkostnader enligt resultaträkningen ingår kostnader för lokaler i reservatsförvaltningen.

Not 7

Övriga driftkostnader	2025	2024
Övriga driftkostnader	-53 726	-52 273

Not 8

Finansiella kostnader	2025	2024
Räntekostnader i Riksgälden	-63	-167
Övriga finansiella kostnader	-11	-8

Finansiella kostnader	2025	2024
Summa	-73	-174

Räntekostnaderna är lägre på grund av lägre utlåningsränta.

Not 9

Avskrivningar och nedskrivningar	2025	2024
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 742	-1 593

Not 10

Avgifter m.m. som inte disponeras, med bestämt ekonomiskt mål ⁷⁴	+/- t.o.m. 2023	+/- 2024	Budget intäkter 2025	Intäkter 2025	Kostnader 2025	+/- 2025	Akkumulerat +/- utgående 2025
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	595	-1 441	550	635	-2 673	-2 039	-2 884
2537 Miljöskyddsavgifter	778	323	5 000	4 946	-4 664	281	1 382
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	351	94	150	206	-127	79	525
- varav avgifter enligt avfallsförordningen	344	94		206	-81	125	562
- varav övriga avgifter	9	0		0	0	0	9
Summa avgifter med bestämt ekonomiskt mål	1 725	-1 024	5 700	5 786	-7 465	-1 678	-977

Övriga intäkter och avgifter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	Intäkter 2023	Intäkter 2024	Budget intäkter 2025	Intäkter 2025
2714 Sanktionsavgifter	512	638	0	1 183
-varav sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	300	481	0	752
-varav särskild avgift enligt utlänningslagen	212	157	0	431
Summa intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	511	638	0	1 183

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. Länsstyrelserna har tidigare haft ett untantag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras enligt 6 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Länsstyrelserna har därför valt att redovisa ackumulerat utfall från och med år 2022 då undantaget togs bort. Det ger ett ackumulerat utfall över åren som är jämförbart. År 2023 redovisas både kostnader och intäkter. Länsstyrelsen har under året fortsatt att arbeta för att redovisa kostnader för

⁷⁴ Akkumulerat utfall avser åren 2022 - 2025.

nedlagt arbete korrekt. Vi bedömer dock fortfarande att myndighetens kostnader inte är helt rättvisande. Arbetet med en rättvisande redovisning kommer att fortsätta. År 2025 lades ingen budget för Sanktionsavgifter då länsstyrelsen endast tar in intäkten efter beslut från Arbetsmiljöverket.

Not 11

Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2025	2024
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-6 970	-6 337

Not 12

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2025	2024
Från myndighet		
Naturvårdsverket	13 854	9 880
Havs- och vattenmyndigheten	10 808	10 234
Riksantikvarieämbetet	9 047	10 693
Socialstyrelsen	3 923	3 463
Länsstyrelsen i Örebro län	1 262	1 192
Post- och telestyrelsen	47	47
Länsstyrelsen i Västerbottens län	0	95
Länsstyrelsen i Jönköpings län	-84	0
Summa	38 858	35 604

Länsstyrelsen har haft ökade transfereringar för våtmarker och restaurering av betesmarker inom Naturvårdsverkets 1:3-anslag samt för efterbehandlingsåtgärder av förorenade områden inom 1:4-anslaget. Bidragsutbetalningar inom området kulturmiljö som finansieras av Riksantikvarieämbetet är lägre jämfört med föregående år då Länsstyrelsen 2025 ianspråkstog mer medel för eget arbete. Under 2025 återbetalades ett större och tre mindre bidrag inom integrationsområdet tillbaka vilket förklarar det negativa bidraget från Länsstyrelsen i Jönköping.

Not 13

Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2025	2024
Älgvårdsfonden	-133	-103
Summa	-133	-103

Älgvårdsfondens medel har främst använts för länsstyrelsens kostnader för älgjaksadministration och arvoden till ledamöter i Viltförvaltningsdelegationen. Fällavgifterna var lägre 2025 jämfört med 2024.

Not 14

Fonder, avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2025	2024
Ingående balans	399	502
Årets förändring	-133	-103
Utgående balans	267	399
Uppdelat på		
Älgårdsfonden ingående balans	399	502
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-133	-103
Älgårdsfonden utgående balans	267	399

Not 15

Lämnade bidrag	2025	2024
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-23 464	-19 839
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-15 394	-15 765
Summa Lämnade bidrag	-38 858	-35 604
Miljömål	-9 268	-6 079
Förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön	-7 770	-9 294
Byggnadsvård	-7 710	-8 513
Frågor inom mänskliga rättigheter	-3 923	-3 463
Efterbehandling av förorenade områden	-1 888	-2 039
Jämställdhetsfrågor	-1 262	-910
Jakt och viltvård	-1 256	-1 483
Allmänt och övergripande inom vattenverksamhet	-1 215	0
Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden	-1 054	-276
Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-969	-1 578
Stöd till fisket	-943	-290
Fiskevård och fritidsfiske	-620	-559
Allmänt och övergripande inom myndighetsövergripande verksamhet	-420	0
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-354	-602
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-230	-98
Kommunikationsplanering	-47	-47
Allmänt och övergripande inom kulturmiljö	-14	0
Samverkan, ledning och samordning	0	-283
Allmänt och övergripande inom restaurering	0	-90
Integrationsfrågor	84	0
	-38 858	-35 604
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Lokala vattenvårdsprojekt och naturvårdsprojekt redovisas mot flera olika verksamheter vilket tillsammans med ökade bidrag inom området förklarar förändringarna avseende miljömål, förvaltning av kvalitet på vattenmiljön, allmänt och övergripande inom vattenverksamhet och allmänt och övergripande inom myndighetsövergripande verksamhet. Bidrag till utveckling av jordbruksnäring och landsbygd har ökat vilket framförallt beror på ökade bidrag för restaurering av betesmarker. Under 2025 har bidrag för stöd till fisket ökat på grund av beviljade bidrag till sålskrämmor och sålnät.

Not 16

Årets kapitalförändring	2025	2024
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-1 402	-914
Avslutade externa medel och ANL RTA	-447	-102
Summa verksamhetsutfall	-1 849	-1 016
Uppbörd	0	0
Transfereringar	0	0
Summa årets kapitalförändring	-1 849	-1 016

Årets kapitalförändring i den avgiftsfinansierade verksamheten förklaras framförallt av underskott i Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.). Skillnaden mellan åren är dock att medel för resurssamordning gällande betaltjänster, som rekvirerades 2024 och inte förbrukades under året, återbetalades 2025. Avslutade externa medel och ANL RTA består av anläggningar som finansieras av Naturvårdsverkets 1:3-anslag där nya anläggningar tagits i bruk under 2025.

Noter till balansräkning

Not 17

Materiella anläggningstillgångar	2025-12-31	2024-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	1 703	1 703
Årets anskaffning	52	0
Utgående anskaffningsvärde	1 755	1 703
Ingående avskrivningar	-1 583	-1 516
Årets avskrivningar	-40	-67
Utgående avskrivningar	-1 623	-1 583
Bokfört värde	132	120
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	15 762	14 498
Årets anskaffning	2 815	1 381
Årets försäljning, utrangering	-222	-117
Utgående anskaffningsvärde	18 355	15 762
Ingående avskrivningar	-11 478	-10 070
Årets avskrivningar	-1 702	-1 525
Årets försäljning, utrangering	222	117
Utgående avskrivningar	-12 958	-11 478
Bokfört värde	5 397	4 284
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	5 528	4 404

Under året har Länsstyrelsen förnyat fordonsinnehavet för reservatsförvaltningen och utrustning för att förhindra och begränsa sälarnas påverkan på vattenmiljön. Likaså har lokalprogrammet avslutats vilket inneburit ökade kostnader för inventarier och lokaltillbehör. Årets försäljning är ett led i förnyelsen av fordonsinnehavet för reservatsförvaltningen.

Not 18

Kundfordringar	2025-12-31	2024-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	260	890
Summa	260	890

2024 hade myndigheten större fordringar avseende omhändertagande av djur jämfört med 2025.

Not 19

Fordringar hos andra myndigheter	2025-12-31	2024-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	1 911	1 494
Mervärdesskatt	2 164	2 312
Summa	4 075	3 806

Ökningen av kundfordringar beror till största delen på att Länsstyrelsen fakturerade senare 2025 jämfört med 2024. Faktureringen avser resurssamverkan med Länsstyrelsen i Västra Götaland (arbetsplatser för utlokaliserad personal) och Västerbotten (personalinlån).

Not 20

Övriga kortfristiga fordringar	2025-12-31	2024-12-31
Uppbördsfordringar	170	170
Övriga kortfristiga fordringar	134	27
Summa	303	197

Differensen avseende övriga kortfristiga fordringar mellan åren beror på ett återkrav av tidigare utbetalt bidrag till Strängnäs kommun.

Not 21

Periodavgränsningsposter	2025-12-31	2024-12-31
Förutbetalda hyror	2 654	262
Övriga förutbetalda kostnader	170	94
Summa förutbetalda kostnader	2 824	356

Hyran till statens fastighetsverk för januari 2025 betalades i januari därav var de förutbetalda hyrorna 2024 lägre än 2025 och tidigare år.

Upplupna bidragsintäkter	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	14 991	16 633
<i>varav</i>		
Statens jordbruksverk	11 709	14 218
Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 882	1 902
Länsstyrelsen i Örebro län	244	370
Tillväxtverket	48	135
Sveriges lantbruksuniversitet	40	0
Länsstyrelsen i Östergötlands län	27	0
Naturvårdsverket	16	0
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	14	8
Länsstyrelsen i Västerbottens län	7	0
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4	1

Upplupna bidragsintäkter	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	59	0
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	0
Totala upplupna bidragsintäkter	15 049	16 633
Övriga upplupna intäkter	2 783	2 077
Summa periodavgränsningsposter	20 656	19 067

Upplupna bidragsintäkter mot Statens jordbruksverk har minskat, vilket primärt beror på att projekt inom ramen för Landsbyggsprogrammet avslutats. Ökningen i upplupna bidragsintäkter mot Länsstyrelsen i Västmanland beror på att Länsstyrelsen ännu inte rekviderat hem medel för LIFE2Taiga som finansieras via Västmanland. 2024 arbetade Länsstyrelsen mer i projekt som finansierades av Länsstyrelsen i Örebro än de tilldelade bidragen vilket förklarar förändringen i upplupna bidragsintäkter mot Örebro.

Not 22

Avräkning med statsverket	2025-12-31	2024-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-216	-174
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-6 970	-6 337
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	6 998	6 295
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-187	-216

Anslag i icke räntebärande flöde		
Redovisat mot anslag (+)	60	56
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-60	-56
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0

Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-954	-3 021
Redovisat mot anslag (+)	110 922	109 417
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-113 231	-107 350
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 263	-954

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	34 984	13 613
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	101 143	97 613
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-120 445	-70 003
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-6 938	-6 239
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	8 744	34 984
Summa utgående balans avräkning med statsverket	5 295	33 815

Minskningen av fordran avseende avräkning med statsverket beror främst på flödesjustering av inbetalda bidragsmedel i SCR-flödet till RTA-flödet motsvarande 25 829 tkr.

Not 23

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
Räntekonto i Riksgälden	23 298	0

Myndigheten hade under 2024 förbisett att omföra bidragsinbetalningar i SCR-flödet mot RTA-flödet motsvarande 25 829 tkr.

Not 24

Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	12 339	1 004

År 2025 har vi en större insättning från Lantmäteriet om 11 808 tkr (se not 32).

Not 25

Förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Donationsskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2024	1 417	0	0	-18	246	-1 016	630
varav							
Ej lånefinansierad tillgång	1 417	0	0	0	0	0	1 417
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	-18	0	-914	-932
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	246	-102	144
Ingående balans 2025	1 417	0	0	-18	246	-1 016	630
Föregående års kapitalförändring	-102	0	0	-914	0	1 016	0
Årets förändring							
varav							
Ej lånefinansierad tillgång	1 042	0	0	0	0	0	1 042
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	-1 402	-1 402
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	0	-447	-447
Summa årets förändring	1 042	0	0	0	0	-1 849	-807
Utgående balans 2025	2 357	0	0	-932	246	-1 849	-177

Förändringen i myndighetskapitalet beror framförallt på underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.). Ändringen i regleringsbrevet för Naturvårdsverket har inneburit att vissa anläggningstillgångar som finansieras av 1:3 anslag inte behöver lånefinansieras. Dessa flyttas därför till statskapitalet.

Not 26

Övriga avsättningar	2025-12-31	2024-12-31
Lokalt omställningsarbete årets förändring	-327	251
Lokalt omställningsarbete utgående balans	1 266	1 642
Summa övriga avsättningar	1 266	1 642

I inledningen av 2025 upptäcktes att den nationella procentsatsen för lokala kompetensåtgärder registrerats med ett för högt belopp vilket medförde en justering av de avsatta medlen. I länsstyrelsens plan för omställningsmedel framgår att omställningsmedel ska användas till att öka och bibehålla attraktiviteten vid myndigheten. Omställningsmedel reserveras för individ- och gruppinsatser, kompetensöverföring samt medel för dubbel bemanning vid exempelvis pensionsavgångar. Länsstyrelsen bedömer att ca 300 tkr av de avsatta omställningsmedlen kommer att förbrukas under 2026.

Not 27

Lån i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
Ingående balans	3 013	4 518
Under året upptagna lån	1 727	686
Årets amorteringar	-1 232	-2 191
Utgående balans	3 508	3 013
Beviljad låneram	7 000	6 000

Lånen i Riksgälden avviker från anläggningstillgångarnas bokförda värde motsvarande 2 020 tkr. Investeringar som finansieras med 1:3 medel är att se som naturmiljötillgångar och ska inte lånefinansieras.

Not 28

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
Räntekontokredit i Riksgälden	0	-774
Beviljad kreditram	9 000	9 000

Myndigheten har under 2024 förbisett att omföra bidragsinbetalningar i SCR-flödet mot RTA-flödet vilket lett till att räntekontokrediten utnyttjades.

Not 29

Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2025-12-31	2024-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	1 716	2 448
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 650	2 709
Mervärdesskatt	724	866
Summa	5 089	6 022

2024 ingick ersättning för förvaltningskostnader och kostnader för gemensamma funktioner avseende tertial 3 i leverantörsskulderna.

Not 30

Leverantörsskulder	2025-12-31	2024-12-31
Leverantörsskulder	7 045	6 718

Not 31

Övriga kortfristiga skulder	2025-12-31	2024-12-31
Personalens källskatt	2 166	2 290
Övriga kortfristiga skulder	5	4
Summa	2 171	2 294

Not 32

Depositioner	2025-12-31	2024-12-31
Depositioner	12 335	1 676

Deponeringarna består till största delen av en inbetalning från Lantmäteriet om 11 808 tkr (med stöd av Fastighetsbildningslagen). Utbetalning sker på begäran av den som deponerat, vilket innebär att länsstyrelsen inte kan styra över när återbetalning sker. Länsstyrelsens bedömning är att i stort sett samtliga ärenden som inkommit under 2025 kan regleras under 2026.

Not 33

Periodavgränsningsposter	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna kostnader - Upplupna löner, arvoden inkl social avg	2 089	384
Upplupna kostnader - Upplupna semesterlöner inkl social avg	9 252	10 470
Upplupna kostnader - Övriga upplupna kostnader	1 620	1 651
Summa upplupna kostnader	12 960	12 505

2025 gjordes en genomgång av projektvillkor inom ramen för strategiska planen. Lönekostnader som Länsstyrelsen inte kan rekvirera hem från statens jordbruksverk kostnadsfördes på innevarande år. Under 2025 skedde en överenskommelse om avslut av tjänst vilket förklarar den andra delen av ökade kostnader för upplupna löner. I bokslutet 2024 bokades en för hög semesterlöneskuld upp vilket justerades under inledningen av 2025.

Oförbrukade bidrag från annan myndighet	26 191	25 490
<i>varav</i>		
Naturvårdsverket	6 612	9 308

LÄNSSTYRELSEN I SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2025

Oförbrukade bidrag från annan myndighet	26 191	25 490
Länsstyrelsen i Östergötlands län	5 919	3 955
Havs- och vattenmyndigheten	4 599	3 796
Länsstyrelsen i Örebro län	3 489	2 437
Riksantikvarieämbetet	1 874	1 303
Statens jordbruksverk	1 318	1 905
Länsstyrelsen i Jönköpings län	1 234	1 150
Länsstyrelsen i Västmanlands län	275	595
Tillväxtverket	264	107
Post- och telestyrelsen	262	399
Trafikverket	145	145
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	59	106
Länsstyrelsen i Stockholms län	48	53
Länsstyrelsen i Dalarnas län	44	62
Socialstyrelsen	18	25
Affärsverket svenska kraftnät	18	18
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	8	1
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	2	16
Länsstyrelsen i Kalmar län	1	1
Sveriges lantbruksuniversitet	0	6
Länsstyrelsen i Västerbottens län	0	100
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas inom tre månader	11 847	14 950
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än tre månader till ett år	10 764	7 361
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än ett år till tre år	3 580	3 179
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mer än tre år	0	0

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	335	685
varav finansiering genom EU-fonder	0	0
Summa oförbrukade bidrag	26 526	26 175
Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga	765	1 334
Summa förutbetalda intäkter	765	1 334
Summa periodavgränsningsposter	40 251	40 014

De oförbrukade bidragen från Naturvårdsverket har minskat vilket beror på att Länsstyrelsen ianspråkstagit mer medel för arbete med reservatsförvaltning, vi har 2025 erhållit bidrag för sanering och efterbehandling från Naturvårdsverket vilka inte har transfererats vidare. Vidare har vi 2025 återbetalat oförbrukade bidrag till Naturvårdsverket med anledning av att vi upptäckt ett fel i redovisningen tidigare år. Från Länsstyrelsen i Östergötland har bidrag utbetalats för projekt LIFE RestoRED där kostnader i motsvarande grad ännu inte upparbetats. I flera projekt som bedrivs med bidrag från Länsstyrelsen i Örebro har Länsstyrelsen haft svårt att bemanna varför kostnader inte upparbetats i nivå med bidragen.

Noter till anslagsredovisning

Not 34

Villkor för anslag 01 05 001 003 Länsstyrelsen i Södermanlands län	Belopp	Utfall
Anslagsbehållning som får disponeras; 3%	3 397	3 263

Länsstyrelsen prognosticerade tidigt ett anslagssparande för året. Detta beror framförallt på två saker, omsättningar i chefsled så som vikarierande landshövding och länsråd får földeffekter i flera led. Detta har primärt mötts med dubbla roller under året vilket medför lägre kostnader. Samtidigt bedömdes kostnaderna för det nya utvecklingsområdet på en högre nivå än utfall.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 18 februari 2026.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Nyköping den 18 februari 2026

Robert Andrèn

Landshövding

Bilagor

Bilaga A Register länsstyrelseinstruktionen

Bilagan listar uppgifter enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion som redovisas i årsredovisningen.

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Myndighetsövergripande verksamhet Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p3	Främja länets utveckling och följa tillståndet	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p4	Främja samverkan i länet	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p5	Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§p6	Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat	Alla län
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö	Alla län
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar	Alla län
3§ p11	Fiske	Areella näringar	Alla län
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar	Alla län
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Västerbotten, Norrbotten
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar	Norrbotten, Västernorrland, Västra Götaland
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter som framgår av förordningen (2022:1379) om förvaltning av program för vissa EU-fonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p6	Dalarnas, Värmlands och Västra Götalands län, uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) och jordförvärvsförordningen (2005:522) m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Dalarna, Värmland, Västra Götaland
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bland annat regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärsektoriella frågor	Alla län
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat	Alla län
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
7§	Geografiskt områdesansvar m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
7 a§	Länsstyrelserna i Norrbottens, Örebro, Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands och Skåne län ska vara civilområdesansvariga länsstyrelser enligt förordningen (2022:525) m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Norrbotten, Örebro, Stockholm, Östergötland, Västra Götaland, Skåne
7 b§	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
13 a§	Vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska finnas ett nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Östergötland
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Kalmar, Skåne, Halland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna, Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd	Norrbotten, Västernorrland, Västmanland, Kalmar, Västra Götaland
16§	Delegation för rennärlingsfrågor	Areella näringar	Norrbotten, Västerbotten, Jämtland
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Örebro
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten

Bilaga B Register regleringsbrevsuppdrag

Bilagan listar uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2025 som redovisas i årsredovisningen.

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Måluppfyllelse inom livsmedelsstrategin	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A2 Redovisa resultat av arbetet med NAP	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A3 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A4 Redovisa arbetet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Redovisa tillsynen av kommunernas skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Redovisa åtgärder för kvalitet på dricksvatten enligt EU-direktiv	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Redovisa prioriteringar och åtgärder för att förklara fler ytvattenförekomster som konstgjorda eller kraftigt modifierade	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Län som är vattenmyndigheter
1A8 Redovisa åtgärder för att återställa förorenade områden samt arbete med områden som förorenats av PFAS	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Redovisa arbetet med genomförande av den strategiska planen inom jordbrukspolitiken 2023-2027 m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Redovisa effekter av vårändringsbudgeten på kulturmiljöarbetet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Kulturmiljö	Alla län
1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Stockholm samordnar

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1B2 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Redovisa bidrag till tillväxt och beskriv arbete för tillväxt vid målkonflikter	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C2 Redovisa åtgärder för ett ökat bostadsbyggande i samverkan med kommuner	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1D1 Redovisa åtgärder för verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Redovisa hantering av markärenden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D3 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 Redovisa arbetet med en långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D5 Redovisa samordning av renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
1D6 Redovisa arbete med effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och prövning	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Västernorrland samordnar
1E1 Redovisa kostnader för informations- och kommunikationsverksamhet	Mål och återrapporteringskrav / E. Övriga återrapporteringskrav	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län
1E2 Redovisa åtgärder för elektroniska beställningar	Mål och återrapporteringskrav / E. Övriga återrapporteringskrav	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Blekinge, Gävleborg, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Värmland och Östergötland
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3A2 Arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Berörda län

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
3A4 Bistå Statens Energimyndighet rörande laddinfrastruktur tunga transporter	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Energi och klimat	Alla län
3B3 Delta i samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Uppsala
3B9 Arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024-2027	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3B10 Delta i anvisning av ensamkommande barn och nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3B11 Möjliggöra spridning av information om frivillig återvändring	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3E3 Kunskapshöjande insatser rörande tillståndsprocesser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga C Register övriga uppdrag

Bilagan listar exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning/ Året i siffror
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning/ Året i siffror
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Tilläggsupplysningar som Ekonomistyrningsverket föreskriver	Finansiell redovisning
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter Fö2025/00670	Personallån mellan myndigheter för att förstärka sin beredskap	Övergripande uppdrag och intern utveckling
Fortsatt arbete för Rådet för hållbara städer och uppdrag till myndigheter att bistå rådet (LI2025/00210)	Länsstyrelsernas arbete i Rådet för hållbara/levande städer	Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning

Bilaga D Redovisas i särskild ordning

Bilagan listar uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2025 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
1C3 Redovisa användningen av medel anvisade för mäns våld mot kvinnor	Mål och återrapporteringskrav/ A. Nationella mål	2026-03-01	Jämställdhetsmyndigheten, med kopia till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet)
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2026-02-22	Lst Örebro
2.3 Säkerställa förmåga och öva för kris och krig	Organisationsstyrning	2026-03-01	Finansdepartementet
3A1 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-21	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Dalarna samordnar
3A3 Se över behovet av att utveckla processer för ny kärnkraft	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-28	Gäller Lst Halland, Lst Kalmar och Lst Uppsala Klimat- och näringslivsdepartementet
3A5 Utarbeta regionala analyser och kunskapsunderlag samt kontinuitetsplanering för avloppsrening och dricksvattenproduktion	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-01	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3A6 Utveckla arbetet i beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-22	I Livsmedelsverkets redovisning till Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet
3A7 Redovisa åtgärder för översyn av vattenförekomster	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-01 2026-10-01	Delredovisning Slutredovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet Gäller Lst som är vattenmyndigheter
3A8 Leda och samordna regionalt arbete med naturvård, biologisk mångfald m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten)
3A9 Slutföra arbetet med att genomföra skyddet av tätortsnära natur	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-09-30	Gäller Lst Stockholm, Skåne och Västra Götaland Klimat- och näringslivsdepartementet
3A10 Ta fram delåtgärdsprogram för kust- och avrinningsområden	Uppdrag / A. Nationella mål	2028-01-31	Gäller berörda lst och lst som är vattenmyndigheter Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporterings-datum	Rapportering till
3A11 Undersöka behov av kompensationsåtgärder mot övergödning	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-05	Gäller Lst som är vattenmyndigheter Klimat- och näringslivsdepartementet
3A12 Registrera uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket)
3A13 Skapa förutsättningar för att nå överenskomna utsläppsnivåer (Helcom)	Uppdrag / A. Nationella mål	-	Gäller Lst som är vattenmyndigheter I Havs- och Vattenmyndighetens redovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A14 Stödja kontinuitetsplanering för dricksvattenförsörjning, utbildning och stöd m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-01	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Jönköping samordnar
3A15 Samordna och leda det regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket)
3A16 Redovisa kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-01	Statens jordbruksverk (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A17 Driva nationellt centrum för mathantverk	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-28	Gäller Lst Jämtland Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (kopia Tillväxtverket)
3A18 Redovisa ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-15	Naturvårdsverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A19 Redovisa föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-15	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A20 Analysera åtgärder mot skada av säl och skarv	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-30	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Stockholm samordnar
3A21 Förstärka tillsynen av försäljning av alkohol, tobak m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3A22 Sprida kunskap om tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-02	Socialdepartementet, Lst Dalarna samordnar
3A23 Översyn av sälskyddsområden	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-30	Gäller Lst Gävleborgs, Södermanland, Skåne och Västra Götalands Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
3A24 Redovisa förbättringar rörande Information och regelefterlevnad rörande vattenuttag	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-12-16	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Kalmar samordnar

LÄNSSTYRELSEN I SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2025

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporterings-datum	Rapportering till
3A25 Skapa förutsättningar för etablering av ny kärnkraft	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-27	Gäller Lst Halland och Kalmar Klimat- och näringslivsdepartementet
3B1 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-02-28	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3B2 Främja samverkan, följa upp och genomföra insatser för romsk inkludering	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-31	Gäller Lst Stockholm Kulturdepartementet
3B4 Stödja försoningsprocess med tornedalingar, kväner och lantalauset	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-01	Gäller Lst Norrbotten Kulturdepartementet
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-31	Gäller Lst Stockholm Kulturdepartementet
3B6 Erbjudna föräldraskapsstöd - utsatta områden, bekämpa och förebygga kriminalitet hos barn och unga m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-03-01 2026-03-01 2027-03-01	Delredovisning Delredovisning Slutredovisning Berörda Lst till Socialdepartementet
3B7 Stödja kommuner och regioner i arbetet med mänskliga rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet (kopia till Forum för Levande historia) Lst Dalarna samordnar
3B8 Samordna arbetet med stöd till avhoppare från organiserad brottslighet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-01	Justitiedepartementet
3B12 Redovisa arbetet med mottagande ensamkommande barn, asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1363 och 2010:1122)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B13 Redovisa insatser för asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1364)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B14 Redovisa insatser enligt 37a § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B15 Länsstyrelserna ska fördela medel till projekt som anordnar utbildningar för nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-31	Socialdepartementet Lst Stockholm samordnar

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3C1 Hantera målkonflikter vid handläggning av ärenden med anledning av den pågående nyindustrialiseringen	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-04-10 2026-04-10 2027-02-10	Delredovisning Delredovisning Slutredovisning Gäller Lst Norrbotten och Västerbotten Klimat- och näringslivsdepartementet
3C2 Utveckla arbetet med att förenkla för företag	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-02-16	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Tillväxtverket) Lst Kronoberg samordnar
3C3 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C5 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Aurora m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland och Norrbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C6 Följa upp kommunernas riktlinjer för ökat bostadsbyggande	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-06-15	Bostadsmarknadsanalys till Boverket enligt 2 § förordningen (2011:1160)
3C7 Utveckla vandringslederna i fjällen	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller Lst Jämtland, Dalarna, Västerbotten och Norrbotten Naturvårdsverket ska redovisa arbetet.
3C8 Genomföra kunskapshöjande insatser och främja erfarenhetsutbyte rörande barn i skyddat boende m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-04-30 2028-04-30	Muntlig delredovisning Samlad slutredovisning Arbetsmarknadsdepartementet. Lst Östergötlands samordnar
3C9 Erbjudna stöd avseende mäns våld mot kvinnor inkl. kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-03-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet)
3C10 Erbjudna stöd för utveckling av regionala resurscentra hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-03-01	Gäller Lst Östergötland Jämställdhetsmyndigheten Arbetsmarknadsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3D1 Analysera konsekvenserna av omedelbar verkställighet enligt Djurskyddsförordningen	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-06-30	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Värmland samordnar
3D2 Redovisa uppgifter från byggnadsnämnderna, tillämpning PBL	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-01-31	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3D3 Redovisa byggnadsnämndernas tillsynsarbete – tillsyn OVK	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-01-31	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3D4 Effektivisera tillsyn och tillsynsvägledning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-02-15 2027-02-15	Delredovisning till Naturvårdsverket Samlad redovisning till Klimat och Näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3D5 Effektivisera prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-12-29	Samlad redovisning Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västra Götaland samordnar
3D6 Redovisa åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2025-02-03 2025-04-25 2025-07-25 2025-10-20	Hermes
3E2 Upphandla apotek för distribution av jodtabletter	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2025-12-10 2027-12-01	Delredovisning Slutredovisning Gäller Lst Halland, Kalmar och Uppsala Klimat- och näringslivsdepartementet

Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning

Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag, funktioner och stödverksamhet som samordnas.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med digitalisering, förvaltning och utveckling

Länsstyrelsernas nationella funktion Gemensamma kansliet har ett övergripande uppdrag att skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt att ge ledningsstöd till de länsråd som är utsedda att styra dessa verksamheter. Länsstyrelsen i Västmanland är värmland för funktionen Gemensamma kansliet, som summerar resultatredovisningen av det länsstyrelsegemensamma arbetet nedan.

Mervärde för samhället

Digitaliseringen är en möjliggörare för länsstyrelsernas breda samhällsuppdrag och har under 2025 bidragit till förbättringar i service, rättssäkerhet, tillgänglighet och analysförmåga. Genom digitala tjänster och moderniserade systemstöd har det blivit enklare för medborgare och företag att ta del av myndighetens tjänster, samtidigt som digitalisering bidragit till att interna processer har blivit mer enhetliga och effektiva. Detta ligger i linje med regeringens mål om en mer innovativ och sammanhängande offentlig sektor där digitala tjänster skapar nytta för användarna.

Tillsammans skapar dessa insatser bättre förutsättningar för länsstyrelserna att möta framtidens krav, stärka totalförsvaret och leverera hög samhällsnytta – nu och på lång sikt. De bidrar samtidigt till regeringens målsättning om en datadriven offentlig sektor där beslut och resursutnyttjande baseras på tillgänglig, högkvalitativ information.

Inriktning och mål

Länsstyrelsernas digitalisering ska bidra till effektivitet och ökad samhällsnytta. Arbetet bör utgå från ett utifrån-och-in-perspektiv, där digitala lösningar utvecklas och införs utifrån den nytta de skapar för medborgare, företag och samhället i stort. Digitaliseringen ska samtidigt stärka länsstyrelsernas förmåga att möta centrala samhällsutmaningar, stödja den gröna omställningen, bygga resiliens och värna tilliten till demokratin. Detta stödjer ambitionen i regeringens digitaliseringsstrategi om användarorienterad digital förvaltning och ökad tillgänglighet.

Digitaliseringsarbetet bedrivs som ett gemensamt utvecklings- och förvaltningsarbete mellan de 21 länsstyrelserna. Samtidigt behöver varje länsstyrelse stärka sin lokala förmåga att införa och använda digitala lösningar, utveckla kompetens, avsätta resurser och anpassa arbetssätt. Ett sådant helhetsgrepp stödjer digitaliseringsstrategins krav på likvärdighet och effektivitet i hela den offentliga sektorn.

En långsiktigt hållbar digitalisering kräver även en samlad finansieringsram som möjliggör att gemensamma satsningar genomförs med tillräcklig kraft och att nyttorna realiserar i hela organisationen.

Förflyttningen utgår från den gemensamma målbilden och de gemensamma principerna för digitalisering och förstärks genom pågående arbete med ny teknik, särskilt artificiell intelligens. En framgångsfaktor är en ändamålsenlig styrning som säkerställer gemensamma prioriteringar, effektiv resursanvändning och tydliga ansvarsförhållanden.

Prestationer och resultat 2025

Under året har länsstyrelserna fortsatt att stärka sin digitala förmåga och genomfört flera viktiga steg i en långsiktig modernisering av systemstöd, arbetsätt och gemensam infrastruktur. Arbetet har innefattat både utveckling av nya digitala tjänster och förstärkning av befintliga system för att höja säkerhet, tillgänglighet och funktionalitet.

Delar av förvaltningen har moderniserats, och flera system har anpassats till nya GIS-plattformar, säkerhetskrav och behov av förbättrad livscykelhantering. På flera områden har nya e-tjänster underlättat handläggning, ökat rättssäkerheten och gjort det enklare för medborgare och företag att ta del av offentliga tjänster. Parallellt har länsstyrelserna stärkt sin gemensamma digitala arbetsplats genom nya kommunikations- och samverkanslösningar som nu går över till förvaltning.

Digitaliseringen har också bidragit till utvecklingen av verksamhetskritiska områden såsom beslutsstöd, samhällsskydd och beredskap, klimat- och vattenförvaltning, biologisk mångfald samt rättsliga processer. Insatserna har förbättrat informationsflöden, ökat enhetligheten och skapat bättre förutsättningar för robusthet och samordning mellan länen.

Sammantaget har länsstyrelserna under 2025 tagit viktiga steg mot ökad digital mognad, förbättrad service och mer effektiva interna processer.

Pågående gemensamma strategiska arbeten

Länsstyrelserna har fortsatt driva centrala utvecklings- och styrningsfrågor som är avgörande för långsiktigt hållbar digital transformation. Under 2025 har arbetet omfattat framtagande av målbild och principer för digitalisering, inklusive prioriterade förflyttningsområden. Detta är en direkt förutsättning för att nå regeringens mål om samordnad och styrd utveckling.

Parallellt har arbetet med att utveckla en mer ändamålsenlig styrning fortsatt, bland annat framtagande av införandeplanen för en ny modell för gemensam utveckling och förvaltning. Analys av en långsiktig finansieringsmodell för gemensam digitalisering och är påbörjad och utgör en grund för hur den digitala transformationen kan bedrivas samlat och med tillräcklig kraft.

Vidare har ett gemensamt AI-utforskande etablerats som ett prioriterat område. Under året har fokus varit att höja kunskapen, etablera gemensamma förhållningssätt och

identifiera lämpliga pilotområden för AI-användning i praktiken. Detta är helt i linje med regeringens ambition om att accelerera användningen av data och AI i offentlig sektor.

Samlade utvecklingsinsatser 2025

Utöver förvaltningsarbetet har ett flertal strategiska utvecklingsinitiativ genomförts för att stärka länsstyrelsernas kärnverksamheter – från miljö- och samhällsbyggnadsområdet till beredskap och intern styrning.

Arbetet med Digital samverkan har resulterat i moderna, säkra och regeluppfyllande tjänster för digitala möten och chatt. Dessa används brett i verksamheten och är särskilt viktiga för handläggare, krisberedskapsfunktioner och regionala samverkansaktörer. Tjänsterna möjliggör snabb informationsdelning, effektiva avstämningar och förbättrad samverkan mellan länsstyrelserna, kommuner och statliga myndigheter.

Systemet VISS 2.0, som utvecklas för vattenförvaltningen, har tagit viktiga steg mot att ersätta en tekniskt föråldrad lösning. Systemet används av handläggare inom vatten- och miljöområdet och utgör ett centralt verktyg för bedömningar, rapportering och uppföljning mot EU:s vattendirektiv. Moderniseringen innebär högre datakvalitet, bättre analysförmåga och förbättrat stöd för både regional och nationell miljörapportering. Den information om Sveriges vatten som tillhandahålls i VISS är även avgörande för externa aktörer såsom domstolar, verksamhetsutövare, kommuner och företag, där tillgång till tillförlitlig, aktuell och spårbar vatteninformation är en förutsättning för rättssäkra beslut, tillståndprocesser och investeringar.

Andra utvecklingsinsatser har stöttat flera av länsstyrelsernas specialiserade verksamheter, t ex:

- Mobil ledning och beredskap, där digitala lösningar stärker förmågan att leda och samordna arbetet vid kriser och höjd beredskap.
- Biotopkartering, där modernare digitala verktyg förbättrar kvaliteten och tillgängligheten i arbetet med naturvård och miljöanalys.
- Parallellt har länsstyrelserna inlett grundläggande arbete inför kommande systemskiften inom ekonomi och HR, vilket är centralt för intern styrning, planering och verksamhetsutveckling.

Tillsammans visar projekten att länsstyrelserna nu systematiskt bygger en gemensam digital bas som stärker verksamhetens förmåga i dag och möjliggör långsiktiga strukturella förändringar, inte minst inom datadelning, automatisering och ett mer sammanhållet myndighetsstöd.

Utmaningar

Digitaliseringsarbetet sker samtidigt som länsstyrelserna står inför betydande och långvariga strukturella utmaningar. Systemmiljön är fortsatt komplex med många föråldrade och ömsesidigt beroende lösningar som kräver omfattande modernisering, konsolidering och standardisering. Den tekniska skulden är betydande, och i flera fall hämmar den både säkerhet, funktionalitet och möjligheten att införa nya arbetssätt. Detta

hindrar länsstyrelserna från att nå regeringens ambition om en säker och modern digital infrastruktur.

Som 21 myndigheter med breda sakområden och relativt små ärendevolymer per område är det nödvändigt att fortsätta samordna processer, information och systemstöd för att nå högre effektivitet, robusthet och likvärdighet över hela landet. Bristen på enhetliga arbetssätt och variationer i teknikmognad mellan länsstyrelserna förstärker behovet av en fortsatt gemensam digital utveckling. Länsstyrelserna behöver också förhålla sig till ett stort antal sektorsmyndigheter samt ett växande antal gemensamma regeringsuppdrag som innehåller krav på digitalisering. Dessa uppdrag, som ofta är tidsatta och styrda av externa prioriteringar, har ofta getts företräde framför intern effektivisering och teknisk skuldreducering. I kombination med begränsad utvecklingskapacitet innebär detta att nödvändiga interna effektiviseringsåtgärder riskerar att skjutas fram eller genomföras i lägre takt än vad som är långsiktigt hållbart.

Samtidigt ställer utvecklingen inom totalförsvaret ökade krav på robusthet, säkerhet, kontinuitet och tillgänglighet i tekniska system. Flera av dagens system behöver stärkt motståndskraft, förbättrad livscykelhantering och modernare integrationer för att fungera i en förhöjd beredskapssituation.

Kompetensförsörjningen är fortsatt en kritisk fråga, särskilt inom AI, cybersäkerhet, dataförvaltning, systemintegration, förändringsledning och införandestöd. För att lyckas krävs både specialiserade kompetenser och kapacitet för breddinförande – något som i dag är en trång sektor för länsstyrelserna.

Digitaliseringsarbetet är dessutom strukturellt underfinansierat, vilket innebär att utveckling ofta får stå tillbaka för drift och att moderniseringar skjuts fram trots ökande krav från lagstiftning, säkerhetskrav och verksamhetens behov. För att möta ambitionsnivån krävs en långsiktig, sammanhållen och förutsägbar finansiering.

Det återstående arbetet är omfattande och inkluderar bland annat att:

- Säkerställa stabil och säker förvaltning under en period då flera stora systemskiften sker parallellt, bland annat inom ekonomi, HR och informationshantering.
- Förstärka förmågan till nyttorealiserings, så att tekniska investeringar omsätts i faktiska resultat i kärnverksamheten och ger avlastning där behoven är som störst.

Sammanfattningsvis återstår betydande investeringar och strukturella förändringar för att länsstyrelserna ska kunna bygga en modern, säker och långsiktigt hållbar digital verksamhet – och för att den gemensamma digitala basen ska kunna bära framtidens krav på effektivitet, robusthet och likvärdighet i hela landet.

IT-avdelningen

Länsstyrelsernas IT-avdelning är en nationell verksamhet som arbetar med länsstyrelsegemensamt perspektiv. IT-avdelningen levererar och utvecklar IT-tjänster till alla länsstyrelser. Länsstyrelsen i Västra Götaland är värdlän för IT-avdelningen.

En innovativ IT-avdelning stödjer verksamhetens digitalisering

Under året har vi aktivt deltagit i förändringsarbete för att utveckla länsstyrelsernas gemensamma modell för utveckling och förvaltning. Ytterst handlar det om att få ett mer ändamålsenligt och effektivt arbetssätt i samverkan med alla 21 länsstyrelser. Detta arbete kommer att fortsätta kommande år.

Inom området AI görs utforskande aktiviteter internt på IT-avdelningen för att förbereda oss både kunskapsmässigt och teknikmässigt. Vi har initierat och deltar aktivt i det länsstyrelsegemensamma projektet Utforska AI och medverka i AI-utbildning för alla chefer på länsstyrelserna. Vi har samverkat med andra organisationer kring deras sätt att arbeta med AI, utrett olika AI-tekniker och planerar nu för möjligheten att bygga en intern AI-studio.

Ett arbete pågår för att modernisera vårt sätt att utveckla applikationer. Det finns både interna och externa drivkrafter för denna förändring då det kommer att effektivisera vår utveckling av nya applikationer.

Digital motståndskraft i hela hotskalan

Verksamhetsåret har utifrån det försämrade omvärldsläget präglats av cybersäkerhetsfrågor och att möta länsstyrelsegemensamma projekt och förvaltning i enlighet med den länsstyrelsegemensamma utvecklingsplanen för civilt försvar.

Länsstyrelserna har prioriterat utvecklingsarbetet av vår gemensamma cybersäkerhet, primärt genom regleringsbrevsuppdrag om säkerhet i länsstyrelsernas digitala infrastruktur. Vid årsskiftet avslutades två av programmets projekt och dessa har ökat länsstyrelsernas förmåga till motståndskraft, kontinuitet samt cyberförsvar.

Förmågeuppbyggnaden inom cyberförsvaret innebär att fler sårbarheter, hot och säkerhetsmässiga avvikelser upptäcks som kräver allt snabbare åtgärder.

Standardiserat tjänsteutbud ska stärka kostnadseffektiviteten

IT-avdelningen fortsätter standardisering av IT-tjänster mot länsstyrelserna. Under året så har flera initiativ initierats för att effektivisera och kostnadsoptimera IT-leveransen genom samarbete med verksamheten. Flertalet konkurrensutsättningar har genomförts däribland länsstyrelsernas PC-försörjning.

Samverkan inom ramen för det länsstyrelsegemensamma arbetets har stärkts och ytterligare standardisering kring datormodeller, konferensrumsteknik, och skrivare har åstadkommit. Ett arbete med att standardisera och effektivisera hanteringen av mobiltelefoner har uppstartats och kommer fortsätta under kommande år.

Proaktiv samverkan med andra myndigheter

Länsstyrelsernas uppdrag är sektorsövergripande och många IT-lösningar används över myndighetsgränserna. I många fall använder länsstyrelsernas medarbetare IT-stöd hos andra myndigheter eller så är våra IT-stöd tätt integrerade. Det ställer höga krav på samverkan, inte minst i sektorsövergripande uppdrag.

Under året har vi fortsatt utveckla samverkan med sektorsmyndigheter och lägger stort fokus på arkitektursamverkan för att säkerställa att vi bygger effektiva och säkra IT-lösningar på både kort och lång sikt.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamhet med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationens verksamhet har under året präglats av ett stabilt läge, utan påverkan från extremväder eller andra särskilda händelser.

Den tidigare planerade prisjusteringen för den gemensamma växelfunktionen har tills vidare skjutits upp. Bakgrunden är att volymerna av samtal kopplade till energieffektiviseringsstöd och Lönegaranti har minskat, vilket sammantaget lett till en nedgång i samtalsflödet främst under senaste halvåret.

Telefonistorganisationen kommer att följa utvecklingen noggrant och genomföra en fördjupad analys av samtalsmönstren över tid. Beroende på utfallet av denna analys kan en prisjustering komma att bli aktuell under 2026.

Samtalstrafiken för Kundsupporten för jordbrukarstöd blev något lägre 2025 än 2024. En bidragande orsak var att deadline för justeringar i stödansökan förlängdes med 2 månader. Andra orsaker är att lantbrukarna blivit mer vana vid den digitaliserade ansökningsprocessen kring markuppföljningen och att markuppföljningsbrev har varit bättre formulerade. Kundsupporten har också kunnat ge en effektivare support med hjälp av Jordbruksverkets Mina sidor samt Geofoto-appen.

Telefonistorganisationen har arbetat vidare med kontinuitets- och beredskapsarbetet där kontinuitetsplanen är grunden i vår beredskap. Den kommer hjälpa oss att stå bättre rustade mot olika typer av scenarion.

Under året har Telefonistorganisationen bedrivit ett omfattande förberedelsearbete inför möjligheten att erbjuda länen en utökad servicenivå. Arbetet har inkluderat planering av utvecklingsprojektets olika faser. Initiativet presenterades vid ett länsrådsmöte i maj, vilket resulterade i en överenskommelse om att inleda en testfas. Under denna period ska det nya arbetssättet prövas och utvärderas innan beslut fattas om ett eventuellt införande.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för de 21 länsstyrelserna. Löneservice har även sedan ett antal år en överenskommelse om lönetjänst med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2025 har Löneservice i snitt hanterat 7 600 löner per månad för länsstyrelserna, vilket är samma snitt som för 2024.

Löneservice har under begränsad tid under året stöttat både Jordbruksverket och Livsmedelsverket i deras lönehantering.

Under hösten inleddes etableringsfasen för projektet avseende nytt affärssystem och HRM-system. Förvaltningsobjektet Ekonomi och personal har bedömt att de nuvarande ekonomi- och lönesystemen på sikt kan påverka länsstyrelsernas förmåga att upprätthålla nödvändig funktionalitet för löneutbetalningar. Löneservice har därför genomfört ett förberedande arbete med att ta fram en kravspecifikation för lönedelen. Det framtida systemet ska inte enbart säkerställa korrekta utbetalningar, utan även integreras i en sammanhållen digital helhet samt vara flexibelt och långsiktigt hållbart.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna. Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske varje månad. Samarbetet i länsstyrelsernas nationella arbete blir enklare avseende lönerelaterade frågor och rutiner.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att bland annat effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

Under året har LstEA gett stöd till länsstyrelsernas ekonomifunktioner genom att bland annat behandla drygt 900 supportfrågor via vår supportfunktion. LstEA har även arbetat med flera olika projekt som både effektiviserar och ökar säkerheten på länsstyrelserna. Ett av projekten berör migrering av fakturaflöde till en ny operatörstjänst, vilken implementerats och ger idag en effektivare hantering, genom ett flöde istället för två, samt skapar möjligheter för nya sätt att distribuera fakturor till våra kunder. Det andra projektet som LstEA arbetat med kommer att implementeras efter årsskiftet och berör en utökad kontroll av våra leverantörs-betalningar. LstEA har också arbetat med att effektivisera arbetet med månadsavstämningar genom utveckling av en mer automatiserad avläsning och sammanställning från ekonomisystemet.

VÄS-förvaltningen har administrerat och uppdaterat verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS) så att det uppfyller länsstyrelsernas gemensamma behov.

Arbetsgruppen för årsredovisningsmallen har under året utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen och därmed utformat en grund och effektiviserat arbetet med länsstyrelsernas årsredovisningar.

LstEA har under året också bidragit med att utveckla länsstyrelsernas arbete med e-handeln genom föreläsningar, workshops, erfarenhetsutbyten samt stöd till e-handelskoordinatorer.

Dataskydd och informationssäkerhet

Länsstyrelserna har sedan 2022 en gemensam informationssäkerhetspolicy. I den uttrycks länsstyrelsernas gemensamma informationssäkerhetsvision på följande sätt:

Varje länsstyrelse har en god informationssäkerhetskultur med syfte att skydda myndighetens informationstillgångar och den enskilda människans integritet med rätt anpassade säkerhetsåtgärder. Alla medborgare, företag, myndigheter och organisationer har förtroende för hur länsstyrelsen hanterar information oavsett var den hanteras.

Inom informationssäkerhet och dataskydd finns inga länsstyrelsegemensamma mål formulerade. Alla åtgärder som vidtas för att stärka och förbättra länsstyrelsernas dataskydds- och informationssäkerhetsarbete sker för att uppfylla den gemensamma visionen.

I stödfunktionen för informationssäkerhet och dataskydd (Safir) ingår länsstyrelsernas dataskyddsombud och den länsstyrelsegemensamma informationssäkerhetssamordnaren. Vårdlän för Safir är Länsstyrelsen i Stockholms län. Safirs uppdrag är att främja informationssäkerhet och dataskydd både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar Safir systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas gemensamma information.

Under året har ett stort antal informationssäkerhetsanalyser genomförts för att bland annat identifiera var det finns informationssäkerhetsrisker och om några av dessa risker berör flera länsstyrelser eller alla, så kallade kollektiva risker. Arbetet med analyserna har också lett till ett stort antal handlingsplaner där informationssäkerhet i bred mening diskuteras, prioriteras och åtgärdas i de enskilda förvaltningsobjekten. De enskilda myndigheternas informationssäkerhets- och dataskyddsamordnare har, enskilt och tillsammans med den gemensamma funktionen, genomfört säkerhetshöjande insatser i form av utbildningar, granskningar och analyser. Under året har granskningar genomförts bland annat av länsstyrelsernas behandling av personuppgifter vid djurskyddstillsyn.

Vid nyutveckling och ny teknik finns det utmaningar att balansera bland annat krav på regelefterlevnad inom informationssäkerhet och dataskydd med kostnad och nytta för verksamheten. Dessa utmaningar har varit tydliga vid utveckling av nya tjänster för digitala möten och länsstyrelsernas utforskande av AI. Genom gemensamma insatser och det löpande stödet till de enskilda länsstyrelserna, inte minst genom informationssäkerhets-

och dataskyddssamordnarna, har länsstyrelserna under året fortsatt att utveckla förutsättningarna för det länsstyrelsegemensamma ledningssystemet för informationssäkerhet. Under året har också den gemensamma stödfunktionen stöttat länsstyrelserna i arbetet med att besvara enkäten Cybersäkerhetskollen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. I vilken utsträckning länsstyrelserna följt upp sitt arbete genom exempelvis Cybersäkerhetskollen besvaras särskilt nedan i resultatredovisningen av uppdrag 1B1 .

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet

Länsstyrelsen i Stockholms län har under 2025 samordnat uppdrag 1.B1. Uppdraget syftar till att ta reda på om länsstyrelserna genomfört utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet genom analysverktyg som Cybersäkerhetskollen och om åtgärder har vidtagits utifrån resultaten. Uppdraget har genomförts genom en enkätundersökning som samtliga 21 länsstyrelser besvarat.

Länsstyrelser som ...	2025
... genomfört utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet	21
... vidtagit åtgärder baserat på utvärdering	20
... använt analysverktyg vid utvärdering	20
... använt MSB:s Cybersäkerhetskollen	20

Samtliga 21 länsstyrelser uppger att de utvärderat det egna informationssäkerhetsarbetet det senaste året. Endast en länsstyrelse uppger att de inte har använt sig av någon del av Cybersäkerhetskollen, medan resterande länsstyrelser har genomfört hela eller delar av kollen i sitt utvärderingsarbete.

Ett mindre antal länsstyrelser uppger att de även har utvärderat informationssäkerhetsarbetet med hjälp av Nanolearning, internrevision, samt genom gap-analys mot MSB:s föreskrifter och gap-analys mot standarden ISO27000.

20 länsstyrelser har vidtagit åtgärder utifrån genomförd uppföljning. Majoriteten anger utbildning som åtgärd, men även andra åtgärder har vidtagits. Flera nämner att de arbetat med informationssäkerhet inom upphandling och till exempel uppdaterat rutiner, informationssäkerhetskrav och process. Vidare är det flera länsstyrelser som har genomfört arbete inom kontinuitetsshantering. Övningar har genomförts och rutiner har uppdaterats.

Flera länsstyrelser har arbetat med uppdatering av styrande dokument och riktlinjer. Som exempel nämns att revidering av arbetsordning genomförts.

Flera länsstyrelser har på olika sätt berört att de vidtagit åtgärder kopplat till länsledningen. En länsstyrelse nämner att de har infört fler statusmöten, en annan att länsledningen hålls informerad regelbundet och en tredje att det pågår utbildning för länsledningen inom informationssäkerhet och fysisk säkerhet.

En länsstyrelse nämner att de arbetat med att förtydliga informationssäkerhetsaspekten inom riskhanteringsprocessen och rutiner. En annan länsstyrelse har förstärkt fysisk säkerhet i sina lokaler. Det är också en länsstyrelse som redovisar att de tagit fram ett egenkontrollprogram för informationssäkerhet.

Analys av Cybersäkerhetskollen

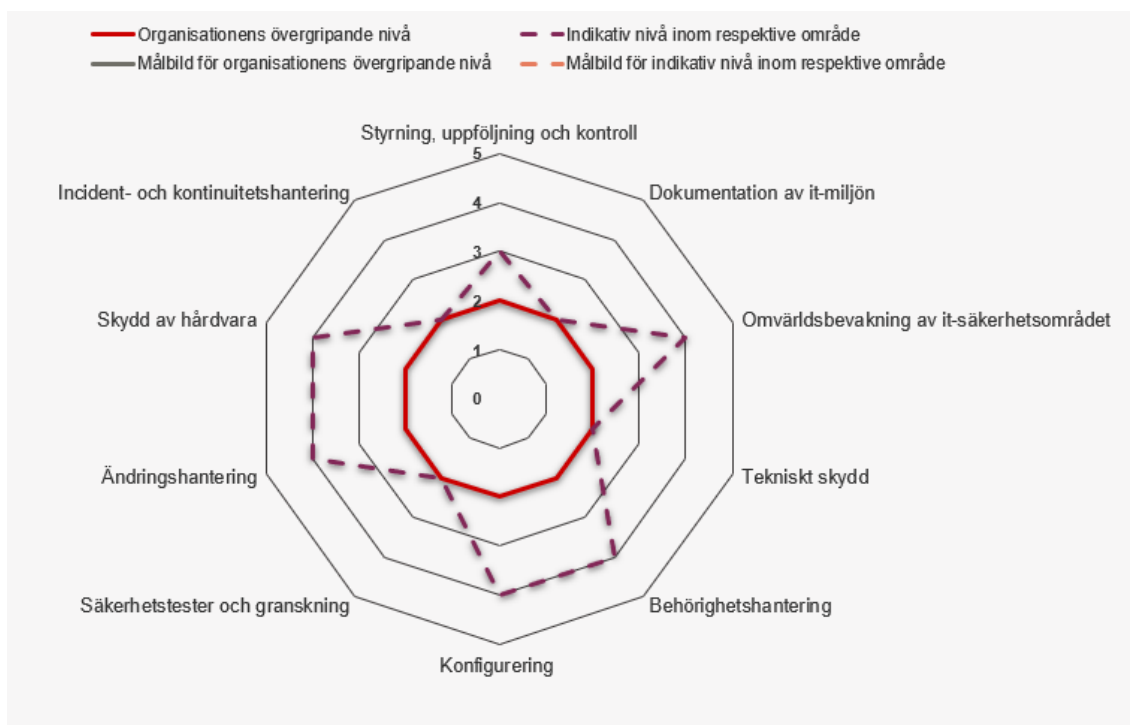
I återkopplingen på redovisningskrav 1E från 2024 års regleringsbrev framkom önskemål om en kortare resultatsammanställning av Cybersäkerhetskollen, den följer här.

Infosäkkollen

Svaren för Infosäkkollen är framtagna av respektive länsstyrelse där man i olika omfattning har inkluderat det länsstyrelsegemensamma arbetet. Analysen av de 17 länsstyrelsernas svar visar på att nivån inom informationssäkerhet varierar. Eftersom svaren mellan länsstyrelserna skiftar stort blir en summering av resultatet för samtliga länsstyrelser missvisande för de länsstyrelser som kommit längre med informationssäkerhetsarbetet. Resultatet redovisas därför inte i ett diagram.

IT-säkkollen

Det är IT-avdelningen som ansvarar för IT-säkerheten i enlighet med överenskommelsen om länsstyrelsegemensam IT-organisation. Resultatet redovisas i diagram från MSB:s verktyg Cybersäkerhetskollen.

Figuren visar diagram från IT-säkkollen hämtat från MSB:s tjänst Cybersäkerhetskollen.

Leverantörskedjekollen

Marioriteten av avtal för digitala tjänster tecknas länsstyrelsegemensamt på länsstyrelsernas IT-avdelning. Resultatet av Leverantörskedjekollen visar att det finns brister och att arbete inom området behöver prioriteras för att uppnå nivå 1. Bristen är redan känd inom länsstyrelsen så åtgärder vidtas till exempel genom att analysera de krav som ställs inför upphandling och genom att följa upp redan tecknade avtal.

OT-säkkollen

Samtliga länsstyrelser har bedömt att de inte omfattas av OT-säkkollen.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet syftar till att stödja länsstyrelserna i arbetet med Agenda 2030 – hållbar samhällsomställning, där arbetet under 2025 fortsatt med handlingsplan och bibehållen organisation. Länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030 har sin grund i ett internationellt åtagande och där riksdagen beslutat om ett riksdagsbundet mål (2019/20:188).

Exempel på prestationer och effekter:

- Under 2025 har det varit ett fokus på hur-frågorna och erfarenhetsutbyten, bland annat genom spridning av webinarier som ordnas av GD-forum, RUS och LEKS. Samarbete mellan Agenda 2030, LEKS, NHT21, RUS avseende "Governance" och området

målkonflikter. Utvecklingsarbete inom fyra samhällsutmaningar: hållbar tillväxt/utveckling, grön omställning, beredskap och social hållbarhet. Inventering av pågående initiativ och nya samarbeten över olika verksamhetsområden och mellan strategier, chefsnätverk, länsråd och landshövdingar.

- Länsstyrelserna ingår i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030 och samordnar sedan 2022 GD-forum; dels Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Jönköping är ordförande, och den så kallade Operativa gruppen. Länsstyrelsen har medverkat och samordnat 2025 års nätverksträff om ökad förmåga i arbetet med hållbarhet, beredskap och civilt försvar, tillsammans med bland andra Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarshögskolan.
- Dialog har skett med Regeringskansliet och med Riksrevisionen som under hösten presenterat sin granskning av regeringens arbete med Agenda 2030.
- Möten med länsstyrelsegemensamma grupper i arbetet har genomförts.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelserna. Arbetet har inte prioriterats och länsstyrelserna saknar fortfarande systemstöd som möjliggör uppdelning av ärendestatistik efter kön. Det finns fortfarande behov av att utveckla arbetet och identifiera vilka ärendegrupper som är relevanta att redovisa könsuppdelad statistik inom. Den nya lagen om användning av myndighetsgemensam infrastruktur för digital post som träder i kraft den 1 januari 2026 kommer innebära att fler ärenden innehåller personnummer vilket ytterligare kan ge länsstyrelserna tillgång till könsuppdelad statistik.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) arbetar med miljömålsuppföljning, stöd i åtgärdsarbetet och förstärker länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I styrgruppen ingår kontaktlänsråd miljömål, berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I arbetsgruppen ingår medarbetare från flera länsstyrelser. RUS finansieras genom anslag 1:2 Miljöövervakning. Exempel på prestationer:

- I dialog tagit fram nya anvisningar för och samordnat regional årlig uppföljning av miljömålen, som underlag för nationell årlig uppföljning, fördjupad utvärdering och regional kunskap. Bidragit i miljöövervakning och miljöinformationsförsörjning.
- Tagit fram vägledningar för integrering av miljömålen i länsstyrelsernas verksamhet, miljömålsåtgärder med samhällsekonomiska effekter, externfinansiering och grön infrastruktur.

- Genomfört kunskaps- och erfarenhetswebbinarier för flera verksamheter, däribland: temamöten för miljömålsuppdraget; ekosystem för systemförändring; samverkan mellan livsmedel, lantbruk, beredskap och miljö; länstransportplanering; hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi för länsstyrelser, regioner och kommuner.
- Bidragit i myndighetssamarbetet samverkansplattform urban utveckling.
- Medverkat i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen och förstudie för Åtgärdswebb 2.0.
- Samordnat, medverkat i och kommunicerat arbete inom Miljömålsrådet och Agenda 2030.
- Medarrangerat miljömålsdagarna i Borås och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.
- Genomfört en översyn av RUS stöd till miljömålsuppdraget, inklusive behovsenkät.

Bedömningen är att RUS insatser i allt väsentligt bidragit till verksamhetsplanens uppsatta mål för 2025.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) har som uppdrag att stödja, effektivisera och bidra till att utveckla länsstyrelsernas arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genom dialog med Regeringskansliet om uppdrag och finansiering, deltagande på länsrådsutskottsmöten och bidrag till en ledningskonferens med temat Grön omställning i ett nytt omvärldsläge, har LEKS stöttat länsledningarna i det utökade uppdraget att leda den regionala energi- och klimatomställningen.

Länsstyrelserna har under 2025 fortsatt fått en gemensam kunskapsgrund, förståelse och erfarenhetsutbyte för deluppdraget kring utvecklad regional energiplanering genom det omfattande stöd som LEKS erbjudit länsstyrelserna genom exempelvis webinarier, nätverksträffar och samarbetsytor. På LEKS initiativ har samarbetet mellan länsstyrelserna, Svenska kraftnät och Energimyndigheten inom utvecklad energiplanering utvecklats. LEKS bedömning är att dessa insatser tillsammans med omvärldsbevakning och framtagna underlag har underlättat, effektiviserat och utvecklat länsstyrelsernas regionala arbete med att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken.

LEKS har utvecklat investeringsstödet Klimatklivet (stöd, utbildningar, rutiner, IT-utveckling, kommunikation) tillsammans med Naturvårdsverket och investeringsstödet Elektrifieringspiloter (stöd, mallar och rutiner) tillsammans med Energimyndigheten. LEKS har kunnat agera snabbt när det skett förändringar och när uppdrag tillkommit, så som deltagande i genomförandet av Sveriges återhämtningsplan, och har på så sätt underlättat för länsstyrelserna. LEKS bedömning är att samordningen har bidragit till en mer enhetlig, rättssäker och kostnadseffektiv hantering av stöden.

Dialoger och samarbeten med andra länsstyrelsenätverk under året bedöms ha stöttat olika sakområden med energi- och klimatintegrering samt hantering av målkonflikter. Dialoger

och samarbeten som skett med andra myndigheter, externa nätverk, arbetsgrupper bedöms bidra till ett samordnat och effektivt arbete med genomförandet av länsstyrelsernas uppdrag.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete i rådet för levande städer

Länsstyrelserna ingår som en av 16 medlemmar i Rådet för levande städer. Rådet fick under året ett nytt regeringsuppdrag samt utökades med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Brottsförebyggande rådet. Det nya uppdraget, kopplat till Ny strategi för levande och trygga städer, ledde till en reviderad årsplan där ett antal nya aktiviteter nu undersöks vidare för att se hur rådet kan svara mot strategin, utöver redan pågående aktiviteter. Under 2025 har Länsstyrelserna påbörjat ett arbete med aktiviteten "Vägledning statliga remissvar till länsstyrelserna". Aktiviteten syftar till att förbättra inkommande externa yttranden genom att föra en strukturerad dialog med berörda sektorsmyndigheter kopplat till översiktsplaner, detaljplaner och väg- och järnvägsplaner. Under 2025 har en arbetsgrupp tillsatts och struktur för arbetet har etablerats som ger förutsättningar för att i nästa steg påbörja den faktiska dialogen. I ett första steg prövas formerna för dialogen ut på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Statens geotekniska institut.

I syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stads- och samhällsutveckling bidrog rådets medlemmar löpande med material till den gemensamma webbplatsen. Rådet gav även fortsatt ut ett nyhetsbrev samt drev vidare konto på LinkedIn för att stärka kommunikationen till kommunerna.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 1D6 Effektiv och enhetlig tillsyn och prövning

Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att redovisa resultatet av arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet i vår tillsyns- respektive prövningsverksamhet. Redovisningen ska särskilt belysa utvecklingen av gemensamma arbetsmetoder, samarbetet vid arbetstoppar samt om vidtagna åtgärder har bidragit till kortare handläggningstider och minskad administrativ börda för kommuner och regioner.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har haft i uppdrag att samordna redovisningen på en övergripande nivå. Denna redovisning bygger på underlag från förvaltningsobjekt, samverkansorgan, chefsnätverk och dialoger med berörda aktörer. Slutlig redovisning har godkänts av länsråden den 12 november 2025.

Genomförda utvecklingsinsatser

Under året har flera utvecklingsinsatser genomförts för att stärka arbetet inom tillsyn och prövning:

- Målbild för gemensam utveckling och digitalisering: En viktig milstolpe under året har varit arbetet med målbilden för länsstyrelsegemensam utveckling och digitalisering. Arbetet markerar en gemensam kraftsamling och en långsiktig satsning för att öka enhetlighet, kvalitet och effektivitet i verksamheten genom digitalisering.
- Förenkla för företag (RB 3C2): och regeringsuppdrag om kompetenshöjande insatser: Länsstyrelsen Kronoberg har det nationella samordningsansvaret för uppdraget Kompetenshöjande insatser för bättre myndighetskontakter med företag, i dagligt tal kallat Förenkla för företag. Under året har en omfattande webbaserad utbildning, "Vi och företagen", genomförts på samtliga länsstyrelser. En pilot för en Service- och förtroendemätning har också genomförts för att undersöka hur verksamhetsutövare upplever länsstyrelsernas service, bemötande och handläggning. Arbetet har resulterat i en ökad kunskap och underlag för hur länsstyrelserna bemöter och samverkar med företag. Resultaten används nu för att identifiera förbättringsområden för hur länsstyrelserna kan bli mer tillgängliga, förutsägbara och serviceinriktade i sina kontakter med näringslivet. Redovisning sker i särskild ordning.
- Tillsynsuppdraget (RB 3D3): Uppdraget är flerårigt och under året har en genomgång av gemensamma arbetsmetoder genomförts, inklusive rutiner, mallar, arbetsätt, verktyg och andra stödmaterial. Arbetet har resulterat i ökad kunskap om hur vi kan öka samarbetet mellan länen och hur vi kan arbeta mera likriktat. Samordning har skett av Länsstyrelsen Västernorrland och redovisas i särskild ordning.
- Prövningsuppdraget (RB 3D4): Samtliga länsstyrelser och miljöprövningsdelegationer har genomfört arbete för att göra tillståndsprocessen mer enhetlig, transparent och förutsebar. Arbetet har resulterat i gemensamma arbetsmetoder, inklusive rutiner, verktyg och stödmaterial. Samordning har skett av Länsstyrelsen Västra Götaland och redovisas i särskild ordning.
- Förvaltningsobjekt och samverkansorgan: E tjänster, dokumentmallar och bedömningsstöd har tagits fram i samverkan mellan länsstyrelserna. Ett klassificeringsverktyg för enskilda avlopp har utvecklats för kommunerna, tillsammans med förbättrad tillsynsvägledning och samlad och enhetlig information.
- Nätverksarbete: Nätverksarbete är en viktig del i länsstyrelsernas utvecklingsarbete och har bidragit till bättre samordning, ökat erfarenhetsutbyte och stärkt kompetensutvecklingen inom flera områden. Gemensamma handledningar, vägledningar, digitala stöd och utbildningar har tagits fram inom ramen för detta arbete. Personallån och resurspooler har organiserats för att hantera arbetstoppar, till exempel i samband med avslutet av det föregående landsbygdsprogrammet. För personallån finns nu en länsstyrelsegemensam sida på intranätet som stöd inklusive frågor och svar (FAQ).

Bedömda effekter av insatserna

Bedömningarna bygger på underlag och enkätresultat från länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsarbete och redovisas utifrån uppdragets fyra huvudfrågor.

- Tillämpning av gemensamma arbetsmetoder: Mallar, vägledningar och stödmaterial har bidragit till ökad samsyn i prövnings- och tillsynsprocesser. När de används i det dagliga arbetet upplevs de underlätta handläggningen och bidra till en mer enhetlig tillämpning. Utbildningen "Vi och företagen" och piloten för förtroendemätning har skapat förutsättningar för fortsatt utveckling av service och bemötande samt mer enhetliga bedömningar.

- Effekter på handläggningstider: Digitala stöd, gemensamma rutiner och resursdelning bedöms underlätta arbetet och skapa förutsättningar för en mer effektiv ärendehantering, särskilt vid hög arbetsbelastning. Även om effekterna inte kan kvantifieras fullt ut, visar enkät- och nätverksdialoger att arbetet upplevs bidra till ökad effektivitet och förbättrad service.
- Begränsning av kostnader och administrativ börda för kommuner och regioner: Insatserna bedöms ha bidragit till vissa lättnader genom riskklassificeringsverktyget för enskilda avlopp, förbättrad tillsynsvägledning och samlad information. Åtgärderna upplevs minska manuellt arbete och förenkla informationssökning, vilket kan underlätta kommunernas prioriteringar. Länsstyrelsernas direkta påverkan på kommuners och regioners totala kostnader bedöms vara begränsad.
- Samarbete vid arbetstoppar: Resursutbyte mellan länsstyrelserna sker vid behov, exempelvis vid avslut av det föregående landsbygdsprogrammet. Samarbetet bedöms bidra till ökad effektivitet, erfarenhetsutbyte och mer enhetlig hantering av tillfälliga arbetstoppar, med stöd av gemensamma rutiner och intranätinformation.

Samlad bedömning

Länsstyrelsernas samverkan har bidragit till förbättrade arbetsflöden, stödverktyg och mer enhetliga bedömningar, vilket stärker förutsättningarna för ett effektivt och rättssäkert arbets sätt i hela organisationen. Insatserna har på flera områden bidragit till att förenkla för dem vi är till för, förbättra uppdragens genomförande och höja kvaliteten. Arbetet har också gett en djupare förståelse för våra processer. Det har tydliggjort vilka delar som behöver vidareutvecklas, till exempel arbetsmetoder, digitala stödverktyg och rutiner för samverkan, för att ytterligare öka effektivitet och enhetlighet.

I flera uppdrag handlar det även om att fullfölja och implementera tidigare utvecklingsinsatser så att dessa får fullt genomslag i vardagen. Erfarenheterna visar samtidigt att det kan vara en utmaning att omsätta gemensam utveckling i praktiken. En fortsatt implementering, ett överenskommet införande och ett mer systematiskt resursutbyte bedöms kunna förstärka de positiva effekterna. Det skulle i sin tur bidra till ökad enhetlighet, kvalitet och effektivitet i tillsyns- och prövningsverksamheten. Arbetet med målbilden för länsstyrelsegemensam utveckling och digitalisering utgör en viktig grund för effektiv samordning, gemensamma lösningar och ett hållbart resursnyttjande.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 3E3 Kunskapshöjande insatser rörande tillståndsprocesser

Länsstyrelsen i Västra Götaland har i samverkan med Tillväxtverket genomfört en kunskapshöjande insats om länsstyrelsernas utvecklingsarbete rörande tillståndsprocesser, med ett särskilt fokus på miljötillstånd. Målgruppen för insatsen var länsstyrelserna, aktörer från näringslivet och andra myndigheter. Insatsen syftade till kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelserna gällande till exempel arbets sätt för att nå en mer likartad hantering, samt till att korta handläggningstiderna för vissa ärendetyper.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med att förenkla för företag

Länsstyrelserna har som uppdrag enligt §5 p7 länsstyrelseinstruktionen att löpande arbeta med att verka för att förenkla för företag, och delar av detta arbete genomförs länsstyrelsegemensamt. Regeringen har utsett Länsstyrelsen Kronoberg som samordnare av flera olika uppdrag för att förenkla för företag. Uppdragen redovisas i särskild ordning i februari 2026. Alla länsstyrelser har bidragit till rapporteringen genom att besvara en enkät från Länsstyrelsen Kronoberg som rörde de olika förenklauppdragen.

Kompetenshöjande insatser

Två webbutbildningar, "Vi och Företagen" och "Motiverande samtal" med tillhörande chefsstöd togs fram 2024. Ingången i arbetet och presentationerna var att bra länsstyrelser ska bli ännu bättre. Av svaren framgår att det var i den efterföljande dialogen lärprocessen utvecklades.

Våren 2025 gjorde processledaren från Kronoberg besök på alla länsstyrelser för att lansera utbildningen. Gensvaret var stort med ledarskap och engagemang från länsledningarna. Besöken kopplades ofta ihop med andra aktiviteter, som en omvärldsdag, en heldag med handelskammaren och information från Svenskt Näringsliv. Det ledde till strategiska diskussioner om tillväxt, grön omställning och länsstyrelsernas främjande uppdrag.

I december 2025 hade drygt 2200 medarbetare svarat på utvärderingen av utbildningen. Alla som gjort utbildningen har inte svarat på enkäten och därmed är det långt fler som gjort den. Utbildningen har tagits emot väl, det finns ett behov och intresse hos länsstyrelsernas medarbetare att stärka företagsperspektivet. Samtidigt uttrycker en grupp av svarande ett begränsat värde, då de antingen upplever utbildningen överflödigt, eller att den inte berör deras arbetsuppgifter. Många länsstyrelser ser utbildningen som en del i introduktionen av nyanställda. Slutsatsen är att den kompetenshöjande insatsen har fått bra genomslag på landets länsstyrelser.

Alla länsstyrelser redovisar att de kompetenshöjande insatserna bidragit till utveckling av arbetet med service och bemötande. Förenkla för företag lyfts i olika möten och dialoger vilket skapar medvetenhet om frågorna och bildar en gemensam grund och motiv för att gå vidare med förenklingsarbetet i organisationen. Ett område som lyfts av många länsstyrelser är förbättrad rådgivning och service. Länsstyrelsernas svar visar på en god förståelse för att god rådgivning och service är grundläggande för att förenkla för företag.

Intern och extern kommunikation

Länsstyrelsen Kronoberg har tagit fram en kommunikationsplan med material som stöd för länsstyrelserna. Det har också varit viktigt att hålla i gång kommunikationen med branschorganisationer, kommuner och andra intressenter. Länsstyrelsen Kronoberg var med på den nationella förenklingsdagen som Tillväxtverket arrangerade 30 september där vi presenterade vårt arbete för många av de myndigheter och organisationer som var

närvarande. Tillsammans med Tillväxtverket genomförde vi en nationell konferens den 14 oktober riktad till alla länsstyrelser. Vid dagen för utbyte och lärande deltog även Förenklingsrådet och deltagarna fick information om EU:s regelförenklingsarbete.

Uppdrag 3C2, de förenklingspolitiska målen

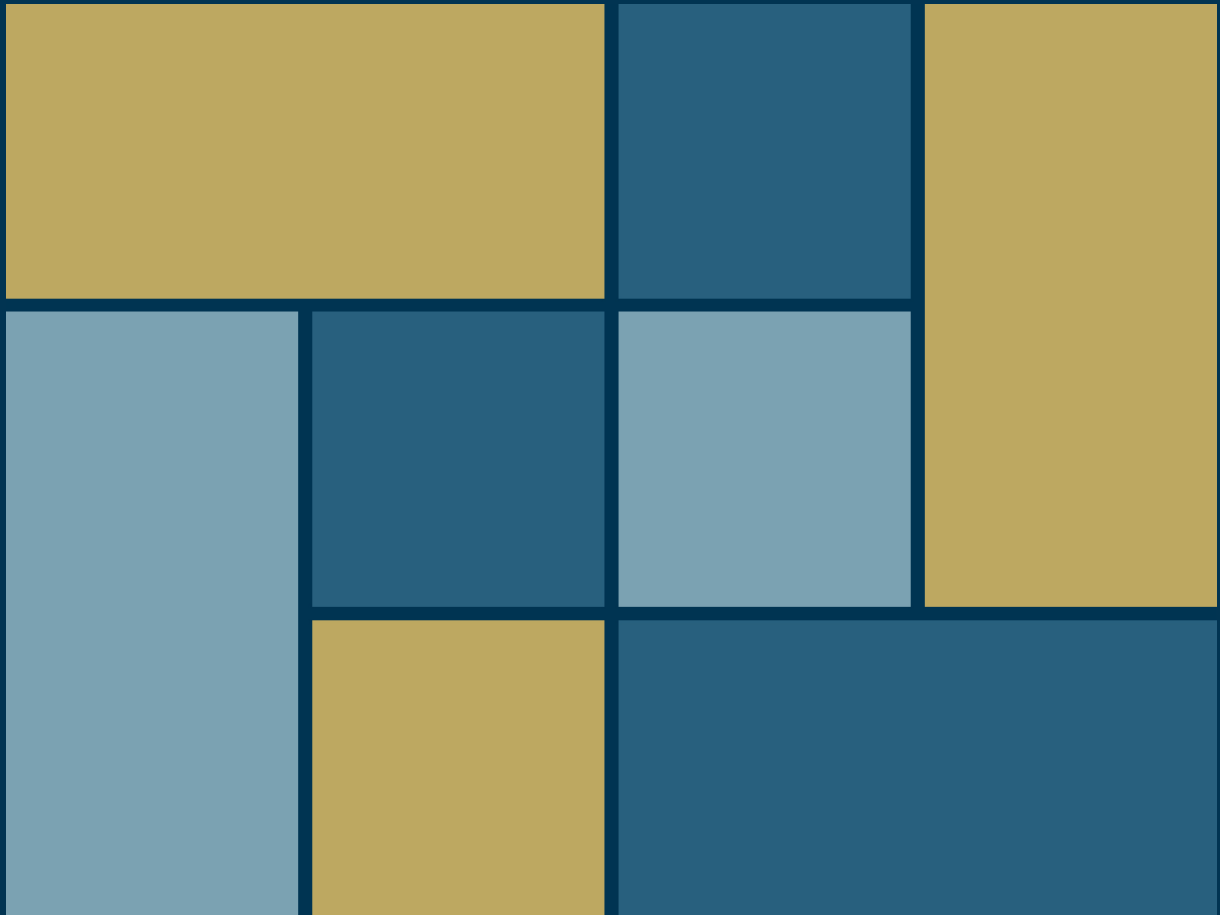
Arbetet med de förenklingspolitiska målen har gjorts med stöd av Tillväxtverket och i nära samarbete med flera av länsstyrelsernas chefsnätverk. Under 2024 identifierade länsstyrelserna gemensamt med branschorganisationerna elva verksamheter som särskilt viktiga för företag. De används nu i redovisningen till regeringen med stöd av Tillväxtverket, då länsstyrelsernas arbete för bättre handläggningstider, bemötande och service redovisas.

Länsstyrelsernas gemensamma service- och förtroendemätning

Efter noggranna förberedelser och beslut vid länsrådsmöte har Länsstyrelsen Kronoberg upphandlat en konsult för genomförande av service- och förtroendemätningen 2025 och 2026. Under 2025 har företagare inom två verksamheter fått en enkät. Från 2026 är det fem obligatoriska verksamheter. Länsstyrelserna kommer att få de första resultatrapporterna i april 2026. Varje länsstyrelse har utsett en kvalitetsansvarig för att samordna arbetet och säkerställa att de kommande resultaten bidrar till att utveckla verksamheterna.

Förbättrad information

I länsstyrelsernas rapporter redovisar de sitt arbete för att öka användningen av e-tjänster och ärendebekräftelser. De redovisar också hur tydligt de informerar om handläggningstider på sina webbplatser. Under 2025 har åtta länsstyrelser förbättrat sin information. De länsstyrelser som regelbundet redovisar genomsnittliga handläggningstider för flera verksamheter har ökat från fyra till åtta.

Länsstyrelsen
Södermanlands län